

Mötesbok: Umeåregionens brand och räddningsnämnd (2022-05-25)

Umeåregionens brand och räddningsnämnd

Datum: 2022-05-25

Plats: Stadhuset Stigen

Kommentar:

Dagordning

Tid: 9:00 Plats: Stigen Umeå Stadshus

Beslutsärenden

27/22 Fastställande av dagordning och fråga om jäv	3
28/22 Verksamhetsuppföljning T1	4
29/22 Fördelningsnyckel Umeåregionensbrand och räddningsnämnd	11
30/22 Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuners handlingsprogram, enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst 2022 - 2024.	19
31/22 Förslag till reviderade riktlinjer för tillståndstider, lag om brandfarliga och explosiva varor	87
32/22 Revidering av taxor för rengöring och brandskyddskontroll, Robertsfors kommun	89
33/22 Revidering av taxor för rengöring och brandskyddskontroll, Umeå kommun	93
34/22 Regional överenskommelse om samverkan gällande räddningstjänst	97
35/22 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 samt prioritering för 2022.	110

Information- och anmälningsärenden

36/22 Information från verksamheten	119
37/22 Delegationsbeslut och anmälningsärenden	120
38/22 Kurser och konferenser	208
39/22 Övriga frågor	209

Tjänsteskrivelse

2022-04-25

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: URBR-2019/00003

Fastställande av dagordning och fråga om jäv

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att fastställa sammanträdets dagordning.

att till protokollet notera att ingen person är jävig.

Ärendebeskrivning

Umeåregionens brand- och räddningsnämnds föredragningslista finns som bilaga och eventuella ändringar noteras. En jävig person får varken delta i handläggningen av ärendet eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

Föredragningslista. Bilaga

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00052

Verksamhetsuppföljning T1

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnden beslutar

att godkänna rapporten om verksamhetsuppföljning T1

att godkänna ekonomirapporten regiongemensam verksamhet T1

att godkänna särskilda verksamhetsrapporten till Kommunstyrelsen i Umeå

att godkänna rapporten om internkontroll

att nämnden bedömer att den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig

Ärendebeskrivning

Brandförsvaret har sammanställt uppföljning av internkontrollplan samt verksamhetsuppföljning av nämndens styrkort och ekonomirapport för tertial 1.

Särskild rapport är upprättad enligt Umeå kommuns riktlinjer som tillställs Kommunstyrelsen i Umeå.

Beslutsunderlag

Verksamhetsuppföljning T1 2022

Ekonomirapport T1 2022 - regiongemensam verksamhet

Internkontrollplan Uppföljning T1-2022

Särskild rapport till Kommunstyrelsen Umeå T1-2022

Beredningsansvariga

Eva-Lena Fjällström

Jonas Andersson

Anders Jonsson

Sofia Westin

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd – Ekonomirapport för perioden januari till april 2022

Ekonomirapport gemensam räddningsverksamhet

Den regiongemensamma delen av nämnden avviker negativt med 658 tkr vilket främst förklaras av att kostnaderna för heltidsbrandmän är 812 tkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras främst av hög sjukfrånvaro vilket givit merkostnader för övertidsersättning. Kostnaderna för heltidsbrandmännen är i nivå med föregående år. Även budgeten för dagtidspersonalen redovisar en negativ avvikelse då semesteruttaget under perioden varit lägre än budgeterat. Utfallet för deltidbrandmän redovisar en positiv budgetavvikelse på 390 tkr. På helår förväntas kostnaderna för ordinarie hel- och deltidbrandmännen samt dagtidspersonalen vara i nivå med budgeterade kostnader. Verksamheten befarar dock att kostnaden för sommarpersonal kan överstiga budget då det i dagsläget är svårt att rekrytera vikarier till verksamheten, vilket kan komma att medföra ökade övertidskostnader. I prognosen har ingen hänsyn tagits till eventuella ökade kostnader för sommarverksamheten.

Driftkostnader för räddningstjänstverksamheten ligger per april i nivå med budgeterade kostnader. 2022 är första året nämnden betalar full avgift för medlemskapet i Räddningssamverkan Nord som ingått efter förändringar i Lag om skydd mot olyckor som kräver förstärkt ledningsförmåga för räddningsinsatser, årsavgiften uppgår till 2 500 tkr. Personal från UBRN används för bemanning av ledningscentralen i Luleå, dessa personalkostnader ersätts från Räddningssamverkan nord. Då verksamheten i dagsläget nyttjar befintlig personal till uppdraget bedöms nettokostnaden av medlemskapet till 2 000 tkr för 2022. Denna tillkommande kostnad är ej finansierad vilket ger en förväntad negativ budgetavvikelse för året motsvarande nettokostnaden för medlemskapet.

Tabell 1: Resultatrapport regiongemensam räddningsverksamhet

Verksamhet	Ack budget 2022 (tkr)	Ack utfall 2022	Ack avvikelse 2022	Ack utfall 2021	Årsprognos avvikelse 2022
Totalt	-19 729	-20 387	-658	-19 804	-2 000
Deltid brandmän	-7 212	-6 822	390	-6 890	0
Dagtid personal	-4 461	-4 635	-174	-4 716	0
Heltid brandmän	-11 009	-11 821	-812	-11 465	0
Drift	2 952	2 890	-61	3 267	-2 000

Tabell 2: Prognostiserat underskott – fördelning per kommun

Kommun	Prognos 2022
Robertsfors	-200
Umeå	-1600
Vindeln	-200

Investeringar

Investeringarna redovisade en positiv budgetavvikelse på 6 540 tkr. På grund av långa leveranstider bedöms enbart sex av fjorton fordon i investeringsplanen levereras under 2022, vilket medför prognosticerade kostnader förväntas vara 18 000 tkr lägre än budget 2022.

Nämnd (tkr)	Budget jan-april 2022	Utfall jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2021	Årsprognos avvikelse 2022
Verksamhetens nettoinvesteringar	-9 543	-3 003	6 540	6 849	18 000

Risikanalys

Nämnd: Umeåregionens brand- och räddningsnämnd
Upprättad: 2021-10-27

Internkontrollplan 2022, uppföljning tertial 1

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd
Fastställd 2021-11-24

Steg 1 - Riskinventering ska nämnden vara direkt delaktig i			Steg 2 - Riskvärdering ska nämnden vara direkt delaktig i				Steg 3 - Nämndsansvarig chef tar fram förslag som beslutas av nämnd						
Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Rekommenderad riskhantering	Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Åtgärd	Kostnad	Ansvarig	Ätterrapporteras	Uppföljning
Kompetensförsörjning	Svårt att rekrytera kvalificerade handläggare brand, deltidbrandmän och heltidbrandmän (sommarmvikarier) vilket medför att nämnden riskerar att inte klara att uppfylla de mål nämnden fattat beslut om	R1	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	R1	Minimera risk	Vara en attraktiv arbetsplats där varierande och utvecklande arbetsuppgifter erbjuds. Bredda rekryteringsbasen och intern/vidareutbilda personal. Bedriva/delta i kampanjer för att rekrytera RiB		Brandchef och enhetschefer	Tertialrapport och bokslut	Ledare inom hela verksamheten för kontinuerlig dialog med personalen om arbetsuppgifter och fördelning av uppgifter och involverar personal i planering av uppgifter. Viktigt att vi inom verksamheten lyckas rekrytera och behålla personal. Vid nyanställning tillämpas fastställd rutin för rekrytering för att arbeta systematiskt med rekryteringar. Annonsering och reportage i tidningar har genomförts samt även deltagande i rekryteringsmässor för att synliggöra arbetsplatsen.
Bebyggelse- och infrastruktur	Umeå stads utveckling påverkar möjligheten till att snabbt komma fram för att påbörja räddningsinsatser och genomföra dem på ett effektivt sätt	R2	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R2	Reducera risk	Ständigt bevaka behov av förändringar och kompletteringar. Planera för kompletterande placering av brandstation samt att inventera de riskobjekt som tillkommer och planera för de insatser som kan erfordras		Brandchefen	Tertialrapport och bokslut	God lokalkännedom är viktigt för att identifiera nya risker. Personal har i uppgift att bevaka olika typer av risker som insatser planeras för. Arbete med att etablera en till brandstation pågår och brandförsvaret har startat upp projektgrupper för dimensionering och utformning av ny brandstation
Ekonomi	De ekonomiska medlen används inte på ett effektivt sätt eller att medel missbrukas	R3	Osannolik	Kännbar	3	Acceptera risk	R3	Acceptera risk	Attestreglemente och delegering internt inom brandförsvaret med beslut om maxbelopp för anskaffning.		Brandchef och enhetschefer		Attestträtt är delegerat till chefspersoner inom brandförsvaret utifrån de instruktioner kommunen har. Större anskaffningar ska alltid kommuniceras med brandchefen innan de beslutas. Förslag till fördelningsnyckel har arbetats fram och redovisats för kommunchefer och för gemensamma nämnden. Nämndsbeslut tagits om att flytta Umeå kommuns arbete med säkerhet/krisberedskap och civilt försvar till KS. Uppföljning KSNAU för budgetavvikelse som tagits i nämnd.

Ekonomi	Kostnader för stora insatser eller flera mindre insatser skapar stora underskott	R4	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R4	Reducera risk	Sätta in rätt resurser tidigt vid händelser, bevaka medfinansiering, bidrag, utbilda ledare om uppdragens begränsningar och kostnader.		Chef räddningstjänst	Strukturer för utlarmning av resurser finns och dessa justeras kontinuerligt utifrån genomförda insatser för att få bästa möjliga effekt. Ledningsfunktioner finns utpekade som har till uppgift att bevaka den ekonomiska aspekten. Utbildning av ledare sker kontinuerligt. Inga större händelser har hanterats under början av året.
Förtroendeskada, jäv och andra oegentligheter	Medborgarnas förtroende för brandförsvaret pga av medarbetares bisysslor kan medföra att allmänheten tappar förtroende för brandförsvarets myndighetsutövning som tillsyn och räddningsinsatser. Deltidsbrandmän har brandförsvaret som sin bisyssla och måste skilja på det i sina olika professioner. Jävsfrågor i samband med beslutsfattande ska prövas.	R5	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk	R5	Reducera risk	Vid AP-träffar diskutera bisysslor och jävrisiker och vilka risker det innebär och vad som är speciellt med en anställning inom vår verksamhet.		Brandchef och enhetschefer	13 medarbetare rapporterat bisysslor och samtliga har brandchefen beslutat om att de anmälda bisysslorna inte föranleder någon åtgärd.
Kvalitet	Hög arbetsbelastning som kan medföra brister i handläggningen, ny personal som inte är fullt utbildade, erfarna som kan leda till bristande kompetens kring tolkning av lagtext.	R6	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk	R6	Reducera risk	Introduktion av nyanställda, närvarande ledarskap, dokumenterade rutineskrivningar		Brandchef och enhetschefer	Nyanställda har introducerats enligt fastställda rutiner. Beslut, yttranden etc kontrolleras av annan handläggare innan utskick. Ett närvarande ledarskap och ständig dialog i arbetsgrupper om arbetsuppgifter, rutiner mm.
Kvalitet	Risk att brandförsvaret inte genomför brandförebyggande åtgärder i kommunerna.	R7	Osannolik	Kännbar	3	Acceptera risk	R7	Acceptera risk	Upprätta tillsynsplan årsvis som följs upp.		Chef olycksförebyggande	Ett närvarande ledarskap och kontinuerlig planering genomförs inom tillsynsgruppen. Chef olycksförebyggande har upprättat förslag till tillsynsplan som nämnden har fastställt. Information lämnas till nämndssammanträden hur tillsynsverksamheten bedrivs.
Kontinuitet	Risk att brandförsvaret inte kan bistå med tillräcklig förmåga vid samhällsstörning såsom vid väderhändelser, elavbrott om inte tillräcklig kontinuitetsplanering finns.	R8	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R8	Reducera risk	Kontinuitetsplanering räddningstjänst med koppling till kommunens krisledningsplan och geografiska områdesansvar, dvs roller och ansvar behöver tydliggöras.		Brandchef och enhetschefer	Brandförsvaret har flera olika reservsystem och omfällsplanering för att alltid kunna bedriva en effektiv räddningstjänstverksamhet. Kontinuitetsplanering har genomförts och en större risk har identifierats i form av bränsleförsörjning. Omtag kommer att göras i kontinuitetshanteringen utifrån plan för krisberedskap och civilt försvar samt det förändrade omvärldsåtag.

Miljö	Brandförsvaret förorsakar onödiga utsläpp	R9	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	R9	Reducera risk	Avfallssortering, grön räddningstjänst, resfria möten som första alternativ, överväga miljöbränslen i första hand, modern utrustning och fordon.		Brandchef och enhetschefer	Tertialrapport och bokslut	Brandförsvaret omvärldsbevakar verksamhetsområdet kontinuerligt. Skum- och släckvattenhantering är ett område där arbete pågår med att skapa bättre strukturer och rutiner för att minska miljöpåverkan. Det finns även ett pågående ärende med anledning av förhöjda värden PFAS vid övningsfältet Albra.
Arbetsmiljö	Personal skadas vid räddningsinsatser eller stationsarbete. Psykosocial påfrestande arbetsmiljö.	R10	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk	R10	Reducera risk	Skyddsfrågor är en högt prioriterad aktivitet inom brandförsvaret. Arbetsmiljöfrågor behandlas kontinuerligt inför planering av insatser och ny verksamhet. Årliga läkarundersökningar av personal genomförs enligt arbetsmiljöverkets föreskrifter för rökdykning och arbete på hög höjd (masterbete). Läkarundersökningarna erbjuds samtlig personal för att tidigt upptäcka hälsorisker. Skyddsronder sker regelbundet vid samtliga 10 brandstationer. Psykosocial arbetsmiljö följs upp via enkäter och ett närvarande ledarskap.		Brandchef och enhetschefer		Skyddsfrågor är prioriterade inom brandförsvarets verksamhet och riskanalyser sker kontinuerligt och hanteras i rutinbeskrivningar och genom övningar. Årlig uppföljning SAM 2021 vid nämnd maj. Information vid station 10 övergripande mål, styrning och uppföljning utifrån resultatet i medarbetarenkät. Arbete med mål på enhetsnivå pågår. Ett arbete kring värdegrund/medarbetarskap pågår inom organisationen, både på heltid och RiB.
Arbetsmiljö	Särskilt uppmärksamma den psykosociala arbetsmiljön vid hemarbete	R11	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk	R11	Reducera risk	Resp enhetschef har regelbundna avstämningar med personal map på den psykosociala arbetsmiljön.		Brandchef och enhetschefer	Tertialrapport och bokslut	Distansarbete utifrån medarbetarens önskemål förekommer i olika omfattning beroende på hur det är möjligt utifrån verksamhetens uppdrag. Överenskommelse om distansarbete sker mellan chef och medarbetare.

Umeåregionens Brand- och räddningsnämnd- Personalrapport för perioden jan-april 2022

Kompetensförsörjning

Under perioden januari till april har annonsering och reportage i tidningar genomförts samt deltagande i rekryteringsmässor för att marknadsföra arbetsplatsen. Fyra chefer inom räddningstjänst har deltagit i kommunens ledarskapsutbildning. Arbete fortgår med att ledare inom verksamheten för kontinuerlig dialog med personalen om arbetsuppgifter och fördelning av arbetsuppgifter för att skapa en attraktiv arbetsplats. Rekrytering har skett av tre tillsvidareanställda inom säkerhetsenheten där det tidigare funnits vakanta tjänster. Rekrytering har även skett inom RiB verksamheten där sex personer anställts. Detta motsvarar dock antalet som under samma period slutat. Att behålla RiB personal över tid är en utmaning då vi inte styr över alla faktorer själva.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Informationstillfällen har genomförts för all heltidspersonal om mål, styrning, uppföljning, ekonomi och prioriteringar utifrån resultatet i medarbetarenkäten 2021. Information har även genomförts på enhetsnivå. Arbete med värdegrund/medarbetarskap pågår inom organisationen för heltidsanställda och för RiB personal och särskilda insatser sker vid behov. Arbete fortgår med kontinuerliga riskbedömningar för verksamheten. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 redovisades vid nämnd.

Måluppfyllelse personalpolitiska mål

Sjukfrånvaron på 5,6 procent berodde på smittspridningen i samhället. Vi vidtar fortfarande smittspridande åtgärder t ex rengör utrustning och material efter användning, tillhandahåller handsprit, stannar hemma vid symptom etc.

En medarbetare sjukskriven på 75% och rehab pågår enligt kommunens rutiner.

Resultatmått	Målvärde 2022	Utfall april 2022			Utfall april 2021			Utfall 2021 helår		
		Kvi	Män	Tot	Kvi	Män	Tot	Kvi	Män	Tot
Sjukfrånvaro totalt i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid.	3,5	9,3	4,9	5,6	2,0	3,7	3,5	6,1	2,4	2,9
Andel långtidsfriska	85	69	58	60	62	73	71	79	72	73
Andel heltidsanställda	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Andel tillsvidareanställda	90	100	100	100	100	98	99	100	87	89
Utbildade skyddsombud	100	100	67	75	-	-	67	100	67	75
Andel chefer som ligger på eller under riktvärdet, 30 medarbetare/chef	100	-	-	-	-	-	-	100	100	100
Nöjd medarbetarindex (NMI)	-	-	-	-	-	-	-	5,2	4,9	4,9
Hållbart medarbetarengagemang, HME (Index, max 100)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd - Ekonomirapport för perioden jan-april 2022

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd redovisar per april 2022 en negativ budgetavvikelse på 684 tkr. Den regiongemensamma delen av nämnden avviker negativt med 658 tkr vilket främst förklaras av att kostnaderna för heltidsbrandmän är 812 tkr högre än budgeterat. Avvikelsen förklaras främst av hög sjukfrånvaro vilket givit merkostnader för övertidsersättning. Även budgeten för dagtidspersonalen redovisar en negativ avvikelse då semesteruttaget under perioden varit lägre än budgeterat. Utfallet för deltidsbrandmän redovisar en positiv budgetavvikelse på 390 tkr. På helår förväntas kostnaderna för ordinarie hel- och deltidsbrandmännen samt dagtidspersonalen vara i nivå med budgeterade kostnader. Nämnden befarar dock att kostnaden för sommarpersonal kan överstiga budget då det i dagsläget är svårt att rekrytera vikarier till verksamheten, vilket kan komma att medföra ökade övertidskostnader.

Driftkostnader för räddningstjänstverksamheten ligger per april i nivå med budgeterade kostnader. 2022 är första året nämnden betalar full avgift för medlemskapet i Räddningssamverkan Nord som ingått efter förändringar i Lag om skydd mot olyckor som kräver förstärkt ledningsförmåga för räddningsinsatser, årsavgiften uppgår till 2 500 tkr. Personal från UBRN används för bemanning av ledningscentralen i Luleå, dessa personalkostnader ersätts från Räddningssamverkan nord. Då verksamheten i dagsläget nyttjar befintlig personal till uppdraget bedöms nettokostnaden av medlemskapet till 2 000 tkr för 2022 varav 1600 tkr avser Umeå kommun. Denna tillkommande kostnad är ej finansierad vilket ger en förväntad negativ budgetavvikelse för året motsvarande nettokostnaden för medlemskapet.

Den Umeå kommun-specifika verksamheten avser säkerhetsverksamhet, försäkring och projektmedel för den nya brandstationen. Verksamheten redovisar en negativ avvikelse med 26 tkr. Avvikelsen avser främst försäkringskostnader där prognosticerat underskott för året är 400 tkr.

Nämnd (tkr)	Budget jan-april 2022	Utfall jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2021	Årsprognos 2022
<i>Verksamhetens intäkter</i>	8 676	8 737	60	363	26 329
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-30 226	-30 970	-744	64	-94 360
Verksamhetens nettokostnad	-21 550	-22 234	-684	427	-68 031

Investeringar

Investeringarna redovisade en positiv budgetavvikelse på 6540 tkr. På grund av långa leveranstider bedöms enbart sex av fjorton fordon i investeringsplanen levereras under 2022, vilket medför prognosticerade investeringar förväntas vara 18 000 tkr lägre än budget 2022.

Nämnd (tkr)	Budget jan-april 2022	Utfall jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2022	Avvikelse jan-april 2021	Årsprognos 2022
Verksamhetens nettoinvesteringar	-9 543	-3 003	6 540	6 849	10 628

Tjänsteskrivelse

2022-05-03

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00044

Fördelningsnyckel Umeåregionensbrand och räddningsnämnd

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

Att föreslå Kommunfullmäktige i Vindeln kommun, Robertsfors kommun respektive Umeå kommun att anta ny kostnadsfördelningsmodell för Umeåregionens brand- och räddningsnämnd enligt förslaget.

Ärende beskrivning

När Umeåregionen Brand- och räddningsnämnd bildades gick medlemskommunerna in med sina befintliga driftbudgetar som driftbidrag till den gemensamma nämnden. Enligt befintligt samverkansavtal finns ett uppdrag att ta fram en kostnadsfördelningsmodell. Den föreslagna kostnadsfördelningen delar in nämndens kostnader i fyra delar där kostnaderna fördelas med fyra olika modeller, en för gemensamverksamhet, en för personalkostnader brandstationer, en modell för kapitalkostnader samt en för gemensamt räddningsledningssystem.

Orsaken till att fyra olika modeller föreslås tillämpas för fördelning av kostnader är dels att Umeå kommuns tillväxt har stor påverkan på verksamhetens kostnader och detta inte avsevärt ska påverka övriga medlemskommuners ekonomi. Dels att Räddningssamverkan Nord som avser det gemensamma räddningsledningssystemet har en egen kostnadsfördelning som ska antas av respektive kommuns fullmäktige. I Bilaga 1 – Bilaga till samverkansavtal beskrivs de olika kostnadsfördelningsmodellerna.

Beslutsunderlag

Förslag till bilaga till samverkansavtal

Beslutet ska skickas till

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: UBRN-2022/00044

Johan Gammelgård, Administration- och innovationsdirektör
Ekonomiavdelning Vindeln kommun
Anna Falk, Ekonomichef Robertsfors kommun

Rev 2022-02-22

Underlag till fördelningsnyckel

Bakgrund

Robertsfors, Umeå och Vindelns kommuner har en gemensam nämnd, Umeåregionens brand- och räddningsnämnd, som bl.a ansvarar för kommunernas uppgifter enligt lag om skydd mot olyckor och lag om brandfarliga och explosiva varor.

Umeå kommun ska fastställa budgeten för nämnden efter samråd med övriga samverkande kommuner. Detta dokument beskriver de arbetsuppgifter som fördelas i den föreslagna fördelningsnyckeln, dvs vad ingår i den kostnad som respektive kommun betalar.

Avgränsningar

Räddningsledningssystem

Kostnader kopplat till det gemensamma räddningsledningssystemet
Räddningssamverkan Nord hanteras i en överenskommelse med en separat fördelningsnyckel.

Investeringar/ kapitalkostnader

Umeå kommun har köpt all lös utrustning och svarar för de investeringar som behöver genomföras för den gemensamma nämnden. Umeå kommun fakturerar kapitalkostnaderna månadsvis.

Beskrivning av kostnadsunderlaget

Nedan ges en översiktlig beskrivning av de uppgifter/poster som medför kostnadsdelar i fördelningsnyckeln. Beskrivningen är inte heltäckande och kan efter hand komma att revideras.

Drift och underhåll av materiel

Underhåll/administration av andningsskyddsutrustning

Respektive kommun (Robertsfors och Vindeln) har behov av 20 st andningsskyddsutrustningar som erfordrar kontinuerlig provning av talgarnityr, provtryckning av luftflaskor, luftfyllning av luftflaskor samt årliga kontroller av andningsskyddsmasker med regulatorer.

Kostnadsställe: 14404 (denna är inte med i fördelningen)

Underhåll/administration av radiokommunikationsutrustning och personsökare

Respektive kommun har behov av Rakelterminaler och skadeplatsradio för kommunikation och ca 30 personsökare för alarmering av personal som erfordrar reparation och underhåll samt programmering.

Kostnadsställe: 14433

Underhåll/administration alarmeringsanläggning

För alarmering av personal via personsökarsystemet används digital alarmeringsteknik som är placerade på brandstationerna och andra platser och som erfordrar kontinuerlig tillsyn, underhåll och uppdateringar.

Kostnadsställe: 14433

Brand/räddningsmateriel

För räddningstjänst finns omfattande materiel och skyddsutrustning som ska underhållas, rengöras, repareras, bytas ut och nyanskaffas.

Kostnadsställe: 14434

Fordon

Respektive kommun har *ett flertal* fordon som erfordrar service/underhåll/reparationer/ besiktningar/ombyggnationer. Här ingår även arbete med upphandling av nya fordon.

Kostnadsställe: 14433, 14434

Räddningstjänstplanering och verksamhetsutveckling

Utbildning och övning

Det sker ett omfattande arbete för att planera och utbilda personal för räddningstjänst. Nyrekryterad personal ska genomföra omfattande introduktionsutbildningar och personal ska kontinuerligt fortbildas och övas.

Kostnadsställe: 14402, 14404 (denna är inte med i fördelningen), 14408, 14423, 14442

Insatsstöd

För att planera för räddningsinsatser finns ett stort behov av taktik- och metodutveckling samt omvärldsbevakning för att följa utvecklingen i samhället. Detta ska sammanställas och paketeras för att kunna införas i räddningstjänstverksamheten främst via utbildning och övning. Det krävs även planering i form av insatsplaner, larmplaner och andra former av stöd.

Kostnadsställe: 14402, 14408, 14423, 14442

Lärande efter händelser

Ett arbetsområde som ökat i omfattning (via lagkrav) är behovet av lärande efter händelser vilket innebär att utvärdera egna räddningsinsatser och att genomföra olycksutredningar av händelser som vi har larmats till. Detta innebär att utreda olycksförlopp, vad som orsakat olyckan, vilka skyddssystem som har funnits och hur de har påverkat händelsen m.m.

Kostnadsställe: 14402, 14408, 14423, 14442

Ledning av räddningstjänst

Övergripande planering för räddningsinsatser och utbildning av personal i ledningsarbete sker kontinuerligt för såväl befäl på respektive räddningsstyrka som högre ledningspersonal. Vid räddningsinsatser kommer ledningsförstärkning vid behov från Umeå.

Kostnadsställe: 14402, 14408, 14423, 14442

Olycksförebyggande arbete*Tillsyn/tillstånd*

Tillsyn och prövning av tillstånd ska ske enligt Lag om skydd mot olyckor och Lag om brandfarliga och explosiva varor vilket erfordrar kontinuerlig fortbildning och omvärldsbevakning. Om antalet ärenden uppgår till ett större antal upparbetas kunskap men om det är få ärenden så erfordras omfattande inläsningar/kunskapsinhämtning.

Kostnadsställe: 14423

Sakkunnigstöd till kommunen

Brandförsvaret är sakkunniga till andra verksamheter inom kommunerna, framförallt i bygg- och planärenden.

Kostnadsställe: 14423

Information till allmänheten

En viktig del i det förebyggande arbetet är information till allmänheten.

Kostnadsställe: 14402, 14404 (denna är inte med i fördelningen), 14423

Sotning och brandskyddskontroll

Kommunen ska svara för sotning och brandskyddskontroll som sker genom upphandlade entreprenörer. Brandförsvaret följer upp hur verksamheten bedrivs och hanterar ansökningar om att utföra egensotning samt ger råd till allmänheten.

Kostnadsställe: 14423

Administration*Personal*

Respektive kommun (Robertsfors och Vindeln) har 2 stationer med ca 30 anställda. Rekrytering av personal sker kontinuerligt vilket är ett omfattande arbete med anställning, lönehantering, rutiner med timanställda, arbetsmiljöåtgärder, skyddsronder, avtalstolkning och planering.

Kostnadsställe: 14400, 14402, 14408, 14433, 14442

Kommunikation/information/nämndsadministration

Information till personal och allmänhet samt administration för nämnd/styrelser.

Kostnadsställe: 14400, 14402, 14442

Ekonomi, verksamhetsledning och uppföljning

Uppföljning och övergripande ledning av räddningstjänsten. Delta i arbetsgrupper för omvärldsbevakning, bevakning/uppföljning av händelserapporter, bevaka att arbeten/insatser faktureras, bevaka att avtal följs och utvecklas/uppdateras, bevaka att de rutiner vi har efterlevs och utvecklas. Samverkan med fackliga organisationer.

Kostnadsställe: 14400, 14402, 14408, 14442

Externa avtal, tjänster och abonnemang*SOS avtal*

Respektive kommun har avtal med SOS Alarm om alarmeringstjänst och stöd vid insatser.

Kostnadsställe: 14431

Daedalos verksamhetssystem

Daedalos är det system som bland annat används för att skriva och arkivera händelserapporter, hantera personaladministration, skriva protokoll vid tillsyn och tillståndshantering. Daedalos används även som ett insatsstöd vid räddningsinsatser.

Kostnadsställe: 14420

Rakel kommunikationssystem

Varje kommun har ett antal rakelterminaler och larmutrustning som medför en årlig abonnemangskostnad till MSB (myndigheten för samhällsskydd och beredskap).

Kostnadsställe: 14434

Kostnadsfördelning Umeåregionens brand- och räddningsnämnd

Umeåregionens brand- och räddningsnämnds (UBRN) kostnader delas in i fyra delar där kostnaderna fördelas med fyra olika modeller, gemensamverksamhet, personalkostnader brandstationer, kapitalkostnader samt gemensamt räddningsledningssystem.

Kostnadsfördelning - Gemensam verksamhet

Den gemensamma verksamheten avser kostnader för att bedriva räddningstjänstverksamheten exklusive personalkostnader för bemanning av brandstationer och det gemensamma räddningsledningssystemet.

Framtagen kostnadsfördelningsnyckel för Umeåregionen används för reglering av den gemensamma verksamhetens kostnader. Fördelningsnyckeln uppdateras årligen med aktuella befolkningssiffror.

MODELL FÖR KOSTNADSFÖRDELNING

År: 2022

Kommun	Deltar Ja=1/Nej=0	Befolkning sep 2021	Fast del 2,5%/kommun	Rörlig del resterande rel. bef.	Kostnad fast + rörlig del	Andel av befolkning (%)	Andel av budget (%)
Robertsfors	1	6 771	0	0	0	4,7	-
Umeå	1	130 873	0	0	0	91,4	-
Vindeln	1	5 543	0	0	0	3,9	-
SUMMA	3	143 187	0	0	0	100	0

Kostnadsfördelning - Personalkostnader brandstationer

Medlemskommunerna står för personalkostnader på brandstationer lokaliserade i sin kommun. Budget beräknas utifrån schablon för liten deltidsstation, stor deltidsstation samt för heltidsstation. Förändring av schablonberäkning ska fastställas av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

Över-/underskott fördelas mellan medlemskommunerna med den Umeåregionens gemensamma fördelningsnyckeln. Vid uppstartsår för ny brandstationen exkluderas den nya brandstationens eventuellt över-/underskott från att fördelas med fördelningsnyckeln.

Kostnadsfördelning - Kapitalkostnader

Kapitalkostnader avseende lös egendom, så som fordon, maskiner och inventarier fördelas till den kommun där egendomen är placerad. Kapitalkostnader för investering av gemensam utrustning fördelas med 70% på Umeå och vardera 15% på Robertsfors och Vindeln.

Kostnadsfördelning - Gemensamt räddningsledningssystem

Kostnader för det gemensamma räddningsledningssystemet fördelas per kommun enligt Räddningssamverkan Nords fördelningsnyckel.

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00047

Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuners handlingsprogram, enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, för olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst 2022 - 2024.

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

- Att fastställa förslag till handlingsprogram enligt LSO för Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner 2022 - 2024

Ärendebeskrivning

Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska kommunen ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst som beskriver hur kommunen arbete enligt lagen ska inriktas under kommande mandatperiod. Programmet ska beskriva de risker som finns i kommunen som kan leda till räddningsinsatser och hur den förebyggande verksamheten och räddningstjänstverksamheten är organiserad.

Tidigare angavs i LSO att det är fullmäktige som beslutar om programmet alternativt den beslutande församlingen i ett kommunalförbund. Genom förändringen i 3 kapitlet 3 § i LSO har denna reglering tagits bort och kommunerna ges nu möjlighet att själva avgöra hur handlingsprogrammen ska fastställas i respektive kommun.

Beslutsunderlag

Handlingsprogram enligt LSO för Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner 2022 - 2024

Beredningsansvariga

Eva-Lena Fjällström, Brandchef

Jonas Andersson Wikström, Chef Olycksförebyggande

Anders Jonsson, Chef Räddningstjänst

Lisa Noppa, Brandingenjör

Tim Hansson, Brandingenjör

Tjänsteskrivelse

Dnr: UBRN-2022/00047

Ärendet anmäls till

Kommunstyrelsen Umeå kommun

Kommunstyrelsen Vindelns kommun

Kommunstyrelsen Robertsfors kommun

**UMEÅREGIONENS
BRANDFÖRSVAR**

Handlingsprogram

För förebyggande verksamhet och räddningstjänst
Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner.

Dokumenttyp Handlingsprogram	Dokumentnamn Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor (2003:778)	Fastställd	Version 1.0
Dokumentägare Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	Dokumentansvarig Brandchefen	Reviderad	Giltighetstid Tills vidare
Dokumentinformation			

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
2. Beskrivning av kommunerna	3
3. Styrning av skydd mot olyckor.....	6
4. Risker.....	7
4.1. Övergripande.....	7
4.2. Brand i byggnad.....	9
4.3. Brand utomhus.....	13
4.4. Trafikolycka.....	16
4.5. Olycka med farliga ämnen.....	18
4.6. Naturolycka	19
4.7. Drunkning	20
4.8. Nödställd person eller djur	22
5. Värdering	24
6. Mål	26
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet	27
7.1. Tillsyn.....	27
7.2. Stöd till den enskilde	28
7.3. Rengöring och brandskyddskontroll	29
7.4. Övriga förebyggande åtgärder.....	30
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.....	34
8.1. Övergripande.....	34
8.2. Per olyckstyp	40
8.3. Ledning i räddningstjänsten.....	44
8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	52
8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap.....	53
9. Uppföljning, utvärdering och lärande	56
Bilaga A: Dokumentförteckning	58
Bilaga B: Beskrivning av samråd	59
Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten.....	65

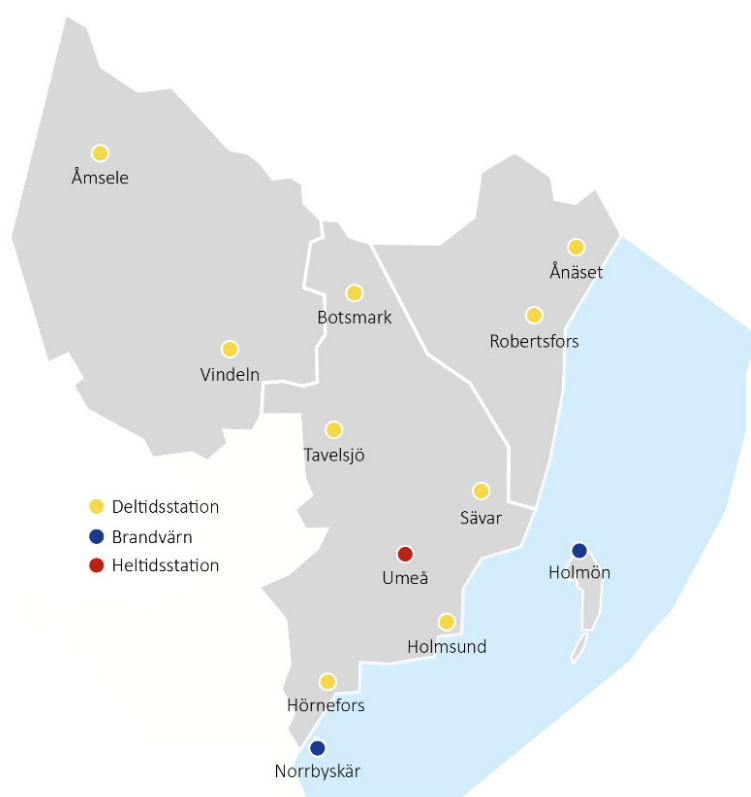
1. Inledning

Detta dokument utgör Umeåregionens brandförsvares medlemskommuners handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (hädanefter LSO) för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3§ och räddningstjänst enligt 3 kap. 8§ LSO.

I Umeåregionens brandförsvaret ingår Umeå, Robertsfors och Vindelns kommuner.

2. Beskrivning av kommunerna

Upptagningsområdet för Umeåregionens brandförsvaret har en areal på 10 495 km².

Området har ett flertal tätorter där de största i respektive kommun är Umeå tätort med 92 000 invånare, Vindeln tätort med 2 500 invånare och Robertsfors tätort med 2 010 invånare.

I olika grad ökar befolkningsunderlaget i alla tre kommuner, se tabell 1 nedan. Till 2050 planeras 200 000 invånare bo i Umeå kommun.

Umeå	Vindeln	Robertsfors
1889	27	3

Tabell 1: Genomsnittlig befolkningsökning per år, 2016–2021.

Området präglas även av en omfattande arbetspendling från kranskommunerna till Umeå. År 2030 planeras Norrbotten mellan Umeå och Skellefteå vara slutförd, vilket förväntas öka

arbetspendlingen ytterligare. Detta kommer särskilt påverka mindre orter i anslutning till det nya spåret, så som Robertsfors och Sävar.

Inom området passerar ett flertal stora vägar, exempelvis går E4 igenom både Umeå och Robertsfors kommuner och väg 363 som passerar och ansluter Umeå och Vindelns kommuner.

Nedan ges en vidare beskrivning av de tre kommunerna.

Robertsfors kommun

Robertsfors kommun har cirka 6 800 invånare med en befolkningskoncentration i centralorten Robertsfors (30 %), kustområdet samt i tätorterna Ånäset och Bygdeå. Medelåldern för kommunens invånare är 45,1 år vilket är högre än riksgenomsnittet 41,4 år.

Robertsfors tillhör, enligt Sveriges kommuner och regioners (SKR) kommungruppsindelning, kommungruppen Lågpendlingskommun nära större stad¹.

Kommunen består av ett blandlandskap med omväxlande skogs-, kust- och jordbruksmark samt sjöar och vattendrag. Rickleån är kommunens största å.

E4 passerar igenom kommunen, cirka fem kilometer från centralorten Robertsfors. I östra utkanten av centralorten planeras för Norrbotniabanan, en kustnära järnväg mellan Umeå och Luleå. Järnvägen förväntas öka kapaciteten för godstransporter och möjliggöra effektivare persontrafik längs Norrlandskusten. Olyckor i transportsystemet riskerar att orsaka stora driftstörningar eller konsekvenser för omgivningen om en olycka med farligt gods sker.

Vindelns kommun

Vindelns kommun har cirka 5 500 invånare med en befolkningskoncentration i centralorten Vindeln (45 %). Därtill finns tätorterna Hällnäs, Granö, Tvärålund och Åmsele samt ytterligare ett antal småorter och mindre byar. Medelåldern för kommunens invånare är 45,1 år vilket är högre än riksgenomsnittet.

Vindeln tillhör, enligt SKR:s kommungruppsindelning, kommungruppen Lågpendlingskommun nära större stad.

Landskapet är varierat med åsar, sjöar, skogsmark, samt vattendragen Umeälven, Vindelälven och Sävarån. Vindelälven som är en oreglerad älv är Sveriges största biflod och närmare 500 km lång. Den har sin början nära norska gränsen och sammanstrålar med Umeälven vid Vännäsby.

Järnvägen i kommunen används till godstransport, men har sedan år 2011 även öppnats upp för persontrafik i form av genomgående tåg mellan Umeå-Lycksele. Storuman-Lycksele-Hällnäs är en tvärbana som förbinder Inlandsbanan med Stambanan genom övre Norrland. Europaväg 12 och väg 363 passerar igenom kommunen och längs dessa samt längs järnvägen sker transport av farligt gods.

¹ Kommuner där mindre än 40 % av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad.

Olyckor i transportsystemet riskerar att orsaka stora driftstörningar eller konsekvenser för omgivningen om en olycka med farligt gods sker.

Umeå kommun

Umeå tillhör, enligt SKR:s kommungruppsindelning, kommungruppen Större stad² och är en kommun med kraftig tillväxt. Kommunen har ökat med ca 27 000 invånare sedan 1998, från 103 000 till 130 000 invånare. Målbilden för Umeå kommun är att år 2050 vara 200 000 invånare. Befolkningen är koncentrerad till de tätorter som finns i kommunen, där 69 % av invånarna finns inom Umeå, Holmsund, Obbola, Hörnefors och Sävar. Därtill finns ett flertal mindre orter och byar. Medelåldern för kommunens invånare är 39 år vilket är lägre än riksgenomsnittet.

Även om Umeå kommun är Norrlands största kommun befolkningsmässigt består landskapet till stora delar av skog och åkermark. I kommunen finns även ett flertal öar med permanentboende, så som Norrbyskärs och Holmön.

Genom kommunen och Umeå tätort rinner Umeälven. Älven är cirka 470 km lång och har sin början i Västerbottens fjällområden vid norska gränsen och mynnar ut i Bottenviken i Holmsund. Umeälven är en reglerad älv och har den näst största elproduktionskapaciteten bland Sveriges vattendrag. Genom kommunens södra del rinner Hörnån och i kommunens norra del rinner Sävarån.

I och med den stora befolkningsutvecklingen planeras cirka 50 000 personer flytta in till Umeå tätort, både inom befintliga stadsdelar och nya områden. Ön planeras att bebyggas med nya skolor, butiker och flerbostadshus. Sävar och Hörnefors ska öka sin befolkning med 6000 personer vardera och Holmsund ska öka sin befolkning med 2000. Därtill kommer ett antal mindre byar och områden kring kust och hav exploateras.

Umeåregionen³ är Norrlands största arbetsmarknadsområde med ca 75 000 arbetande. Stora offentliga verksamheter är Umeå universitet med sju inbyggda högskolor och Sveriges lantbruksuniversitet. Umeå kommun är residens för Norrlands universitetssjukhus (NUS), ett av landets åtta regionsjukhus. Fem kilometer från centrala Umeå finns även landets 7:e största flygplats, räknat till antalet passagerare.

Samhällsutvecklingen kännetecknas av demografiska och socioekonomiska förändringar, snabb teknikutveckling, specialisering och globalisering. Ökningen av antalet äldre i de äldsta åldersgrupperna är betydelsefull ur riskhänseende då detta bland annat påverkar behovet av vård och omsorg, men också för att det kan förändra den totala olycksstatistiken för vissa typer av bränder.

² Kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten.

³ Kommunerna Umeå, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln, Vännäs, Bjurholm och Örnsköldsvik utgör Umeåregionen, en så kallad funktionell region med samarbete kring gemensam arbetsmarknad, handel, service, kultur, säkerhet, fritid och rekreation.

3. Styrning av skydd mot olyckor

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd är gemensam för Robertsfors, Umeås och Vindelns kommuner. Umeå är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Umeå kommuns organisation. Samverkan i nämnden möjliggör att samordna kommunernas enskilda resurser inom området skydd mot olyckor under en gemensam ledning. Medlemskommunerna bildar Umeåregionens brandförsvär.

Nämnden består av fyra ledamöter och fyra ersättare. Varav Umeå kommun väljer två ledamöter och två ersättare, Robertsfors och Vindelns kommun väljer en ledamot och ersättare vardera.

Brand- och räddningsnämnden har antagit handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst den 2022-05-31. Det antagna handlingsprogrammet ersätter tidigare handlingsprogram antaget 2020-05-25.

Medlemskommunernas ansvar

Medlemskommunernas ansvar enligt LSO åligger som utgångspunkt brand- och räddningsnämnden, vilken har samordningsansvaret för kommunernas skydd mot olyckor enligt LSO.

Ansvar för att bedriva ett förebyggande arbete mot olyckor som kan leda till räddningsinsats, som bränder, trafikolyckor, drunkningar, utsläpp av farliga ämnen samt naturolyckor, åvilar kommunernas nämnder.

De uppsatta övergripande nationella och lokala inriktningsmålen, som syftar till att ge styrning till organisationen, ska brytas ner till prestationsmål i uppdragsplaner och aktivitetsplaner som följs upp årligen.

Den enskildes ansvar

Enligt LSO har den enskilde⁴ det primära ansvaret för att skydda liv och hälsa, egendom och miljö, samt ett ansvar för att inte orsaka olyckor. Det är den enskildes skyldighet att själv vidta och bekosta åtgärder för att förhindra och begränsa olyckor. Den som upptäcker eller får kännedom om en olycka som innebär fara för någons liv eller allvarlig risk för någons hälsa eller för miljön är skyldig att varna och alarmera, där så är möjligt.⁵

⁴ Allmänheten – de som bor, verkar och vistas i kommunen. Kan vara en såväl fysisk som juridisk person. Det är viktigt att utgå ifrån att den enskilde inte är en homogen grupp av individer. Dvs. att olika individer och grupper i samhället har olika förutsättningar och utgångspunkter (beroende på skillnader avseende kön, etnicitet, religion/trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, social bakgrund).

⁵ 2 kap 1§ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

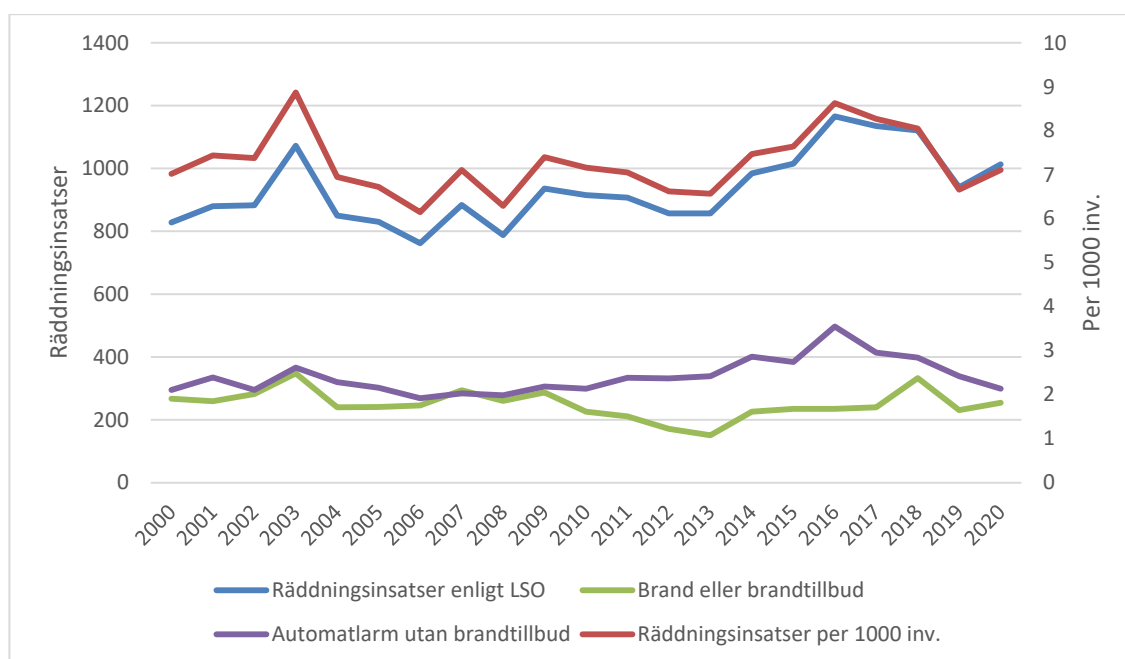
4. Risker

4.1. Övergripande

Området har en relativt flack topografi, få höga byggnader och förhållandevis få tunga industrier i förhållande till dess befolkningsmängd. Inom området finns både stadsbebyggelse, och glesbygd med långa insatstider. Några av de mest framträdande förhållanden som identifierats kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Antalet äldre inom brandförsvarets upptagningsområde ökar, och äldre som bor hemma och får vård sker i högre utsträckning än tidigare. Detta ställer krav på ett fungerande olycksförebyggande arbete från olika verksamheter inom kommunerna.
- Kustområdet runt Holmsund trafikeras av många fartyg och präglas av omfattande hamnverksamhet som genomför en expansion. Detta ställer krav på ett väl fungerande samarbete med kustbevakningen och insatsplanering.
- Antalet olyckor och andra händelser till följd av extrema väderhändelser ökar. Inom området finns skredkänsliga och översvämningkänsliga områden.

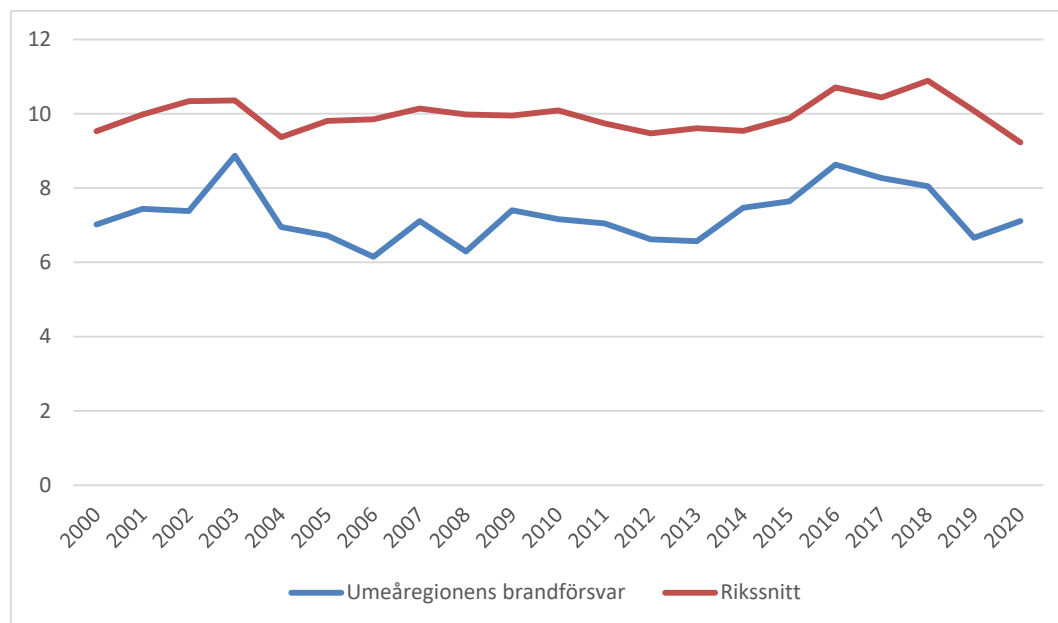
Antal räddningsinsatser har ökat under de senaste 20 åren, där de senaste 5 åren har ett snitt på 1065 räddningsinsatser. Sätter vi utvecklingen i relation till befolkningsökningen är utvecklingen relativt konstant.

Figur 1: Antal räddningsinsatser till brand, automatlarm och totalt inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000 - 2020. Vänster

Cirka 25 % av de olyckor som inträffar är till följd av bränder. Av dessa drygt 250 bränder är 130 utomhus och 120 i byggnader.

Vid jämförelse med områden med liknande demografi och tätortsgrad utmärker sig området med att ha förhållandevis få (27 % färre än rikssnitt) räddningsinsatser per 1000 invånare. Det finns dock parametrar som antal automatlarmsobjekt och insatsrapporteringssystematik som påverkar siffran.

Figur 2: Antal räddningsinsatser per 1000 invånare inom Umeåregionens brandförsvär och rikssnitt.

Tidsfaktorn är den mest utmärkande faktorn för räddningstjänsten på många typer av insatser. Inom alla tre kommuner finns ett flertal byar med körtid över 20 minuter. Till dessa kan räknas exempelvis Bodbyn, Granö och Åkullsjön. Det finns planer på att utbilda civila insatspersoner (CIP) för att minska tiden till första insats i dessa byar.

Från och med 2022 kommer Rally-VM årligen inträffa i Umeå och Vindelns kommuner. Upp emot 100 000 åskådare förväntas resa in till området under perioden. För detta behöver Umeåregionens brandförsvär ha beredskap för händelser som vanligtvis inte brukar hända, både oavsiktliga olyckor och terrorhändelser.

I expansionen av kommunerna finns utmaningar i att bidra till en kvalitetssäkrad byggprocess där brandskyddet beaktas och verka för ett hållbart brandskydd över tid, men också att identifiera och hjälpa personer som saknar förmåga att utrymma på egen hand.

Robertsfors risktopografi visar att riskobjekten är koncentrerade främst till samhällena samt kusten med undantag av enstaka objekt såsom jordbruksfastigheter och någon träindustri. Inom kommunen finns en anläggning som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§ där verksamheten utgörs av sprängmedelslagring. Anläggningen utgör även en så kallad Sevesoanläggning då verksamheten innebär en hantering av stora mängder farliga kemikalier. Den omfattas av krav enligt

Sevesolagstiftningen⁶ om att vidta åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Risikopografin i Vindelns kommun visar att riskobjekten är koncentrerade främst till samhällena med undantag av enstaka objekt. Inom kommunen finns ett fåtal anläggningar som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§, däribland en dammanläggning/kraftstation (Bjurfors nedre) samt anläggningar för lagring av sprängmedel. De senare utgör även Sevesoanläggningar, då verksamheten innebär en hantering av stora mängder farliga kemikalier, och omfattas av Sevesolagstiftningen.

Inom Umeå kommun finns 18 anläggningar som bedriver farlig verksamhet enligt LSO 2 kap 4§. De utpekade anläggningarna utgörs av oljedepåer, flygplatser⁷, en dammanläggning/kraftstation, ett pappersbruk samt anläggningar för lagring av sprängmedel. De anläggningar⁸ som har en hantering av stora mängder farliga kemikalier klassas även som Sevesoanläggningar och omfattas av Sevesolagstiftningen.

4.2. Brand i byggnad

Umeåregionens brandförsvär larmades till i snitt (2000 - 2020) 120 bränder eller brandtillbud i byggnader per år. Trenden över tid är ett ökande antal byggnadsbränder, men i relation till befolkningsutvecklingen är trenden nedåtgående. De flesta av alla bränder i byggnad sker i flerbostadshus (30 %), därefter kommer villor (19 %) och skolor (5 %).

Fördelningen är i stort sett jämnt fördelat över årets månader och veckodagar. De flesta räddningsuppdragen genomförs under timmarna 13:00 - 15:00 och minst antal under 03:00 - 04:00.

Brand är den mest betydande samhällskostnaden rörande egendomsskador. Personskador till följd av brand är relativt låga, mycket kopplat till en ökad medvetenhet och kunskap om bränder.

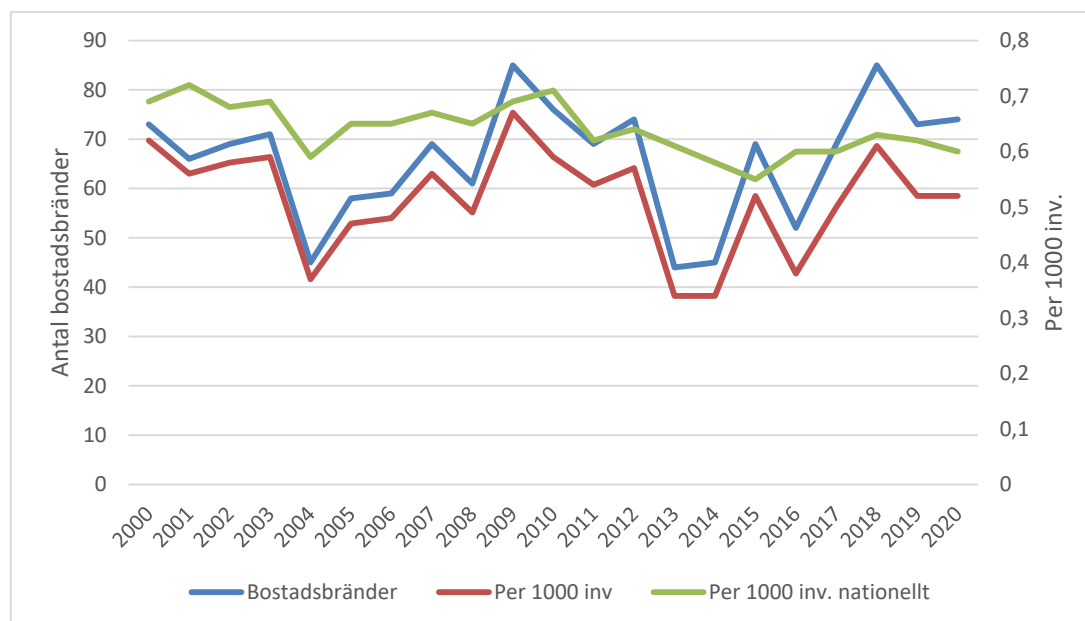
Brand i bostad

Bostadsbränder står för en majoritet bränderna med omkomna och är särskilt viktiga att studera. Sedan 2016 har 4 personer omkommit inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde till följd av brand i bostad. Varje år inträffar cirka 66 bränder i bostad (flerbostadshus, villa, radhus och fritidshus) i UBF upptagningsområde, se figur 3 nedan.

⁶ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor med tillhörande förordning (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8), vanligen kallad "Sevesolagstiftningen". Lagstiftningen har sitt upphov i det så kallade Sevesodirektivet (82/501/EEG) som EU har utarbetat och antagit för att förebygga allvarliga olyckor, vid verksamheter som hanterar stora mängder av vissa farliga ämnen, och begränsa följderna för människor och miljö. Sverige har infört Sevesodirektivet genom Sevesolagstiftningen.

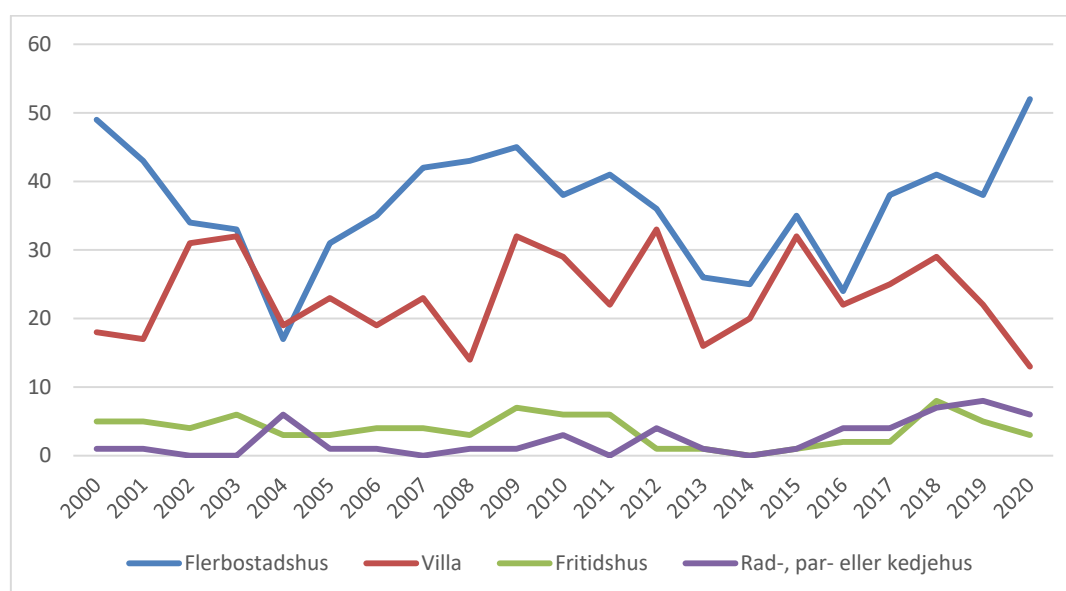
⁷ Umeå flygplats och NUS helikopterflygplats.

⁸ Oljedepåerna, pappersbruket och anläggningarna för lagring av sprängmedel.

Figur 3: Brand i bostad, Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde och nationellt, 2000–2020.

I jämförelse med nationell statistik är förekomsten av bostadsbränder generellt lägre. Enligt MSB:s trygghetsundersökning 2018 hade 97 % av hushållen i Umeå brandvarnare i sitt hem. Vid händelser som orsakat en räddningsinsats eller där bränder orsakat personskador är brandvarnarförekomsten dock lägre. Riskindikatorer för att omkomma i brand i byggnad är nedsatt kognitiv förmåga, alkohol, psykisk ohälsa, drogmissbruk och rökning.

Figur 4: Fördelningen av bränder i olika boendeformer inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000–2020.

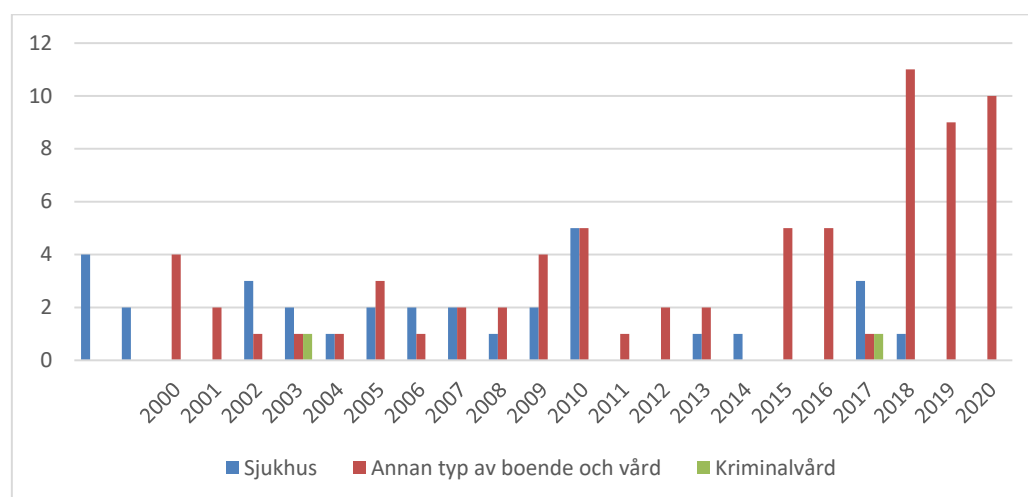
Eftersom allt fler äldre människor förväntas bo kvar längre i sina hem finns en risk att dödsbränder i bostäder kan öka. Villor och flerbostadshus har inte det inbyggda skydd som exempelvis ett äldreboende har. Detta grundar sig i att de som bor i ett vanligt boende förväntas kunna utrymma sig själva vid händelse av brand. I ett äldreboende förväntas inte de boende kunna sätta sig själv i

säkerhet vid en nödsituation, och därför finns det högre brandtekniska krav på byggnaden. Som beskrivet ovan finns en utveckling i samhället mot att äldre bor kvar i sina boenden längre, trots att de inte kan utrymma själva vid en nödsituation. Umeåregionens brandförsvär försöker kontinuerligt hitta nya metoder att identifiera äldre med vårdbehov och se till att de får den skyddsnivå de har rätt till.

Brandförsvaret gjorde mellan 2016 – 2020 en inventering av brandskyddet i områdets radhusvindar. Resultatet blev att cirka 92 % av de undersökta husen hade ett ej tillfredsställande skydd mot brandspridning på vind och mellan bostäder. Brandförsvaret meddelade samtliga boende om situationen och en del vidtog byggnadstekniska åtgärder för att förbättra brandskyddet. I de radhus där ingen åtgärd vidtagits bedöms egendomsskyddet eftersatt.

Brand i vårdmiljö

I denna olyckskategori ingår behovsprövade boenden enligt LSS⁹ och SoL¹⁰, där de boende har liten eller obefintlig förmåga att utrymma själva vid händelse av brand. Även personer som är inlåsta i demensboenden eller kriminalvården omfattas av denna kategori.

Figur 5: Antal bränder vårdboenden inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000–2020.

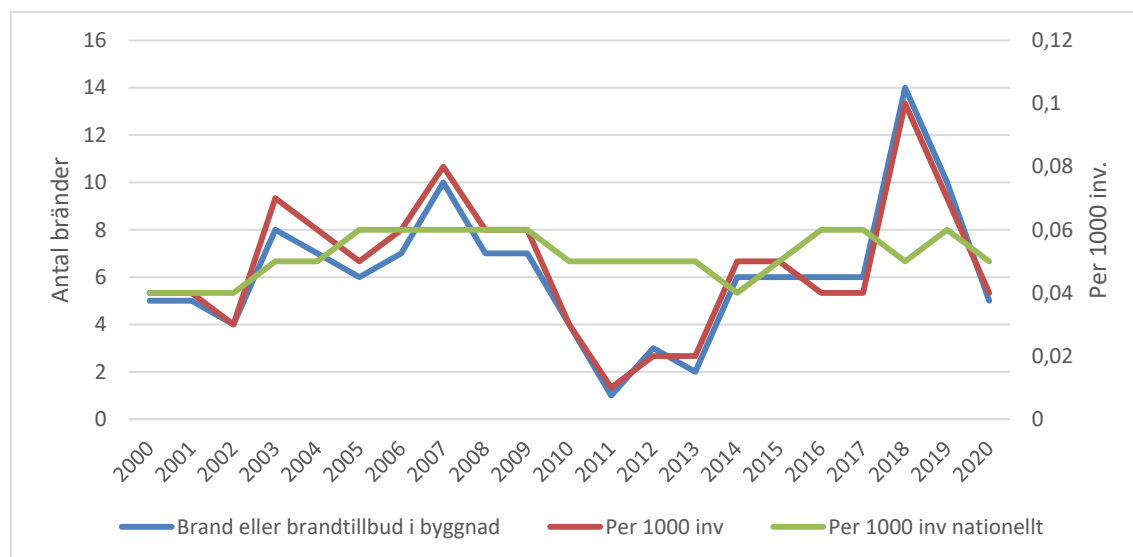
Brand i vårdmiljöer händer sällan, vilket visas i figur 5 ovan, men konsekvenserna kan bli stora eftersom de nödställda ofta inte kan utrymma själva. Sjukhusbränder har visat en tydlig nedåtgående trend från 1998, men trenden har planat ut under de senaste tio åren, både nationellt och inom Umeåregionens upptagningsområde. Antalet bränder i kategorin "annan typ av boende och vård" har ökat de senaste tre åren. Brandförsvaret har inte hittat några tydliga orsakssamband till ökningen. En möjlig orsak hade kunnat vara en definitionsändring i inrapporteringen.

Brand i skola eller förskola

⁹ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

¹⁰ Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning

Skolbränder medför stora konsekvenser på samhället och för de drabbade eleverna. Antalet räddningsinsatser till följd av brand eller brandtillbud i skola och förskola varierat mellan 1 och 14 per år under de senaste 20 åren, med ett snitt på 6 insatser. I jämförelse med riksnittet har Umeåregionen en något lägre frekvens av larm till brand eller brandtillbud i skolor och förskolor, se figur 6 nedan.

Figur 6: Antal brand eller brandtillbud i skola och förskola inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, och nationellt, mellan 2000–2020.

Det sker fler bränder eller brandtillbud på skolorna dagtid, dock leder bränderna nattetid oftare till större konsekvenser. Antal larm minskar under sommarmånaderna och på helgerna.

Brand i övriga allmänna verksamheter (utöver skola och förskola)

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud till allmänna verksamheter (utöver skola och förskola) har 2000 - 2020 varierat mellan 5 – 21 per år, med ett genomsnitt på 6. Bränder i dessa typer av lokaler händer relativt sällan men konsekvenserna kan bli stora, likt den tragiska branden i Göteborg 1995 vittnade om.

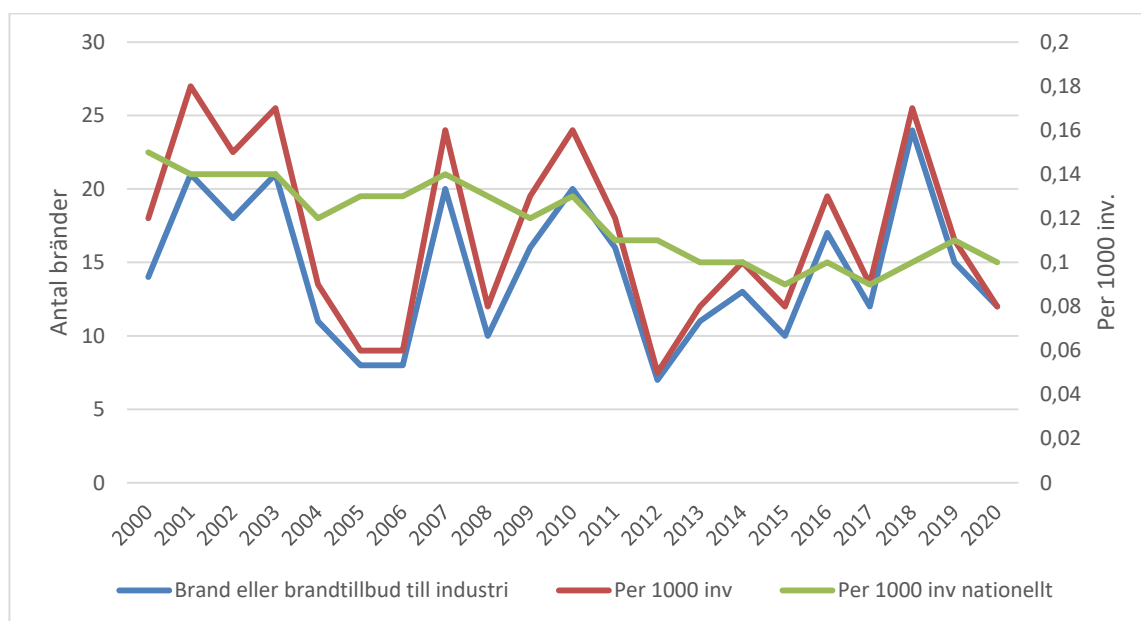
Brand i byggnad med kulturhistoriskt värde

Inom Brandförsvärets upptagningsområde finns 49 k-märkta byggnader varav de flesta är koncentrerade kring Umeå tätort med stadsdelarna öst på stan, väst på stan, centrum och kring det gamla regementsområdet. Därtill finns två statliga byggnadsminnen och ett flertal kyrkobyggnader varav 21 anses vara kyrkobyggnader enligt kulturmiljölagen. Statistiken på insatser för dessa byggnader är dock oviss och ger inget underlag för några slutsatser. Det finns en förhöjd risk för antagonistiska hot för vissa objekt.

Brand i industri

Antal räddningsinsatser till följd av brand eller brandtillbud i industrier har varierat mellan 7 - 24 per år under de senaste 20 åren (figur 7), med ett genomsnitt på 14. Skillnaden per veckodag har varit stor

där betydligt färre bränder inträffar under helgen. Andelen bränder under dagtid är cirka 62 %. Den vanligaste brandorsaken har berott på fel i utrustning (25 %).

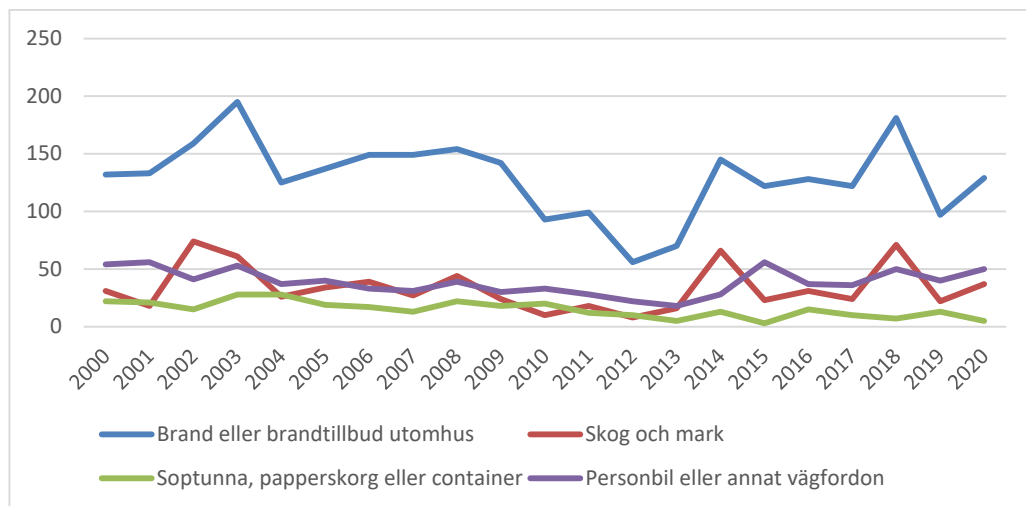

Figur 7: Antalet insatser till brand eller brandtillbud i industri inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000 - 2020.

Nationell statistik visar att en väl fungerande larmorganisation i hög grad påverkar brandens slutliga omfattning. Vid en fungerande larmorganisation är det mycket sällan som en brand sprider sig utanför brandcellen branden startade på.

4.3. Brand utomhus

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud utomhus är snitt cirka 129 per år (2000 - 2020), se figur 8 nedan. Det totala antalet bränder utomhus är i stort oförändrat sedan 2020. Sätter man dock antalet bränder utomhus i relation till befolkningsökningen är trenden istället stadigt nedåtgående.

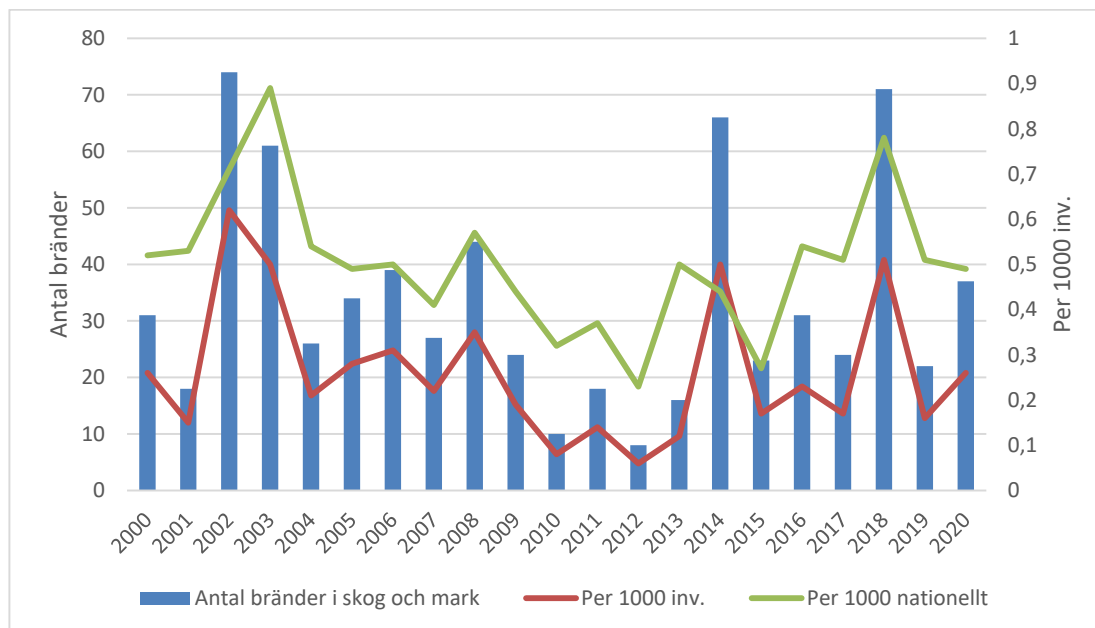

Figur 8: Antalet bränder utomhus i containerar, skog och mark, vägfordon och totalt inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000 - 2020.

Antalet bränder utomhus uppgår till i genomsnitt till 1,01 olyckor per 1000 invånare inom Brandförsvärets upptagningsområde. Jämfört med riksgenomsnittet på 1,65 bränder utomhus per 1000 invånare per år bedöms antalet bränder utomhus som relativt få.

Brand i skog och mark

Antalet räddningsinsatser till brand i skog och mark är i genomsnitt 33 per år, varav cirka 2/3 sker dagtid. Bränderna kan dock ha startat tidigare, exempelvis under natten, och sedan utvecklats och upptäckts dagen efter. Bränder i skog och mark är väldigt säsonsberoende, där de flesta bränder sker under juni-augusti. Flest bränder sker under helgen.

Figur 9: Antal räddningsinsatser till brand i skog och mark inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde 2000 - 2020.

Umeåregionens brandförsvaret har hittills varit relativt förskonat från storskaliga skogsbränder men risken förväntas öka med ett förändrat klimat. Såväl brandens intensitet, areal som brinner och antalet bränder förväntas öka. För att hindra att skogsbrand växer sig stor när det är hög brandrisk krävs en tidig upptäckt och snabb insats.

Brand i avfall eller återvinning utomhus

Inom Umeå kommun finns det avfallsanläggningar på Teg, Gimönäs, Ön (Vakins reningsverk), Centrum (Umeå energi), Västerslätt, Klockarbäcken, Dåva och i Holmsund (SCA). I Vindelns kommun finns avfallsanläggning Lidbacken och i Robertsfors kommun finns Fagerlidens avfallsanläggning.

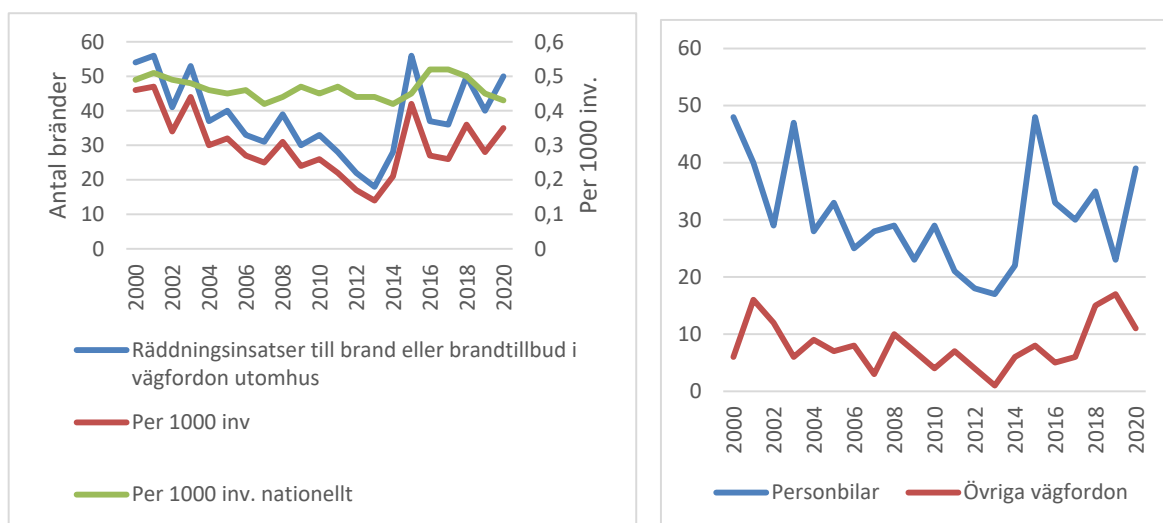
På Dåva och SCA:s deponi i Holmsund sker bränder med en viss regelbundenhet. Antalet räddningsinsatser till avfallsanläggningar uppgår till cirka 5 per år. Bränderna kring avfallsanläggningarna är oftast begränsade till en container eller litet utrymme, och blir därav lättsläckta.

Majoriteten av avfallsbränderna som Brandförsvaret larmas till sker dock till soptunnor och containrar utomhus i anslutning till allmänna verksamheter där ungdomar vistas kring (t.ex. skolor och fotbollsplaner). Dessa bränder är ofta avsiktliga och de flesta sker nattetid.

De flesta bränderna i avfall eller återvinning leder till små konsekvenser. Det finns dock exempel nationellt på bränder i avfallsanläggningar som både varit svårsläckta och lett till lindriga personskador (ogynnsam vind har blåst röken över tätorter). Även för begränsade bränder i soptunnor eller containrar kan konsekvenserna bli stora om branden leder till en följdolycka såsom brand i byggnad.

Brand i fordon eller fartyg utomhus

Antalet räddningsinsatser till brand eller brandtillbud i fordon uppgår till i genomsnitt 39 per år. Cirka 80 % av dessa är till personbilar och resterande 20 % går till övriga vägfordon. Mellan 2000 – 2012 var trenden nedåtgående för bränder i fordon, men har sedan 2012 ökat, se figur 10.

Figur 10: Fördelningen av personbilar och övriga vägfordon vid bränder i fordon (höger), och antal räddningsinsatser till brand i vägfordon utomhus (vänster)

Fordonsbränderna går ner under vinterhalvåret, mellan november och april. Mellan maj och oktober stiger antalet bränder något, med undantaget för juli månad. Vanligaste dagen för fordonsbrand är måndagar.

Antalet bränder som sker dagtid (06.00 - 18.00) motsvarar $\frac{3}{4}$ av alla fordonsbränder. Av dessa bränder är 48 % till följd av fel i utrustning och 3 % avsiktligt anlagd brand.

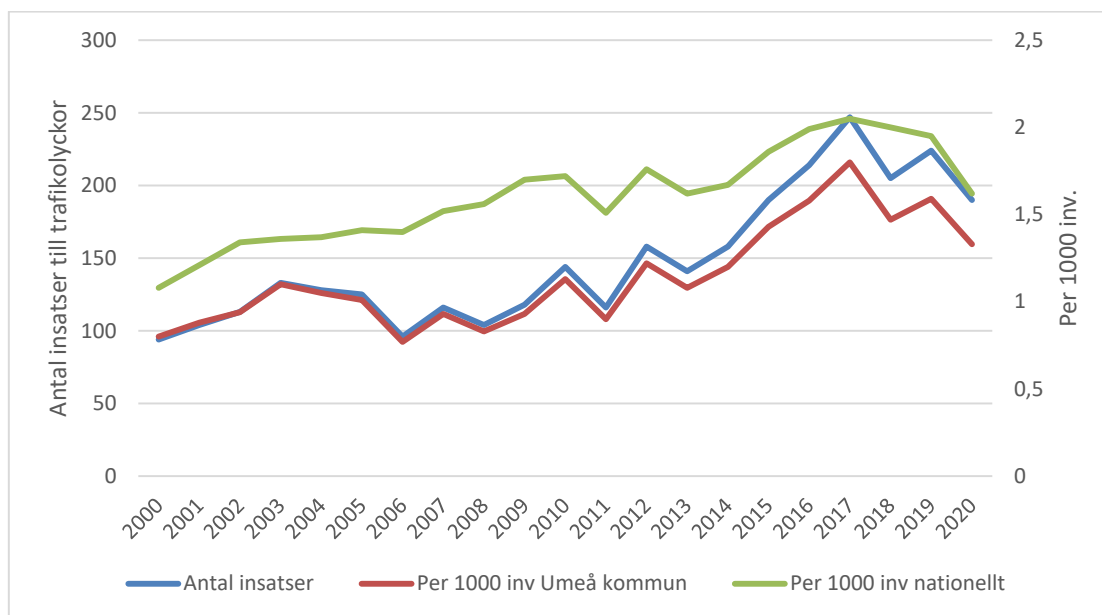
Av bränderna som skett nattetid har 29 % fel i utrustning som brandorsak, och 19 % är avsiktliga bränder, men mörkertalet är betydande.

Antalet elbilar har ökat kraftigt de senaste åren. Om batteriet hamnar i termisk rusning släpps en stor volym farliga ämnen ut under en lång tid. Detta gör branden svårhanterad, särskilt om bilen står inomhus där åtkomsten och ventilationsmöjligheterna är begränsade.

Umeå har senaste åren blivit drabbade av ett flertal garagebränder med stora materiella skador på bilar och garage. En del av dessa har varit avsiktliga.

4.4. Trafikolycka

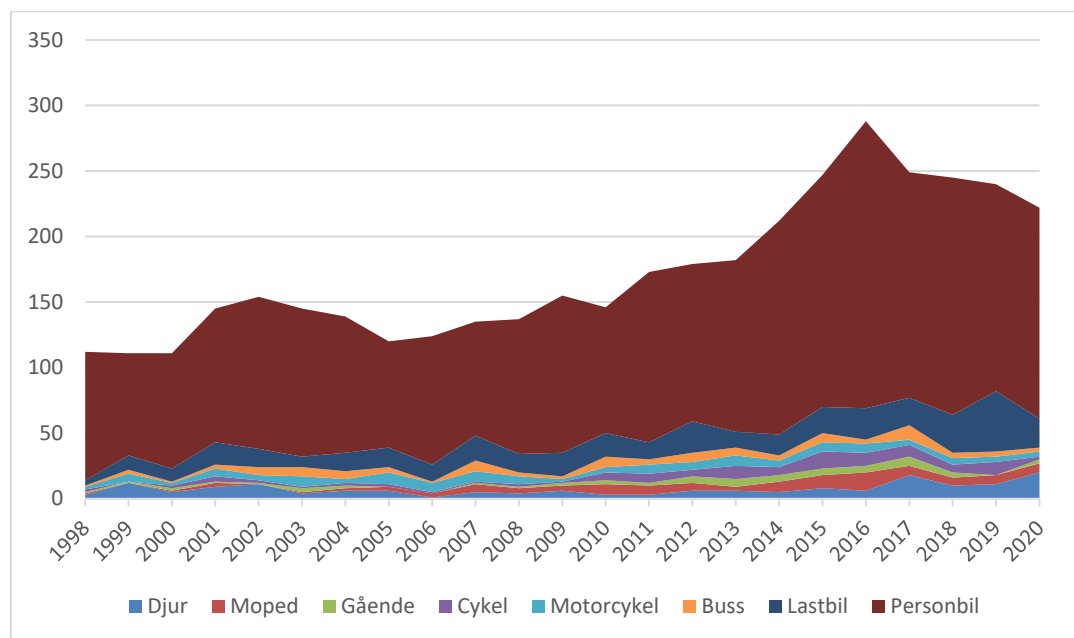
Antal omkomna och allvarligt skadade i trafiken har minskat över tid, dock har antal räddningsinsatser till trafikolyckor ökat. Män, äldre, motorcyklister och äldre fordon har varit överrepresenterade i olyckor med omkomna, men även tung- och lätt lastbil är vanligt förekommande i olyckor med omkomna.

Figur 11: Antal räddningsinsatser till trafikolyckor inom Umeåregionens brandförsvärs upptagningsområde, 2000 - 2020.

Under de senaste 20 åren har antalet larm till trafikolyckor ökat från en lägstanivå på 117 år 2011, till 247 händelser år 2017, vilket motsvarar en ökning på över 100 %. Ökningen har pågått under en längre tid och kan delvis förklaras av ändrade larmrutiner.

I 73 % av alla trafikolyckor som lett till räddningsinsats har en eller flera personbilar varit inblandade. Med undantaget för bussolyckor och gångtrafikanolyckor har alla trafikelement ökat under den senaste tioårsperioden, där lastbilsolyckor har ökat mest. De flesta trafikolyckorna händer från november till februari och även under rusningstrafik mellan 16.00 och 17.00.

Figur 12: Fördelningen av trafikelement vid trafikolyckor i inom upptagningsområdet, 1998–2020.

Totala antalet personskador vid trafikolyckor i Sverige har stadigt minskat enligt Socialstyrelsens olycksfallsregister. Mitträcken, säkrare fordon samt fartkameror är faktorer som kan ha bidragit. Trafikolyckor är dock fortfarande ett betydande olycksproblem som även inkluderar påkörning vid övergångsställen och cykelolyckor.

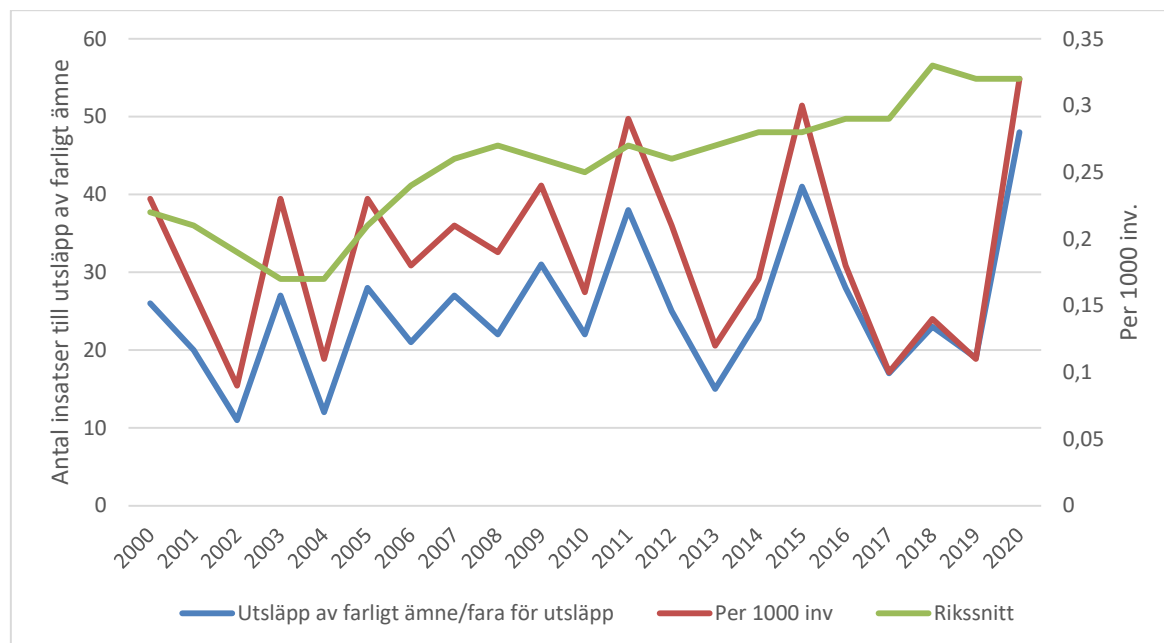
Varje höst sammanställer Umeå kommun statistik som finns i Transportstyrelsens trafikskaderegister Strada. Sjukhusrapporterade och polisrapporterade dödsolyckor presenteras. För att en person ska räknas som omkommen i en vägtrafikolycka måste personen avlida inom 30 dagar efter olyckan. Självmod och sjukdomsfall tas inte med i den redovisade statistiken.

Under åren 2000–2018 har i genomsnitt 3,5 personer omkommit per år i Umeå kommun i vägtrafiken. Under samma tidsperiod har i genomsnitt 0,5 personer omkommit i Robertsfors kommun samt 0,8 personer i Vindelns kommun per år i vägtrafiken.

Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser är relativt stor när det gäller trafikolyckor. Fem minuters förändrad insatstid innebär ett värde på drygt 85 000 kr enligt MSB. Det är bara drunkning och brand i byggnad som har ett högre tidsvärde.

4.5. Olycka med farliga ämnen

Olyckor med farliga ämnen har varierat mellan 11 – 48 räddningsinsatser per år (2000 – 2020), med ett snitt på 25.

Figur 13: Utsläpp- eller fara för utsläpp av farligt ämne inom URBF upptagningsområde, 2000–2020.

Nedan beskrivs de underkategorier som räddningstjänsten ställs inför:

Begränsat läckage av drivmedel eller olja

Begränsade utsläpp av drivmedel eller olja utgör cirka 85 % av alla olyckor och tillbud under perioden 2018 - 2020.

Innan 2018 särskildes ej begränsat utsläpp av drivmedel eller olja med övriga utsläpp av farligt ämne. Därför är statistikunderlaget relativt begränsat.

De flesta av dessa olyckor sker under vardagarna och sommaren. Oftast förekommer enbart egendomsskador men även miljöskador förekommer.

Utsläpp av farligt ämne (exkluderat begränsat läckage)

Utsläpp eller fara för utsläpp av farligt ämne utgör drygt 15 % av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen. De flesta olyckor sker dagtid under vardagarna och under sommaren. Mellan 2018 - 2020 larmades Umeåregionens brandförsvär till utsläpp av farliga ämnen (exkluderat begränsat läckage) i snitt 4 gånger per år. Utsläpp av farligt ämne har oftast fått större konsekvenser än begränsat läckage.

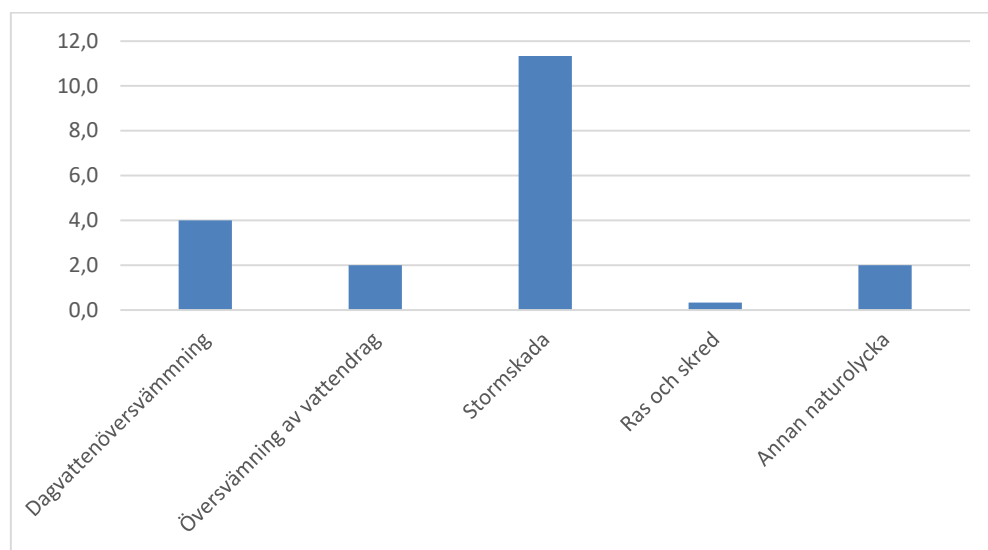
De områden som identifierats inneha högre risk för olyckor med farliga ämnen är badhus, farligt gods leder på väg och järnväg, hamnen samt industriområden. Nationellt finns en nedåtgående trend av inrapporterade händelser till följd av en förflyttning av farligt gods från lastbilar till järnväg.

Oljeutsläpp längs kust

Längst med kustremsan finns alltid en risk för stora eller småskaliga oljeutsläpp. Oljeutsläpp på havet är statlig räddningstjänst och hanteras av sjöräddningssällskapet och JRCC, i samverkan med räddningstjänsten. När oljan drivit in till land övergår det till kommunal räddningstjänst.

4.6. Naturolycka

Räddningstjänsten hanterar i snitt 20 naturolyckor per år (2018 - 2020). Drygt 60 % av händelserna handlade om stormskador och ca 20 % handlade om översvämning av dagvatten- eller avloppssystem eller översvämning av vattendrag.

Figur 14: Antal räddningsinsatser per olyckstyp per år i snitt inom upptagningsområdet, perioden 2018-2020.

Stormskada

Stormskador orsakar högst skadekostnader. De senaste åren har en rad kraftiga stormar inträffat i Västerbotten, däribland Dagmar 2011, Hilde och Ivar 2013, Ole 2015, samt Alfrida och Mats 2019. Dessa stormar ledde, i olika omfattning, till störningar i elförsörjningen, framkomligheten på vägarna, tågtrafiken, telefoni och vattenförsörjningen. Hilde drabbade Västerbotten hårt. Inledningsvis blev 35 000 hushåll strömlösa och 14 000 hushåll utan fast telefoni.

Beräknad återkomsttid är ett mått för att bedöma sannolikheten för när en storm med samma vindhastighet kommer inträffa igen. Beräknad återkomsttid för Hilde och Ivar är 50 år. Scenariot för upptagningsområdet bedöms vara tänkbart inom en 10–50-årsperiod utifrån SMHI:s bedömning.

Stora snömängder

Sannolikheten för att någon av Umeå, Vindeln eller Robertsfors kommuner ska drabbas av ett liknande scenario som Gävle 1998 bedöms som lägre än vad sannolikheten är för området mellan Söderhamn och Stockholm och mellan Västervik och Mönsterås.

Detta beror delvis på att norra Norrlands kust är flackare, men framför allt på att Bottenviken isläggs betydligt tidigare än Bottenhavet, vilket redan tidigt på säsongen begränsar tillförseln underifrån av

den för molnbildningen och nederbördsprocessen nödvändiga vattenången. Det räcker dock med att det snöar kraftigt i tre dagar så blir kommunerna hårt påfrestade.

Översvämning av vattendrag eller dagvatten- och avloppssystem

Ökad nederbörd betyder också kraftigare nederbördsextremer, både på korta tidsskalor i form av skyfall och i samband med lågtryckssituationer med mycket nederbörd över längre perioder. Inom upptagningsområdet kommer ökad nederbörd att visa sig i form av regn. Det kommer förmodligen märkas på vattennivåerna i Umeälven men framför allt i Vindelälven som är oreglerad. Mest nederbörd faller under sommarmånaderna och minst under våren.

Vid ett 100-årsflöde skulle fastigheter längs med i stort sett hela Vindelälven att påverkas av höga vattenflöden. Enstaka fastigheter i Brattby och Brännland skulle översvämmas vid 100-årsflöden i Umeälven. I området finns det även en erosionsproblematik som kan påverka vägarnas bärighet. Även centrala Umeå har tidigare haft stora översvämningar vid kraftiga regnperioder.

Skyfall förväntas ske allt oftare och bli av mer extrem karaktär i och med det förändrade klimatet.

Ras eller skred

Ras och skred kan orsaka stora skador på människor, egendom och miljö. Förutsättningarna för ras och skred beror främst på ett områdes topografi, geologi, hydrologi och jordlagrens bärförmåga. De förväntade mycket kraftiga minskningarna av såväl snödjup som antal dagar med olika snömängd kan leda till ökade förutsättningar för skred i området.

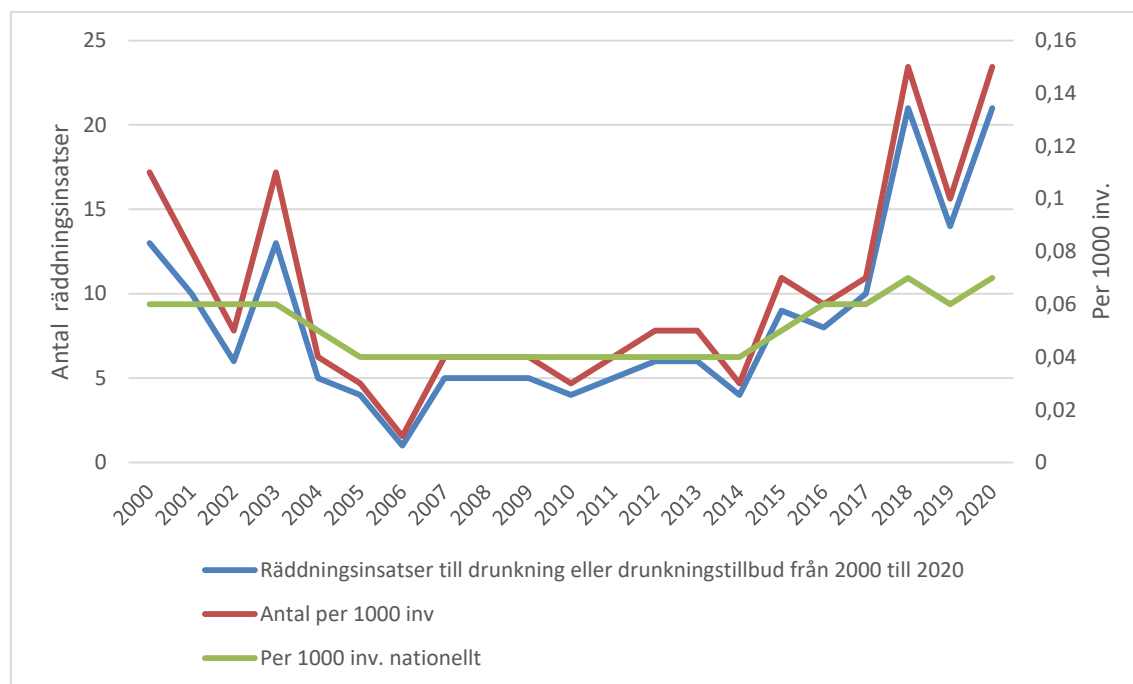
MSB¹¹ har pekat ut området mellan Sundsvall och Umeå som ett område med särskilda förutsättningar för ras och skred. Området karaktäriseras av ett storkuperat landskap där jordlagren närmast kusten utgörs av mäktiga skredbenägna jordlager bestående av sand och silt längs älvarnas höga, branta slänter (nipor).

Delar av älvslandskapet kring Sörfors-Brännland och från Baggböle-ören till Strömpilen är översiktligt geotekniskt utrett. Generellt har stora delar av Umeälvdal otillfredsställande stabilitet eller är, i vissa fall, otillräckligt utredd.

4.7. Drunkning

Socialstyrelsen redovisar i sitt dödsorsaksregister att 88 personer omkommit i Umeå under perioden 1972 - 2018 till följd av drunkning, vilket innebär ca 1,9 drunknade/år. Under samma period drunknade 0 personer i Robertsfors och Vindelns kommuner. Riskgrupper är medelålders individer och män. Alkohol är även en tydlig riskfaktor.

¹¹ Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning, MSB, 2021

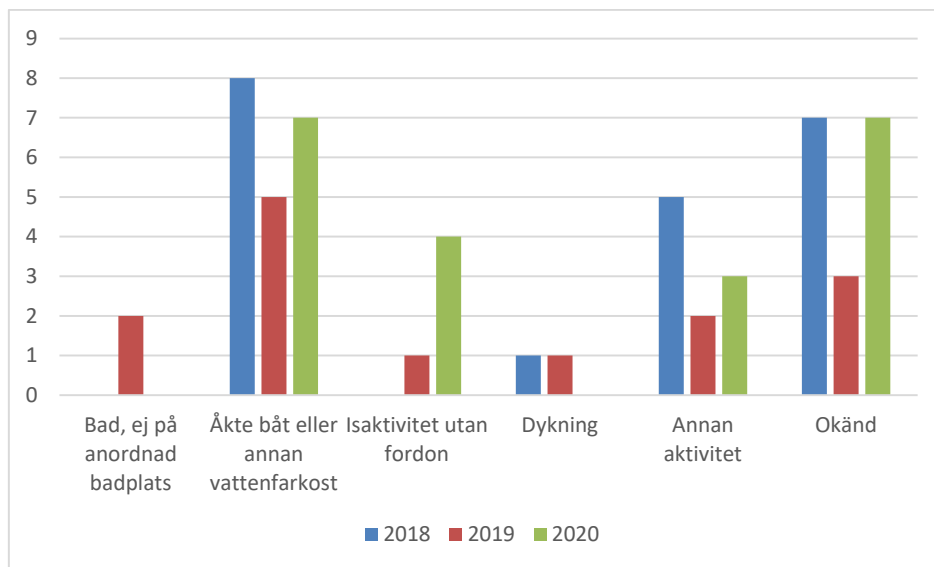

Figur 15: Antal drunkningstillbud inom Umeåregionens brandförsvär och nationellt, 2000 – 2020.

Drunkningsolyckorna har varit väderberoende och fler händelser har skett under sommaren. Antal drunkningstillbud är cirka 8 per år (2000 - 2020). De flesta händelser sker under helgen, och färre under inledningen av veckan. 2/3 drunkningar eller drunkningstillbud sker dagtid (11.00 - 23.00), varav 1/3 under nattetid (23.00-11.00). Jämfört med rikssnittet har upptagningsområdet de senaste åren haft hög frekvens drunkningstillbud. Orsaken till det är inte fastställt.

Majoriteten av drunkningstillbuden sker inom Umeå tätort och i anslutning till Umeälven. Därefter sker drunkningstillbuden uteder hela kustremsan samt enstaka drunkningstillbud i någon av insjöarna.

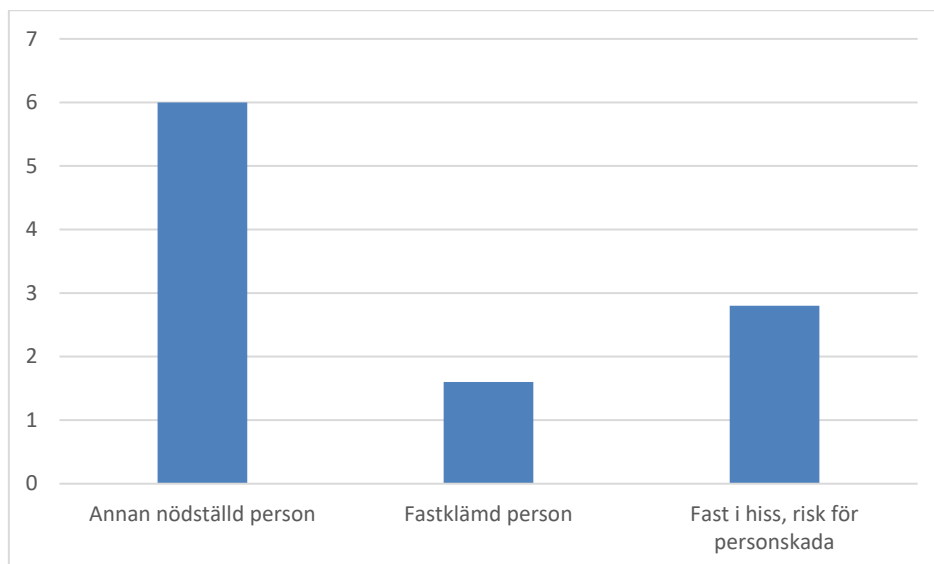
Sedan 2018 har mer omfattande statistik förts gällande räddningsinsatser till drunkning eller drunkningstillbud. I den kan det konstateras att den vanligaste aktiviteten inom upptagningsområdet vid dessa larm har varit att den drabbade åkt båt eller annan vattenfarkost, se figur 15 nedan.

Figur 16: Inrapporterade orsaker till drunkningstillbud, 2018 – 2020

4.8. Nödställd person eller djur

Antalet räddningsinsatser till nödställd person har i snitt (2010 - 2020) uppgått till 14,8 per år. Antalet larm som går till personer fast i en hiss, med risk för personskada uppgår till cirka 3 per år. Dock är förmodligen den verkliga siffran lägre eftersom det är ett känt inrapporteringsfel. Jämfört med rikssnittet har Umeåregionens brandförsvär cirka 40 % färre larm till nödställda personer per 1000 invånare.

Figur 17: Genomsnitt över antalet larm per år till nödställda personer inom upptagningsområdet, år, 2016 - 2020.

Brandförsvaret larmas även till hot om suicid och är främst behjälpliga till polisen. Vid svår belägenhet av den nödställda kan brandförsvaret söka av områden med båt, höjdfordon eller drönare.

Erfarenheter visar att brandförsvaret ofta är första resurs på plats. För att öka förmågan att hantera suicidhändelser har samverkan mellan berörda aktörer inom upptagningsområdet utökats och det pågår utbildningsinsatser för berörd personal.

Antal vindkraftverk och vindkraftsparker ökar inom upptagningsområdet. Även höjden på vindkraftverken ökar i och med tekniska framsteg. Samtidigt ligger ofta vindkraftverk olägligt till i terrängen och har ofta långa körtider. Ifall en operatör skulle hamna i en nödsituation uppe i ett vindkraftverk behöver brandförsvaret ha förmågan att undsätta den nödställda.

Antalet räddningsinsatser till nödställda djur uppgår till i snitt 5,3 per år (2000 - 2020), varav de är jämnt fördelade på landsbygd och tätort. Per 1000 invånare uppgår antalet räddningsinsatser till nödställda djur till cirka 0,04 insatser per person och år i genomsnitt (2000 - 2020). Jämfört med rikssnittet för samma period (ca 0,06 per 1000 inv.) är siffran relativt låg.

5. Värdering

Målet om ett tillfredställande och likvärdigt skydd med hänsyn till de lokala förutsättningarna bedöms i stort uppfyllas för de risker som orsakar flest olyckor. Det finns dock byar och områden med insatstider över 20 minuter vilket innebär lägre möjligheter för räddningstjänsten att ändra olycksförloppet. För att minska tiden till första insats för byar med lång insatstid planerar Umeåregionens brandförsvaret att implementera Civila insatspersoner (CIP). CIP utbildade personer kommer kunna utföra identifierade nyckeluppgifter vid vissa typer av räddningsinsatser. Även avtal med externa aktörer om att göra första insatser planeras.

Ombyggnationer i stadens vägnät och förtätningar har genom åren har medfört att områden inom Umeå tätort (Gimonäs, Tomtebo, Tavleliden) som tidigare befunnit sig inom 10 minuters insatstid numera inte klarar av detta tidsintervall. Detta har medfört att flerbostadshus i dessa områden som dimensionerat sin utrymningsstrategi med hjälp av räddningstjänstens höjdfordon inte skulle klara nybyggnadskrav. För att möta denna problematik har Umeåregionens brandförsvaret införskaffat en ny typ av enhet (1065) som snabbt ska förbereda och rekognosera utrymningsplatserna för stegbilarna i dessa områden. Detta är ingen långsiktig lösning, och därför planeras en brandstation att byggas i området Tomtebostrand. Den nya brandstationen kan tas i drift som tidigast 2026.

Brand i byggnad

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet relativt få bostadsbränder de flesta år. Men trots en nationellt nedåtgående trend och en låg andel bostadsbränder i upptagningsområdet, sker de flesta bränder med omkomna i bostäder. Umeåregionens brandförsvaret har fokuserat övningsverksamheten 2021 och 2022 till att utveckla en ny metodik vid brand i byggnad.

Då andelen äldre i kommunerna kommer att öka ser Umeåregionens brandförsvaret ett behov av att säkerställa ett skäligt brandskydd i såväl vård- och omsorgsboenden som egna bostäder för denna grupp. Det finns också ett behov av ett utökat samarbete med kommunernas socialtjänst i det förebyggande arbetet.

Periodvis drabbas upptagningsområdet av anlagda skolbränder i en omfattning som är högre än riksgenomsnittet. För att minska konsekvenserna av anlagda bränder ser brandförsvaret ett behov av att arbeta både förebyggande och effektivitetshöjande.

Brand utomhus

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet en låg andel bränder utomhus. Periodvis har det dock förekommit många och storskaliga anlagda bilbränder inom upptagningsområdet, dock i en lägre omfattning än rikssnittet. Brandförsvaret bedömer inte att det finns behov av att prioritera detta område under mandatperioden.

Trafikolyckor

Jämfört med riksgenomsnittet har upptagningsområdet en relativt låg förekomst av trafikolyckor, även om är trenden ökande. För trafikolyckor är tiden till första insats särskilt avgörande. Därför ska

brandförsvaret under mandatperioden verka för att minska tiden till en förstainsats i områden med lång insatstid.

Olycka med farliga ämnen

Umeåregionens brandförsvaret har en något lägre frekvens av olyckor med farliga ämnen än riksgenomsnittet. Olyckor med farliga ämnen (exkluderat begränsat läckage av drivmedel) är sällanhändelser och risknivån bedöms främst med kvalitativa resonemang. Genom en sammanvägning av brandförsvarets förmåga, de riskobjekt som finns och mängden farligt gods som transporteras bedöms risknivån som lägre än för riksgenomsnittet.

Dock ser brandförsvaret en ökad hamn- och sjöfartsaktivitet och bedömer att sannolikheten att oljeutsläpp sker kommer att öka. Det finns ett behov hos brandförsvaret att öka kunskap och beredskap för oljeutsläpp längs kust.

Naturolycka

Risken för ett omfattande jordskred är låg, men konsekvenserna blir stora. MSB identifierade 2021 norrlandskusten mellan Sundsvall och Umeå som ett område med särskild risk för ras, skred eller översvämning. Även Vindelälven bedöms få en betydande risk för översvämning i och med klimatförändringarna. Brandförsvaret behöver därför öka sin förmåga att hantera ras, skred och översvämning.

Drunkning

Upptagningsområdet har de flesta år högre frekvens av drunkningsolyckor än riksgenomsnittet. Inom drunkningsolyckor är tiden till första insats särskilt avgörande. Brandförsvaret ska verka för att minska tiden till första insats och behöver därför undersöka olika åtgärdsalternativ för hur insatstiden kan minskas, men även hur insatsen kan bli mer effektiv.

Nödställd person eller djur

Jämfört med rikssnittet har upptagningsområdet lägre frekvens av både nödställda djur och människor. Området kommer inte prioriteras under kommande mandatperiod.

6. Mål

Umeåregionens brandförsvares planering utgår från att uppnå de nationella målen enligt LSO, beskrivna nedan.

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
- 3 a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

Vidare har kommunfullmäktige för Umeå kommun antagit följande övergripande mål för alla kommunala verksamheter:

- Umeå kommun och dess medborgare ska ha god förmåga att agera före, under och efter en samhällsstörning i hela hotskalan.

För att uppnå de nationella målen har följande områden prioriterats, baserat på brandförsvarets riskanalys och värdering:

- Antalet bränder och konsekvenserna av dessa ska minimeras med särskilt fokus på bostadsbränder.
- Brandförsvarets förutsättningar att utföra effektiva insatser för komplexa och utrymningskritiska byggnader ska öka.
- Antalet allvarligt skadade och döda vid drunkningsolyckor i allmänna vatten ska minska.
- Antalet allvarligt skadade och döda i vägtrafiken ska minimeras.
- Brandförsvaret ska verka för att den enskilde kan påbörja en första skadebegränsande åtgärd inom 2 minuter från det att en olycka upptäcks.
- Tiderna till en första insats i byar med lång framkörningstid ska minska genom att skapa en snabbare insats med Civila insatspersoner (CIP) samt utöka RIB-stationerna med FIP-enheter.
- Brandförsvarets förmåga att hantera ras, skred, översvämning och oljeutsläpp ska öka.
- Brandförsvarets förmåga att verka under höjd beredskap ska öka.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Den förebyggande verksamheten inom Umeåregionens brandförsvaret syftar till att säkerställa ett skäligt brandskydd för den enskilde, en säker hantering av brandfarlig- och explosiv vara samt att verka för säkerhet och trygghet i medlemskommunernas geografiska område.

Hela organisationen bidrar på olika sätt till brandförsvarets förebyggande verksamhet.

Funktionsansvar för verksamheten har Olycksförebyggande enheten vilken leds av Chef

Olycksförebyggande. Inom enheten finns brandinspektörer och brandingenjörer med kompetenser inom förebyggande brandskydd, brandfarlig- och explosiv vara och riskhantering. Det förebyggande arbetet utförs av enhetens dagtidsanställda handläggare, motsvarande 5,5 årsarbetare, och skiftpersonal i en omfattning som varierar över året.

7.1. Tillsyn

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd har kommunernas uppdrag att utföra tillsyn enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Tillsynen utövas som en kontroll av efterlevnaden av denna lag och tillhörande föreskrifter. I enlighet med 5 kap. 1 § LSO utövar nämnden tillsyn över följande:

- Att ägare och nyttjanderättshavare i skälig omfattning håller utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand (LSO 2 kap. 2 §)
- Att ägaren eller den som utövar verksamheten på anläggning som är klassad som farlig verksamhet eller Seveso-verksamhet, har beredskap och vidtar nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller miljön (LSO 2 kap. 4 §).

Tillsyn bedrivs operativt av brandförsvaret. Vid tillsyn bedöms om de organisatoriska och tekniska brandskyddsåtgärderna är tillfredsställande samt om de är i skälig omfattning i förhållande till verksamhetens art. Tillsyn kan omfatta såväl besök i aktuell verksamhet, som samtal med berörd part och dokumentgranskning. En tillsyn kan vara planerad i förväg eller händelsebaserad. En händelsebaserad tillsyn kan exempelvis initieras av att allmänheten gör brandförsvaret uppmärksam på ett missförhållande eller att brister i brandskyddet uppmärksammas av brandförsvarets personal under en insats.

Kompetens tillsynshandläggare

Tillsyn och tillståndsprövning ska genomföras på ett rättssäkert, likvärdigt och effektivt sätt. Chefen för olycksförebyggande utser tillsynspersonal och som har delegation av brand- och räddningsnämnden att besluta i tillsyns- och tillståndsärenden.

Tillsynsförrättare och tillståndshandläggare ska erfordra kompetens för att utföra tillsyn och pröva tillstånd.

- Tillsynsförrättare som beslutar i enklare tillsynsärenden enligt LSO ska lägst ha utbildningsnivå *”Tillsyn och olycksförebyggande, enklare objekt, kurs A¹²”* eller motsvarande äldre utbildning.
- För särskilda objekt m.m. krävs lägst kompetensnivå motsvarande *”Tillsyn och olycksförebyggande – komplexa objekt, kurs B²”* eller motsvarande äldre utbildning, brandingenjörsexamen eller annan särskild utbildning anpassad för respektive uppgift.
- Den personal som utfärdar tillstånd enligt Lagen om brandfarliga och explosiva varor ska ha genomgått någon av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) utbildningar för tillståndshandläggare.
- Tillsynsförrättare genomgår internutbildning som minst motsvarar riskbilden på den tillsynade verksamheten.
- Tillsyn av mer komplicerade objekt genomförs av personal som genomgått MSB:s utbildning för tillsynsförrättare.

7.2. Stöd till den enskilde

Enligt 3 kap. 2 § LSO åligger det en kommun att genom rådgivning och information underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag. Information och rådgivning är ett viktigt verktyg i brand- och räddningsnämndens uppdrag att verka för skydd mot olyckor. Målgruppsanpassad information ska aktivt användas som ett verktyg för att höja medvetenheten och kunskapen i samhället, särskilt inom området brandskydd. Brandförsvaret ska därför aktivt förmedla kunskap och öka förståelsen hos den enskilde så att denne kan ta sitt ansvar i strävan att minska sannolikheten för uppkomst av brand och möjligheten att minimera konsekvenserna i händelse av brand.

Kunskap ska förmedlas på ett informativt sätt och i första hand ska råd och information riktas dit den bedöms göra störst nytta för att nå ett bättre brandskydd. Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att försöka identifiera riskutsatta grupper för att anpassa rådgivning och information efter behov och rådande situation. Brandförsvaret arbetar såväl med enskilda personer i specifika frågeställningar som med bred kunskapsspridning till allmänheten eller en specifik målgrupp. Detta sker exempelvis genom till exempel telefonrådgivning, utbildning, riktade insatser, öppet hus, externa hemsidan, anslag och sociala medier.

Allmänheten ska på ett enkelt sätt kunna komma i kontakt med brandförsvaret för att ställa frågor rörande förebyggande brandskydd. Den enskilde ska snabbt kunna få svar från den tjänsteman som tar emot frågan eller få hjälp att nå den funktion som har kompetens att svara på frågan. Samtliga

¹² ”Tillsyn A och B” enligt utbildningsplaner fastställda av Styrelsen för Centrum för risk- och säkerhetsutbildning. Motsvarande äldre utbildning är ”Förebyggande åtgärder mot brand - utbildning för brandförman (förebyggande 1) respektive brandmästare (förebyggande 2). Brandingenjörsexamen enligt högskoleförordningen (SFS 1993:100) alternativt avlagt äldre brandingenjörsexamen motsvarande utbildningen vid Högskolans brandingenjörslinje och Statens räddningsverks praktiska utbildning i räddningstjänst för brandingenjörer.

anställda inom brandförsvaret ska vid förfrågan kunna bistå med generell och översiktlig information till den enskilde inom kompetensområdet.

För att brandförsvarets unika erfarenheter från såväl räddningsinsatser som förebyggande arbete ska komma allmänheten till godo bedriver brandförsvaret en externutbildningsverksamhet i samarbete med Brandskyddsföreningen Västerbotten. Verksamheten syftar till att öka allmänhetens kunskap och förmåga att förhindra eller begränsa skador på grund av olyckor. De utbildningar som erbjuds är bland annat grundläggande brandskydd, första hjälpen och hjärt- och lungräddning, brandfarlig vara och systematiskt brandskyddsarbete.

För att utbilda barn i brandkunskap och hur de bör agera i händelse av brand besöker vanligtvis brandförsvaret årligen alla elever i årskurs 2, och alla förskoleklasser i Umeå erbjuds att besöka brandstationen för att öva utrymning. Under pandemin har dock besöken blivit ersatta av digitala varianter. Utifrån uppdrag från brand- och räddningsnämnden pågår en översyn över vilka insatser som ska erbjudas de högre årsklasserna i kommunerna.

Brandförsvaret genomför hembesök under 4 veckor per år. Besöken genomförs kvällstid och riktar sig särskilt mot boende i flerbostadshus. Personal från brandförsvaret ger brandskyddsinformation till de boende och undersöker förekomsten av anpassade och fungerande brandvarnare.

Som underlag och planeringsstöd för den förebyggande verksamhetens informationsarbete finns ett årshjul upprättat som beskriver vilka informationsinsatser som ska genomföras.

7.3. Rengöring och brandskyddskontroll

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd ansvarar för att rengöring och brandskyddskontroll utförs enligt LSO, på de anordningar som omfattas av bestämmelserna.

Vid brandskyddskontrollen kontrolleras fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler samt skorstenar, tak och anslutande byggnadsdelar ur brandskyddssynpunkt. Detsamma gäller imkanaler i restaurang, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Rengöring ska ske av fasta förbränningsanordningar med tillhörande rökkanaler samt av imkanaler i restauranger och storkök. Vid rengöring tas brandfarliga beläggningar bort för att minska risken för brand.

Umeåregionens brandförsvär har slutit avtal med privata skorstensfejare som ska utföra rengöring och brandskyddskontroll för kommunernas räkning. Skorstensfejaren ska föra ett register över samtliga objekt inom området som omfattas av rengöring och brandskyddskontroll. Frister för brandskyddskontroll och kompetensen hos de personer som för Umeåregionens brandförsvärs räkning utför brandskyddskontroll har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Rengöring utförs enligt av Umeåregionens brandförsvärs beslutade frister som fattas med stöd av MSBFS 2014:6. Umeåregionens brandförsvär följer årligen upp att de upphandlade entreprenörerna genomför sotning och brandskyddskontroll i erforderlig omfattning.

Rengöring i egen regi kan tillåtas efter skriftlig ansökan från en enskild fastighetsägare. Ansökan sker på särskild avsedd blankett och beslut fattas av personal på olycksförebyggande enheten på delegation av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

Den som fått ett godkännande för egenrengöring har ett ansvar för denna och för att se till att takskyddsanordningar är utförda på ett fackmannamässigt sätt utan brister.

7.4. Övriga förebyggande åtgärder

Nedan ges en övergripande beskrivning av det övriga förebyggande arbete som bedrivs av brandförsvaret samt övriga verksamheter inom kommunerna för att uppnå de nationella och lokala målen för den förebyggande verksamheten.

En stor del av det förebyggande arbetet sker via samverkan inom kommunerna; mellan kommunala verksamheter/förvaltningar och bolag, samt med andra aktörer som organisationer och myndigheter. Samverkan ser olika ut i de olika medlemskommunerna och ytterst är det den lokala riskbilden som styr.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE)

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd har kommunernas uppdrag att pröva tillstånd och utöva tillsyn enligt i Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Samverkan med Polisregion nord sker med regelbundenhet i ärenden kopplade till LBE.

Denna tillsynsverksamhet koordineras med ovanstående tillsyn och i en tillsynsplan¹³ ska de verksamheter som berörs anges.

Lagens syfte är att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom som kan uppkomma genom brand eller explosion orsakad av brandfarliga eller explosiva varor. Lagen ska även förebygga obehörigt förfarande med varorna. Tillståndshanteringen är ett viktigt instrument för att på ett tidigt stadium säkerställa att verksamhetsutövarna har kännedom om förekommande risker och har vidtagit relevanta åtgärder för att minimera riskerna redan när verksamheten startar. Det ger också brandförsvaret kunskap om verksamheterna som tas tillvara i tillsynsarbetet.

Remisshantering

I egenskap av remissinstans bistår brandförsvaret medlemskommunerna i frågor om serveringstillstånd enligt Alkohollag (2010:1622) och bedömer om serveringslokaler är lämpliga ur brandskyddssynpunkt.

¹³ Fastställs årligen av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd. Planen ska innehålla inriktning och ambitionsnivå för tillsynsverksamheten, vilka tillsynsbehov som föreligger och hur prioriteringar görs, vilka beslutsunderlag som ligger till grund för tillsynsverksamheten, var och hur tillsyn ska genomföras samt hur uppföljning och utvärdering ska ske. Det ska föras ett register över de verksamheter och byggnader som omfattas av tillsyn.

Brandförsvaret svarar även på remisser från Polismyndigheten gällande säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, pyroteknikanvändning enligt Ordningslag (1993:1617) och ärenden som rör tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt Lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.

Brandförsvaret är även remissinstans till länsstyrelsen och samrådspart vid ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken.

Brandförsvaret utfärdar sakkunnigutlåtanden åt polisen. Vid förfrågan bistår brandförsvaret polismyndighetens utredningsarbete och fungerar som sakkunnig avseende risken för brandspridning vid inträffade bränder.

Eldningsförbud

Kommunfullmäktige i alla tre kommunerna har delegerat till brand- och räddningsnämnden att utfärda eldningsförbud. I brådska fall har nämnden uppdragit åt ordförande eller vice ordförande att utfärda förbudet. Samråd kommer ske inom Räddningssamverkan Nord samt inom länet genom länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har även befogenhet att fatta beslut om eldningsförbud i hela Västerbottens län.

Brandskydd för riskutsatta grupper

Brandförsvaret har genom åren stöttat Äldreomsorgen/Individ och familjeomsorgen inom Umeå kommun avseende systematiskt brandskyddsarbete samt brandskyddsanpassning av vård- och omsorgsboenden. Fortsatt arbete innebär att stötta inom individanpassat brandskydd.

Samhällsplanering

Samhällsplaneringen utgör en stomme för kommunernas arbete med skydd mot olyckor. Planeringen lägger grunden för ett robust och säkert samhälle och ska ha inriktning mot en säker och långsiktigt hållbar utveckling. Hantering av olycksrisker är kopplad till den fysiska planeringen genom att det i plan- och bygglag (2010:900) samt miljöbalken finns angett att risker ska beaktas. Kommunernas planeringsavdelningar¹⁴ ansvarar för att riskhänsyn tas i ett tidigt skede i den fysiska planeringen. De ska se till att markanvändningen är lämpligt lokaliserad med hänsyn tagen till olycksrisker som exempelvis naturolyckor, utsläpp av farligt ämne, trafikolyckor, bränder, drunkningar och suicid.

Umeåregionens brandförsvaret har en stödjande roll och deltar i planberedningar samt yttrar sig i samrådsskedet i detalj- och översiktsplaneprocesserna.

Brandförsvaret har en kompetens och kunskap inom riskhantering, från inträffade händelser och tillsynsarbete som kan och bör tas tillvara vid utformandet av planerna. Brandförsvaret beaktar i huvudsak riskerna brand, naturolyckor samt utsläpp av farligt ämne och bevakar närhet till riskkällor,

¹⁴ Detaljplanering och Övergripande planering i Umeå, Samhällsbyggnadskontoret i Robertsfors och Miljö- och byggavdelningen i Vindeln.

så som anläggningar klassade som farlig verksamhet¹⁵/annan riskfylld verksamhet samt transportleder för farligt gods, och utifrån detta behovet av ytterligare riskutredning. Brandförsvaret bevakar faktorer som kan påverka förmågan att genomföra räddningsinsatser som räddningstjänstens tillgänglighet till objekt och brandvattenförsörjning.

Brandförsvaret stöttar även inom infrastrukturprocessen med dess olika skeden vid olika väg-/järnvägsprojekt i kommunerna. Beroende på projekt och om det är kommunal eller statlig huvudman beaktas olika faktorer – främst framkomlighet och behov av ytterligare riskutredning.

Brandförsvaret har på samma sätt en stödjande roll i lov- och byggprocessen och deltar i ärendegenomgångar, yttrar sig över brandskyddet i lovskedet samt granskar brandskyddsbeskrivningar, deltar i samrådsmöten och vid platsbesök för vissa byggnationer.

De nya tekniska lösningar som kommer som en följd av funktionskraven i BBR ställer högre krav på verifiering av valda lösningar. Det krävs också en djup brandteknisk kompetens hos de som granskar inkomna handlingar. Brandförsvarets kunskap om byggnadstekniskt brandskydd är då värdefull.

Trafiksäkerhet

Kommunernas trafiksäkerhetsarbete bedrivs företrädesvis inom Gator och parker i Umeå, Samhällsbyggnadskontoret i Robertsfors samt Miljö- och byggförvaltningen i Vindeln.

Brandförsvaret deltar i Umeå kommuns trafiksäkerhetsarbete via regelbundna samverkansmöten med Polis, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF Västerbotten) och Akutsjukvården i Västerbotten (AKMC). Sammankallande är avdelningen för trafikplanering och trafiksäkerhet inom Gator och parker.

Vattensäkerhet

Kommunernas vattensäkerhetsarbete bedrivs företrädesvis inom Gator och parker samt Fritid i Umeå, Tillväxt i Robertsfors samt Kommunstyrelsens förvaltning i Vindeln.

Arbetet syftar till att arbeta förebyggande och skadebegränsande i händelse av drunkningsolyckor. Arbetet består i att säkerställa tillgängligheten på livräddningsredskap och säkerhetsutrustning. Förebyggande arbete innefattar att öka simkunnigheten bland barn och unga¹⁶ samt nyanlända¹⁷. Brandförsvaret medverkar inte aktivt, via deltagande i samverkansgrupper, i kommunernas vattensäkerhetsarbete.

Suicidprevention

Kommunfullmäktige i Umeå kommun har antagit en nollvision mot självmord hos barn och unga. År 2021 beslutade kommunstyrelsen att anta en nollvision mot självmord som inkluderar alla åldrar. En kommunövergripande suicidpreventiv handlingsplan är under framtagande.

¹⁵ Enligt 2 kap 4§ LSO.

¹⁶ Utbildning i Umeå, Tillväxt i Robertsfors samt Barn- och utbildningsförvaltningen i Vindeln.

¹⁷ Enbart Umeå kommun, inom Viva kompetenscentrum (SFI).

Brandförsvaret medverkar i Umeå kommuns suicidpreventiva arbete. Personal från räddningstjänstavdelningen samt olycksförebyggande enheten ingår i samverkansgrupp Umeå, och representerar arbetsgrupperna samverkan blåljus respektive fysisk miljö.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

8.1. Övergripande

Förmågan planeras utifrån kommunens riskbild, den målsättning som angivits för räddningstjänstverksamheten samt en förutbestämd miniminivå av resurser. Vid annan riskbild än den normala kan förmågan förändras genom att resurser omdisponeras inom kommunen alternativt att mängden resurser ökas.

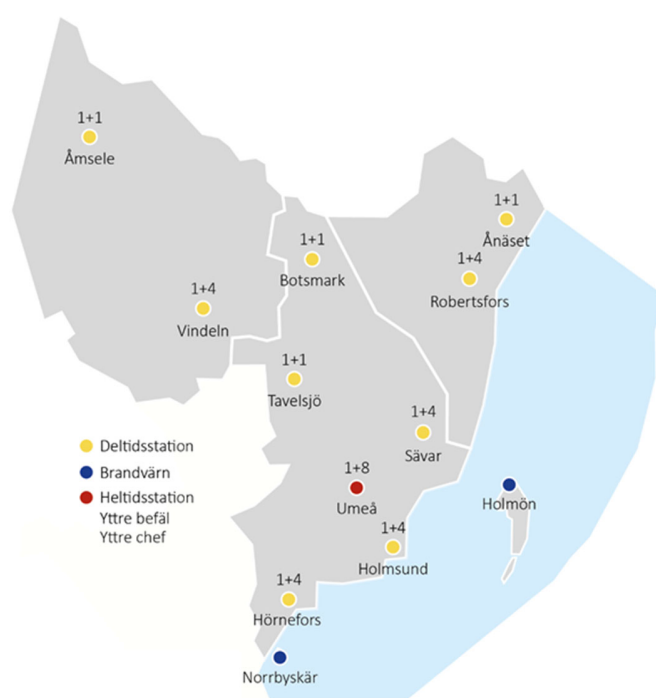
Inom Umeåregionens brandförsvaret finns 10 räddningsstyrkor som var för sig har förmågan att genomföra en (1) räddningsinsats åt gången. De kategorier av insatser som respektive styrka har förmåga att genomföra utgår från de risker som finns inom respektive styrkas insatsområde. Detta innebär att styrkorna är uppbyggda på olika sätt och besitter olika förmågor.

Brandmän och befäl på heltidstationen i Umeå har 90 sekunder på sig från larmet går att rycka ut till en skadeplats, denna tid kallas anspänningstid. Övriga stationer kallas RiB, som står för räddningspersonal i beredskap. De har normalt 5 minuter på sig att

transportera sig till deras brandstation där de därefter kan rycka ut till en skadeplats. Undantaget är i Robertsfors RiB-station där styrkeledaren tillämpas som FIP (första insatsperson). Detta innebär att styrkeledaren har med sig en mindre brandbil till hemmet eller arbetet som vid larm direkt kan åka mot en skadeplats utan att passera brandstation.

Det finns även två värn, ett på Holmön och ett på Norrbyskär. Vid värn finns frivilliga som, om de har möjlighet när larmet går, gör en första insats i väntan på ankommande räddningsstyrkor.

Ledningsmässigt har brandförsvaret förmåga att per omgående hantera en insats som kräver särskild operativ ledning och samordning på skadeplats samtidigt som den övergripande systemledningen hanteras. Brandförsvaret har även förmåga att verka i samband med en kärnteknisk olycka med uppgift i att säkerställa att verksamheten kan pågå som vanligt och invånarna delges information. I samband med en sådan olycka har brandförsvaret också en viktig roll i att mäta strålningsnivåer.

Tabell 2: Upptagningsområde för Umeåregionens brandförsvaret samt bemanning på stationerna.

Brandförsvaret deltar i planeringen inför en sådan händelse och är även med på övningar och planering för sanering enligt LSO kap. 6 9 §.

Se figur 17 för geografisk placering på brandstationer, och tabell 3 för en beskrivning av tillgången till resurser samt specialresurser inom Umeåregionens brandförsvaret.

Station	Basresurs	Specialresurs	Station	Basresurs	Specialresurs
Umeå stn. 10	- Släckenhets - Höjdfordon - Tankfordon	- Farliga ämnen-resurs - Höghöjdsräddning - Tung räddning - Djurlivräddning - Beskjutning av gasflaska - Skogsbrandsdepå (inkl. 6-hjuling) - Andningsskyddscontainer - Skärsläckarenhet - Akut restvärde - Bandvagn (2 st) - Snöskoter + pulka - Båt	Holmsund Stn. 12	- Släckenhets - Tankfordon	- Vattenförsörjning - Länsar - Båt
Tavelsjö stn. 17	- Mindre släckenhets - Mindre tankfordon	-Skoter -Båt	Botsmark stn. 16	- Mindre släckenhets	- Avtal med snöskoterklubb
Sävar stn. 13	- Släckenhets	- Specialutbildad personal inom katastroftält	Robertsfors stn. 55	- Släckenhets - Tankfordon	- Bandvagn - Båt
Hörnefors stn. 14	- Släckenhets - Tankenhet	-Båt	Änaset stn. 56	- Mindre släckenhets - Mindre tankfordon	- Avtal med snöskoterklubb
Holmö värn		-Vimek 6-hjuling	Vindeln stn. 50	- Släckenhets - Tankenhet	- Bandvagn - Vimek 6-hjuling - Snöskoter - Båt
Norrbyskärs värn			Ämsele stn. 52	- Mindre släckenhets	- Älgtrack - Avtal med snöskoterklubb

Tabell 3: Stationer, basresurser och specialresurser inom Umeåregionens brandförsvaret.

Tillgång till resurser i samverkan:

Inom hela samverkansområdet Räddningssamverkan Nord tillämpas gränslös räddningstjänst, vilket betyder att närmaste räddningsresurs larmas oavsett vilken kommun olyckan skett i. Mer information kring räddningsledningssystemet finns under kap 8.3.

En gemensam regionresurs i form av skogsbrandsdepå står i Vännäs och finansieras gemensamt mellan Umeåregionens brandförsvaret och Vännäs, Bjurholm och Nordmalings kommuner.

Regionresursen består även andra delar så som en farliga ämnen-container med särskilt utbildad personal i Umeå, skyttegrupp för beskjutning av gasflaskor, höghöjdsgruppen och tung räddning.

Resurs	Uppskattad tid till centrala Umeå	Var närmaste resurs finns
Höjdfordon	30 min	Vännäs
Släckbil	30 min	Vännäs
Insatsledare	30 min	Vännäs

Alarmering av räddningsorganet

Umeåregionens brandförsvaret har avtal med SOS Alarm AB om alarmering av räddningsresurser. När samtal inkommer till räddningscentralen i Luleå larmas räddningsresurser enligt ett förutbestämt system av antingen en operatör på SOS eller vakthavande befäl i Räddningssamverkan Nord.

Vid avbrott eller störningar i telenäten då det inte går att ringa 112 kan allmänheten larma kommunen genom att bege sig till någon av brandstationerna i kommunen där det finns fysiska alarmeringsknappar att alarmera räddningstjänsten med.

Vid storskaliga olyckor eller stor belastning på räddningscentralen finns möjlighet att avlasta ledningscentralen genom att förflytta larmhanteringen från räddningscentralen i Luleå till station 10 i Umeå.

Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjningen bygger på brandposter, tankbilar och uttag från vattendrag.

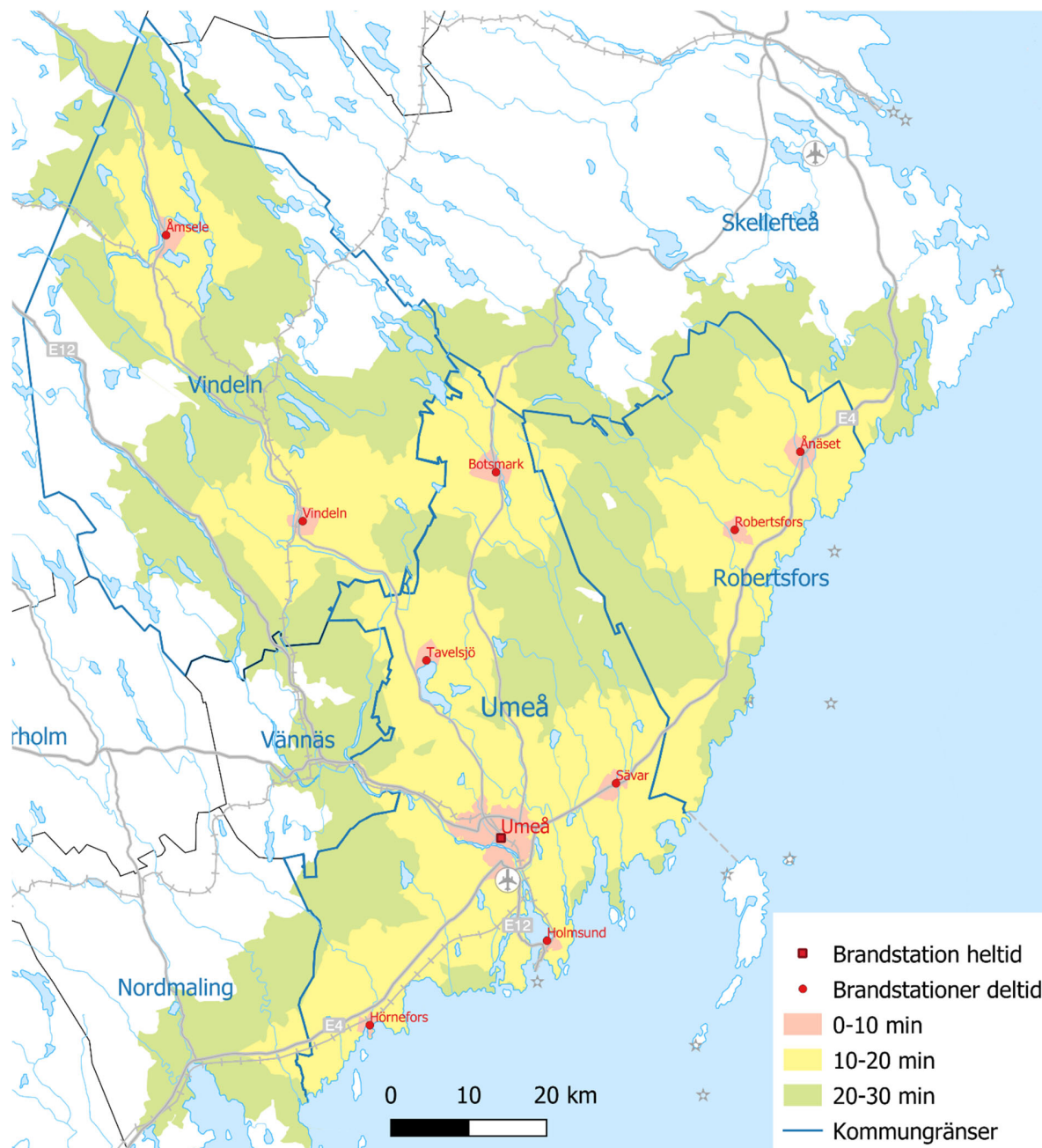
Vid etablering ska antingen fastighetsägare eller nyttjanderättshavare betala investeringen av den nya brandposten. Brandförsvaret tar sedan över drift och underhåll av brandpostnätet.

Samtal pågår inom kommunerna om ansvarsfördelningen gällande nyetablering och underhåll av brandposter och branddammar. Brandförsvaret kommer även ta fram en brand- och släckvattenplan.

Brandförsvaret har tankbilar till samtliga larm för brand i byggnad. Framöver vill brandförsvaret koncentrera brandpostetableringen för industriområden.

Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når olika delar av kommunen, inklusive larmhantering (responstid)

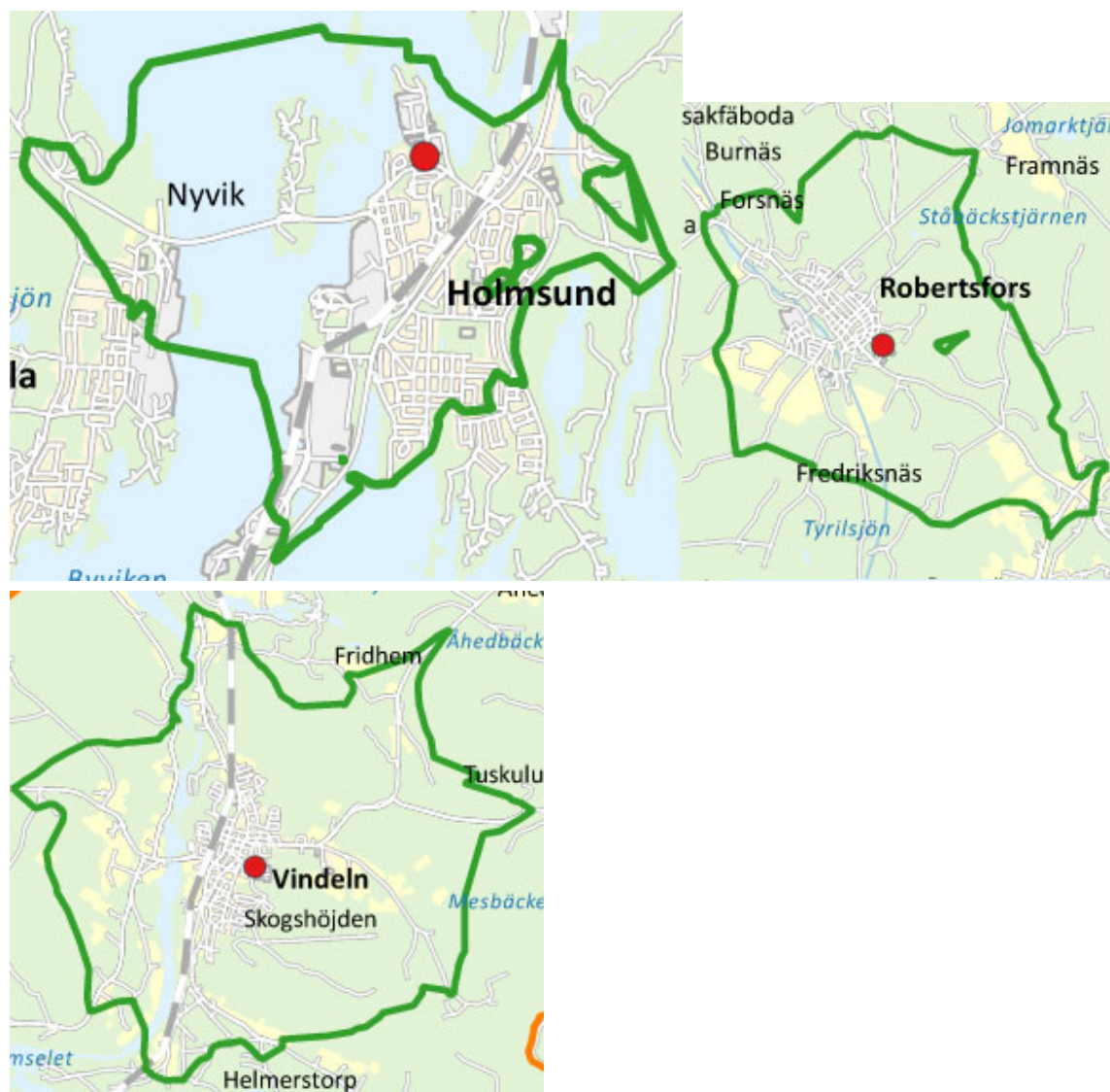
Medianvärdet för tiden då larm inkommer till att första räddningsresurs blir larmad (larmhanteringstid) var 2 minuter och 6 sekunder, uppmätt under perioden 2018 – 2021 för de tre kommunerna. Se figur 18 nedan för en visualisering av tid från att larm inkommer tills första räddningsresurs når fram.

Figur 18: Tid från att larmet inkommer till SOS till att första räddningsresursen från brandförsvaret har möjlighet att nå olika delar av kommunerna, inklusive larmhanteringstid.

I flerbostadshus är det vanligt att brandförsvaret är en del av byggnadens utrymningsstrategi. För att det ska vara möjligt behöver brandförsvarets insatstid till huset understiga 10 minuter, enligt de byggregler som vi har idag. Insatstid är summan av brandförsvarets anspänningstid, körtid till huset och tiden det tar för brandförsvaret att ställa upp sin steg eller stegbil. Notera dock att insatstid inte räknar med tiden det tar för SOS att larma ut räddningsresurser.

Insatstider för tätorter med planerade flerbostadshus med stegutrymning illustreras i figur 19 nedan.

Figur 19: Insattider för tätorter inom Umeåregionens brandförsvaret. Grön streckning markerar gränsen för 10 minuters insattid.

Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsande åtgärder

För nuvarande har brandförsvaret inget avtal med andra aktörer att göra inledande begränsande åtgärder. Framöver planeras Civila insatspersoner (CIP) att introduceras inom upptagningsområdet.

Samverkan med andra aktörer

Brandförsvaret har i varierad omfattning en etablerad samverkan med ett flertal myndigheter, såsom länsstyrelsen, polismyndigheten, region Västerbotten, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöräddningssällskapet, Swedavia och Forsvarsmakten.

Med Region Västerbotten finns avtal om IVPA i Botsmark, Ånäset och Åmsele samt avtal om att utföra åtgärder vid hjärtstopp, andningsstillestånd och medvetlöshet i Umeå tätort och Ånäset.

Med Region Västerbotten finns avtal om uppsamlingsplats för många skadade. Regionen tillhandahåller ett tält och brandförsvaret ansvarar för upprättandet av uppsamlingsplatsen.

I viss omfattning sker övningar tillsammans med de olika samverkande aktörerna i olika forum, så som en årlig samverkansövning mellan ambulans, polis och räddningstjänst.

Varning och information till allmänheten

Brandförsvaret ansvarar för att allmänheten varnas och att riktig information lämnas vid allvarliga olyckor. Vid beslut om att allmänheten ska varnas med anledning av omedelbar fara används ”*viktigt meddelande till allmänheten*” (VMA). För VMA finns två nivåer; *varningsmeddelande* respektive *informationsmeddelande*. Varningslarmet kan kombineras med signal från utomhusalarmeringssystemet, även kallad hesa Fredrik.

VMA kan även kompletteras eller ersättas med SMS-utskick områden utanför tyfonens täckningsområde. Därmed kan alla som befinner sig inom ett riskområde informeras.

8.2. Per olyckstyp

Umeåregionens brandförsvaret har 9 RiB-stationer och en heltidsstation. För att särskilja och visualisera skillnader i förmåga för de olika stationerna har stationerna delats upp i tre nivåer.

Tabell 4 nedan beskriver vilken nivå varje brandstation hamnar under. Vidare i kapitlet beskrivs vilken effekt brandförsvaret vill uppnå med sin insats samt vilka nyckeluppgifter och nyckelresurser som finns. Nivåindelningen är baserat på storleken på bemanningen på varje station.

Under varje olyckskategori beskrivs vilka arbetsuppgifter som varje station förväntas kunna utföra. I vissa fall är uppdraget att begränsa och fördröja olyckan tills förstärkande styrkor anländer och i andra förväntas styrkan klara av olyckan självständigt.

Nivå 1 (1+1)	Nivå 2 (1+4)	Nivå 3 (1+8)
Tavelsjö	Hörnefors	Umeå
Botsmark	Sävar	
Åmsele	Holmsund	
Ånäset	Vindeln	
	Robertsfors	

Tabell 4: Nivåindelning av brandstationerna inom Umeåregionens brandförsvaret.

Brand i byggnad

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Undsätta drabbade av branden • Förhindra skador på egendom och miljö • Minimera bränders påverkan på samhället	• Utvändig släckning • Invändig släckning • Invändigt livräddande insats • Räddning med hjälp av utskjutsstege eller höjdfordon • Brandvattenförsörjning med tankbil eller brandpost • Uppsamling av släckvatten	• Skärsläckare • Waterwall • Höjdfordon • Skytt

	Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader	Vattenresurs Holmsund¹⁸
--	---	--

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Utvändig släckning	Utvändig släckning	Utvändig släckning
Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader	Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader	Förhindra brandspridning till intilliggande byggnader
Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten
Takarbete	Livräddning via bärbara stegar	Livräddning via bärbara stegar
	Invändig livräddning med rökdykarinsats	Invändig livräddning med rökdykarinsats
	Takarbete	Räddning med höjdfordon
		Takarbete
		Beskjutning av gasflaskor

Brand utomhus

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Branden ska vara begränsad och omringad - Brandens påverkan på samhället ska minimeras - Minimera brandens påverkan på intilliggande miljö	- Brandens lokalisering och omfattning ska identifieras - Släckning eller begränsning av brand - Kontrollerad avbränning	- Drönare - Motorsprutor - Skogsbrandsdepå - Stabsförmåga - Bandvagn

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Hantera mindre brand i det fria	Hantera mindre brand i det fria	Hantera medelstor brand i det fria
Skapa begränsningslinje	Skapa begränsningslinje	Skapa begränsningslinje
Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten	Invallning av släckvatten
	Säkra vatten med tankbil eller motorspruta	Säkra vatten med tankbil eller motorspruta
		Rekognosering med drönare ¹⁹

¹⁸ Station 12 Holmsund är specialutbildad vattenresurs till brand i byggnad med särskilda pumpar, slang och waterwall. Även station 10 Umeå, 50 Vindeln och 55 Robertsfors har Waterwall

¹⁹ Drönare finns även på station 50 Vindeln och 55 Robertsfors.

Trafikolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Skadeplatsen ska vara en säker plats att arbeta på - Drabbade ska sättas i säkerhet och avtransporternas vidare till sjukhus - Minimera skador av farliga ämnen i miljön	- Säkra arbetsplats genom avspärrning av väg - Dirigera trafik - Begära trafikstopp på järnväg - Arbetsjordning och räddningsfrånkoppling - Släck brand och förhindra antändning av farliga ämnen - Säkra arbetsplatsen genom att stabilisera fordonet - Losstagnation av personbilar och tunga fordon	- Buffertfordon - Tung räddning depå - Jordningsutrustning - Klipputrustning²⁰

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Spärra av väg och dirigera trafik	Spärra av väg och dirigera trafik	Spärra av väg och dirigera trafik
Skapa tillträde till fastklämd person	Utför losstagnation fastklämd person	Utför losstagnation fastklämd person
Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen	Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen	Brandsläckning och förhindra antändning av farliga ämnen
		Arbetsjordning ²¹
		Tung räddningsförmåga (lastbil, buss, tåg etc.)

Olycka med farliga ämnen

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Farliga ämnen ska inte påverka intilliggande liv, egendom och miljö negativt - Personer påverkade av det farliga ämnet ska saneras och omhändertas	- Identifiera ämne och utsläppets omfattning. - Livrädda och sanera drabbade och personal - Zonindela skadeplatsen och avspärra området enligt zonindelningen. - Begränsa vidare spridning av utsläppet.	- Regional farliga ämnen-container - Särskild farliga ämnen-kompetens på station 10 - Oljeskyddsutbildad personal på station 10. - Länsar

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Avspärrning	Avspärrning	Avspärrning

²⁰ Fulla uppsättningar klippustrustning är placerade på stationer som ligger nära olycksdrabbade vägar. Dessa stationer är station 55 Robertsfors, 13 Sävar, 14 Hörnefors, 50 Vindeln och 10 Umeå. Övriga stationer har kombiverktyg. Förmågan att utföra losstagnationer är lägre med kombiverktyg.

²¹ Utöver station 10 i Umeå har station 50 i Vindeln jordningsutrustning och förmåga att arbetsjorda ett spårrområde.

Livräddning och vid behov livräddande sanering	Livräddning och vid behov livräddande sanering	Livräddning och vid behov sanering på skadeplats
Enkel begränsning och uppsamling av ringa utsläpp	Enkel begränsning och uppsamling av utsläpp	Identifiering av de vanligast förekommande industrikemikalierna inom upptagningsområdet
		Avancerad begränsning och uppsamling av utsläpp
		Zonindelning
		Kemdykning

Naturolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Upprätthålla samhällsviktiga verksamheter och samhällsviktig infrastruktur - Minimera naturolyckans påverkan på kommunens invånare, egendom och verksamheter.	- Bistå drabbade invånare med transport - Frilägga vägbanor - Leda om vattendrag - Tung räddning vid byggnadskollaps	- Drönare - Motorsprutor - Skogsbrandsdepå - Stabsförmåga - Bandvagn - Tung räddning depå

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Evakuera drabbade invånare	Evakuera drabbade invånare	Evakuera drabbade invånare
Leda om vattendrag med pumpar	Leda om vattendrag med pumpar	Leda om vattendrag med pumpar
Frilägga vägbanor	Frilägga vägbanor	Frilägga vägbanor
Bistå vid enklare genomsökning av byggnadskollaps	Bistå genomsökning av byggnadskollaps	Bistå genomsökning av byggnadskollaps
Pumpa vattenöverfyllda utrymmen	Bistå vid losstaging	Bistå vid avancerad losstaging
	Pumpa vattenöverfyllda utrymmen	Pumpa vattenöverfyllda utrymmen

Drunkning

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Drabbade personer ska snabbt undsättas till land	Lokalisera personer i behov av hjälp	- Båt²² - Drönare - Hansa-bräda

²² Stationer som har båt: 10 Umeå, 12 Holmsund, 14 Hörnefors, 17 Taveljö, 55 Robertsfors och 50 Vindeln.

där akutsjukvård kan påbörjas	- Systematiskt söka av områden under och på vattenytan samt på land - Prehospital sjukvård	Torrdräkter
-------------------------------	---	---

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Lokalisera personer i behov av hjälp	Lokalisera personer i behov av hjälp	Lokalisera personer i behov av hjälp
Ytlivräddning på vatten och is	Ytlivräddning på vatten och is	Ytlivräddning på vatten och is
	Avsökning på vatten och livräddning med båt	Avsökning av vatten och livräddning med båt
		Rekognosering med drönare ²³

Nödställd person eller djur

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Nödställd person eller djur ska snabbt och säkert undsättas	- Losstagnation - Undsättning till farbar väg	- Höghöjdsfordon - Höghöjdsgruppen - Djurlivräddningsutrustning

Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Enklare losstagnation på person och djur	Enklare losstagnation på person och djur	Avancerad losstagnation på person och djur
	Undsättning till farbar väg	Undsättning till farbar väg
		Avancerad höghöjdsräddning

8.3. Ledning i räddningstjänsten

De resurser som finns inom den kommunala räddningstjänsten och som är ämnade att direkt respondera och hantera räddningsinsatser ingår i dess *räddningstjänstverksamhet*. Med resurser avses i det här fallet människor, teknik och materiella resurser. En räddningstjänstverksamhet är ständigt pågående och uppstår inte bara när det genomförs räddningsinsatser, utan innefattar även dess beredskap, det vill säga förmågan att hålla en viss beredskap för tänkbara händelseutvecklingar och potentiella olyckor.

Det krävs en ständig tillgång till ett *räddningsledningssystem* med syfte att säkerställa att denna räddningstjänstverksamhet hela tiden är ändamålsenligt ordnad, i syfte att ständigt kunna inleda och

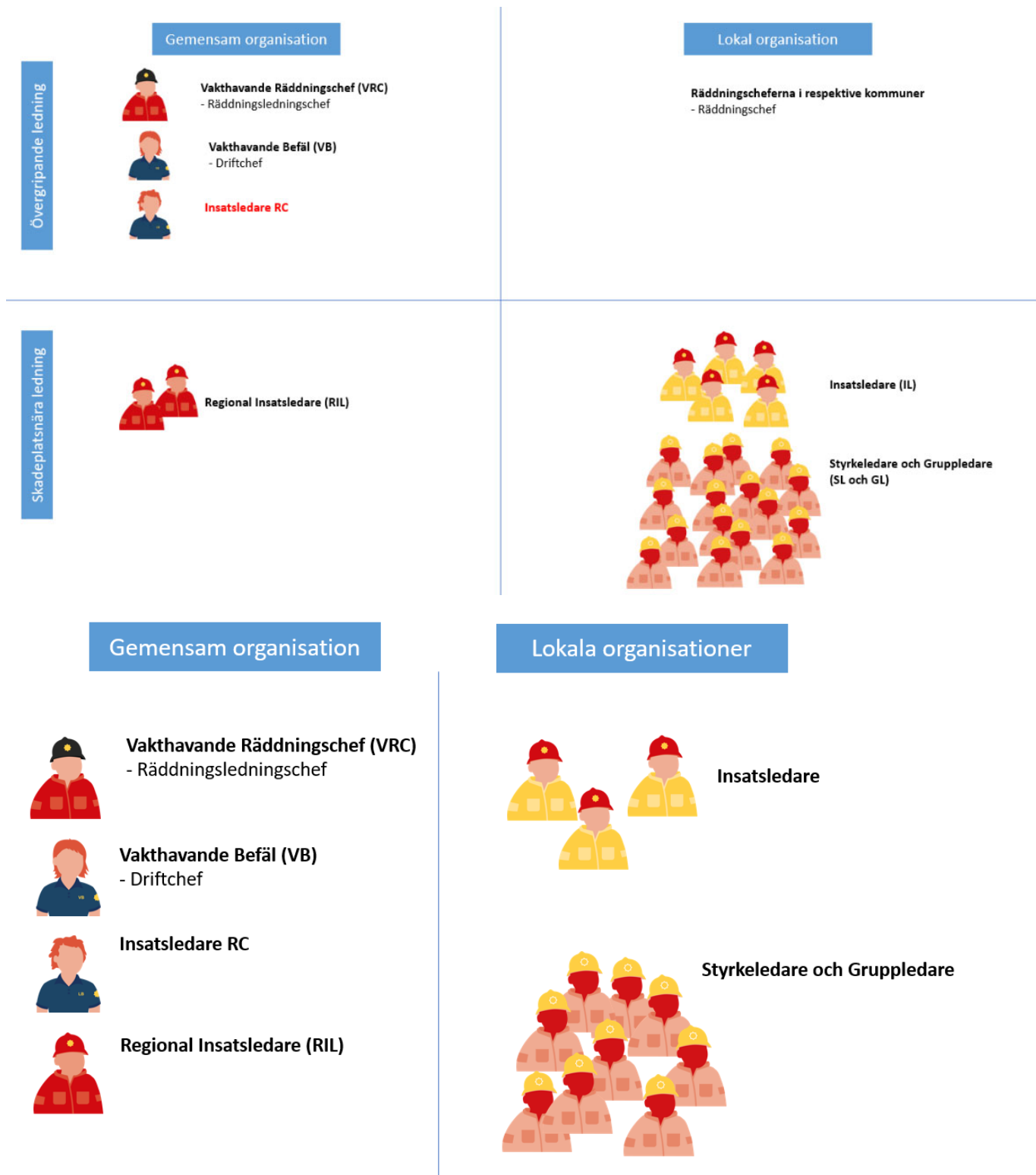
²³ Drönare finns även på station 50 Vindeln och 55 Robertsfors.

genomföra räddningsinsatser samt anpassa beredskapen mot den rådande riskbilden. Ledning av räddningstjänstverksamheten är en viktig del av förmågan för att genomföra effektiva insatser, framför allt när flera samtidiga insatser eller omfattande insatser ska hanteras.

Räddningsledningssystemet innefattar allt från förhållningssätt och organisation till de grundläggande principerna för hur arbetet ska bedrivas; det ska definiera befattningar, fördelning av befogenheter, grunder för ledarskap samt principer för utförande av uppdraget och tekniska system.

Räddningsledningssystemet är sammanfattningsvis en del av räddningstjänstverksamheten med syfte att uppnå inriktning och samordning för samtliga räddningsinsatser inom det geografiska området.

Ledningen av räddningstjänstverksamheten inom Umeåregionens brandförsvär sker genom ett gemensamt räddningsledningssystem, Räddningssamverkan Nord, som innefattar 19 kommuner med ca 475 000 invånare i både Norr- och Västerbotten. De kommuner som ingår i räddningsledningssystemet är Kiruna, Gällivare, Pajala, Övertorneå, Haparanda, Kalix, Jokkmokk, Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn i Norrbottens län samt Skellefteå, Umeå, Vindeln och Robertsfors, Vännäs, Bjurholm och Nordmaling i Västerbottens län. I räddningsledningssystemet ingår det att styra samtliga organisatorers personella och materiella resurser i de berörda räddningstjänstverksamheterna. Vilka ramar räddningsledningssystemet har att utgå ifrån framgår av dokumentet *räddningschefernas vilja*

Figur 20: Beskrivning av Räddningsledningssystemets Ledningsfunktioner i Övergripande- och Skadeplatsnära ledning. Samt vilka ledningsfunktioner som ingår i "de gemensamma" och vilka som hanteras på lokal nivå.

En ledningsfunktion innebär att lämpliga individer har utsetts till en funktion för att säkerställa att räddningsledningssystemet efter behov och över tid kan bemanna olika roller. Ledningsfunktioner, eller rättare sagt individerna i ledningsfunktionerna, förväntas kunna verka i ett antal roller, ofta

samtidigt men ibland bara en åt gången. Ett exempel här att ledningsfunktionen vakthavande befäl förväntas verka i rollen som driftchef (bemannas över tid), men kan även behöva verka i roller som händelsevärdering och insatsuppföljning (bemannas vid behov) med flera.

Övergripande ledning

Med övergripande ledning avses den organisatoriska delen i räddningsledningssystemet som övergripande leder räddningstjänstverksamheten och som ständig hanterar innehållet i systemledningen, det vill säga bedriver den kommunala räddningstjänstverksamheten. Den övergripande ledningen har förmåga att hantera omfattande eller komplexa räddningsinsatser samt vid flera samtida pågående räddningsinsatser ha en god förmåga att samordna och effektivt kunna leda pågående räddningsinsatser och samtidigt kunna upprätthålla den beslutade beredskapen i kommunen. Utöver detta har övergripande ledning förmåga att utföra de uppgifter som beskrivs i MSBFS 2021:4 5 §, vilket kan beskrivas som;

- Kontinuerligt identifiera förändring i riskbild och initiera förberedelser
- Initiera räddningsinsatser vid samtidiga, dynamiska och komplexa olyckor
- Besluta om tillämpning av uppdrag och mål
- Skapa kontinuitet i räddningsinsatsers genomförande för så tidig effekt som möjligt
- Kunna utöka resurskapaciteten för ledning och anpassa ledningsarbetet utifrån kraven på ledning i stunden.
- Följa upp om mål uppnås och prioritera resursanvändningen mellan flera räddningsinsatsers genomförande
- Säkerställa att räddningsledningssystemet fungerar i relation till andra aktörer genom att exempelvis utse samverkansbefäl.
- Skapa förutsättningar för att andra aktörer och att de ska kunna fortsätta sin hantering innan avveckling av insats.

I räddningsledningssystemet utövas den övergripande ledningen gemensamt i systemet från en ledningscentral som benämns Räddningscentral Nord (RC Nord). RC Nord är samlokaliserad med SOS Alarms central i Luleå. Skulle en driftstörning av teknisk, organisatorisk karaktär eller som ett antagonistiskt hot inträffa samarbetar RC Nord med tre andra räddningscentraler, Östersund, Sundvall och Falun inom ramen för samverkansprojektet "Räddningsregion Nord", för att kunna överföra ledning och larmning till eller från dessa.

Räddningschef

I varje kommun ska det alltid finnas en räddningschef som leder räddningstjänstverksamheten. Räddningschefen ansvarar för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad och kan genomföras

inom godtagbar tid och på ett effektivt sätt. Räddningschefen beslutar om huruvida en räddningsinsats ska inledas och ska i så fall också utse en räddningsledare. För att säkerställa detta året om, dygnet runt har vissa befogenheter delegerats vidare till räddningsledningssystemets räddningsledningschef. Denna funktion har i sin tur rätt att vidaredelegera vissa uppgifter, exempelvis att det vakthavande befälet i normalfallet agerar räddningsledare.

Vakthavande räddningschef

Ledningsfunktionen vakthavande räddningschef agerar i huvudsak i rollen som räddningsledningschef. Vakthavande räddningschef bemannas i huvudsak av erfarna räddningschefer med kompetens att leda stora organisationer, samverka med andra och med kunskap om övriga regionala förhållanden som är av betydelse för räddningstjänsten. Vakthavande räddningschef ska ha förmågan att själv initiera rollaktivitet i rollen som räddningsledningschef när så krävs. Samtliga räddningschefer i ledningssystemet har givit de individer som bemannar denna funktion i uppdrag att ansvara för den kontinuerliga styrningen av deras räddningstjänstverksamhet.

Räddningsledningschefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- Svara för kommunens ansvar för räddningstjänst och att räddningstjänsten ständigt är ändamålsenligt ordnad (LSO §1:2, §3:7 och §3:16),
- Verka i rollen räddningsledare samt utse räddningsledare (LSO 3:8a, 3:9, 6:1, 6:2, FSO 3:7)
- Besluta om vem som ska leda insats när det berör mer än en kommun (LSO § 3:16a),
- Ständigt upprätthålla en övergripande ledning (LSO § 3:16b),
- Övergripande säkerställa avsikten med beredskapen i hela området.
- Besluta om deltagande i räddningsinsats vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen (LSO § 6:7, § 6:8)
- Besluta om att begära resurser och prioritering av resurser från MSB och beslut om med resurser från ledningssystemet delta i andra räddningsinsatser (LSO § 8:a).

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur räddningsledningschefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet *instruktion för vakthavande räddningschef*.

Vakthavande befäl

Ledningsfunktionen vakthavande befäl agerar i huvudsak i rollen som driftchef i det löpande arbetet, det vill säga ansvarar för den kontinuerliga driften av räddningsledningssystemet, samt innehar rollen som inriktnings- och samordningskontakt (ISK) för systemet. Det vakthavande befälet ska också agera i rollerna insatsuppföljning, beredskapshantering, stabschef och i normalfallet räddningsledare på

uppdrag av räddningsledningschefen. Driftchefen finns ständigt tillgänglig och arbetar i sin helhet på uppdrag av räddningsledningschefen.

Ledningsfunktionen vakthavande befäl bemannas av erfarna brandbefäl som har kompetens att leda större och flera komplexa räddningsinsatser, samt har goda kunskaper om samverkande organisationer.

Driftchefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- kontinuerligt värdera räddningstjänstverksamhetens agerande i förhållande till pågående och prognosticerad belastning,
- följer upp systemets funktionalitet och identifierar störningar,
- disponerar samtliga resurser (inom räddningschefernas rambeslut) och beslutar om resursförsörjning till räddningsinsatser inkl. ledningsresurser,
- organiserar förstärkning av yttre och inre ledning,
- följer upp resursbehov och hur avsikt med insats uppnås,
- säkerställer en obruten ledningsprocess,
- hanterar resursförfrågan till närliggande räddningstjänstledningssystem pågående räddningsinsatser,
- kontinuerligt bedriver omvärldsbevakning.

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur driftchefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet *instruktion för vakthavande befäl*.

Insatsledare-RC

Ledningsfunktionen insatsledare-RC syftar till att öka kapaciteten i ledningscentralens arbete under perioder med hög belastning, eller i perioder där det råder större behov av en proaktiv arbetsfördelning, exempelvis vid höga brandriskvärden, risk för stora väderstörningar eller liknande. Ledningsfunktionen förväntas i huvudsak kunna agera i rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, arbetsledare händelsevärdering och ledningsstöd. Denna förstärkningsresurs finns ständigt tillgänglig och arbetar på uppdrag av driftchefen.

Figur 21: Räddningstjänstledningssystemet RC-Nord och närliggande samverkansgrupperingar.

Förstärkning av ledning

Ledningssystemet totala resurser disponeras i hela systemets geografiska område utifrån behov, detta innefattar även ledningsresurser. Inom Räddningssamverkan Nord finns det alltid bemannade ledningsfunktioner, som dygnet runt kan sättas in både i det övergripande och skadeplatsnära ledningsarbetet.

Ledningssystemet förstärks utifrån behov. Om belastningen på den övergripande ledningen har eller förväntas öka så tillsätts ledningsresurser behovsanpassat, i form av personal som stödjer vakthavande räddningschef, vakthavande befäl eller insatsledare-RC.

Förväntas i stället belastningen på ett delområde inom ledningssystemet att öka så kan det delområdet förstärkas med skadeplatsnära ledningspersonal, utöver den grundberedskap som finns, genom upprättandet av områdesledning.

Vid hög belastning kan den övergripande ledningen välja att börja arbeta enligt stabsrutiner med ökad bemanning. Vidare instruktion för hur detta sker framgår i dokumentet *förstärknings- och stabsrutiner för den övergripande ledningen*.

Om kommunikationerna är eller förväntas bli begränsade eller helt avskurna, eller om olyckans karaktär gör det lämpligt kommer ledningen av kommunens organisation för räddningstjänst ske genom områdesledning, som betyder att räddningstjänst leds direkt av räddningschef eller av denne utsett brandbefäl i ett begränsat område.

Tider från larm till ledning

Tabellen visar inom vilken tid från att larmet inkommer som kommunens tillgängliga resurser och kompetens för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbetet i normalläge.

Område	Bemanning	Anspänningstid
Samverkansområdet	1 Räddningschef i beredskap	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Räddningscentral	1 Vakthavande befäl	90 sek
Räddningscentral	1 Insatsledare-RC	90 sek
Station 10 Umeå	1 insatsledare	90 sek
Vännäs, Nordmaling	1 insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Skellefteå	1 insatsledare	5 minuter, beredskap i hemmet
Räddningsledningssystemet	2 Regional Insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet

Figur 22: Tillgång till ledningsresurser i inom Umeåregionens brandförsvär och i samverkan med andra kommuner.

Kommunens organisation för räddningstjänst har brandbefäl i olika former av beredskap på brandstationerna på samtliga stationer.

Skadeområdesnära ledningsarbete

Alla räddningsstyrkor och ledningsresurser som ingår i Räddningssamverkan Nord disponeras av hela ledningssystemet och kan därmed nyttjas i Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner vid behov. Ledningsfunktionen gruppleddare och styrkeledare kan främst agera i rollen som insatschef för mindre till medelstora insatser, och sektorchef vid stora insatser. Gruppleddare och styrkeledare agerar också som befäl över en grupp brandmän. I samverkansområdet finns det minst 40 tillgängliga grupp- eller styrkeledare i beredskap eller jour.

Vid insatser som kräver ett utökat ledningsbehov, exempelvis att den är av komplex karaktär eller är omfattande med flera räddningsstyrkor involverade, finns högre ledningskompetens för att hantera

ledning och samordning att tillgå. Detta sker i första hand genom ledningsfunktionerna insatsledare eller regionala insatsledare. Vilka och hur många ledningsresurser som larmas beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. I samverkansområdet finns minst sju insatsledare och två regionala insatsledare tillgängliga dygnet runt, som kan bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef.

Tabell 23 nedan visar på hur lång tid det tar för högre ledningsfunktion att nå olika delar av Umeåregionens brandförsvares upptagningsområde.

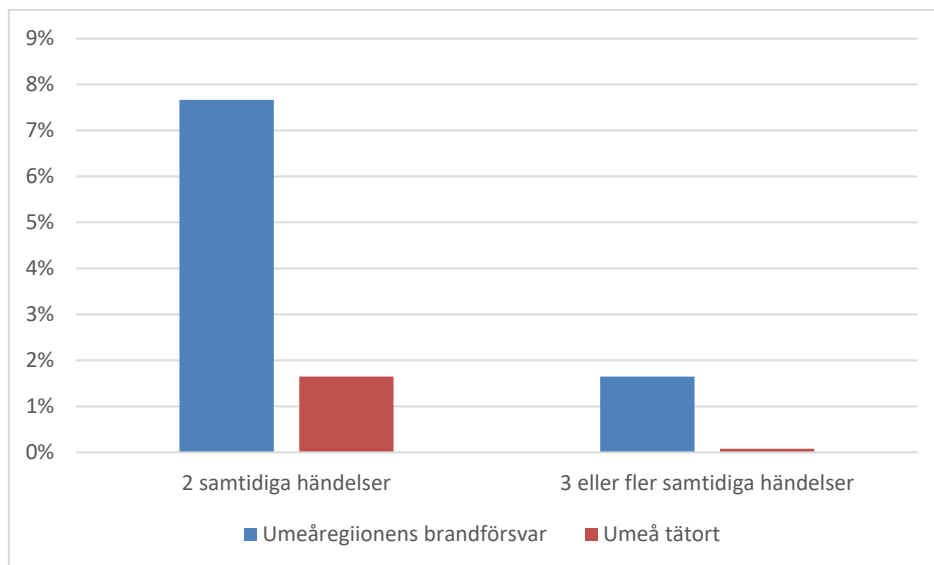
Ort	Tid från larm till högre ledningskompetens finns på plats
Holmsund	25 min
Sävar	20 min
Vindeln	50 min
Robertsfors	50 min
Änäset	60 min
Ämsele	90 min
Hörnefors	30 min
Tavelsjö	30 min
Botsmark	50 min

Figur 23: Tiden för att en högre ledningskompetens i form av Insatsledare finns tillgänglig för skadeområdesnära ledningsarbete, förutsatt att denne utgår från station 10 i Umeå.

Om ytterligare ledningskompetens behövs i form av regional Insatsledare kan dessa erhållas inom ledningssystemet och kan vara på plats cirka 5 minuter efter IL om båda utgår ifrån Umeå, förutsatt att båda larmas samtidigt. I de fall där ett högre befäl har lång körsträcka till den berörda räddningsinsatsen, kan även inkallning av fridygnslediga befäl i närheten tillämpas under förutsättning att det finns befäl med rätt kompetens tillgängligt närmare än den resurs som är i beredskap och är larmad. Detta används regelbundet som en del i larmplanen.

8.4. Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Inom Umeåregionens brandförsvares upptagningsområde inträffade under perioden 2019–2020 samtidiga händelser vid i genomsnitt 10 % av larmen. I detta ingick både larm som var enligt LSO 1 kap. 2 § och larm som ej uppfyllde kriterierna för räddningstjänst. I Umeå tätort skedde samtidiga larm vid i genomsnitt 2 % av larmen.

I händelse av en långvarig insats, flera samtidiga insatser eller en större insats med flera räddningsstyrkor insatta under längre tid genomför Räddningssamverkan Nord förändringar i beredskapen för att säkerställa en godtagbar förmåga i händelse av nya larm. Förändringar i beredskap kan exempelvis vara att RiB-personal får hålla beredskap på brandstationen. Det kan vid utdragna större insatser eller flera samtidiga större insatser även genomföras prioriteringar i brandförsvarets verksamhet.

Genom samarbetet med Räddningssamverkan Nord har brandförsvaret en förmåga att genomföra omfattande räddningsinsatser. Genom detta samarbete säkerställs det att räddningsstyrkor och ledningsresurser som systemet disponerar larmas ut i den omfattning som olyckan kräver, samtidigt som en godtagbar beredskap för nya larm bibehålls.

8.5. Räddningstjänst under höjd beredskap

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar) och regleras av Lag 1992:1403. Brandförsvaret utgör en viktig del i totalförsvaret inom närregionen. Målet med det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga.

Det gemensamma räddningsledningsledningssystemet Räddningssamverkan Nord förväntas verka under höjd beredskap. Det pågår även arbete med kontinuitetshantering kopplat till räddningscentralerna och samverkan med angränsande räddningsledningssystem.

Räddningstjänstens uppgifter under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. De uppgifter som räddningstjänsten ska utföra utöver sina normala uppgifter under höjd beredskap är:

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden.
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel.

- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf ska kunna utgöras.
- Delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Utöver de uppgifter som åligger Räddningstjänsten enligt LSO så utgår Brandförsvaret från den gemensamma totalförsvarsplanering som sker under Regional handlingskraft i sin planering för höjd beredskap. Där lyfts sex fokusområden och utifrån dessa formulerar Brandförsvaret sina egna delmål:

Fokusområde	Brandförsvarets mål
Beredskapsplaner och krigsorganisation	att i kontinuitetsplaneringen för egen verksamhet ta höjd för de störda förhållanden som återges i Regional Handlingskraft.
	att utveckla och fastställa egna krigsorganisationen.
Ledning och samverkan	att delta i de regionala samverkansforum och övningar som hålls.
	att under höjd beredskap ha förmåga att sammanställa lägesbilder som innehåller en redogörelse för räddningstjänst och befolkningsskydd avseende bland annat konsekvenser av pågående händelser, aktuell personell och materiell status samt i vilken mån resurser är bundna vid pågående händelser.
Försörjningsberedskap	att bidra till att respektive kommun inom brandförsvaret beaktar totalförsvarsperspektivet i samhällsplanering samt upphandling av varor och tjänster.
Ge och ta emot stöd	att vara aktiv deltagare i de samarbeten och övningar som initieras gällande detta.
Försvarsvilja	att bidra till att stärka kunskapen om Totalförsvaret.
	att bidra till försvarsviljan genom att ha god planering och förmåga inom egna organisationen att fullfölja civilförsvarsuppgifterna.
Stärkt informations- och cybersäkerhet	i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser identifiera intern samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden samt identifiera de informationssystem som upprätthåller den verksamheten.

Organisationen för Umeåregionens brandförsvaret bygger på den fredstida organisationen och ambitionen är att så långt som möjligt undvika parallella strukturer mellan krisberedskap och civilt

försvaret för att som organisation kunna hantera händelser i hela hotskalan från olycka till krig. Enligt Lag (2006:544) 3 kap. § 2 ansvarar kommunstyrelsen i varje medlemskommun för ledningen av den del av det civila försvaret som egna kommunen ska bedriva.

I avvaktan på planeringsinriktningar från MSB inriktas planeringsarbetet på att säkerställa förmåga och uthållighet i händelse av fredstida kriser men med civilt försvaret i åtanke och möjlighet att bygga vidare på den planeringen. Brandförsvaret inväntar även den statliga utredningen *Om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap*, som ska rapporteras november 2022.

Vissa kompetenser och förmågor som brandförsvaret redan besitter kommer ha relevans även för delar av de tillkommande uppgifterna, framförallt gällande CBRNE händelser med personsanering och indikering samt förmåga vid ras och skred. För dessa förmågor är regionresurserna viktiga.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Utvärdering av handlingsprogrammet och dess mål genomförs vart fjärde år och redovisas för brand- och räddningsnämnden samt kommunstyrelsen i samtliga medlemskommuner. I brand- och räddningsnämndens uppdragsplan och andra underliggande dokument upprättas relevanta resultatmått för utvärdering av målen. Uppföljning/Avstämning av hur arbetet fortskrider sker årligen via ordinarie verksamhetsuppföljning.

I syfte att erhålla en tydligare bild av olycksstatistiken och sträva mot att uppnå de nationella målen följs handlingsprogrammet upp, förutom genom jämförelser gentemot riket i stort, även genom jämförelser med andra likartade kommuner²⁴.

Olycksundersökning

I enlighet med kommuns uppdrag i LSO 3 kap. 10 § ska brandförsvaret i skälig omfattning undersöka de inträffade olyckor som föranlett räddningsinsats avseende orsak, förlopp och räddningsinsatsens utförande. Olycksutredning är en mycket viktig verksamhet som utgör en kunskapskälla för hur kommunens riskbild ser ut, ett underlag för behovet av olycksförebyggande insatser samt brandförsvarets insatsplanering och övningsbehov. Utredningarna bedrivs i tre olika nivåer beroende på olyckans art. I den grundläggande nivån genomförs utredningen av insatschef vid olyckan och resultatet dokumenteras i händelserapporten. Mer kvalificerade utredningar genomförs av speciellt utsedda utredare och då redovisas resultatet i en rapport med förslag på rekommendationer och åtgärder som även delges andra berörda organisationer och myndigheter.

Lärande efter händelser

Lärande efter händelser är en ständigt pågående process där lärdomar och erfarenheter samlas in, bearbetas och förmedlas till de aktörer som påverkat händelseförloppet. Aktörerna förväntas sedan själva processa informationen och vidta åtgärder för att förebygga att liknade händelser inträffar igen eller åtgärder för att minska konsekvenserna av eventuella framtida händelser.

De viktigaste källorna för lärande är händelserapporter, orsaks- och förloppsutredningar, insatsutvärderingar, genomförda AAR-genomgångar eller egna reflektioner. Andra källor är omvärldsbevakning, statistikbearbetning, övnings- utbildningsutvärderingar och utvärdering av projekt eller tester.

Umeåregionens brandförsvaret har utarbetat processbeskrivningar och rutiner för en aktiv lärandeprocess men ännu återstår arbete med att tillsätta resurser i tillräcklig omfattning för att

²⁴ Borås, Helsingborg, Jönköping, Linköping, Lund och Norrköping används som referenskommuner till Umeå. Robertsfors referenskommuner är Bräcke, Essunga, Lekeberg, Nordmaling och Torsås. Vindelns referenskommuner är Dals-Ed, Gullspång, Norsjö och Storuman.

säkerställa ett effektivt genomförande. Lärandeprocessen behöver också implementeras i hela organisationen och bli ett viktigt verktyg för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Följande dokument har använts vid framtagandet av handlingsprogrammet

- Riskanalys Umeåregionens brandförsvar – framtagen 2021
- Tillsynsplan 2022
- Uppdragsplan 2022 Umeåregionens brand- och räddningsnämnd
- Aktivitetsplan för förebyggande verksamhet
- Aktivitetsplan för räddningsavdelningen
- Oljeskyddsplan
- Årshjul för förebyggande verksamhetens informationsarbete
- BSol R-06 Brandförsvarets medverkan i lov- och byggprocessen
- BSol R-07 Brandförsvarets medverkan i planprocessen
- Sol R-09 Remisshantering serveringstillstånd
- BSol R-16 Rutin yttrande evenemangstillstånd
- Trafiksäkerhetsprogram – Vägen mot ett trafiksäkrare Umeå

Följande avtal ligger till gällar vid tidpunkten för handlingsprogrammets fastställande

- Avtal om samverkan i gemensam brand- och räddningsnämnd
- Avtal med Räddningssamverkan Nord om gemensam ledningscentral
- Avtal om sotning och brandskyddskontroll med upphandlade entreprenörer
- Samverkansavtal med R10
- Samverkansavtal med Nordmalings kommun
- Försäkringsbranschens restvärdesräddning AB
- Region Västerbotten
- Avtal gällande regionala resurser

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Inför antagandet av handlingsprogrammet har Umeåregionens brandförsvär samrått skriftligt, via en formell remisshantering, med berörda aktörer. Samråd har skett med de aktörer vars egen planering kan beröras av handlingsprogrammet och därav har ett intresse av programmet.

Efter antagandet skickas programmet till samrådsparterna enligt sändlistan, sist i bilagan. Vid förändringar i programmet som kan vara av intresse för någon av de berörda aktörerna sker nytt samråd.

Samrådsredogörelse

Yttranden har inkommit från följande aktörer enligt nedan.

Kustbevakningen

Umeåregionens brandförsvär har översänt förslag på handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Kustbevakningen har ett antal övergripande slutsatser/synpunkter utifrån de dokument som bifogats remissen.

Övergripande

Handlingsprogrammet lyfter fram risker och sårbarheter i samband med sjötrafik och risken för ett utsläpp direkt i hav i kapitel 4.5 sidan 19 och i kapitel 5 sidan 25. Det är positivt att det finns med då det är viktigt att medvetandegöra risken för utsläpp och andra olyckor på liknande områden och verksamheter.

Former för samverkan med Kustbevakningen och andra statliga räddningstjänstorganisationer berörs i det bifogade dokumentet i kapitel 4.1 sidan 8 i kapitel 8.1 sidan 39. Vid samtidiga räddningsinsatser eller vid begäran om räddningshjälp från statliga organisationer är det viktigt att samverkan tydligt definieras i handlingsprogrammet. Det underlättar samordning mellan samverkande organisationer och skapar en tydlighet för ledning och mandatfördelning.

Kommunernas hamnar och deras gränser i vatten

Enligt handlingsprogrammet redovisas ett antal hamnar och deras gränser i vatten mellan kommunalt och statligt vatten. Kustbevakningen anser att vad Umeåregionens brandförsvär har redovisat i bilaga C om hamnar inte överensstämmer med vad som står om hamnar i MSB:s handbok* att enligt 3 kap. 8 § andra stycket LSO ska en kommun i förekommande fall lämna uppgift om hamnar och deras gränser i vatten. Det saknas flera hamnar som ligger under det kommunala ansvaret. Detta är viktigt vid räddningsinsatser eller vid begäran av räddningshjälp att dessa gränser är tydligt redovisade. De hamnar som har redovisats har relevanta gränser utifrån de geografiska förutsättningarna.

*Utgångspunkt för bedömningar av hamnar

Kustbevakningen har i sitt remissvar utgått från definitionen av hamn så som den förklarats i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) handbok om innehåll och struktur i kommunernas handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Hamn enligt handboken

I handboken framgår att begreppet hamn får tolkas som en anläggning som konstruerats för ändamålet att förtöja båtar eller fartyg. Med konstruktion bör anses att den är tillverkad eller anordnad för ändamålet, till exempel en brygga eller kaj. Ytmässig avgränsning av "hamnen" bör anses vara det område som ligger innanför bryggor, pirar eller inre vågbrytare. Om "hamnen" utgörs av en brygga – utan att den har någon exakt och tydlig avgränsning, till exempel endast med "öppet vatten" utanför bryggan – bör den ytmässiga avgränsningen anses utgöras av bryggans omedelbara närhet.

Kommentar

Efter samrådet har dialog förts med Kustbevakningen kring gränsdragningen mellan kommunalt och statligt vatten. Utifrån detta kompletteras Bilaga C med fler hamnar som ligger under det kommunala ansvaret. Gränsdragningen avseende dessa hamnar kommer att förtydligas i samband med revideringen av oljeskyddsplanen under mandatperioden.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har fått möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat ärende. Tidigare år då länsstyrelsen hade ett ansvar för tillsynen enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) var ansvaret att även titta på hur räddningstjänstförbundet uppfyllde alla delar av LSO. Det ansvaret har inte Länsstyrelsen längre. Det här remissvaret fokuserar på det ansvar som länsstyrelsen har enligt LSO, det regionala geografiska områdesansvaret samt Länsstyrelsens roll som högsta regionala civila totalförsvarsmyndighet och hur det går ihop med det som beskrivs i förslaget till handlingsprogram.

Med utgångspunkt i ovan lämnar Länsstyrelsen synpunkter kring fyra områden.

Höjd beredskap

Länsstyrelsen ser positivt på hänvisningen till Regional handlingskraft och att Umeåregionens brandförsvaret formulerat egna delmål för de sex fokusområdena. Vikten av kontinuitetsplaner lyfts, här föreslår Länsstyrelsen att det särskilt betonas att en sådan planering behöver ta höjd för störda förhållanden enligt grundantaganden som återges i Regional handlingskraft vilket kräver mer än en kontinuitetsplanering för framtida förhållanden.

Befolkningsskydd. Det kan vara bra att nämna att det pågår en statlig utredning om detta, *Utredning om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap*, som ska rapporteras 7 november 2022. I den utredningen kan förslag läggas som i slutändan mynnar ut i politiska beslut förtydliganden om förväntningar eller krav på räddningstjänstens förmåga kopplat till befolkningsskydd.

Gemensamt räddningsledningssystem

Redogörelsen av Räddningssamverkan Nords ledningssystem är uttömmande och Länsstyrelsen har inga synpunkter på denna för framtida förhållanden. I perspektivet höjd beredskap föreslår

Länsstyrelsen att det kompletteras med information om det ledningssystemet ska användas även under höjd beredskap samt om kontinuitetsplanering av ledningssystemet för störda förhållanden.

Kärnenergiberedskap och sanering

Länsstyrelsen saknar beskrivning av hur kommunen hanterar sitt ansvar enligt 6 kapitlet 9 §, kommunens skyldighet att delta i planeringen av räddningstjänst samt sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar och att medverka vid övningar i sådan räddningstjänst och sanering. Detta stycke kan med fördel inkludera strålningsmätning och strålningsmätningorganisationen.

Sevesoanläggningar och övrig farlig verksamhet

I riskbilden som beskrivs i kapitel 4 och gällande tillsyn i kapitel 5 saknar Länsstyrelsen en tydlig hänvisning till att i Umeåregionen finns Sevesoverksamheter som utgör en särskild risk samt ställer särskilda krav på kommunen enligt LSO och FSO.

Kommentar

Kapitlet Räddningstjänst under höjd beredskap förtydligas med att kontinuitetsplaneringen ska ta höjd för störda förhållanden enligt Regional handlingskraft och tar upp den statliga kommande utredningen om befolkningsskydd.

Avsnittet om gemensamt räddningsledningssystem förtydligas avseende användandet vid höjd beredskap och dess robusthet.

Handlingsprogrammet kompletteras med en beskrivning av hur kommunerna deltar i planeringen av räddningstjänst samt sanering vid utsläpp av radioaktiva ämnen och medverkar vid övningar.

Avsnittet om förekommande riskobjekt flyttas till kapitel 4 och kompletteras med information om Sevesoverksamheter inom Umeåregionen. Kommunernas tillsynsansvar förtydligas i kapitel 7.

Nordmalings kommun

Nordmalings kommun har inget att erinra mot det föreslagna handlingsprogrammet.

Polisregion Nord

Polismyndigheten i Västerbotten har inga synpunkter eller kompletteringar gällande aktuell remiss.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har inget att erinra mot rubricerad remiss. Sjöfartsverket vill ta del av fastställt handlingsprogram.

Trafikverket

På sidan 15 anges "Umeå kommun har hittills varit relativt förskonade från storskaliga skogsbränder men risken förväntas öka med ett förändrat klimat." Av vilken anledning begränsas skrivningen till endast Umeå kommun när handlingsplanen berör samtliga tre kommuner?

Var en dödsolycka har inträffat och förutsättningar/omständigheter på platsen är relevant. Var personen i fråga är hemmahörande bör inte speglas. Kommentar med anledning av skrivningarna på sidan 18.

På sidan 18 - Av vilken anledning nyttjas källan Dödsorsaksregistret kopplat till trafikolycka? Som ovan anges är Trafikanalys utsedd myndighet. Dessutom kan officiell statistik återfinnas gällande samtliga omkomna i vägtrafikolycka* via Transportstyrelsens olycksdatabas STRADA där osäkerheter är mycket små.

(https://eur03.safelinks.protection.outlook.com/?url=https%3A%2F%2Fwww.transportstyrelsen.se%2Fsv%2Fvagtrafik%2Fstatistik%2Folycksstatistik%2F&data=05%7C01%7Clisa.noppa%40umea.se%7C7e6fb1f6fbf940f7776208da26da4a42%7C6666873a59e746b0b92e00af0a3633e2%7C0%7C0%7C637865016224807450%7CUnknown%7CTWfpbGZsb3d8eyJWlloiMC4wLjAwMDAiLCJQIjoiV2luMzliLCJBTiIl6lk1haWwiLCJXVCi6Mn0%3D%7C3000%7C%7C%7C&sdata=MBw%2FIhvHMS1KJ2qbwJ384dTVnLb6H3IE1A34Hgm5D0s%3D&reserved=0).

Även olycksstatistik kopplat till järnväg är detaljerad och säkerställd då det inom järnvägsstatistiken redovisas olyckor som lett till att någon dödats eller skadats allvarligt. I sammanställningen ingår också elolycksfall och självmord.

*Definitionen i detta avseende är en person som har avlidit på plats vid eller inom 30 dagar till följd av skador denne ådragit sig i samband med en vägtrafikolycka.

Figurerna (1, 6, 9, 11) kan med fördel förtydligas med axelrubricering då den visar olika värden på två varje sida. Detta för att underlätta läsbarheten och tydliggöra vad som hör till vad.

Trafikverket vill uppmärksamma risker kopplat till plankorsningar mellan spårbunden trafik och trafik på vägar. En annan viktig aspekt som Trafikverket vill skicka med är säkerheten i och intill spåraneläggningar i samband med räddningsinsatser.

Trafikverket är även intresserade av en kontinuerlig dialog med kommun/räddningstjänst gällande risker i transportsystemet och påverkan på kritisk transportinfrastruktur.

Kommentar

Kapitlet Brand utomhus revideras så att det framgår att samtliga kommuner är berörda.

Kapitlet trafikolycka kompletteras med STRADA som statistikkälla. De berörda styckena omformuleras så att det blir tydligare att det inte är personernas hemvist som är av betydelse utan att det är statistiken för respektive kommun som ska framgå.

Samtliga figurer i kapitel 4 förtydligas för att öka läsbarheten.

Försvarsmakten – SkyddC och Västerbottensgruppen

Hej,

Vi har läst igenom förslag till handlingsprogram och har följande synpunkter utifrån vårt fackområde:

Punkt 8.2 – Olycka med farliga ämnen.

Under nivå 3 står det angivet förmåga ”identifiering av okänt ämne”

Vår spontana reaktion på detta är denna nivå är mycket högt siktad med tanke på vilken utbildning och utrustning som vi vet krävs för att uppnå detta.

Det vi tror att ni avser är möjligtvis indikering av ämnen enligt lokal PIK-lista.

Den förmåga vi antar att ni siktar på är regional förmåga enligt skriften ”Myndighetsgemensam inriktning för indikeringsförmåga vid händelser med farliga ämnen. (Rikspolisstyrelsen, mars 2006).

Kommentar

Förmågebeskrivningen gällande indikering av farliga ämnen har förtydligats.

Sändlista

Bjurholms kommun,

Försvarsmakten – SkyddC och Västerbottensgruppen,

Kommunstyrelsen Robertsfors kommun,

Kommunstyrelsen Umeå kommun,

Kommunstyrelsen Vindelns kommun,

Kustbevakningen,

Lycksele kommun,

Länsstyrelsen Västerbotten,

Nordmalings kommun,

Norsjö kommun,

Polisregion Nord,

Region Västerbotten,

Sjöfartsverkets Sjö- och flygräddningscentral, JRCC,

Sjöräddningssällskapet Holmsund,

Skellefteå kommun,

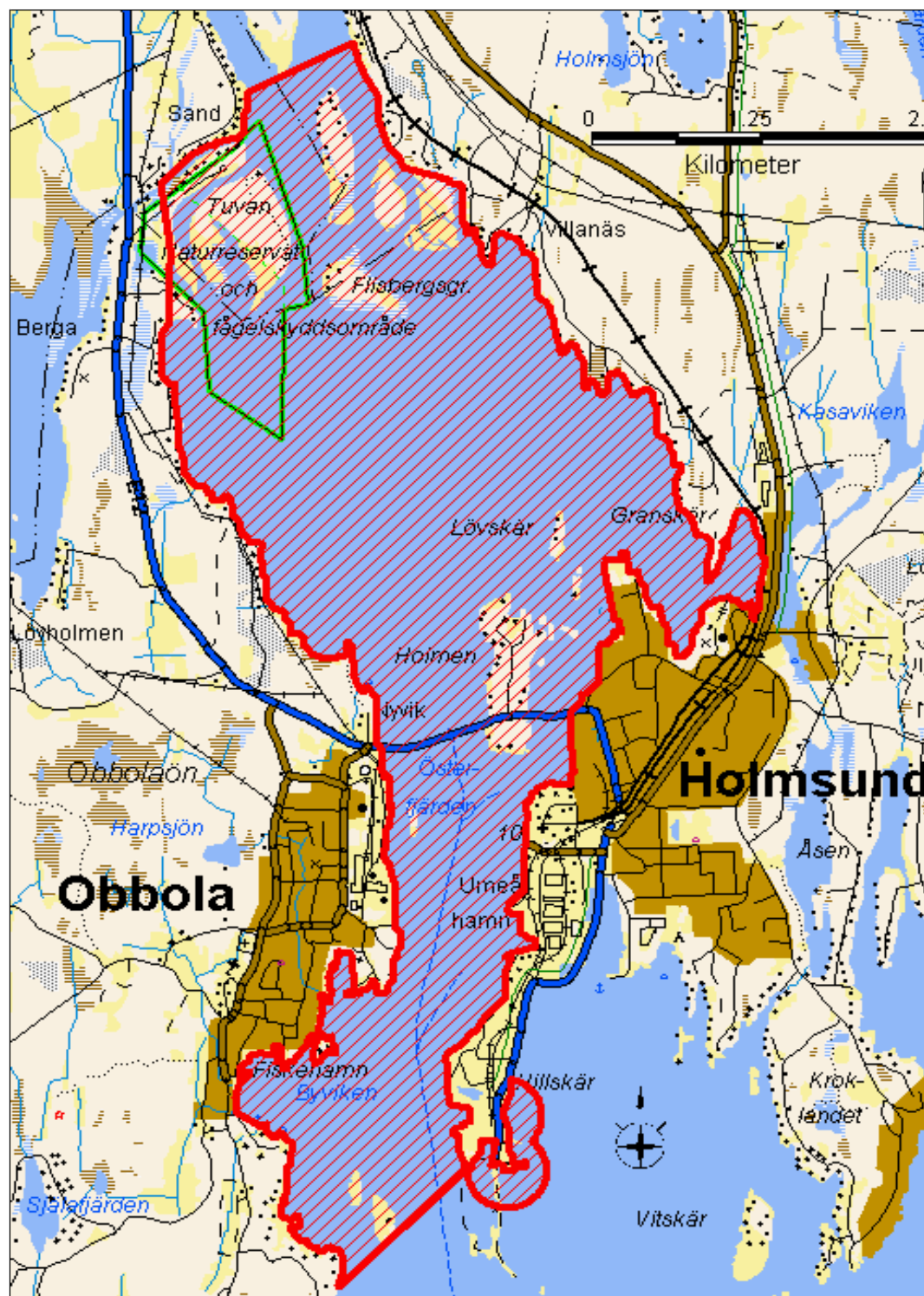
Swedavia – Umeå Airport,

Trafikverket Region Nord,

Umeå Kommunföretag,

Vännäs Kommun

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

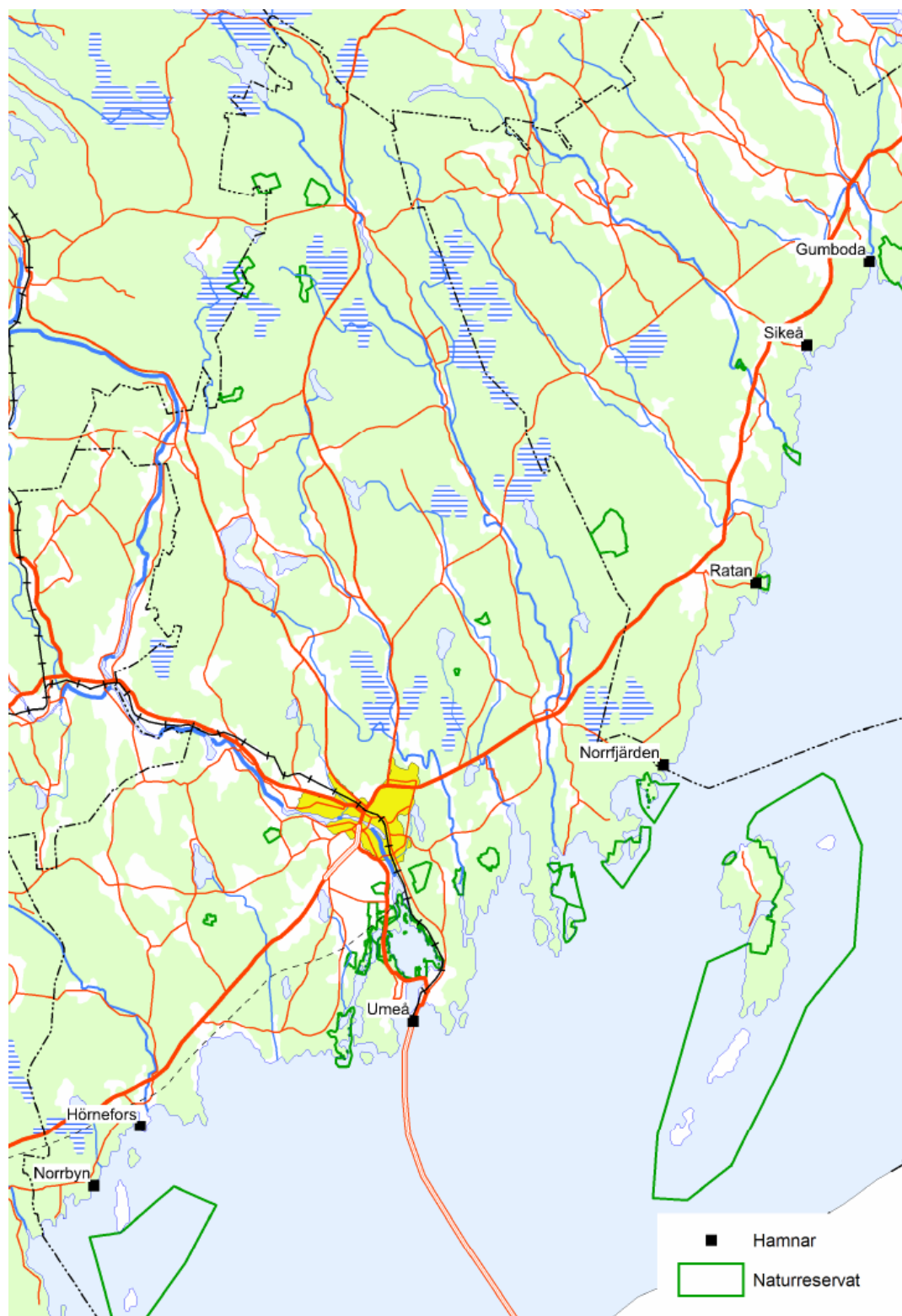

Figur 24: Umeåregionens brandförsvärs insatsområde inom Umeå hamn enligt LSO.

Större hamnar i Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner finns beskrivna i figur 25 nedan.

Gränsdragningskarta över kommunalt och statligt vatten finns bara för Umeå Hamn, enligt figur 24

ovan. Övriga hamnar ska kompletteras med gränsdragningskartor i samband med revideringen av oljeskyddsplanen under mandatperioden.

Figur 25: Kartan redovisar hamnar längs Umeå och Robertsfors kuststräckor.

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00048

Förslag till reviderade riktlinjer för tillståndstider, lag om brandfarliga och explosiva varor

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att godkänna förslaget till reviderade riktlinjer för tillståndstider vid handläggning av ansökningar om tillstånd enligt lag om brandfarliga och explosiva varor. Riktlinjerna ersätter Umeåregionens brand och räddningsnämnds Bedömningsgrunder för beslut om tillståndstider enligt lag om brandfarliga och explosiva varor, § 36 2021-09-29.

Ärendebeskrivning

Riktlinjerna för beslut om tillståndstider har förtydligats i syfte att tydliggöra bedömningen av lämplig tillståndstid vid handläggning av tillståndsbeslut enligt lag om brandfarliga och explosiva varor.

Den separata anläggningstypen "cisterner" har tagits bort och cisternerna behandlas i förslaget enligt de tillståndstider som övriga anläggningstyper.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för beslut om tillståndstider, LBE

Beredningsansvarig

Jonas Andersson Wikström, Chef Olycksförebyggande

UMEÅREGIONENS BRANDFÖRSVAR

Riktlinjer för beslut om tillståndstider, LBE

Brandfarlig vara

	Tillståndstid
Anläggningar, generellt Första gången en verksamhet beviljas tillstånd samt vid verksamheter då viss omsättning på nyckelpersoner kan förväntas, till exempel skolor, butiker, restauranger och industrier.	6 år
Anläggningar, under vissa förutsättningar God ordning på brandskyddet. Stor kontinuitet på verksamheten. Små förändringar över tid.	12 år

Tillståndshandläggaren bör eftersträva 12 års tillståndstid i de fall det inte förväntas att verksamheten byter ägare etc. 6 års tillståndstid bör tillämpas första gången en verksamhet beviljas tillstånd samt för de fall då det förväntas att verksamheten kommer att byta nyckelpersoner. Om tillståndet bedöms som tveksamt eller om det bedöms att det kommer bli mycket täta ägarbyten kan 1 eller 3 års tillståndstid tillämpas.

Explosiv vara

	Tillståndstid
Explosiv vara Förvaring, hantering etc. Den kortare tillståndstiden kan vara lämplig för verksamheter med förväntad dålig kontinuitet, ex. ambulerande fyrverkeriförsäljare.	1-3 år

--

Riktlinjerna ersätter Umeåregionens brandförsvars riktlinjer för beslut om tillståndstider, LBE, beslutade av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd 2021-09-29, § 36.

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00049

Revidering av taxor för rengöring och brandskyddskontroll, Robertsfors kommun

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att godkänna reviderade taxor för rengöring och brandskyddskontroll, de reviderade taxorna gäller från och med 2022-09-01.

Ärendebeskrivning

Enligt avtalet om utförande av rengöring (sotning) och brandskyddskontroll mellan kommunen och entreprenören ska justering av taxorna årligen utföras enligt Sotningsindex som fastställs av de centrala parterna Sveriges kommuner och regioner och Sveriges skorstensfejares riksförbund.

Sotningsindex för taxejustering 2022-09-01 är 2,17%. Taxorna för rengöring och brandskyddskontroll har räknats upp med index 2,17%, taxorna föreslås att gälla från och med 2022-09-01.

Det ursprungliga beslutet om aktuell taxa för rengöring och brandskyddskontroll fastställdes 2019-09-01 genom Robertsfors kommuns beslut om upphandling av entreprenör.

Beslutsunderlag

Taxa för rengöring Robertsfors 2022-09-01

Taxa för brandskyddskontroll Robertsfors 2022-09-01

Beredningsansvarig

Jonas Andersson Wikström, Chef Olycksförebyggande

ROBERTSFORS
KOMMUN

Taxa för rengöring (sotning) 2022-09-01

För utförande av föreskrivet sotnings- och rensningsarbete enligt lag om skydd mot olyckor eller annat sådant arbete utgår ersättning enligt denna taxa. Angivna avgifter är exkl moms.

1. OBJEKT I SMÅHUS

1.1	Inställelseavgift - fast avgift Inställelse för utförande av arbete under ordinarie sotningstur per gång och man.	
	a) Helårsbebott hus	177,00 kr
	b) Fritidshus	270,00 kr
1.2.	Objektavgift (kr/enhet) Sotning eller rensning av nedan nämnt objekt samt tillhörande rökkanal och förbindelsekanal eller bikanal. Värmepanna med normaleffekt högst 50 Mcal/h (ca 60 kW)	
	a) Eldad uteslutande med olja	236,00 kr
	b) miljögodkänd panna eldat uteslutande med olja	282,00 kr
	c) Eldad helt eller delvis med fast bränsle	282,00 kr
	d) miljögodkänd panna eldad helt eller delvis med fasta bränslen	303,00 kr
	e) Braskamin och öppen spis med luckförsedd insats	210,00 kr
	f) Vanlig köksspis och övriga lokaleldstäder	186,00 kr
1.3	Tilläggsavgift Förbindelsekanal eller bikanal av längst 1,0 m längd	
	a) 1,0 - 2,5 m	36,00 kr
	b) 2,6 - 5,0 m	88,00 kr
	c) Mer än 5,0 m; timersättning uttas enligt 4.5. Avstötning från vind eller övervåning av vertikal kanal och/eller horisontell kanal av högst 2,5 m längst till objekt 1.2f	27,00 kr

2. ÖVRIGA OBJEKT

2.1	Inställelseavgift Sotning av värmepanna samt tillhörande rökkanal och förbindelsekanal. För den till rökkanalen anslutna största sotade värmepannan uttas ersättning enligt kolumn a och för var och en av de övriga sotade värmepannorna enligt kolumn b.	
	Normaleffekt Mcal/h	a huvudpanna
	-50	Enl 1.1-2 151,00 kr
	51 - 100	437,00 kr 275,00 kr
	101 - 150	507,00 kr 344,00 kr
	151 - 200	582,00 kr 419,00 kr
	201 - 250	612,00 kr 449,00 kr
	251 - 300	656,00 kr 493,00 kr
	Inställelseavgift inkluderar ersättning för inställelse för arbetets utförande vid objekt belägna inom en radie av 10 km från arbetslokalerna. För avlägsnare belägna objekt uttas tilläggsersättning för den proportionella delen av den tillkommande transpor	
2.2	För sotning eller rensning av annat än under 1. och 2.1 angivet objekt uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5 Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris beräknat efter tidsåtgång.	
2.3.	Tilläggsavgift	
	a) Separat rökkanal till sidopanna	37,00 kr
	b) Stoftavskiljare, rökgasfläkt, längre förbindelsekanal objekt enligt 2.1, uttas timersättning enligt 4.5. Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris beräknat efter tidsåtgång.	

3. UNDERSÖKNINGSARBETEN M M

För undersökningsarbete, annat beställt arbete och urbränning uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5 samt transportersättning enligt 4.3.

4. SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

4.1	Om följande förhållanden råder vid arbete enligt 1.2, 1.3 och 2.1, uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5. * sådan placering av objektet att rensluckor är svåråtkomliga (jfr åtkomlighetsregler i BBR) * anordningar och konstruktionsdetaljer hindrar eller avsevärt försvårar användning av standardverktyg. * för sotningens genomförande nödvändig demontering och montering av luckor och andra detaljer orsakar merarbete i sådan omfattning att tidsåtgången härför uppgår till eller överstiger 4.5 angiven debiteringsperiod. * blockering av rensluckor eller av utrymme med renslucka * användning av mer än vanligt sotbildande bränsle, förekomsten av svårborttagbara blanksotbeläggningar eller av större sotmängd än normalt på grund av anläggningsfel * fastsättning av arbetsredskap i kanal e dyl.	
4.2	För hämtning av lös väggstege, som ej förvaras omedelbart intill uppstigningsställe, uttas tilläggsavgift men tilläggsersättning beräknas som timersättning enligt 4.5 om tidsåtgången uppgår till eller överstiger angiven debiteringsperiod.	56,00 kr
4.3	För extra inställelse, då fastighetsägaren eller nyttjarättshavaren av rensningspliktigt objekt utan giltigt skäl hindrat arbetets utförande på tillkännagiven tidpunkt, uttas för återbesök ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5. samt transport Här jämte uttas ersättning för den ordinarie inställelsen enl 1.1 eller 2. samt en administrationsavgift av Transportersättning för bil beräknas som kilometerersättning enligt kommunens bilersättningsavtal. Resans längd är avståndet mellan arbetslokalen och arbetsplatsen t.o.r.	84,00 kr
4.4	För arbete pga att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, uttas ersättning per man och timme med pris, som anges i 4.5. samt tillägg motsvarande de merkostnader som arbetet orsakar.	
4.5	Timersättning I timersättning ingår ersättning för nödvändig arbetsledning. För arbete under ordinarie arbetstid räknas påbörjad kvartstimme som hel kvartstimme. För övertidsarbete räknas påbörjad halvtimme som hel halvtimme. I övertid inräknas eventuell avtalsenlig väntetid samt tid för bad och ombyte om denna utgår särskilt för övertidsarbetet. Vid beräkning av arbetstidens längd inräknas förflyttningstiden till och från arbetsplatsen	559,00 kr
4.6	I angivna ersättningar ingår kostnaden för konventionell teknisk utrustning. För användande av speciell teknisk utrustning, exempelvis sotsugare och tvättaggregat, utgår tilläggsersättning enligt överenskommelse med den betalande.	

5 REGLERING AV TAXAN

Ersättning för brandskyddskontroll enligt denna taxa revideras årligen med av de centrala parterna Sveriges kommuner och regioner och Sveriges skorstensfejares riksförbund publicerat Sotningsindex.

Anm. I angivna ersättningar ingår kostnader för teknisk utrustning och förbrukningsmateriel samt för protokollering av brandskyddskontrollen.

ROBERTSFORS
KOMMUN

Taxa för brandskyddskontroll 2022-09-01

För utförande av brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor samt tillhörande föreskrifter uttas ersättning enligt denna taxa. Angivna avgifter är exkl. moms.

1. Objekt i småhus

1.1 För brandskyddskontroll gäller timtaxan 789,00 kr

1.2 Grundavgift

Inställelse för utförande av brandskyddskontroll
Helårsbebott hus och fritidshus 375,00 kr

1.3 Kontrollavgift

Kontroll av eldstad med tillhörande rökkanal 592,00 kr
Kontroll av ytterligare eldstäder/objekt i samma skorsten 263,00 kr
Kontroll av ny skorsten i samma byggnad 395,00 kr
Kontroll av enkel kanal i tilläggsbyggnad, t.ex bastu, friggebod. 263,00 kr

1.4 Tilläggsavgift

För kontroll genom temperaturmätning, tryckmätning, 789,00 kr /tim
röktrycksprovning eller läckagemätning uttas ersättning för 197,00 kr /kvart
mertiden med antal kvartstimmar. Påbörjad kvarts timme räknas därvid som hel kvartstimme.

2. Avgift för efterkontroll

För separat utförd efterkontroll av förelagd brandskyddsåtgärd 789,00 kr /tim
uttas ersättning för mertiden samt ersättning för resan. För 197,00 kr /kvart
mertiden räknas påbörjad kvartstimme som hel kvartstimme.

3. Extra inställelse

För extra inställelse, då kontrollen inte kunnat utföras enligt ordinarie avisering och särskilda skäl för detta inte funnits, uttas ersättning för återbesök, transportersättning samt en administrationsavgift på 100 kr.

För kontroll utförd under ordinarie arbetstid räknas påbörjad 789,00 kr /tim
kvartstimme som hel kvartstimme. För kontroll utförd utom 197,00 kr /kvart
ordinarie arbetstid räknas påbörjad halvtimme som hel halvtimme. 395,00 kr /halvtim
Vid beräkning av arbetstidens längd inräknas tiden till och från arbe

4. Transportersättning

Transportersättning för bil beräknas som kilometerersättning enligt kommunens bilersättningsavtal. Resans längd är avståndet mellan arbetslokalen och arbetsplatsen t.o.r.

5. Flerfamiljshus, industrier m fl

För flerfamiljshus, industrier m fl gäller timtaxa utan grundavgift. 789,00 kr /tim
Påbörjad kvartstimme räknas som hel kvartstimme.

Anm. I angivna ersättningar ingår kostnader för teknisk utrustning och förbrukningsmateriel samt för protokollering av brandskyddskontrollen.

6. Reglering av taxan

Ersättning för brandskyddskontroll enligt denna taxa revideras årligen med av de centrala parterna Sveriges kommuner och landsting och Sveriges skorstensfejares riksförbund publicerat Sotningsindex.

Anm. I angivna ersättningar ingår kostnader för teknisk utrustning och förbrukningsmateriel samt för protokollering av brandskyddskontrollen.

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00050

Revidering av taxor för rengöring och brandskyddskontroll, Umeå kommun

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att godkänna reviderade taxor för rengöring och brandskyddskontroll, de reviderade taxorna gäller från och med 2022-06-01.

att beslutet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Enligt avtalet om utförande av rengöring (sotning) och brandskyddskontroll mellan kommunen och entreprenören ska justering av taxorna årligen utföras enligt Sotningsindex som fastställs av de centrala parterna Sveriges kommuner och regioner och Sveriges skorstensfejares riksförbund.

Sotningsindex för taxejustering 2022-06-01 är 2,38%. Taxorna för rengöring och brandskyddskontroll har räknats upp med index 2,38%, taxorna föreslås att gälla från och med 2022-06-01.

Det ursprungliga beslutet om aktuell taxa för rengöring och brandskyddskontroll fastställdes 2021-01-01 genom Umeå kommuns beslut om upphandling av entreprenör.

Beslutsunderlag

Taxa för rengöring Umeå 2022-06-01

Taxa för brandskyddskontroll Umeå 2022-06-01

Beredningsansvarig

Jonas Andersson Wikström, Chef Olycksförebyggande

Taxa för brandskyddskontroll 2022-06-01

Tillämpningsområde
Umeå

För utförande av brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor samt tillhörande föreskrifter uttas ersättning enligt denna taxa. Angivna avgifter är exkl. moms.

1. Objekt i småhus

För brandskyddskontroll gäller timtaxan 764,00 kr

1.1 Grundavgift

Inställelse för utförande av brandskyddskontroll
Helårsbebott hus och fritidshus 265,00 kr

1.2 Kontrollavgift

Kontroll av eldstad med tillhörande röckanal 573,00 kr
Kontroll av ytterligare eldstäder/objekt i samma skorsten 255,00 kr
Kontroll av ny skorsten i samma byggnad 382,00 kr
Kontroll av enkel kanal i tilläggsbyggnad, t.ex bastu, friggebod. 255,00 kr

1.3 Tilläggsavgift

För kontroll genom temperaturmätning, tryckmätning, 764,00 kr /tim
röktrycksprovning eller läckagemätning uttas ersättning för 191,00 kr /kvart
mertiden med antal kvartstimmar. Påbörjad kvarts timme räknas därvid som hel kvartstimme.

2. Avgift för efterkontroll

För separat utförd efterkontroll av förelagd brandskyddsåtgärd 764,00 kr /tim
uttas ersättning för mertiden samt ersättning för resan. För 191,00 kr /kvart
mertiden räknas påbörjad kvartstimme som hel kvartstimme.

3. Extra inställelse

För extra inställelse, då kontrollen inte kunnat utföras enligt ordinarie avisering och särskilda skäl för detta inte funnits, uttas ersättning för återbesök, transportersättning samt en administrationsavgift på 100 kr.

För kontroll utförd under ordinarie arbetstid räknas påbörjad 764,00 kr /tim
kvartstimme som hel kvartstimme. För kontroll utförd utom 191,00 kr /kvart
ordinarie arbetstid räknas påbörjad halvtimme som hel 382,00 kr /halvtim
halvtimme. Vid beräkning av arbetstidens längd inräknas tiden till och från arbetsplatsen.

4. Transportersättning

Transportersättning för bil beräknas som kilometerersättning enligt kommunens bilersättningsavtal. Resans längd är avståndet mellan arbetslokalen och arbetsplatsen t.o.r.

5. Flerfamiljshus, industrier m fl

För flerfamiljshus, industrier m fl gäller timtaxa utan grundavgift. 764,00 kr /tim
Påbörjad kvartstimme räknas som hel kvartstimme.

6. Reglering av taxan

Ersättning för brandskyddskontroll enligt denna taxa revideras årligen med av de centrala parterna Sveriges kommuner och regioner och Sveriges skorstensfejares riksförbund publicerat Sotningsindex.

Anm. I angivna ersättningar ingår kostnader för teknisk utrustning och förbrukningsmateriel samt för protokollering av brandskyddskontrollen.

Taxa för rengöring (sotning) för Umeå kommun 2022-06-01

Tillämpningsområde: Sotningsdistrikt 1 och 2

För utförande av föreskrivet sotnings- och rensningsarbete enligt lag om skydd mot olyckor eller annan sådant arbete utgår ersättning enligt denna taxa.

1. OBJEKT I SMÅHUS

1.1 Inställelseavgift - fast avgift

Inställelse för utförande av arbete under ordinarie sotningstur per gång och man.

a) Helårsbebott hus	114,00 kr
b) Fritidshus	186,00 kr

1.2. Objektavgift (kr/enhet)

Sotning eller rensning av nedan nämnt objekt samt tillhörande rökkanal och förbindelsekanal eller bikanal.

Värmepanna med normaleffekt högst 50 Mcal/h (ca 60 kW)

1.2.1 Eldad uteslutande med olja	214,00 kr
1.2.2 Miljögodkänd panna eldat uteslutande med olja	256,00 kr
1.2.3 Eldad helt eller delvis med fast bränsle	256,00 kr
1.2.4 Miljögodkänd panna eldad helt eller delvis med fasta bränslen	275,00 kr
1.2.5 Braskamin och öppen spis med luckförsedd insats	190,00 kr
1.2.6 Vanlig köksspis och övriga lokaleldstäder	169,00 kr

1.3 Tilläggsavgift

Förbindelsekanal eller bikanal av lägst 1,0 m längd

1.3.1 1,0 - 2,5 m	32,00 kr
1.3.2 2,6 - 5,0 m	80,00 kr
1.3.3 Mer än 5,0 m; timersättning uttas enligt 4.5.	
1.3.4 Avstötning från vind eller övervåning av vertikal kanal och/eller horisontell kanal av högst 2,5 m längd till objekt 1.2.3 eller 1.2.4	24,00 kr

2. ÖVRIGA OBJEKT

2.1 Inställelseavgift

Sotning av värmepanna samt tillhörande rökkanal och förbindelsekanal.

För den till rökkanalen anslutna största sotade värmepannan uttas ersättning enligt kolumn a och för var och en av de övriga sotade värmepannorna enligt kolumn b.

<i>Normaleffekt Mcal/h</i>	a= huvudpanna	b= sidopanna
-50	Enl 1.1-2	137,00 kr
51 - 100	396,00 kr	249,00 kr
101 - 150	460,00 kr	312,00 kr
151 - 200	528,00 kr	380,00 kr
201 - 250	555,00 kr	407,00 kr
251 - 300	594,00 kr	447,00 kr

Inställelseavgift inkluderar ersättning för inställelse för arbetets utförande vid objekt belägna inom en radie av 10 km från arbetslokalerna. För avlägsnare belägna objekt uttas tilläggsersättning för den proportionella delen av den tillkommande transporten

2.2 För sotning eller rensning av annat än under 1. och 2.1 angivet objekt uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5 Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris beräknat efter tidsåtgång.

2.3. Tilläggsavgift

a) Separat rökkanal till sidopanna	34,00 kr
b) Stoftavskiljare, rökgasfläkt, längre förbindelsekanal objekt enligt 2.1, uttas timersättning enligt 4.5 Parterna kan träffa överenskommelse om fast pris beräknat efter tidsåtgång.	

3.	UNDERSÖKNINGSARBETEN M M
	För undersökningsarbete, annat beställt arbete och urbränning uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5 samt transportersättning enligt 4.3.
4.	SÄRSKILDA BESTÄMMELSER
4.1	Om följande förhållanden råder vid arbete enligt 1.2, 1.3 och 2.1, uttas ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5. * sådan placering av objektet att rensluckor är svåråtkomliga (jfr åtkomlighetsregler i BBR) * anordningar och konstruktionsdetaljer hindrar eller avsevärt försvårar användning av standardverktyg. * för sotningens genomförande nödvändig demontering och montering av luckor och andra detaljer orsakar merarbete i sådan omfattning att tidsåtgången härför uppgår till eller överstiger 4.5 angiven debiteringsperiod. * blockering av rensluckor eller av utrymme med renslucka * användning av mer än vanligt sotbildande bränsle, förekomsten av svår borttagbara blanksotbeläggningar eller av större sotmängd än normalt på grund av anläggningsfel * fastsättning av arbetsredskap i kanal e dyl.
4.2	För hämtning av lös väggstege, som ej förvaras omedelbart intill uppstigningsställe, uttas tilläggsavgift. Tilläggsavgift beräknas som timersättning enl 4.5 om tidsåtgången uppgår till eller överstiger angiven debiteringsperiod.
4.3	För extra inställelse, då fastighetsägaren eller nyttjarättshavaren av rensningspliktigt objekt utan giltigt skäl hindrat arbetets utförande på tillkännagiven tidpunkt, uttas för återbesök ersättning per man och timme med pris som anges i 4.5. samt transportersättning. Dessutom uttas ersättning för den ordinarie inställelsen enl 1.1 eller 2 samt en administrationsavgift av 76,00 kr Transportersättning för bil beräknas som kilometerersättning enligt kommunens bilersättningsavtal. Resans längd är avståndet mellan arbetslokalen och arbetsplatsen t.o.r.
4.4	För arbete pga att objektet inte är tillgängligt under ordinarie arbetstid, uttas ersättning per man och timme med pris, som anges i 4.5. samt tillägg motsvarande de merkostnader som arbetet orsakar.
4.5	Timersättning 507,00 kr I timersättning ingår ersättning för nödvändig arbetsledning. För arbete under ordinarie arbetstid räknas påbörjad kvartstimme som hel kvartstimme. För övertidsarbete räknas påbörjad halvtimme som hel halvtimme. I övertid inräknas eventuell avtalsenlig väntetid samt tid för bad och ombyte om det utgår särskilt för övertidsarbetet. Vid beräkning av arbetstidens längd inräknas förflyttningstiden till och från arbetsplatsen.
4.6	I angivna ersättningar ingår kostnaden för teknisk utrustning som erfordras för uppdraget samt för omhändertagande av avfall (sot).
5	REGLERING AV TAXAN
	Ersättning för brandskyddskontroll enligt denna taxa revideras årligen med av de centrala parterna Sveriges kommuner och regioner och Sveriges skorstensfejares riksförbund publicerat Sotningsindex.

Tjänsteskrivelse

2022-05-05

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00051

Regional överenskommelse om samverkan gällande räddningstjänst

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att ingå regional överenskommelse om samverkan gällande räddningstjänst (Räddningssamverkan Nord).

att uppdra till brandchefen att teckna regional överenskommelse om samverkan gällande räddningstjänst (Räddningssamverkan Nord).

Sammanfattning av ärendet

Syftet med en regional överenskommelse om samverkan för räddningstjänst är att reglera de övergripande formerna för räddningstjänstsamverkan mellan parterna och att uppnå en gränslös räddningstjänst samt en gemensam ledning i ett räddningsledningssystem.

Samverkansstrukturen benämns Räddningssamverkan Nord.

Ärendebeskrivning

Sedan årsskiftet 2018/2019 har Umeåregionens brandförsvar samverkat kring och varit en del av en gemensam Inre Befälsfunktion som suttit samgrupperad på SOS-centralen i Luleå. Denna funktion har agerat som central räddningsledare för alla räddningsinsatser i samverkansområdet. För att uppfylla nya lagkrav behöver denna samverkan utvecklas och formaliseras.

Utifrån den statliga utredningen "*En effektivare Kommunal räddningstjänst*" (SOU 2018:54) och dess implementering i ny utformning av Lag om skydd mot olyckor (SFS 2021:1141) ska kommunerna numera ständigt upprätthålla en övergripande ledning av verksamheten. Kraven på hur denna övergripande ledning ska utformas ges dels i lagstiftningen, dels i bindande föreskrifter och utgör en väsentlig ambitionsnivåhöjning för den kommunala räddningstjänsten. För att organisera räddningstjänsten med högre gemensam ledningsförmåga och för att göra detta kostnadseffektivt sker frivillig regionalisering och

Tjänsteskrivelse

Dnr: UBRN-2022/00051

”klusterbildning” av räddningstjänstorganisationer. Därigenom kan räddningstjänsterna med gemensamma krafter möta dessa högre förväntningar på ledning av verksamheten.

Fördelning av kostnader för det gemensamma ledningssystemet ska baseras på en rörlig del baserad på ingående parts invånarantal och en grundavgift, enligt kompletterande överenskommelse för ekonomi i Räddningssamverkan Nord. Grundavgiften består av systemets fasta kostnader som är: Administrativ personal och verksamhet, lokalkostnader, teknikdrift och teknikinvestering. Den rörliga avgiften består av systemets kostnader för gemensamma ledningsfunktioner och gemensam verksamhet. Vid bestämmande av parts andel ska invånarantalet per den 1:a januari året innan aktuellt budgetår läggas till grund för beräkningen.

Den föreslagna överenskommelsen avser omfatta 19 kommuner och, i skrivande stund, ca 475 000 invånare, från Kiruna i Norr till Nordmaling i söder.

Dialog

Dialog är genomförd mellan de kommunala räddningstjänster som omfattas av överenskommelsen. 19 kommuner avser teckna överenskommelsen.

Beslutsunderlag

- Överenskommelse om samverkan – Räddningssamverkan Nord – Version för beslut 2022-02-15
- Underlag ekonomisk modell

Beredningsansvarig

Anders Jonsson, Chef Räddningstjänst

Beräknade ca kostnader

Befattning/funktion/post	Beräknad årskostnad (tkr)
Grundavgift / Fast kostnad (15%)	1250
RC Utvecklare	850
Administration	150
Lokalhyra	100
Teknikinvestering	150
Teknikdrift	250
Gemensamma funktioner / Rörlig del (85%)	7081
Vakthavande räddningschef	700
Vakthavande befäl	3500
Regional insatsledare	Beredskap 850
	Beredskap+jour (70/30) 800
Insatsledare RC	700
Oförutsedda kostnader	5%
Total kostnad	8331

Operativ organisation

VRC
1 st H8+Ber

VB (IB)
1 st H24 tj

Insatsledare RC
1 st H16+jour

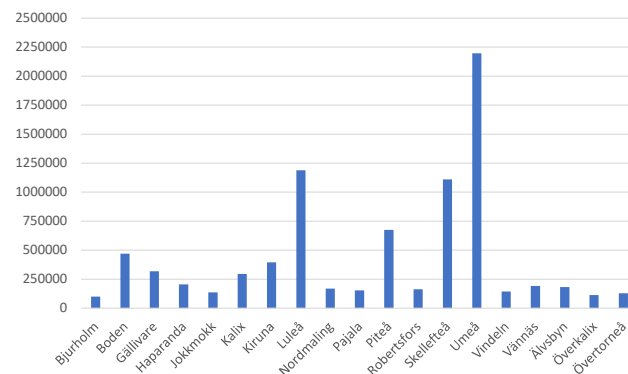

RIL
2 st Jour/Ber

Gemensam org

Fördelning mellan kommuner

	Antal inv	%-andel inv	Fast	Rörlig	Totalt	Per inv	-4,5
Bjurholm	2 415	0,51%	65772	34727	100499	41,61	37,11
Boden	28 080	5,94%	65772	403778	469550	16,72	12,22
Gällivare	17 540	3,71%	65772	252217	317989	18,13	13,63
Haparanda	9 678	2,05%	65772	139165	204937	21,18	16,68
Jokkmokk	4 926	1,04%	65772	70834	136606	27,73	23,23
Kalix	15 915	3,36%	65772	228851	294623	18,51	14,01
Kiruna	22 877	4,84%	65772	328961	394733	17,25	12,75
Luleå	78 120	16,51%	65772	1123331	1189103	15,22	10,72
Nordmaling	7 150	1,51%	65772	102814	168586	23,58	19,08
Pajala	6 066	1,28%	65772	87226	152998	25,22	20,72
Piteå	42 296	8,94%	65772	608198	673970	15,93	11,43
Robertsfors	6 754	1,43%	65772	97119	162892	24,12	19,62
Skellefteå	72 563	15,34%	65772	1043423	1109195	15,29	10,79
Umeå	128 807	27,23%	65772	2130520	2196292	17,05	12,55
Vindeln	5 416	1,14%	65772	77880	143652	26,52	22,02
Vännäs	8 819	1,86%	65772	126813	192585	21,84	17,34
Älvsbyn	8 070	1,71%	65772	116043	181815	22,53	18,03
Övertorneå	3 311	0,70%	65772	47611	113383	34,24	29,74
Övertorneå	4 308	0,91%	65772	61947	127719	29,65	25,15
	473 111	100,00%	1249669	7081457	8331126	17,61	13,11

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

RÄDDNINGSSAMVERKAN NORD

Överenskommelse om samverkan

1. Parter

Bjurholm Räddningstjänst
Boden Räddningstjänst
Gällivare Räddningstjänst
Haparanda Räddningstjänst
Jokkmokks Räddningstjänst
Kalix Räddningstjänst
Kiruna Räddningstjänst
Luleå Räddningstjänst
Nordmaling Räddningstjänst
Pajala Räddningstjänst
Räddningstjänsten Piteå-Älvsbyn
Skellefteå Räddningstjänst
Umeåregionens Brandförsvär
Vännäs Räddningstjänst
Överkalix Räddningstjänst
Övertorneå Räddningstjänst

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

Nedan benämnda ”part” var för sig och gemensamt ”parterna”

2. Överenskommelsen

Denna Överenskommelse utgör den huvudöverenskommelse mellan parterna som på ett övergripande plan reglerar samverkan. Under tiden för överenskommelsen kan kompletterande överenskommelser och instruktioner beträffande specifika frågor komma att ingås. Kompletterande överenskommelser och instruktioner ska, för att vara giltiga, upprättas skriftligen, undertecknas av samtliga parter samt läggas som bilaga till Överenskommelsen. Parternas fullständiga åtaganden gentemot varandra avseende samverkan vid räddningstjänst utgörs sålunda av huvudöverenskommelsen samt eventuellt tillkommande kompletterande överenskommelser och instruktioner. Även vad gäller ändringar eller tillägg till huvudöverenskommelsen ska dessa upprättas skriftligen och undertecknas för att vara giltiga.

För det fall det skulle förekomma innehållsmässiga motstridigheter mellan huvudöverenskommelsen, ändringar och tillägg till huvudöverenskommelsen och kompletterande överenskommelser gäller avtalen sinsemellan i följande ordning:

1. ändringar och tillägg till huvudöverenskommelsen,
2. huvudöverenskommelsen,
3. kompletterande överenskommelser, och
4. instruktioner.

För det fall det i kompletterande överenskommelserna förekommer motstridiga bestämmelser ska det senast upprättade kompletterande överenskommelser gälla.

Beslut inom ramen för denna överenskommelse skall tas i samlat räddningschefsforum där respektive parts Förbundsdirektör/räddningschef är representerad. Ramen för denna överenskommelse är räddningstjänstverksamheten i respektive ingående parts kommuner. Räddningschefsforumet skall samlas minst fyra (4) gånger per år. Strävan ska vara att nå beslut genom konsensus. Om detta ej kan uppnås så tas beslut genom votering där en (1) kommun har en (1) röst.

Respektive parts Förbundsdirektör/räddningschef ansvarar för årlig gemensam uppföljning av Överenskommelsen och bedömning av behov om justering av samverkan.

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

3. Avtalstid och uppsägning

Överenskommelsen gäller från och med den 202X-XX-XX? och tills vidare. Uppsägningstiden är två (2) år. Uppsägning ska göras skriftligen enligt administrativa rutiner, beskrivet i kompletterande överenskommelse. När en uppsägning inkommer, skall Räddningssamverkan Nords administration vidarebefordra denna till samtliga Parter.

4. Överenskommelsens giltighet

Parts bundenhet vid Överenskommelsen är beroende av att beslut om att ingå Överenskommelsen har fattats i behörig ordning.

5. Överenskommelsens syfte

Syftet med Överenskommelsen är att reglera de övergripande formerna för räddningstjänstssamverkan mellan parterna och att uppnå en gränslös räddningstjänst, samt en gemensam ledning i ett räddningsledningssystem enligt kompletterande överenskommelse. Gränslös räddningstjänst innebär att en olycksdrabbad ska få snabb hjälp och undsättning vid en olycka eller överhängande fara för olycka, oaktat kommun- eller länsgränser. Ett gemensamt räddningsledningssystem innebär att ledningen av räddningstjänsten organiseras och utövas gemensamt i hela systemet och att systemet disponerar samtliga räddningsresurser. Syftet är att räddningsledningssystemets samlade resurser används så effektivt som möjligt oavsett organisationstillhörighet, för att uppnå så effektiva insatser samt beredskapsproduktion som möjligt.

Genom Överenskommelsen tillskapas det i räddningsledningssystemet ett effektivt gemensamt resursutnyttjande och en ökad total förmåga för att hantera såväl vardagliga som långvariga, samtidiga, komplexa eller omfattande räddningsinsatser.

Genom undertecknande av denna överenskommelse förbinder sig parterna att i enlighet med bestämmelserna i Lagen om skydd mot olyckor (LSO) samt att i enlighet med vad som i denna överenskommelse stadgas, efter bästa förmåga, biträda varandra vid utövande av räddningstjänst-verksamhet inom respektive parts geografiska område.

6. Samverkans omfattning

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

6.1 Sammanfattning

Innehållet i denna överenskommelse kan sammanfattas till följande budskap:

- Parterna ingår i ett gemensamt räddningsledningssystem som är ständigt upprätthållet och disponerar samtliga resurser i samverkansområdet
- Ledningen utövas gemensamt i detta system
- Gemensam drift av räddningsledningscentral
- Gemensamma ledningsfunktioner bemannas och utvecklas gemensamt
- Gemensamt ekonomiskt system för driften av denna verksamhet

6.2 Samarbetet

Överenskommelsen reglerar att parterna genom samverkan ska verka för att snabbt och resurseffektivt tillsammans lösa de uppgifter som kommunerna ansvarar för enligt LSO. Överenskommelsen reglerar även att parterna genom samverkan ska upprätthålla beredskapsproduktion vid pågående räddningsinsatser.

Genom Överenskommelsen ges parterna rätt och skyldighet att medverka i varandras räddningsinsatser. Överenskommelsen inkluderar även användning av ledningsfunktioner avseende bland annat rollen som räddningsledare och därmed även beslutsfattande på andra parter vägnar. För att möjliggöra ett sådant beslutsfattande när behov uppstår omfattar Överenskommelsen därför även att respektive part ger anställda rätt att fatta beslut på den andra organisationens vägnar enligt 9 kap. 37 § kommunallag (2017:725).

Överenskommelsen reglerar hur nyttjandet av resurserna kan ske proaktivt och direkt med förutbestämda arbetssätt (instruktioner). Överenskommelsen medför att formell begäran om medverkan i annan kommuns räddningsinsats inte behöver göras vid varje tillfälle och minimerar därigenom risken för att insatsen fördröjs.

Den i tid närmaste resurs, förstärkande resurser och ledningsenheter larmas enligt gemensamma instruktioner. Beredskapsproduktion beslutas av räddningschef eller den som denna utser enligt gemensamma instruktioner. Denna överenskommelse medför att parternas ledningsfunktioner kan nyttjas i hela området.

6.2 Räddningscentral, Vakthavande räddningschef och Vakthavande befäl

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

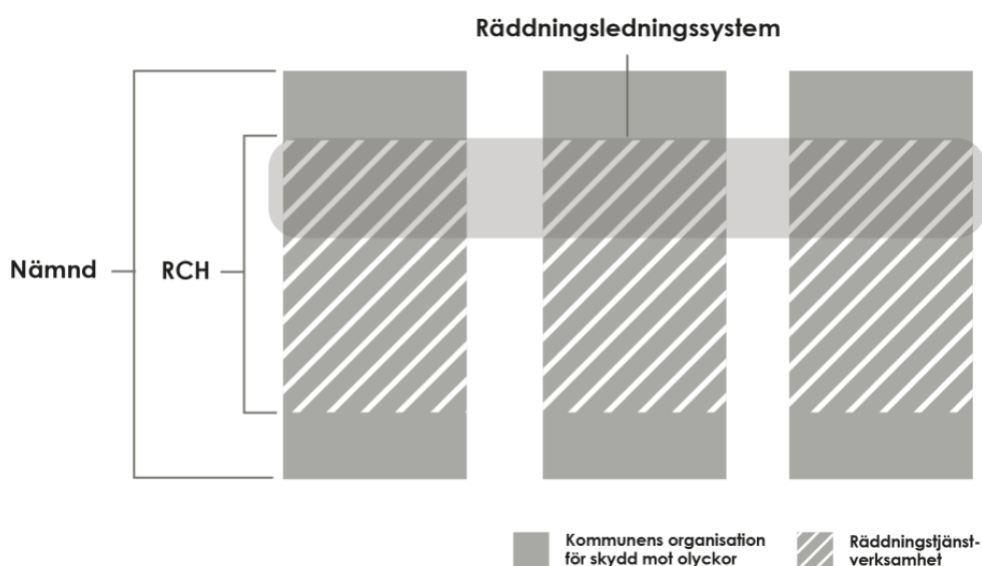

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

Räddningschefen i respektive kommun har i uppgift att se till att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad enl LSO (3 kap, 16§) Detta gäller för såväl planering av samt drift av verksamheten. I räddningsledningssystemet finns en vakthavande räddningschef som är den som ständigt är tillgänglig och beslutsfattande inom detta ansvar, på den lokala räddningschefens mandat.

Räddningschefen skall besluta om att inleda räddningsinsats och utse en räddningsledare i sådana fall. Uppgiften att, som räddningsledare, genomföra ledning av räddningsinsats är organiserad till ett Vakthavande Befäl i räddningscentralen. Vakthavande befälet är den befattningen som i normalfallet är utsedd till räddningsledare. Räddningscentralen som infrastruktur, Räddningssamverkan Nords ledningsdoktrin och Vakthavande befälet som sammanhållande befattning (driftchef) och räddningsledare utgör den övergripande ledningen som ständigt övervakar räddningsledningssystemet. Och utövar ledning inom samverkansområdet, enligt räddningschefens vilja i respektive ingående kommuner (parter).

Den parts räddningschef som ingår i denna överenskommelse åtar sig att utse (delegera) Vakthavande befäl och Vakthavande räddningschef som räddningsledare i sin kommun. Den parts räddningschef som ingår i denna överenskommelse åtar sig att delegera räddningschefsmandatet inom räddningstjänstverksamheten, i sin kommun, till Vakthavande räddningschef.

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

(Grafisk beskrivning av flera räddningschefers mandat i separata kommuner, som förvaltas av ett gemensamt räddningsledningssystem, ELS s123)

6.3 Räddningsledare vid räddningsinsats

Enligt LSO ska räddningschefen besluta om huruvida en räddningsinsats ska inledas. Om en räddningsinsats inleds ska räddningschefen utse en räddningsledare. Räddningschefen kan utse sig själv, men har också rätt att utse annan behörig person att vara räddningsledare. Respektive parts räddningschef äger genom Överenskommelsen rätten att utse annan behörig person i räddningsledningssystemet att agera som räddningsledare i det egna området.

6.4 Arbetsmiljöansvar vid räddningsinsats

Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) kan arbetsmiljöansvaret vara fördelat på olika sätt hos parterna inom samverkansområdet. När flera räddningstjänster arbetar på samma arbetsställe ska arbetsledningarna tillsammans säkerställa säkra arbetsförhållanden. Samtliga parter är skyldiga att tillse att deras verksamhet inte utsätter någon för risker för ohälsa eller olycksfall. Gemensamma förväntningar på arbetsledande personal regleras i särskild instruktion. Arbetsledare/befäl för biträdande räddningstjänst ska genom sin arbetsmiljöuppgift säkerställa arbetsmiljön för den egna räddningsstyrkan i de arbetsuppgifter som tilldelats befälet av räddningsledaren.

Parterna har överenskommit att utse samordningsansvarig enligt arbetsmiljölagen vid gemensamt arbete vid räddningsinsats. Förutsättningarna för detta regleras i gemensam instruktion. Att det finns en samordningsansvarig arbetsgivare gör inte att de andra arbetsgivarna undantas det normala ansvaret för de egna arbetstagarnas arbetsmiljö. Samordningsansvaret gäller bara samordningen och är inte något totalansvar för samtliga parters skyddsarbete. De ingående räddningstjänsterna ska normalt följa de anvisningar som den samordningsansvarige ger.

Det är inte enbart högsta arbetsledare/befäl som har ansvar för säkra arbetsförhållanden. Personal i samtliga funktioner har ansvar att söka och värdera information, kontinuerligt genomföra riskbedömningar och kommunicera väsentlig information som rör säkerheten för samtliga arbetsgivares personal.

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

7. Åtaganden

Parts räddningschef ansvarar för att utse räddningsledare. De personer som av part utses till räddningsledare ska ha adekvat utbildning, ha genomgått introduktion och fortbildning samt i övrigt vara lämpliga för uppdraget. Uppföljning av lämplighet och varaktighet i en persons utnämning åvilar ordinarie räddningschef. Utsedda personer ska framgå av respektive parts räddningschefsbeslut.

Respektive part åtar sig att upprätthålla de förmågor som framgår av handlingsprogrammen och som finns med utgångspunkt i respektive parts grundläggande riskbild. Parterna ska lämna nödvändig information till varandra och i övrigt vara varandra behjälpliga för att möjliggöra Överenskommelsens uppfyllelse.

7.1 Dokumentation

Dokumentation från räddningsinsats upprättas av respektive part i händelserapport.

8. Personuppgiftsbehandling

Vid fullgörande av förpliktelser enligt denna överenskommelse kommer behandling av personuppgifter att ske av och mellan parterna för särskilt angivna ändamål. Grund för behandling av personuppgifter är fullgörande av rättslig förpliktelse samt avtal mellan Parterna, enligt artikel 6 dataskyddsförordningen¹. Syftet med behandlingen av personuppgifter är för fullgörande av åtagande avseende ledning av räddningsinsatser. Respektive part är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som part utför för egen räkning samt som ett led vid ledning av räddningsinsatser.

Mellan Parterna kommer en överenskommelse om gemensamt personuppgiftsansvar enligt artikel 26 dataskyddsförordningen att träffas.

Överenskommelse om gemensamt personuppgiftsansvar inklusive dess bilagor, kompletterar denna överenskommelse och eventuellt tillhörande kompletterande överenskommelser och bilagor avseende villkor för behandling av personuppgifter.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

9. Ekonomi

9.1 Rätt till ersättning vid räddningsinsats

Part som i enlighet med Överenskommelsen mottar biträde, den skadedrabbade parten, från annan part har att ersätta denna andra part. Ersättningen ska betalas direkt mellan parterna. Ingen grundavgift utgår och ersättningen avser de resurser (personal och fordon) som skickats till begärande kommun. Ersättning utgår för den faktiska kostnaden för hela insatstiden för personal. Ersättning utgår för de fordon som använts aktivt i insatsen. Undantag görs från ersättningsmodellen om insatsens kostnader når upp till MSBs självrisk. Då utgår ej ersättning enligt dessa rutiner.

För kommande år sker justering av ersättningen i enlighet med uppräknings av MSBs schablonersättning för ersättning till hjälpare kommun. Detaljerade riktlinjer för beräkning av ersättningens storlek återfinns i bilaga "Ekonomiska rutiner".

9.2 Ersättning för övergripande ledning

Kostnaden för övergripande ledning ska betalas årligen till Räddningssamverkan Nords administration. Kostnaden för den gemensamma övergripande ledningen fördelas mellan parterna. Kostnaden för den gemensamma övergripande ledningen ska framgå i "Budget Räddningssamverkan Nord."

Fördelning av kostnader för det gemensamma ledningssystemet ska baseras på en rörlig del baserad på ingående parts invånarantal och en grundavgift, enligt kompletterande överenskommelse för ekonomi i Räddningssamverkan Nord. Grundavgiften består av systemets fasta kostnader som är: Administrativ personal och verksamhet, lokalkostnader, teknikdrift och teknikinvestering. Den rörliga avgiften består av systemets kostnader för gemensamma ledningsfunktioner och gemensam verksamhet. Vid bestämmande av parts andel ska invånarantalet per den 1:a januari året innan aktuellt budgetår läggas till grund för beräkningen.

9.3 Fakturering och betalning

Fakturering beträffande sådan insats som avses i 9.1 ska ske efter avslutad insats. Betalning ska ske inom 30 dagar mot faktura. Dröjsmålsränta debiteras enligt räntelagen. Fakturering beträffande ersättning enligt 9.2 regleras vidare i kompletterande överenskommelse avseende gemensamt ledningssystem.

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

VERSION FÖR BESLUT 2022-02-15

10. Tvist

Tvist med anledning av Överenskommelsen ska avgöras i allmän domstol.

Denna överenskommelse har upprättats i ett (1) exemplar som förvaras vid Räddningssamverkan Nords administration. Samtliga parter har erhållit varsin kopia.

Ort och datum

Behörig beslutare på politisk nivå

XXX Kommun

Tjänsteskrivelse

2022-05-12

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: UBRN-2022/00055

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 samt prioritering för 2022.

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att godkänna Umeåregionens brandförsvars uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021.

att fastställa Umeåregionens brandförsvars övergripande prioriteringar för arbetsmiljöarbetet 2022.

Ärendebeskrivning

Under januari och februari genomförde varje verksamhet en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som genomförts 2021. En sammanfattning har gjorts på varje verksamhet samt en beskrivning av åtgärder och utmaningar inom arbetsmiljön.

Verksamheterna har tagit fram prioriteringar att arbeta med under 2022. Förvaltningens bedömning är att ett systematiskt arbetsmiljöarbete finns men att behöver göras ett omtag utifrån följande prioriteringar:

- Att synliggöra, tydliggöra och konkretisera arbetsmiljöarbetet och skapa delaktighet.
- Gå igenom årshjulet, förankra arbetsmiljöpolicy samt fortsätta arbetet med att införa löpande riskbedömningar
- Arbete med tydlighet i organisationen avseende mål, styrning och uppföljning

Beslutsunderlag

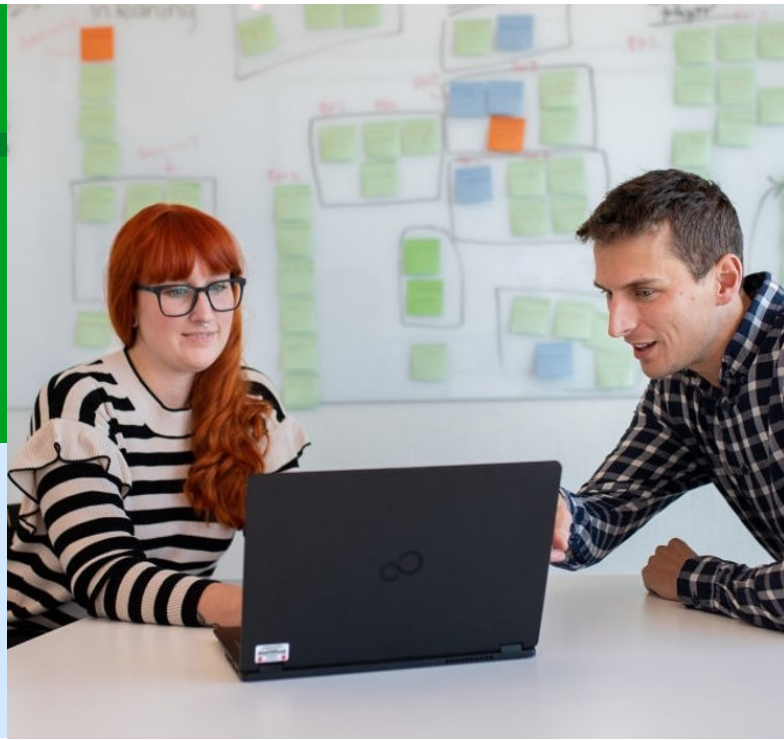
Bilaga 1. Presentation av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 med övergripande prioriteringar 2022.

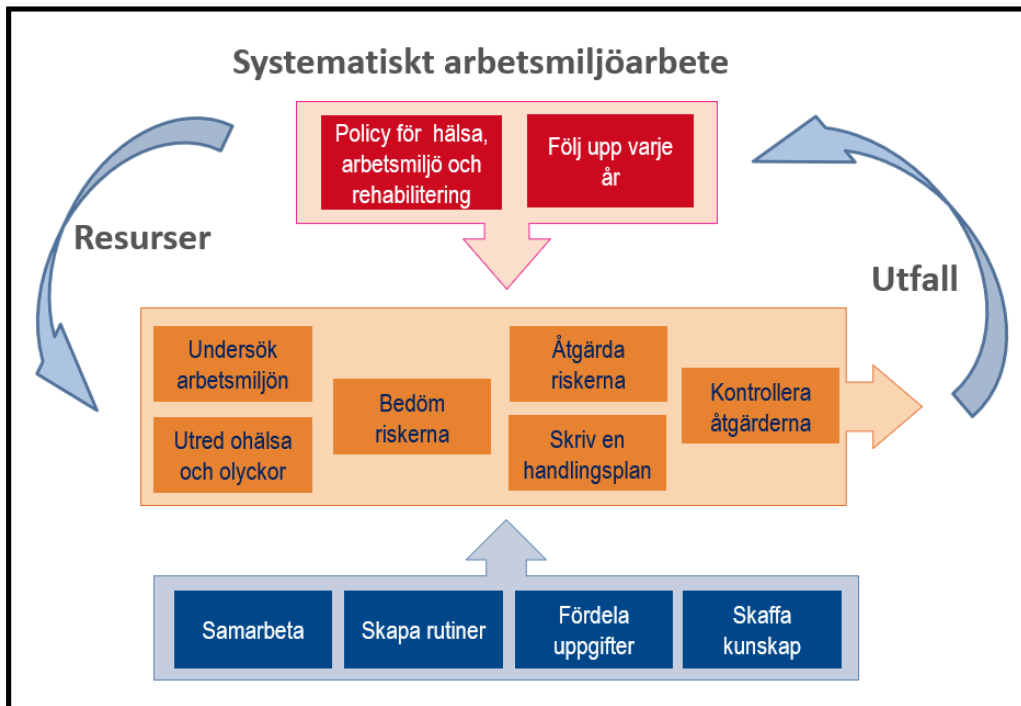
Beredningsansvarig

Eva-Lena Fjällström

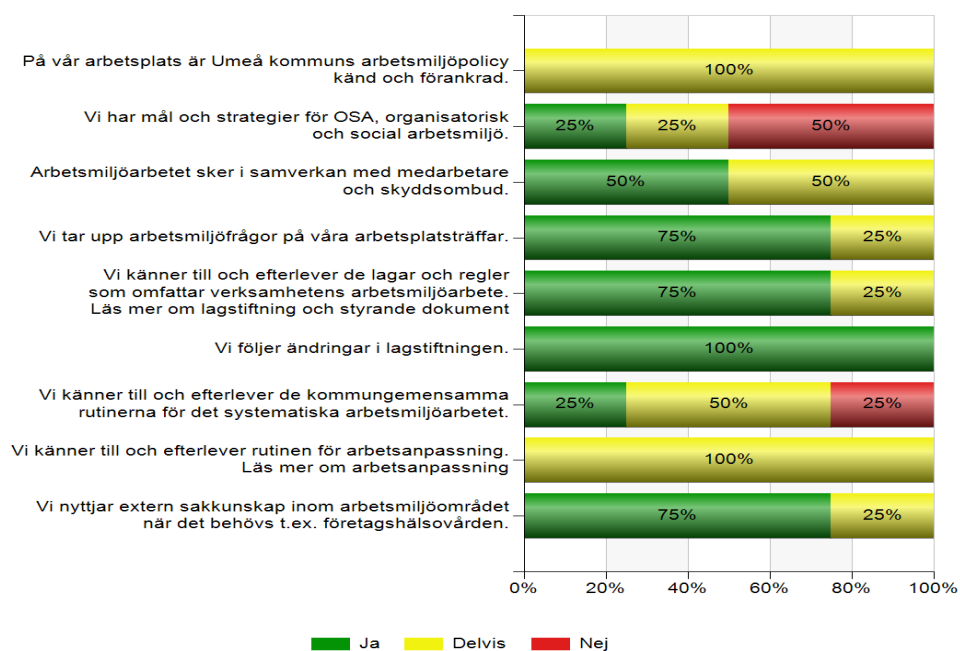
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, 2021

Brand- och räddningsnämnden

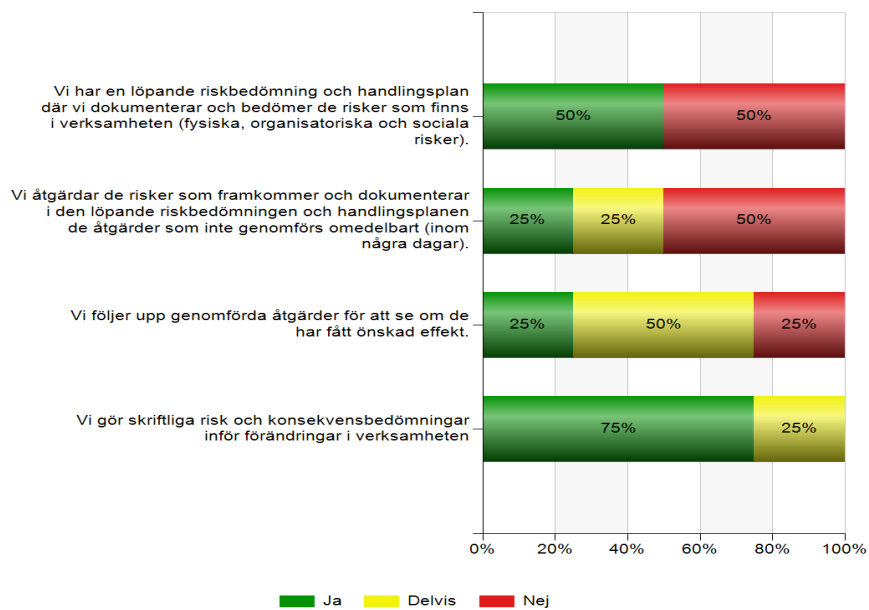

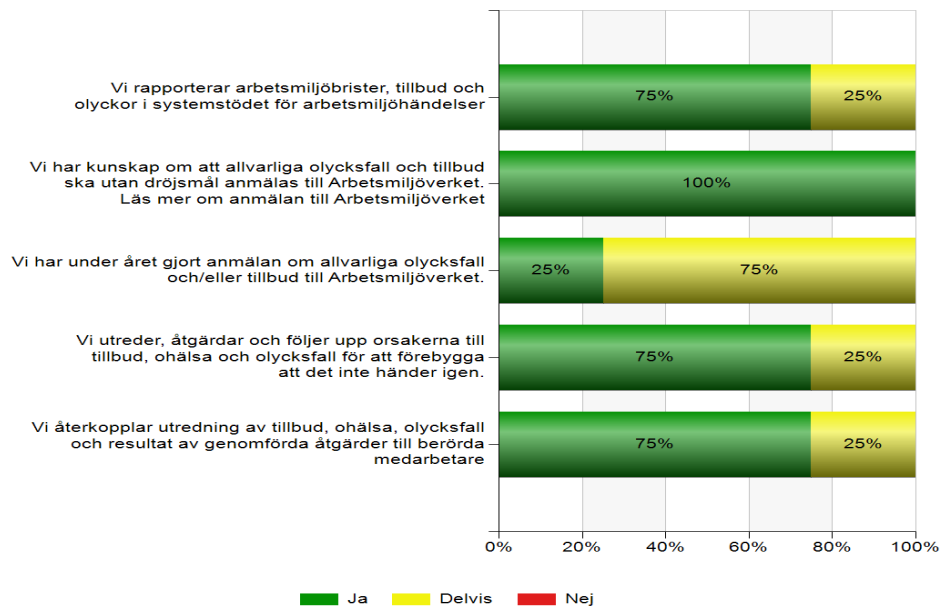
Information, mål och lagefterlevnad

Riskbedömningar

Skada, tillbud och arbetsmiljörisker

Umeåregionens brandförsvär 2021

Sammanfattning

Arbetsbetsmiljöfrågor som hanterats under året

- Medarbetarenkät; analys, förbättrings- och åtgärdsarbete
- Arbete påbörjat med genomgång av mål
- Arbete påbörjat med att försöka avlasta individer med hög arbetsbelastning
- Ergonomigenomgångar för vissa arbetsplatser
- Arbete med värdegrund och delaktighet vid deltidstationer påbörjat 21 och fortsätter 2022

Särskilda arbetsbetsmiljöfrågor relaterade till Coronapandemin

- Riskbedömningar och upprättande av rutiner för att minska smittspridning
- Anpassat arbetsuppgifter tex övningsverksamhet, fysträning, tillsyn
- Inställda arbetsuppgifter såsom utbildning och övningsverksamhet
- Distansarbete
- Digitala möten

Umeåregionens brandförsvar 2021

Sammanfattning, fortsättning

Arbetsmiljöutmaningar

- Mål och tydlighet i organisationen fortfarande en brist
- Arbetsbelastning och återhämtning för vissa individer behöver arbetas vidare med
- Omtag kring arbetsmiljöfrågorna – synliggöra arbetsmiljöarbetet, skapa delaktighet, implementera ny arbetsmiljöpolicy, se över rutiner etc.

Umeåregionens räddningsnämnds övergripande prioritering 2022

Verksamhetens bedömning är att ett systematiskt arbetsmiljöarbete finns men det behöver göras ett omtag.

Verksamheten arbetar med och kommer att arbeta mera med:

- Att synliggöra, tydliggöra och konkretisera arbetsmiljöarbetet och skapa delaktighet
- Gå igenom årshjulet, förankra arbetsmiljöpolicy samt införa löpande riskbedömningar
- Arbete med tydlighet i organisation avseende mål, styrning och uppföljning

Tjänsteskrivelse

2022-04-25

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariernr: URBR-2019/00034

Information från verksamheten

Tjänsteskrivelse

2022-04-27

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariernr: UBRN-2022/00035

Delegationsbeslut och anmälningsärenden

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd beslutar

att godkänna redovisning av delegationsbeslut och anmälningsärenden.

Ärendebeskrivning

Redovisning av ärenden beslutade med stöd av Umeåregionens brand- och räddningsnämnds delegationsordning samt anmälningsärenden.

Beslutsunderlag

Delegationsbeslut

Bilaga delegationsbeslut 2022-03-01 tom 2022-04-30

Anmälningsärenden

Remiss Skellefteå kommun handlingsprogram sändlista 2022-04-08

Umeåregionens brandförsvars yttrande HP Skellefteå kommun

Handelsprogram för skydd mot olyckor Skellefteå remiss

Vindeln K-2022-54 Beslut ks §51_2022

2022-05-02

Umeåregionens brand och räddningsnämnd

Delegationsbeslut under perioden
2022-03-01 - 2022-04-30

Robertsfors

Medgivande egenrensning

2022-000087 Egenrensning

1

Medgivande om egenrensning

Umeå

Medgivande egenrensning

2021-000173 Egenrensning
2022-000089 Egenrensning
2022-000117 Egenrensning
2022-000157 Egenrensning
2022-000164 Egenrensning

5

Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning

Tillståndsbeslut

2014.00631 Brandfarlig vara
2021-000420 Brandfarlig vara
2021-000420 Brandfarlig vara
2021-000463 Brandfarlig vara
2021-000497 Brandfarlig vara
2022-000047 Brandfarlig vara
2022-000073 Brandfarlig vara
2022-000129 Explosiv vara

8

Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut
Tillståndsbeslut

Tillsyn LSO

2022-000078 Tillsyn LSO

1

Tillsyn LSO - föreläggande

Begäran om personuppgifter enligt GDPR

UBRN-2022/00029-6 Begäran om registerutdrag
UBRN-2022/00029-7 Begäran om registerutdrag

2

Avslag
Avslag

Vindeln

Medgivande egenrensning

2022-000116 Egenrensning
2022-000121 Egenrensning
2022-000161 Egenrensning
2022-000163 Egenrensning

4

Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning
Medgivande om egenrensning

Totalt antal beslut: 21

Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Remiss

Skellefteå kommun har tagit fram ett handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor (LSO). Programmet omfattar olycksförebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3§ och räddningstjänst enligt 3 kap. 8§ LSO för Skellefteå kommun.

Skellefteå kommun skickar nu förslaget till handlingsprogram på remiss och tar tacksamt emot era synpunkter på programmet.

Synpunkter önskas senast den 8 maj 2022 och skickas till

raddningstjansten@skelleftea.se

Ange ärendebeteckning **Remiss Handlingsprogram LSO** i ert svar.

Vid frågor, kontakta:

Johan Marklund, Enhetschef, Skellefteå kommun

Johan.a.marklund@skelleftea.se, 0910-73 55 71

Mattias Hagelin, Räddningschef, Skellefteå kommun

Mattias.hagelin@skelleftea.se, 0910-73 55 56

Sändlista

Angränsande kommuner
Arvidsjaur kommun
Norsjö kommun
Piteå kommun
Robertsfors kommun
Vindeln kommun
Umeå kommun
Lycksele kommun
Statliga myndigheter
Länsstyrelsen, Västerbotten
Polisregion Nord
Kustbevakningen
Trafikverket
Sjöfartsverket
Försvarsmakten
Farlig verksamhet, enligt LSO 2:4
Boliden Mineral AB, Bolidenområdet
Boliden Mineral AB, Skelleftehamn
Air Liquide Gas AB, Skelleftehamn
Skellefteå Kraft AB
Statkraft Sverige AB
Björkdalsgruvan AB
Skellefteå Airport
Forcit Sweden AB
NCC Industry AB
Skanska Industrial Solutions AB
Svevia AB
Swerock AB
Northvolt Ett AB
Övriga
Region Västerbotten
Skellefteälvens Vattenregleringsföretag
SOS Alarm AB
Räddningssamverkan Nord

2022-05-05 Dnr: UBRN-2022/00046

raddningstjansten@skelleftea.se

Er ärendebeteckning:

Remiss Handlingsprogram LSO

Yttrande, förslag till handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor för Skellefteå kommun

Umeåregionens brandförsvär har getts möjligheten att yttra sig över Skellefteå kommuns förslag till handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Umeåregionens brandförsvär svarar för räddningstjänst och olycksförebyggande verksamhet i Umeå, Vindeln och Robertsfors kommuner.

Umeåregionens brandförsvär har inga synpunkter på Skellefteå kommuns förslag till handlingsprogram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Umeåregionens brandförsvär

Jonas Andersson Wikström

Chef Olycksförebyggande

090-16 22 85

jonas.a.wikstrom@umea.se

Yttrandet anmäls till Umeåregionens brand- och räddningsnämnd

Protokoll

Sammanträdesdatum
2022-04-05

Sida
12(35)

Kommunstyrelsen

§ 51

Dnr K-2022-54

Revidering investeringsbudget 2022 – räddningstjänstens lokaler i Åmsele och Vindeln

Sammanfattning

Arbetsmiljöproblem har framförts för brandstationerna i Åmsele sedan år 2016 och i Vindeln sedan år 2020. Kommunstyrelsen har behandlat ärendet ett flertal gånger under åren men den gemensamma brand- och räddningsnämnden har inte beslutat om vilka åtgärder som behöver vidtas för att arbetsmiljöåtgärderna ska bli avhjälpta.

Enligt arbetsmiljöverkets föreskrift 2009:2 ska det på arbetsplatser där arbetet är smutsande eller svett drivande finnas dusch för arbetstagarna. Tvättplats och dusch ska vara avskilt för män och kvinnor, om det behöver använda dessa utrymmen samtidigt.

I nuläget saknar brandstationen i Åmsele både omklädningsrum och dusch. Enligt uppgifter från Vindelnbostäder AB, uppgår kostnaden för åtgärderna på fastigheten till ca 1 750 tkr. På motsvarande vis har det tagits fram ett förslag till ombyggnation på brandstationen i Vindeln för att genomföra arbetsmiljöförbättrande åtgärder avseende omklädningsrum, dusch och träningsutrymme. Dessa åtgärder är inte lika omfattande vilket, enligt uppgifter från Vindelnbostäder AB, innebär en trolig total projektkostnad på ca 250 tkr.

Sammantaget begär umeåregionens brand- och räddningsnämnd att Vindelns kommun år 2022 genomför investeringarna i Vindelns och Åmseles brandstationer motsvarande ca 2 mkr.

Som ägare av fastigheterna ansvarar Vindelns kommun enligt avtal med den gemensamma nämnden för samtliga investeringar i fastigheterna. I Vindelns kommuns investeringsbudget 2022 saknas medel för investeringen.

Kommunfullmäktige beslutade den 1 mars 2022, § 8, att delegera till kommunstyrelsen att omfördela i investeringsvolym mellan styrelse och nämnder samt mellan verksamhets- och fastighetsinvesteringar. Respektive nämnd och styrelse delegeras även rätten att omfördela investeringar inom sin investeringsbudget samt mellan verksamhets- respektive fastighetsinvesteringar.

Förvaltningen föreslår en omfördelning av medel i investeringsbudget 2022 för att möjliggöra investeringen på räddningstjänstens fastigheter i Åmsele och Vindeln.

Justerande

ME

HV

Utdragsbestyrkande

Protokoll

Sammanträdesdatum

2022-04-05

Sida

13(35)

Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Beslut kommunstyrelsens arbetsutskott, den 22 mars 2022, § 47
- Tjänsteskrivelse, den 9 mars 2022
- Beslut kommunfullmäktige den 1 mars 2022, § 8.
- Beslut umeåregionens brand- och räddningsnämnd, den 26 januari 2022, § 9.

Kommunstyrelsens beslut

Följande ombudgetering antas i Vindelns kommuns investeringsbudget 2022:

Nr	Investeringsbudget	Benämning	Budget 2022 före justering	Förändring	Budget 2022 efter justering
7201	Socialnämndens verksamhetsinvesteringar	Inventarier	5 600 tkr	-1 000 tkr	4 600 tkr
1328	Kommunstyrelsens verksamhetsinvesteringar	Parker, anläggning	1 300 tkr	-1 000 tkr	300 tkr
	Kommunfullmäktige och gemensamma nämnder, fastighetsinvesteringar	Byggnad räddningstjänst	0 tkr	2 000 tkr	2 000

Därmed antas investeringen i räddningstjänstens lokaler i Åmsele och Vindeln till en kostnad motsvarande 2 mkr.

Justerande

me

HV

Utdragsbestyrkande

Handlingsprogram Skellefteå kommun

För förebyggande verksamhet och räddningstjänst från 2022 enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Innehåll

Inledning	4
Beskrivning av kommunen	4
Styrning för skydd mot olyckor	5
Risker	6
Övergripande	6
Brand i byggnad	10
Brand utomhus	13
Trafikolycka	14
Drunkning	17
Olyckor med farliga ämnen	18
Naturolyckor	19
Lokala olyckstyper	21
Värdering	23
Mål	24
Förebyggande - förmåga och verksamhet	27
Tillsyn	27
Stöd till den enskilde	28
Rengöring och brandskyddskontroll	28
Övriga förebyggande åtgärder	29
Räddningstjänst - förmåga och verksamhet	30
Övergripande	30
Per olyckstyp	38
Ledning i räddningstjänsten	61
Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	68
Räddningstjänst under höjd beredskap	70
Uppföljning, utvärdering och lärande	72

Bilaga A: Dokumentförteckning	73
Bilaga B: Beskrivning av samråd	74
Bilaga C: Hamnar och dess gränser	75

Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram för förebyggande verksamhet enligt 3 kap. 3§ LSO och för räddningstjänst enligt 3 kap. 8§ LSO för Skellefteå kommun.

Beskrivning av kommunen

Geografi

Skellefteå är en kommun vid Norrlandskusten med en yta av 7 217 km², cirka 9 x 8 mil. I kommunen finns stora områden med skogsmark men även vattendrag, jordbruksmark och olika naturmiljöer för rekreation och turism. Strandlinjen är ca 35 mil lång och kusten är huvudsakligen öppen och flack. Genom kommunen rinner i NV-SO riktning sex älvar: Åbyälven, Byskeälven, Kågeälven, Skellefteälven, Bureälven och Rickleån. I dagsläget är Åbyälven och Byskeälven skyddade. Byskeälven är klassad som riksintresse. Skellefteälven är helt utbyggd med vattenkraftverk, varav sex inom kommunen.

Demografi

Kommunens befolkning uppgår till ca 73 500 invånare. Av dessa bor nästan hälften i centrala Skellefteå. I kommunen finns 20 tätorter, varav åtta med fler än 1000 invånare; Skellefteå, Urviken, Skelleftehamn, Bureå, Kåge, Byske, Boliden, Burträsk.¹

Kommande år står Skellefteå inför en stor omställning med en förväntad kraftig befolkningsökning, främst med tanke på nyetableringar inom industri och näringsliv. I Skellefteås utvecklingsstrategi med riktning på år 2030 är målet en framsynt och jämställd tillväxtkommun som är attraktiv att bo och verka i och att ha 90 000 invånare år 2030 och 100 000 invånare år 2050.

Runt om i kommunen kommer då 50 000 människor att arbeta. Det är 14 000 fler än i dag, en ökning på nästan 40 procent. Tillväxten förväntas ske i alla branscher, inom industrin kan då 7 000 nya arbetstillfällen ha skapats, 2 000 fler behövs i offentliga verksamheter och inom service ökar behovet med 700 tjänster. Utöver detta kommer också många fler bostäder att byggas kommande år.

I kommunen är genomsnittsåldern något högre än befolkningen i hela landet, medelåldern är 43,7 år jämfört med 41,4 år i hela Sverige.²

Infrastruktur

Centralorten har tät fordonstrafik inklusive pendlingstrafik samt skolskjutstrafiken främst morgnar och eftermiddagar. Viktiga vägar är; E 4 som löper genom kommunen i NS-riktning relativt kustnära, mot Piteå respektive Umeå. Väg 372-95 i riktning mot Arvidsjaur respektive Skelleftehamn, väg 370 mot Norsjö, Malå, Lycksele och Väg 364 via Burträsk till Umeå.

¹ <https://www.scb.se/>, Statistiska tätorter 2021; befolkning och landareal per tätort och kommun

² <https://www.scb.se/>, Helårsstatistik – Kommun, län och riket, 2020

Stambanan skär igenom områdets västra delar, Tvärbana finns från Bastuträsk till Skelleftehamn, för tillfället enbart med godstrafik. En ny kustnära järnväg, Norrbottniabanan mellan Umeå och Luleå planeras, alla järnvägsutredningar är klara och Trafikverket arbetar för att ta fram järnvägsplaner för sträckan.³

Hamnar med internationell fraktsjöfart finns i Skelleftehamn, Port of Skellefteå och Rönnskärsverkens hamn. Port of Skellefteå är även omlastningsterminal för allt gods som kommer och går med järnväg till Skellefteå.

Flygplatsen Skellefteå Airport, belägen i Falmark utanför Bureå trafikeras med inrikesflyg samt säsongvis chartertrafik.

Styrning för skydd mot olyckor

Handlingsprogrammet är antaget 2022-xx-xx av kommunfullmäktige. Kommunens ansvar enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) åligger som utgångspunkt nämnderna för Samhällsbyggnad och Support och Lokaler.

Ansvar för att förebygga trafikolyckor, drunkningar och utsläpp av farliga ämnen och övriga räddningsinsatser åligger dock Samhällsbyggnadsnämnden. Samhällsbyggnadsnämnden har även ansvar för brandvattenförsörjning genom fungerande brandpostnät på strategiska platser. Nämnden för Support och Lokaler har samordningsansvaret för kommunens skydd mot olyckor enligt LSO.

Förvaltningen Samhällsbyggnad har flera avdelningar och verksamheter som i sin tur ansvarar för olika områden inom LSO. Avdelningen räddningstjänst och sotning består av två verksamheter, verksamheten räddningstjänsten och verksamheten sotningen. I fortsättningen benämns de enbart som Räddningstjänsten respektive Sotningen.

³ [Norrbottniabanan - Trafikverket](#)

Risker

För att beskriva risken i kommunen utifrån de olika olyckstyperna har en jämförelse gjorts med nationell statistik från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA. Där har jämförelseområden granskats med Skellefteå kommun som grund. I flera fall har jämförelsen utgått från åren 2018–2020, orsaken att det inte baserats på ett längre tidsperspektiv är att räddningstjänstens inrapporteringssystem ändrats 2018, och att det då uppstod omfattande förändringar gällande benämningar, definitioner och indata i statistiken.

De områden som jämförts är

- Hela Sverige
- Västerbotten
- Piteå kommun
- Örnsköldsviks kommun
- C6. Mindre stad/tätort.

Urvalet av jämförelseområden har skett i samråd med Länsstyrelsen. Syftet är att få ett nationellt och regionalt perspektiv samtidigt som en jämförelse med områden med likvärdiga förutsättningar inom demografi, geografi och näringsliv.

Olika jämförelser har gjorts beroende på olyckstyp och den information som beskrivs i MSB:s "Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats, Nationellt underlag som stöd och fördjupning till arbetet med kommunens handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor".

När olika områdens frekvens av larm har analyserats har de baserats på antal insatser per 1000 invånare.

Övergripande

Riskbilden inom kommunens geografiska ansvarsområde är både komplex och förändras ständigt. I kommunen finns skog, sjöar och vattendrag, men även omfattande höghusbebyggelse, stora industrier och publika anläggningar. Det finns också stadsbebyggelse och flera tätorter vilka innebär en differentierad och komplex riskbild. Andelen äldre invånare i kommunen är relativt hög, äldre är också en grupp som är högt representerade av de som skadas eller avlider till följd av bränder.

Skellefteå kommun har en förväntad befolkningsökning de närmaste åren, detta kopplat med de stora satsningarna inom olika industrier och byggprojekt inom kommunen. Detta leder i sin tur till en förväntad ökning inom samtliga olyckstyper.

Under den senaste tioårsperioden så har det inträffat omkring 600–800 insatser per år. Av dessa utgör omkring 200 insatser automatlarm vilka numera inte betraktas som en räddningsinsats enligt LSO, detta är också den vanligaste typen av uppdrag. Gällande räddningsinsatser så är det vanligaste typen *trafikolycka* följt av *brand eller brandtillbud i byggnad* och *brand eller brandtillbud i annat än byggnad*.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Vid jämförelse med riksgenomsnittet per 1000 invånare under en tioårsperiod så har kommunen något högre andel brand i byggnad, trafikolycka och drunkning än Sverige i stort, för övriga insatser ligger kommunen lägre eller lika.

Tabell 1 Antal insatser i Skellefteå kommun mellan 2010 och 2020

Händelse	Antal insatser Totalt	Per 1000 inv
Brand eller brandtillbud i byggnad	971	1,22
Brand eller brandtillbud i annat än byggnad	972	1,22
Trafikolycka	1 483	1,87
Utsläpp av farligt ämne/fara för utsläpp	204	0,26
Drunkning eller drunkningstillbud	66	0,08
Nödställd person i andra fall	183	0,23
Nödställt djur	36	0,05
Stormskada	21	0,03
Ras, skred eller slamström	2	0,00
Ras i byggnad eller annan konstruktion	1	0,00
Översvämning av vattendrag	5	0,01
Annan vattenskada	64	0,08
Annan olycka eller tillbud	117	0,15
Automatlarm utan brandtillbud	2 029	2,56
Annan händelse utan risk för skada	535	0,67

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Tabell 2 Antal och typ av larm fördelat per stationsområde, för åren 2018–2021, hämtat från räddningstjänstens verksamhetssystem

	Totalt antal larm	Endast Räddningsuppdrag*	Räddningsuppdrag, exklusive automatlarm
Skellefteå, Station 40	1763	1702	1210
Burträsk, Station 42	281	149	117
Bygdsiljum, Station 425	75	71	24
Kalvträsk, Station 429	4	4	4
Lövvånger, Station 43	103	97	94
Skelleftehamn, Station 44	322	301	159
Byske, Station 45	126	112	106
Fällfors, Station 46	26	26	26
Jörn, Station 47	174	56	55
Boliden, Station 48	200	192	143
Bureå, Station 49	140	126	120
Hela kommunen	3344	2869	2090

*Räddningsuppdrag, Andra uppdrag och Förstärkning ej medräknat, exempelvis är sjukvårdslarm och hjälp till polis exkluderat.

Kommunens geografi utgör en variation mellan stad, landsbygd, kust och skog. Stora skogsområden finns i hela kommunen och utgör därmed en risk för större skogsbränder i hela kommunen, risken förväntas öka i samband med klimatförändringar. Klimatförändringarna kan också orsaka mer extremväder, som kraftig nederbörd och torka under sommarhalvåret och snöoväder och kyla på vintern vilket ökar riskbilden i kommunen.⁴

Inom kommunen finns även skyddsvärda naturområden, både i form av Natura 2000 och Naturreservat.

Kommunen genomkorsas av några större vägar E4an, 370 ,95 och 364 vilka går genom Skellefteå centralort. Många av trafikolyckorna som inträffar i kommunen sker på någon av dessa vägar. Den ökade befolkningsutvecklingen och pendlingen gör att mängden trafikolyckor också förväntas öka.

⁴ [Klimatanpassa Västerbotten 2020 – 2025. Regional vägledning och handlingsplan för klimatanpassning | Länsstyrelsen Västerbotten \(lansstyrelsen.se\)](#)

Större samlingslokaler finns främst inom centrala Skellefteå och på vissa tätorter. Även kulturhistoriska byggnader finns, de är främst samlade i samhällen i form av kyrkor och andra historiska byggnader som är klassade som byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen.

Redan nu finns en stor industriverksamhet inom olika näringsgrenar som trä-, metall-, plast-, elektronik-, gruv- och kemisk industri. Med den samhällsutveckling och industrietablering som sker i kommunen kommande år ökar riskbilden ytterligare.

I Skellefteå kommun finns flera farliga verksamheter varav fyra anläggningar är klassade som Seveso hög kravnivå.⁵

Några av de mest framträdande förhållandena som identifierats och skulle kunna leda till stora eller komplexa olyckor är:

- Antalet olyckor och andra händelser till följd av extremväder ökar. Det kan gälla torka och värmeböljor, skogsbränder, snökanoner, stormar, översvämningar, skyfall och liknande.
- Olyckor med utsläpp av farliga ämnen och bränder i anslutning till anläggningar med farliga verksamheter.
- Bränder i stora eller komplexa byggnader som allmänna verksamheter, skolor, industrier, kulturhistoriska byggnader eller vårdboenden.
- Oroligheter i kommunen som skulle kunna orsaka hotfulla situationer eller våld och antagonistiska hot. Risken för oroligheter i omvärlden gör även gällande att sannolikheten för oroligheter i kommunens närhet ökar.
- Industrier som klassas som farlig verksamhet och omfattande mängder av transporter av farligt gods i eller i närheten av tätbebyggda områden. Detta ställer krav på balans mellan planerade exploateringar och ett ökat riskmedvetande i form av säkerhet i den fysiska planeringen.

⁵ [Farlig verksamhet - Sevesoanläggningar - Skellefteå kommun \(skelleftea.se\)](https://www.skelleftea.se/om-kommunen/planering-och-utveckling/handlingsprogram/handlingsprogram-farliga-verksamheter)

Brand i byggnad

Nationellt larmas räddningstjänsten på omkring 11 000 brand i byggnad per år, trenden är relativt konstant, men kopplat till befolkningsökningen är den nedåtgående. Omkring 70 % av de som omkommer i bränder gör det i bostäder.⁶

Kommunen ligger i linje med övriga jämförelseområden utifrån andelen inträffade brand i byggnad per 1000 invånare. Vid en nationell jämförelse med hela Sverige har kommunen dock en något högre andel. När det kommer till brand i byggnad som uppstått med avsiktlig händelse så ligger kommunen i linje med flera jämförelseområden men lägre än hela Sverige vid en nationell jämförelse.⁷

Brand i bostad

Nationellt finns ett antal riskfaktorer som visar på en ökad risk att omkomma vid brand i byggnad. Riskfaktorerna är nedsatt rörelse- och kognitiv förmåga, missbruksproblem och rökning. De flesta händelser med brandtillbud i bostad inträffar hos följande grupper; ung ålder, ensamstående med barn, arbetslösa, utlandsfödda och låg utbildningsnivå. Nationellt inträffar bostadsbränderna oftast i villor eller flerbostadshus. Och vanligaste startutrymmet är kök (40%) följt av vardagsrum (7%) och skorsten (6%). Där den vanligaste värmekällan varit spis (25%).⁸

I Skellefteå saknas ett lika stort statistikunderlag men det går även se att startutrymmet till största del är i kök följt av altan eller balkong. Brand i bostad utgör ca 55–60 % av samtliga bränder i byggnad i Sverige, i kommunen har 57% av samtliga bränder i byggnad skett i bostäder under åren 2018–2020. Eldstadsrelaterade bränder ligger i underkant vid en jämförelse med jämförelseområden under åren 2018–2020.⁹ Erfarenhetsmässigt går det se en ökning av antalet eldstadsrelaterade bränder i samband med kraftig kyla, orsaken till detta bedöms vara för intensivt eldande. Kommunen har under flera år särskilt utrett de inträffade eldstadsrelaterade bränderna, och kan konstatera att risken för brand ökar kraftigt hos eldstadsanläggningar som inte anmälts till kommunen, och sådana där brister upptäckts vid kontroll.

Nya säkerhetsdörrar som skyddar mot inbrott installeras allt eftersom, främst vid renoveringar av flerfamiljshus. Dörrarna försvårar för räddningstjänsten att snabbt bryta upp en dörr vid en brand. Olika verktyg finns för att ta sig in i lägenheten, trots detta fördröjs ändå insatsen.

I samband med de stora industrisatsningarna så etableras tillfälliga arbetarbostäder, det sker även en utökad mängd privat uthyrning av bostäder till arbetare. Utifrån det ökade antalet arbetarbostäder ökar även risken för fler bränder inom dessa.

⁶ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

⁷ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

⁸ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

⁹ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

Brand i vårdmiljö

Nationellt har bränder i sjukhus och vårdcentraler varit mest frekvent av bränder i vårdmiljöer. De vanligaste brandorsakerna har varit oavsiktlig följd av mänsklig handling och fel i utrustning. Köket har varit det vanligaste utrymmet där bränder startar. In i den kategorin räknas även psykisk öppen och sluten vård, kriminalvård, äldreboenden och gruppboenden.¹⁰

Den lokala statistiken för Skellefteå kommun inom brand i vårdmiljö är väldigt begränsad och det går därför inte dra några stora slutsatser.

Inom kommunen finns det ett sjukhus i Skellefteå och ett flertal vårdcentraler på några olika orter. Kriminalvård finns inte, dock två häkten i kommunen. Ett stort antal äldreboenden finns även i kommunen och än mer gruppboenden med olika typer av vård. Det byggnadstekniska och organisatoriska brandskyddet i denna typ av verksamheter är betydligt högre än vanliga boenden vilket gör att konsekvenserna av en brand ofta kan begränsas.

Brand i skola eller förskola

Nationellt har bränder i skola eller förskola ofta varit avsiktliga. På skolor har bränderna ofta börjat dagtid på en toalett eller i korridoren. På förskolor har de ofta börjat i köket eller utanför byggnaden. Nationellt så varierar antalet bränder ofta under året, veckan och dygnet. Bränder i skolor är färre till antalet under sommarmånaderna, helger och nätter.¹¹ Liknande tendenser går även att se i kommun. Kommunen ligger i linje med jämförelseområden när det gäller antal bränder i skola och förskola. Ett begränsat antal bränder gör dock jämförelsen osäker.

Ibland kan en skola drabbas av flera återkommande bränder, ofta upptäcks dessa bränder fort och kan släckas, men de skapar en oro och störning i verksamheten. Större bränder leder i stället till omfattande och långvariga störningar i verksamheten. En skolbrand som finns kvar i minnet är Ursvikensskolan som brann 2008.

Brand i övriga allmänna verksamheter (utom skola, förskola och vård)

Nationellt inträffar de flesta bränder inom *övrig allmänna verksamheter*, inom verksamheterna handel, restaurang, eller danslokal och hotell. Den vanligaste brandorsaken har varit fel i utrustningen och branden har ofta startat i köket. Nationellt varierar inte antalet bränder i större omfattningen mellan tider på året eller dagar under veckan. Det finns en skillnad på något mer inträffade bränder dagtid för handel medan det sker något fler bränder under kväll och nätter på hotell, restauranger och danslokaler.

Bränder i allmänna verksamheter är svåra att beskriva generellt då de är stora skillnader i förutsättningar vid en brand. Brand i kontor blir oftast mindre och mer begränsade bränder medan bränder i restauranger eller affärslokaler utanför verksamhetstid tenderar att bli större.

Bränder i publika lokaler har förutsättningar att bli katastrofbränder med många skadade. Vid brand i idrottsanläggningar, nattklubbar eller restauranger där persontätheten kan vara hög är utrymningsmöjligheterna avgörande.¹²

¹⁰ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

¹¹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

¹² MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

Variationen inom olyckstypen är relativt stor, kommun ligger dock lågt eller i linje med jämförelseområden. Orsak och startutrymme är svårt att dra några slutsatser kring då antalet händelser är relativt begränsat.¹³

Brand i byggnad med kulturhistoriskt värde

Nationellt har de vanligaste brandorsakerna varit fel i utrustningen och det vanligaste utrymme där branden startar har varit i köket eller i en samlingslokal. Få bränder har fått en större spridning. En tidig upptäckt exempelvis med att hjälp av automatiskt brandlarm, har begränsat brandspridningen.

Byggnader kan på olika sätt ha ett kulturhistoriskt värde. Vissa är skyddade i en detaljplan och andra kan anses vara en kulturhistoriskt värdefull byggnad enligt lagstiftning. I Skellefteå kommun finns olika nivåer av kulturhistoriska byggnader. Exempel på byggnader av kulturhistoriskt värde är Nordanå, Bonnstan och kyrkor.

Den nationella statistiken från händelserapporterna är inte kvalitetssäkrad när det kommer till vilka byggnader som är klassade med kulturhistoriskt värde, då statistiken baseras på räddningstjänstens egna uppgifter och inte nationellt register. De som däremot är tydligt är att många av dessa byggnader under perioder kan vara obemannade och att vidarekopplat automatiskt brandlarm visar på god effekt att minska brandspridningen och egendomsskador i kulturhistoriska byggnader.¹⁴

Inom kommunen har vissa av de kulturhistoriska byggnaderna ett vidarekopplat automatiskt brandlarm till räddningstjänsten. Ett antal omfattande bränder har skett på bonnstans området med följderna av att några bonnstadskammare totalförstörts.

Brand i industri

Nationellt har bränder i industrier ofta berott på fel i utrustningen och få bränder har varit med avsikt. Branden har ofta startat i en produktionslokal eller verkstad. Även i Skellefteå har huvudorsaken ofta varit fel i utrustningen och startutrymme produktionslokalen. Kommunen ligger högre än rikssnittet när det gäller brand i byggnad, industri per 1000 invånare. Stora industribränder är trots förekomsten av industrier ändå lågt. Totalt rapporterades det in 17 st. bränder i industri i kommunen, mellan åren 2018–2020.¹⁵¹⁶

I kommunen finns flera industrier inom trä-, metall-, gruv-, kem- och andra tillverkningsindustrier. Fler industrier är under uppbyggnad, framför allt kopplat till batteritillverkning och det är därför troligt att den totala riskbilden för industribrand kommer öka.

Ett område om medför en utökad risk, är brand i gruva. Sen ett antal år tillbaka finns ett etablerat samarbete med gruvföretagen för att hantera de risker som är kopplade till bränder i gruvor. Återkommande övningar och insatsplanering sker, vilket har lett till utvecklingen för att säkerställa att bränder i gruvor kan hanteras.

¹³ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

¹⁴ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

¹⁵ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

¹⁶ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

Brand utomhus

Brand i skog eller mark

Bränder i vegetation i skog och mark har till stor del inträffat under senvår och sommar. För de flesta av bränderna som uppstått i Sverige, har det inte gått att bedöma hur branden startade men den vanligaste värmekällan har varit eldning utomhus, samt den vanligaste orsaken har varit olika mänskliga aktiviteter. En mindre andel av alla bränder har haft en naturlig orsak i form av åska då blixtnedslag antänt vegetationen.¹⁷

I kommunen är också mänsklig handling största orsaken till skogsbrand, där mänsklig handling utan avsikt är störst följt av okänd orsak. I kommunen startar skogsbrandsäsongen senare än i södra Sverige, oftast börjar säsongen med en period av gräsbränder för att senare, med grönska i skog och mark övergå till skogsbränder.¹⁸ Längden och intensitet på de olika perioderna beror helt på snösmältningen under försommaren och väderförhållandena under resterande del av sommaren och hösten.

Mer extremväder förväntas leda till varmare och torrare somrar med en ökad risk för skogsbränder. Historiskt har mängden och storleken på skogsbränder varierat stort mellan åren. 2006 inträffade flera stora skogsbränder i kommunen. 2014 och 2018 inträffade flera stora skogsbränder nationellt i Sverige, dessa gånger klarade sig kommunen bra och endast ett fåtal mindre bränder inträffade då i kommunen. Risken för stora skogsbränder är dock förhållandevis stor och skogsbränder likt de som inträffade 2014 och 2018 kan inträffa även i Skellefteå kommun.

I kommunen finns mycket stora sammanhängande skogsområden, delvis i anslutning till sammanhållen bebyggelse. Historiskt har inte skogsbränder spridits från skog till byggnader i kommunen, däremot kan det vid gräsbränder ibland ske en snabb brandspridning och en spridningsrisk mot byggnader. Tidigare inträffade bränder ligger i linje eller under jämförelseområdet när det gäller inträffade skogsbränder per 1000 inv.

Antalet och mängden skogsbränder varierar mycket från år till år, för de senaste 20 åren har det inträffat i snitt 30 st insatser med brand i skog och mark per år i kommunen. Storleken på bränderna under denna tid har även de varierat med en medelstorlek på 14,1 ha och medianstorlek på 0,5 ha avbränd produktiv skogsmark.

Brand i avfall eller återvinning utomhus

Nationellt inträffar de flesta bränder i avfall eller återvinning under natten och på helger och är avsiktliga. Konsekvenserna från dessa bränder blir sällan stora om inte brandspridning skett till annat objekt.¹⁹

I kommunen går det att konstatera att flest bränder inträffar under kvällen och natten, för omkring hälften av dessa är orsaken okänd och hälften beror på mänsklig handling, varav de flesta

¹⁷ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

¹⁸ IDA

¹⁹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

är med avsikt. Utifrån statistiken de senaste tre åren ligger kommunen under rikssnittet och i underkant med övriga jämförelseområden utifrån inträffade händelser per 1000 invånare.²⁰

I kommunen är den största risken inom brand i avfall eller återvinning inte de mindre bränder som uppstår i containrar eller liknande, utan i stället brand i stora återvinningsanläggningar eller industrier med materialåtervinning. Ett antal större bränder har skett i närtid. Risken för detta finns fortsatt och förväntas även öka. En ny faktor inom detta är brandrisker kopplat mot återvinning av batterier.

Brand i fordon eller fartyg

Nationellt har bränder i fordon eller fartyg ofta inträffat på natten och många har då varit avsiktliga. Det har även funnits en hel del bränder som har inträffat dagtid då fordonet varit under färd och berott på fel på utrustning.²¹

I kommunen har omkring hälften av alla bränder som inträffar i fordon eller fartyg orsakats av fel i utrustningen, endast omkring 10 % är orsakade av avsiktlig mänsklig handling. Den totala mängden ligger dock i linje med övriga jämförelseområden kring antal brand i fordon eller fartyg. Erfarenhetsmässigt har en del bränder i stora maskiner som slaggtruckar, skogsmaskiner och lastbilar. Vid kontroll av fordonstypen Lastbil, Jordbruksmaskiner, Skogsmaskiner och annan arbetsmaskin är mängden insatser betydligt högre än rikssnittet per 1000 inv. Orsaken till detta bedöms vara den relativa tätheten av större arbetsmaskiner inom basindustrin i kommunen. Däremot är mängden anlagda bränder i fordon omkring tre gånger mindre i kommunen än rikssnittet, i övrigt i linje med övriga jämförelseområden.²²

Utvecklingen inom nya drivmedel är stor och skapar utmaningar för räddningstjänsten, utmaningen består av att välja lämplig släckmetod utifrån drivmedelstyp och övriga omständigheter vid olyckan. Från de gamla drivmedlen diesel och bensin, finns nu flera olika varianter inom olika typer av drivmedel som el, bränsleceller och gas. Riskerna kring detta måste hanteras både vid laddning och tankning, under körning och vid parkering.

I kommunen sker även bränder i fartyg, även om det är betydligt mindre i antal än bränder i fordon. Det har historiskt inte skett några större bränder i fartyg, istället handlar det ofta om mindre fritidsbåtar. Mer om fartygsolyckor se Lokala olyckstyper.

Trafikolycka

Både nationellt, i jämförelseområdena och i kommun kan man se en ökning av antalet trafikolyckor, orsaken till detta kan främst förklaras av ändrade larmrutiner och inte av att det sker mer trafikolyckor. Kommunen ligger i linje med övriga jämförelseområden när det gäller mängden trafikolyckor.²³ I kommunen kan man dock se en minskad mängd trafikolyckor under de senaste tre åren, 2018–2020.²⁴

²⁰ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

²¹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

²² IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

²³ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

²⁴ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

Antalet trafikolyckor varierar mellan omkring 100–200 i Skellefteå kommun varje år. En ökad frekvens av trafikolyckor kan ses på vissa punktområden, E4 vid Lövsele, centrala Skellefteå, korsningen Östra leden och Torsgatan, Kåge södra avfarten, korsningen vid vägarna 370–95 in mot Boliden.

I kommunen är den helt klart vanligaste huvudorsaken *oavsiktlig följd av mänsklig handling* och det vanligaste trafikelementet är personbil. Knappt hälften av alla trafikolyckor leder till personskador *avtransport och/eller omkomna på plats*²⁵

I samband med väderomslag som vinterns första halka, när vinterdäcken inte hunnit bytas eller i samband med snöstormar uppstår ofta ett antal trafikolyckor.

Nationellt har man senaste åren sett en ökning av antalet mopedbilar på vägarna, genom detta ökar också antalet olyckor. Risken med detta ökar därmed också när krocksäkerheten på dessa fordon är betydligt lägre än för personbilar.²⁶ Lokalt har allvarliga olyckor med mopedbilar inte skett, men med en ökad mängd fordon ökar också risken.

Trafikolycka, personbil

Nationellt har flest trafikolyckor med personbil skett under vintern, november-januari, på fredagar och under eftermiddag mellan kl. 16-17. I omkring 85% av alla händelser har en personbil varit inblandad.²⁷

Nationellt så ligger Skellefteå i linje med jämförelseområden när det gäller trafikolyckor med personbil. I kommun kan även en trend ses på en ökad mängd trafikolyckor under vintern främst under januari – februari och under eftermiddagar mellan kl. 16–17. Det inträffar även en något högre mängd trafikolyckor under fredagar, under lördag och söndag inträffar en mindre mängd trafikolyckor.²⁸

Trafikolycka, tunga fordon – lastbil

Nationellt har tunga lastbilar varit inblandade i var fjärde trafikolycka med dödlig utgång. Flest trafikolyckor med tunga fordon har skett under vinter under januari-mars, på vardagar och under dagtid, mellan kl. 07–18. Olyckor med tunga fordon innebär en hög sannolikhet att personer omkommer eller skadas allvarligt vid olyckor. Nationellt omkommer omkring 50 personer per år i olyckor med tunga fordon, av dessa har omkring 4–6 själv färdats i fordonet.²⁹

I kommun, likt nationellt, inträffar flest trafikolyckor med tunga fordon, vardagar under dagtid, efter midnatt sker i princip inga olyckor med tunga fordon. Flesta olyckor sker vintertid, främst under december – mars.

2019 skedde en kraftig ökning av antalet olyckor med tunga fordon (från ca 15 st blev det 37 st 2019). 2020 går det tillbaka till normal nivå och ligger i linje med övriga jämförelseområden.

Olycksrisken för lastbilar registrerade i utlandet är högre än för svenskregistrerade dragbilar och lastbilar, utifrån den statistik som rapporterats in av räddningstjänsterna. En faktor som

²⁵ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

²⁶ [Mopedbilar är krockfarliga – försäkringsbolag varnar | Teknikens Värld \(teknikensvarld.se\)](#)

²⁷ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

²⁸ IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

²⁹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

sannolikt har stor betydelse för den ökade olycksstatistiken på utlandsregistrerade fordon, är förarnas kunskap om risker och dess erfarenhet av hur fordonskombinationen beter sig på vinterväglag.³⁰

Trafikolycka, tunga fordon – buss

Nationellt har antal insatser med buss inblandat legat på en relativt konstant nivå. Flest trafikolyckor med buss har skett under vintermånaderna november till januari, på vardagar och under dagtid, främst vid tiderna kl. 07–09 och kl. 14–18.³¹

Trafikolyckor med bussar sker relativt sällan och det är därför svårt att utifrån inträffade händelser dra några definitiva slutsatser. Utifrån att inträffade olyckor är relativt få så kommer också skillnaderna mellan åren att slå relativt stort, med visa toppar och dalar. 2018 skedde fem olyckor vilket var många i förhållande till övriga år.³²

En risk gällande bussolyckor är när de inträffar på större vägar, där bussen i hög hastighet åker av vägen. Denna typ av olycka med flera skadade eller omkomna inträffar omkring vartannat eller vart tredje år i Sverige. Sannolikheten för en sådan olycka i Skellefteå kommun är inte orimlig. Räddningstjänstens och ambulansens viktiga uppdrag på denna typ av händelse är att snabbt och säkert transportera in skadade till sjukvård. Begreppet "The Golden Hour" används i traumaomhändertagande och innebär att patienter ska ha kommit till definitiv sjukvård inom en timme. Detta är en stor utmaning särskilt vintertid och i kommunens ytterområden.

Nya bussmodeller med ny design och alternativa drivmedel kommer snabbt in i trafiken, här ställs nya krav på räddningstjänsten att följa med i utvecklingen.

Trafikolycka, spårtrafikolycka

I kommun går två huvudsakliga spårområden, **stambanan** i Nord-Sydlig riktning som passerar genom västra delen av kommunen, från den går ett till spår i öst-västlig riktning in mot Skellefteå och Skelleftehamn. Byggnationen av Norrbottniabanan mellan Umeå och Luleå göra att räddningstjänsten måste säkerställa förmåga att hantera de risker som kopplas mot järnvägen i nya delar av kommunen.

Olyckor inom järnväg liknar på många sätt olyckor med bussar. Många människor kan vara inblandade, olyckan kan inträffa i hög fart och långt från räddningsresurser. Tågolyckor ökar utmaningen då de även kan inträffa långt från farbar väg och att järnvägens kontaktledningsanläggning utgör en risk vid olyckor.

I kommunen har trafikolyckor med järnväg inträffat, räddningstjänsten har en grundförmåga att hantera detta med särskilt utbildad personal i Skellefteå och Jörn, vilket är de områden där järnvägstrafiken är mest koncentrerad.

³⁰ [utredning-av-sakerhetshojande-atgarder-for-korta-dragbilar.pdf \(transportstyrelsen.se\)](#)

³¹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

³² IDA, Jämförelse 2018–2020. 2021-01-23

Drunkning

Nationellt omkommer omkring 100 personer i drunkningsolyckor och ungefär lika många har skadats allvarligt. Trenden över tid att omkomma till följd av drunkning har varit minskande. Medan trenden för antal räddningsinsatser mot drunkningstillbud varit ökande. De vanligaste riskgrupperna för drunkningsolyckor är medelålders till äldre män. I 45% av drunkningstillbud har alkohol förekommit.

Drunkningsolyckorna har varit väderberoende och flest inträffar under sommarmånaderna. De vanligaste specificerade aktiviteterna vid dödsolycka har varit fritidsbåt följt av bad. Omkring hälften av de som omkommer vid drunkningstillbud har varit själva vid händelsen. Av de som drunknat i fritidsbåtar senaste 10 åren skulle hälften ha överlevt om de använt flytväst

Omkring hälften av de som drunknat har skett genom oavsiktlig handling, och omkring en tredjedel har utgjorts av självmord. Bland de som begår självmord finns en större andel kvinnor än män.³³

Skellefteå kommun har en lång kuststräcka till detta även många sjöar och älvar. Omkring dessa vattendrag sker fiske, bad och andra aktiviteter, både sommar som vinter.

I kommunen inträffar omkring 1–14 drunkningstillbud per år. I och med de låga antalet larm blir skillnaderna stora mellan åren. Kommunen ligger i linje med riksnittet och jämförelseområden utifrån inträffade händelser per 1000 invånare. I övrigt går det även se likheter med att flest händelser inträffar under sommarmånaderna. Speciellt under varma dagar när mer människor vistas i närheten av vatten. Men drunkningstillbud kan inträffar året om.

En skillnad mot den nationella statistiken är att betydligt fler räddningsinsatser inträffar i drunkningsplats älv, å, kanal eller bäck. I kommunen inträffar omkring 60 % av samtliga räddningsinsatser på dessa platser medan det nationellt sker flest räddningsinsatser i sjöar eller dammar (36%) och i älv, å kanal eller bäck (29%).

I kommunen inträffar dessa räddningsinsatser främst i Skellefteälven i centrala Skellefteå, men även kring Byske, Bureå och Boviken och övriga mindre utebad i sjö, älv och hav.

³³ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

Olyckor med farliga ämnen

Inom olyckstypen farliga ämnen finns två olika undergrupper utifrån omfattningen på läckaget eller utsläppet. Olyckor med farliga ämnen innefattar främst utsläpp av farliga ämnen som brandfarliga, explosiva, giftiga, frätande eller radioaktiva ämnen. Men kan även beröra andra händelser som brandpåverkad gasflaska, temperaturstegring i tank med farliga ämnen och liknande.

Begränsat läckage

Nationellt utgör begränsat läckage omkring 80% av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen. Nationellt sker de flesta olyckor under dagtid på vardagar och under sommaren. Skadorna i dessa fall är oftast egendomsskador men även miljöskador inträffar.³⁴

I kommunen utgör denna typ av händelse omkring 90% av samtliga olyckor och tillbud med farliga ämnen. Vid en jämförelse med jämförelseområden så ligger kommunen i linje eller något över jämförelseområden för denna olyckstyp. Även i kommunen inträffar de flesta av denna typ av olyckor dagtid på vardagar och under sommaren.

Det utspillda ämnet är oftast av mindre mängd och vanligast förekommande är någon form av drivmedel. Utsläpp av drivmedel är en ständig risk inom kommunen, vissa mer känsliga områden finns i form av vattentäkter eller naturkänsliga områden.

Annat utsläpp eller fara för utsläpp av farliga ämnen

Nationellt har utsläpp eller fara för utsläpp av farliga ämnen utgjort 20% av alla olyckor och tillbud med farliga ämnen. De flesta olyckor har inträffat dagtid under vardagar och under sommaren. Utsläpp av farliga ämnen har oftast haft större konsekvenser än begränsat läckage.

I kommunen utgör denna typ av händelse omkring 10% av samtliga olyckor och tillbud med farliga ämnen. Underlaget av inträffade händelser är däremot för litet för att kunna dra några slutsatser om när denna olyckstyp inträffar. Utifrån en jämförelse med jämförelseområden så ligger kommunen i linje med dessa.

Olyckstypen inträffar relativt sällan i kommunen och då med en variation av olycksorsaker, risken för olyckor inom denna olyckstyp finns dock. I kommunen finns en stor mängd olika industrier, varav flera av dessa förvarar och hanterar olika typer av farliga ämnen. Inom kommunen finns även flera transportleder med farligt gods, inom väg, järnväg och till sjöss. Risken för en olycka där ett större utsläpp eller olyckor med farligt gods inträffar är inte försumbar. Genom att kommunen har en lång kuststräcka så finns även risken för oljepåslag från kusten.

³⁴ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

Naturolyckor

Inom olyckstypen Naturolyckor finns fyra undergrupper Stormskador, Översvämning av vattendrag, Översvämning av dagvatten- eller avloppssystem och Ras eller skred. Ett fenomen som inträffat i Skellefteå kommun med jämna mellanrum men inte ingår i ovanstående olyckstyper är snökanoner, vilka orsakar enorma snömängder på kort tid i mindre delar av kommunen vid vissa väderförhållanden.

Naturolyckor kan vara svåra att förebygga och därmed är det kvarvarande alternativet att minska konsekvensen av när naturolyckor inträffar. Utifrån vilken typ av naturolycka som inträffar resulterar det i olika konsekvenser och samhällspåverkan, vilket också kräver olika typer av förebyggande åtgärder. Olyckstypen naturolyckor inträffar relativt sällan i kommunen och med olika frekvens mellan de olika undergrupperna. Det är däremot viktigt att samhällets gemensamma resurser är förberedda för utmaningarna som följer av en naturolycka.

Klimatförändringar gör att naturolyckor förväntas öka. Skyfall och stormar förväntas öka, vilket i sin tur leder till att områden översvämmas och att risken för ras och skred också kan öka.

Stormskador

Nationellt så har stormar inträffat oregelbundet, stormar kan orsaka mycket stora direkta och indirekta konsekvenser. Egendomsskador samt inträffade störningar eller fara för störning av samhällsviktig verksamhet har varit de vanligaste konsekvenserna vid inträffade skador. Antalet varierar mycket mellan åren men med ett medelvärde på 900 inträffade i Sverige årligen.³⁵

Stormskador kan vara av mindre karaktär som en enskilds skadade egendom till mer omfattande stormskador över stora områden. Följdsador kan utgöra materiella skador, produktionsbortfall, störningar i samhällets funktionalitet samt skador och omkomna personer. Elförsörjning, elektroniska kommunikationsmedel och transporter är de viktiga samhällsfunktioner som i första hand kan drabbas.

I kommunen är stormskador den vanligaste undergruppen inom Naturolyckor, trots de sker det inte särskilt ofta. Mellan åren 2018–2020 inträffade 14 stormskador i kommunen vilka resulterade till räddningsinsats, i snitt motsvarar det 0,09 stormskador per 1000 invånare.

Skellefteå Kraft Elnät AB, ansvarar för det lokala elnätet i Skellefteå kommun. På lokalnät och regionnät har målbilden för 2021 varit att arbeta förebyggande med att minska antal avbrott. Det utförs bland annat insatser med kanträdskvistning med helikopter och röjning av ledningsgator. Utlokaliserade effektfrånskiljare med reläskydd har installerats.

Förutom ovan har delar av väderkänsliga friledningar byggts bort genom att investera i markförläggning av kabel, vilket är ett sätt att göra nätet mer tåligt mot väderstörningar. Därutöver byts även oisolerade luftledning ut mot belagda ledningar. Om nuvarande takt för åtgärder bibehålls kommer friledningarna att vara åtgärdade omkring 2031.³⁶

³⁵ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

³⁶ Skellefteå Kraft Elnät AB

Översvämning av vattendrag

Översvämning av vattendag är beroende av lokala förhållanden och variation av väderlek, som tex nederbörd, snösmältning, stigande havsnivåer i samband med stormar och isproppar. Händelserna kan få mycket stora direkta och indirekta konsekvenser. Egendomsskador har varit den vanligaste konsekvensen vid inträffade skador.³⁷

Historiskt har det skett få översvämningar av vattendrag varför det inte från statistiken går dra några slutsatser. Det finns dock en risk att vattendrag i kommunen svämmas över, detta gäller både sjöar, älvar och hav. För Bureälven upp till Burträsket och för Skellefteälven finns en översvämningsskartering genomförd. Övriga vattendrag är inte översvämningsskarterade.

Skellefteälven är en reglerad älv med utbyggda vattenkraftverksdammar, där vattennivån i älven är kontrollerad. Dessa kraftverksdammar är klassade som farlig verksamhet och utgör vid dammhaveri en risk för översvämning. I normalfallet är dock risken för översvämning mindre i Skellefteälven då älven är reglerad, men det kan också innebära att överraskningsmomentet blir större om en översvämning sker.

Översvämningsskarteringen i Bureälven och Skellefteälven visar på att översvämmade områden vid 100-årsflöde och 200-årsflöde kommer orsaka översvämning på enstaka hushåll och vissa vägar i närheten av vattendragen.

Översvämningar i reglerade vattendrag sker sällan och den vanligaste orsaken till översvämningar i oreglerade älvar är, förutom höga flöden, att isproppar kan bildas som minskar tvärsnittsarean, vilket också leder till att vattenytan höjs.

Ispropparna bildas ofta på samma plats i älvarna. Tidigare har kommunen sprängt isproppar, de är dock ett arbetssätt som ändrats både med hänsyn till ett miljö- och säkerhetsperspektiv. Ansvar för fastighetsägaren att vidta de nödvändiga förberedelser och åtgärder som krävs för att skydda sin fastighet. Räddningstjänsten kan vidta åtgärder om exempelvis samhällsviktig verksamhet eller människors liv eller hälsa hotas.

Översvämningar efter havskusten med efterföljande skador har inte skett inom kommunen i någon större omfattning, landhöjningen motverkar även översvämningssrisken till havs. Risk finns dock då kommunen har en lång kuststräcka med bostäder och fritidshus utmed kusten.

En viktig förutsättning för undvikande av framtida översvämningssproblem är att planering av samhällsstruktur utförs med tanke på meteorologiska- och hydrologiska förutsättningar med klimatförändringarnas påverkan i beaktande.

Översvämning av dagvatten- eller avloppssystem

Översvämning av dagvatten- eller avloppssystem till följd av skyfall har ett samband med den varma årstiden och konsekvenserna förväntas öka till följd av klimatförändringar. Händelserna kan få mycket stora direkta och indirekta konsekvenser. Egendomsskador har varit den vanligaste konsekvensen vid inträffade skador.³⁸

³⁷ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

³⁸ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

Översvämningar i dagvatten- eller avloppssystem har inträffat i kommunen, under åren 2018–2020 har dock inga händelser resulterat till räddningsinsats. 2006 skedde ett omfattande skyfall med efterföljande översvämningar. En skyfallskartering finns som visar vilka områden som riskerar att översvämmas vid extremregn.

Oftast förekommer extremregn under den varmare delen av året. Konsekvenserna av ett extremregn beror till stor del på hur snabbt och hur mycket vatten som kommer, områdets karaktär och kapacitet att leda undan vatten antingen naturligt till vattendrag eller via kommunens VA systemet.

En viktig förutsättning för undvikande av framtida översvämningsproblem, är att planering och underhåll av samhällsstruktur utförs så att de kan hantera de vattenmängder som kan uppkomma vid omfattande skyfall.

Ras eller skred

Risken för ras eller skred är beroende av lokala förhållanden och sannolikheten förväntas öka nationellt till följd av klimatförändringen. Händelserna kan få mycket stora direkta och indirekta konsekvenser. Egendomsskador har varit vanligast vid inträffade skador.³⁹

Olyckstypen är ovanlig i Skellefteå kommun. Att mindre ras och skred inträffar är dock inte ovanligt, men att de i sin tur orsakar skador på liv, egendom eller miljö hör till ovanligheten. Risken kan dock inte uteslutas och kan ske både i älvar, kust och brant terräng. Som underlag för kommunen finns stabilitetskartering⁴⁰ som har till syfte att översiktligt kartlägga stabilitetsförhållandena för mark som är bebyggd.⁴¹

Lokala olyckstyper

Djurlivräddning

I kommunen sker ett antal djurlivräddningar per år, de kan vara alla typer av tamdjur i olika situationer. Ofta handlar det om att hästar eller kor gått ner i diken eller myrar som de inte själva kan ta sig upp ifrån. Risker kring djurlivräddning handlar till stor del om att säkra räddningspersonalens säkerhet samtidigt som djuret räddas, djuren är ofta stora och kan lätt skada räddningspersonalen.

Nödställd person

Räddningstjänsten kan behöva undsätta personer som fastnat eller skadats på olämpliga platser. En grundförmåga är transport i terräng som kan ske med hjälp av terrängfordon till säker plats där ambulans kan omhänderta patienten.

De kan också handla om att undsätta personer vid i tex vindkraftverk eller andra platser som är svåra att komma åt. Dessa uppdrag utförs i första hand av gruppen avancerad räddning, som med hjälp av sin utrustning kan undsätta på hög höjd, i djupa schakt eller i strömmande vatten.

³⁹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

⁴⁰ Ras, skred, erosion, 2021; [Här är Sveriges största riskområden för ras, skred, erosion och översvämning \(msb.se\)](#)

⁴¹ MSB, Beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats

Pågående Dödligt Våld, PDV

Begreppet PDV har ingen kort och enkel beskrivning. Begreppet omfattar ett spektrum av händelser, gemensamma delar inom detta är att en eller flera gärningspersoner utsätter allmänheten för ett livsfarligt våld som ofta pågår till våldet avbryts av någon annan än gärningspersonerna själva.

Motivet bakom PDV händelser kan skilja sig stort och även från andra typer av brott, då gärningspersonerna ibland utgår från en ideologisk övertygelse.⁴²

Flygolyckor

I kommunen finns Skellefteå Airport, i Falmark utanför Bureå. Flygplatsen bemannas av en egen flygplatsbrandkår. Flygolyckor hör till ovanligheten med går inte att utesluta. Vid en flygplansolycka så samverkar kommunens räddningstjänst tillsammans med Skellefteå Airports flygplatsbrandkår och Sjöfartsverket (JRCC).

Fartygsolycka

Nationell och internationell sjöfart anlägger till Port of Skellefteå och Rönnskärs hamn i Skelleftehamn. Även om sjöfartsolyckor hör till ovanligheten går de inte utesluta.

Fartygen kan vara allt från mindre fritidsbåtar till internationella fraktfartyg. Olycksområdet för dessa fartyg är brett och kan utgöra allt från att fartyget hamnar i sjönöd, går på grund eller annat nödläge.

Kommunens räddningstjänst samverkar under insatser till sjöss med Sjöfartsverket, Kustbevakningen, Port of Skellefteå, Sjöräddningssällskapet och Sjöfartsverket (JRCC).

Se även kap för mer information om hamnar och gränser mellan kommunalt och statligt vatten.

Olyckor kring riskanläggningar

I kommunen finns två gruvdammar som klassas som riskanläggningar enligt Förordning (2013:319) om utvinningsavfall. Dammarna förvarar anrikningssand som är den del av malmen som återstår som restprodukt efter utvinning av värdemetaller.

Den riskbild som finns vid gruvdammarna är huvudsakligen omfattningen av uppdämd volym, sand och vatten. Vid ett dammhaveri kommer stora delar av den uppdämda volymen att sköljas ut över den omkringliggande omgivningen. Risken för dammhaveri är mycket låg, då det finns en omfattande reglering kring dessa anläggningar.

Om ett dammhaveri eller fara för dammhaveri ändå skulle uppstå kommer räddningstjänsten att gå ut med ett VMA, Viktigt meddelande till allmänheten i radio och TV. Räddningstjänst och polis kommer även kontrollera att ingen människa finns kvar inom de översvämningshotade områdena.

⁴² Vägledning – samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö (November 2018)

Värdering

Skyddet inom kommunen för de risker som orsakar flest olyckor har värderats och bedöms uppfylla målet om ett tillfredsställande och likvärdigt skydd, samt att de kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

I en nationell jämförelse med de olika olyckstyperna finns en skillnad mellan Skellefteå kommun och Sverige. Det är exempelvis en något större del brand i byggnad, trafikolyckor och drunkningstillbud i Skellefteå kommun än jämfört med hela Sverige. Däremot inträffar färre brand eller brandtillbud i skog eller mark i Skellefteå kommun. Vid en djupare jämförelse mot övriga jämförelseområden och olyckstyper så uppstår större likheter i antal larm per 1000 invånare.⁴³

Mer uppdelat i undergrupper så har Skellefteå kommun fler bränder i industrier än många jämförelseområden. Orsaken till detta är sannolikt att det också finns mer industrier per 1000 invånare än på många andra platser. Inom denna grupp finns även Sevesoanläggningar och övriga farliga verksamheter.

Den stora inflyttningen som väntas i kommunen ställer krav på kommunen. Bostäder och industrier kommer byggas på nya geografiska platser, även förtätning kommer ske. Detta ställer stora krav på kommunen att hantera den utökade mängden räddningsinsatser som förväntas ske med en ökad befolkning.

Kommunen har en något äldre befolkning än rikssnittet. Då äldre och vissa riskgrupper är överrepresenterade i olycksstatistiken för brand i byggnad så kommer kommunen fortsätta arbeta med åtgärder för att säkerställa ett skäligt brandskydd i såväl äldreboenden som bostäder för riskgrupper.

Kommunen har historiskt kunna hantera alla de olyckor som inträffat genom kommunala räddningsinsatser utan större brist på resurser. Klimatförändringarna skapar dock risk för större och mer omfattande insatser som kan göra att kommunens resurser för räddningstjänst blir mer ansträngda.

Brandstationsplaceringar i kommunen är under översyn och en flytt av huvudstationen planeras till Östra Navet, i samband med det kan det bli aktuellt att en RIB station placeras i Kåge.

⁴³ IDA, Utlösande händelse eller uppdragstyp, 2018–2020

Mål

Kommunens mål för den förebyggande verksamheten och räddningstjänsten utgår från värderingen av risker i Skellefteå kommun. De nationella målen utgör också den grund som Skellefteå kommunens mål vilar på.

Nationella mål

I 1 kap. 1, 3 och 3a § LSO anges de nationella målen och syftet med den verksamhet som ska bedrivas enligt lagen:

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.
- 3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.
- 3a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

De nationella mål som avses i 10§ är för förebyggande 1 kap 1 och 3§§ LSO och för räddningstjänst 1 kap 1 och 3§§ LSO.

Utöver de nationella målen finns även en nationell strategi för stärkt brandskydd

Nationell strategi för stärkt brandskydd - Vision och mål

Vision

"Ingen ska omkomma eller skadas allvarlig till följd av brand"

De **Mål** som gäller fram till 2030 är:

Liv och hälsa

- Antal omkomna vid bränder i bostadsmiljö ska vara under 60 per år.
- Antal allvarligt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska vara:
Under 600 per år (personer transporterade från olycksplats med ambulans).
Under 400 per år (personer i slutenvård).

Egendom

- Kostnad för egendomsskador ska följa en nedåtgående trend.
- Antal utvecklade bostadsbränder ska vara under 2 500 per år.

Skyddsåtgärder

- Andel hushåll med fungerande brandvarnare ska vara minst 95 %.
- Andel hushåll med handbrandsläckare ska vara minst 80 %.
- Andel hushåll med brandfilt ska vara minst 70 %.

För att uppnå dessa mål arbetar kommunen aktivt på olika sätt mot dessa fem nationella fokusområden.

Nationellt finns fem fokusområden

1. Stärka särskilt riskutsatta individers brandskydd i hemmiljö
2. Stärka kunskapen att förebygga och agera
3. Öka antalet fungerande brandvarnare
4. Verka för att genomföra en första insats med kort responstid
5. Utveckla kunskap genom forskning, lärande och innovation.

Kommunens mål

En av de största utmaningarna i verksamheten är att bibehålla nuvarande förmåga på verksamheten i ett läge där kommunen växer och riskerna i kommunen också ökar.

Skyddet i kommunen bedöms som tillfredsställande och likvärdigt utifrån övriga kommuner och jämförelseområden i Sverige. Trots kommunens relativt höga riskbild när det gäller farliga verksamheter, industrier och transportleder så är det historiska underlaget i många områden i likhet med jämförelseområden. Inom områden där kommunen sticker ut planeras åtgärder.

Utveckling som sker inom kommunen är i sig själv en utmaning, där nya industrier, samlingslokaler och bostadsområden etableras. Därför behöver utvecklingen följas och de risker som uppkommer därav hanteras. En annan utmaning är förändrat klimat och extremväder till följd av

detta. Dessa utmaningar gör att riskbilden i kommunen gradvis kommer förändras och kräver därmed förebyggande åtgärder samt anpassningar av beredskapen.

För att säkerställa att räddningstjänsten fokuserar på rätt uppgifter krävs täta kontakter med näringslivet i det förebyggande arbete, insatsplanering (insatsförberedelser) och övningar.

Ett annat viktigt område är erfarenhetsåterföring som sker genom ett lärande från tidigare räddningsinsatser som genomförs, dels från kommunens egna olycksundersökningar, dels genom att ta del av erfarenheter från insatser på andra håll i världen. Kontinuerlig uppföljning av tidigare insatser genom After Action Review, AAR och omvärldsbevakning med nya metoder och tekniker är en viktig faktor i detta arbete.

De särskilda målsättningarna kommunen beslutat om med grund i de nationella målen enligt LSO 1 kap 1 och 3§§ LSO och utifrån den nationell strategi för brandskydd och fokusområden är;

1. Minska antalet bränder och skador till följd av bränder framförallt, industrier och bostäder där människor med vårdbehov vistas.
2. Minska antalet trafikolyckor med risk för allvarliga skador inom hela kommunens vägnät utifrån nollvisionen.
3. Arbeta för att responstiden i kommunen inte ska öka och där det är möjligt att minska responstiden. Samt att rätt och tillräckligt med resurser anländer till olycksplatsen på ett säkert sätt.
4. Öka den enskildes vilja och förmåga att ta eget ansvar för olyckor och brandskydd i hemmet, i vardag, kris och krig.
5. Minska antalet stora olyckor och konsekvenser därav i kommunen inom all form av verksamhet, som exempelvis skogsbränder, industrier, kriser, extremväder.
6. Aktivt närvara och medverka i olika forsknings och utvecklingsprojekt som främjar riskreducerande åtgärder och operativ räddningstjänst inom kommunens område.

För att genomföra åtgärder kan det vara nödvändigt att samverka inom och mellan kommuner och med andra aktörer. Ytterligare resurser kan också behöva tillföras.

Förebyggande – förmåga och verksamhet

Tillsyn

Kommunens tillsyn utgår från kommunens tillsynsplan som i sin tur baseras på MSBFS 2021:8 föreskrift och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Tillsynsarbetet utgår från MSB handbok "Kommunal tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor".

Kommunen genom räddningstjänsten genomför tillsyn utifrån 5 kap. 1§ LSO. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter utifrån 2 kap. 2 och 4 §§ LSO. Kommunstyrelsen ansvarar för tillsynen över samhällsbyggnads egna verksamheter.

Syftet med tillsynen är att kontrollera att den enskilde uppfyller sina skyldigheter och är en viktig del i kommunens olycksförebyggande arbete.

Tillsyn utifrån 2 kap. 2 § LSO, görs över byggnader eller anläggningar och deras verksamheter för att säkerställa ett skäligt brandskydd. Tillsynen syftar till att kontrollera nyttjanderättshavarens och fastighetsägarens systematiska brandskyddsarbete (SBA) och bedöma om skyddsnivån är skälig i förhållande till byggnadens/anläggningens och verksamhetens riskbild. Genom kontrollen av det systematiska brandskyddsarbetet, avses både organisatoriskt- och byggnadstekniskt brandskydd.

Tillsyn utifrån 2 kap 4 § LSO, görs på de anläggningar där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljö. Dessa anläggningar beslutas av länsstyrelsen. Tillsynen avser kontroll av de särskilda krav som ställs på dessa anläggningar exempelvis att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig förmåga att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen.

Utöver de byggnader och anläggningar som återfinns i MSB:s föreskrifter ska tillsyn göras där stora risker föreligger, både utifrån risk för förlust av människoliv och andra anläggningar där konsekvensen av en brand skulle kunna bli stora. Utifrån den värdering av kommunens riskbild kan en ökad risk för bränder i industrier ses varför också industrier är ett prioriterat område.

Samhällsbyggnadsnämnden har delegerat ut behörighet att fatta beslut utifrån LSO 5 kap 1§ till utsedda medarbetare på räddningstjänsten.

Mer information kring kommunens tillsynsarbete, resurser och kompetens återfinns i kommunens tillsynsplan, se dokumentförteckningen i Bilaga A: Dokumentförteckning

Stöd till den enskilde

För att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter och hantera sina risker ska kommunen enligt, 3 kap 2§ LSO, ge den enskilde rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sin skyldighet utifrån LSO. Detta görs genom att informera och ge råd inom förebyggande och skadeavhjälpanande åtgärder som den enskilde kan vidta, samt information om risker.

Målgrupp för dessa åtgärder är boende och fastighetsägare, funktionshindrade, glesbygd och skolungdomar, samt kommunens anställda. Räddningstjänsten bedriver bara brandutbildning till personer anställda i kommunen eller kommunala bolag. Enklare, kostnadsfri brandutbildning genomförs dock med inriktning mot ideella föreningar och organisationer.

Som underlag för arbetet har räddningstjänsten i sin verksamhetsplanering en strategi kring hur arbetet ska ske. Kommunens mål är att stärka den enskildes kunskaper och skapa förmågan att själv hantera olyckor.

Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunens ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll), ansvaret för detta ligger på förvaltningen samhällsbyggnad och Verksamheten Sotningen.

Kommunen genomför rengöring och brandskyddskontroller i egen regi och det utförs av Verksamheten Sotningen under ledning av en skorstensfejarmästare.

Kommunens resursbehov för rengöring och brandskyddskontroller utgörs av, (4) årsarbetskrafter för brandskyddskontroll och (6) årsarbetskrafter för rengöring (sotning).

Frister för brandskyddskontroll och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Kommunen har beslutat om frister för rengöring med stöd av MSBFS 2014:6, för de som eldar i mindre omfattning kan fristerna utökas. Detta administreras av skorstensfejarmästaren.

Kommunen följer årligen upp att sotning och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna.

Möjligheten för egen sotning finns och anmälan till detta sker till skorstensfejarmästaren som godkänner ansökan, efter genomgång av sotningsobjektet.

Övriga förebyggande åtgärder

I kommunen stödjer räddningstjänsten, aktuella förvaltningar inom ärenden enligt Plan och bygglagen, PBL (2010:900). Det innebär i första hand att vara sakkunnig inom brandområdet inom byggprocessen.

Inom planprocessen handlar det främst om att beakta kommunens förmåga att genomföra räddningsinsats, behovet av fordon och utrustning för livräddning på hög höjd, brandvattenförsörjning och framkomlighet för räddningsfordon.

Inom Förvaltningen Samhällsbyggnad finns även kompetens att hantera frågor som berör ras- och skred, översvämningar, avstånd till olika riskfyllda verksamheter och farligt gods leder.

I frågor om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622) bistår räddningstjänsten, Tillståndsenheten i frågor som om lokalerna är anpassade för det personantal samt verksamhet som anges i ansökan.

Räddningstjänsten är även remissinstans till Polismyndigheten i frågor kring säkerhet vid allmän sammankomst, offentlig tillställning, användande av offentlig plats, idrottsevenemang eller fyrverkeri, scenfyrverkeri eller annan pyroteknik enligt ordningslagen (1993:1617) samt tillstånd till hotell- och pensionatverksamhet enligt lag (1966:742) om hotell- och pensionatsrörelse.

Förvaltningen Samhällsbyggnad är remissinstans till länsstyrelsen i frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken.

Kommunen genom räddningstjänsten har till stora delar ett tillstånds och tillsynsansvar för Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) samt Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer.

Kommunen arbetar även inom olika samverksamforum med förebyggande åtgärder som suicidprevention, trafiksäkerhetsplanering och hantering av våldsutsatta situationer.

Kommuner har möjligheten att utfärda eldningsförbud utifrån Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, (LSO). Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot eldningsförbudet kan dömas till böter. Utformningen av eldningsförbudet är därför viktigt att de är både tydligt och rättsäkert. När behov av eldningsförbud föreligger vid stor skogsbrandrisk, ska kommunerna i Västerbotten genomföra en samordnad bedömning tillsammans med Länsstyrelsen, för att på ett tydligt sätt informera allmänheten förutsättningarna för eldningsförbudet.

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Övergripande

Tillgång till egna resurser

Under dygnets alla timmar, året om, upprätthåller räddningstjänsten i kommunen en förmåga att hantera de olyckor som kan inträffa.

Figur 1 Brandstationsplaceringar och dess stationsnummer i Skellefteå kommun

Station 40 i Skellefteå med heltidsanställd personal har en anspänningstid på 90 sekunder. RIB stationerna i kommunen har en anspänningstid på 5 minuter. Med anspänningstid menas tiden från att enheten larmas av SOS Alarm tills att den är på väg mot insatsen.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun

Geografisk utgångspunkt	Personella resurser (Befäl + Brandmän)	Anspännings-tid	Specialresurser
Skellefteå, Station 40	2+5	90 sekunder	Styrkeledare, Släckbil, Tankbil, Höjdfordon, Tung räddning, Större båt, Specialresurser
Burträsk, Station 42	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Tankbil, Båt
Bygdsiljum, Station 425	1+1	5 min	Styrkeledare, Släckbil, Båt
Kalvträsk, Station 429	Värn	Ingen anspänningstid	Släckbil
Lövånger, Station 43	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Tankbil, Större Båt
Skelleftehamn, Station 44	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Större Båt
Byske, Station 45	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Större Båt
Fällfors, Station 46	1+1	5 min	Styrkeledare, Släckbil, Båt
Jörn, Station 47	1+2	5 min	Styrkeledare, Släckbil, Båt
Boliden, Station 48	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Tankbil, båt
Bureå, Station 49	1+4	5 min	Styrkeledare, FIP, Släckbil, Större båt
Skellefteå	1	Skyndsamt	Insatsledare

Tillgång till resurser i samverkan med andra kommuner

Kommun har överenskommelse med Arvidsjaurs och Norsjö kommun om ömsesidig larmning av närmaste räddningsstyrka för att få kortast möjliga insatstid till olycksplatsen.

Övriga grannkommuner, Piteå, Umeå och Robertsfors ingår i ett gemensamt ledningssystem och larmas enligt plan. Inom hela samverkansområdet Räddningssamverkan Nord, finns möjlighet att larma resurser över kommungränsen. Mer kring gemensam ledning under kapitel, Ledning i räddningstjänsten.

Alarmering av räddningsorganet

Kommunen har avtal med SOS Alarm AB som i första hand genom SOS Luleå larmar ut räddningsresurser. När samtal inkommer larmar SOS ut räddningsstyrkor enligt larmplan, beslutad

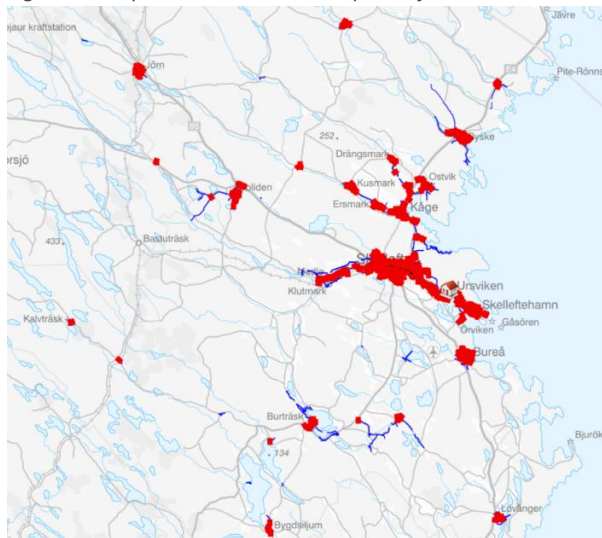
av räddningschefen utifrån konceptet Dynamisk Resurs Hantering (DRH), vilket innebär att närmaste enhet med begärd förmåga larmas.

Vid avbrott eller störningar i telenäten då det inte går att ringa 112 har allmänheten möjlighet att larma kommunen genom att bege sig till någon av följande brandstationer Burträsk, Bygdsiljum, Lövvånger, Byske, Fällfors, Jörn, Boliden eller Bureå. Från dessa platser kan även övriga räddningsresurser i kommunen samt övriga blåljusorganisationer larmas. Information om eventuellt övriga platser meddelas via "Viktigt meddelande till allmänheten".

Brandvattenförsörjning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för brandvattenförsörjningen i kommunen.

Figur 2 Röda punkter visar var brandposter finns

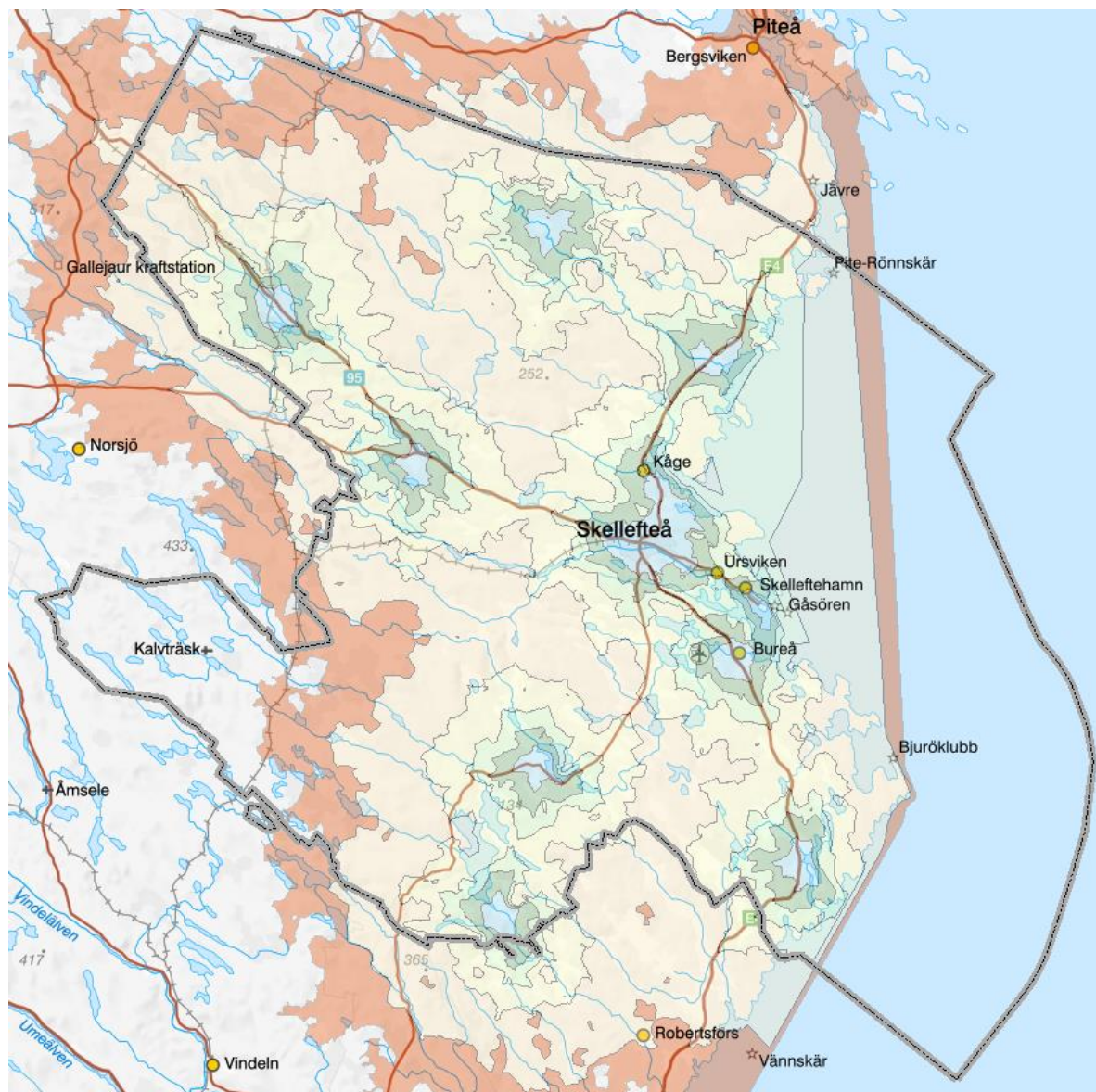
Brandvattenstrategin inom Skellefteå kommun utgörs i huvudsak av tre olika metoder för att kontinuerligt försörja en släckinsats med brandvatten:

1. Konventionell brandvattenförsörjning med slang från brandpost till brandplatsen.
2. Alternativ brandvattenförsörjning med skytteltrafik från brandpost eller vattenkiosk till brandplatsen.
3. Upptag av vatten från reservoarar eller öppet vatten.

Kommunen har som ambition att upprätta en brandvattenplan.⁴⁴

⁴⁴ Distribution av dricksvatten - P114, 2020

Responstider

Figur 3 Responstider för räddningsenheter från Skellefteå kommun, kartan innefattar larmhanteringstid, anspänningstid och körtid

Kartan visar responstiden för olika delar i Skellefteå kommun utifrån färgskalan i

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Tabell 4. Med responstiden menas tiden från att SOS får samtal av hjälpsökande till dess att räddningstjänsten är framme på plats. Aktuella underlag för körtidsanalysen redovisas i Tabell 5.

Tabell 4 Färgskalan, visar responstiden i minuter

Skellefteå : 0 - 10
Skellefteå : 10 - 12,5
Skellefteå : 12,5 - 15
Skellefteå : 15 - 20
Skellefteå : 20 - 30
Skellefteå : 30 - 40

Tabell 5 Visar underlag för beräkning av responstid i kartan ovan

	Beräkningsunderlag karta Figur 3, sekunder
Larmhanteringstid (Historisk)	110
Beräknad Anspänningstid Skellefteå (Heltid)	90
Beräknad Anspänningstid Skellefteå (RIB)	300

Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Kommunen har överlåtit åt Kalvträsk frivilliga brandkår att vidta de inledande begränsade åtgärder som åligger Kalvträsk räddningsvärn.

Samverkan med andra aktörer

Kommunen har i olika omfattning en etablerad samverkan med flera aktörer, såsom SOS Alarm AB, Länsstyrelsen Västerbotten, region Västerbotten, Trafikverket, Kustbevakningen, Sjöfartsverket, sjöräddningssällskapet, polisen och Försvarsmakten. Kommunen har också överenskommelser om resurser med vissa av de farliga verksamheterna i kommunen som har lämpliga resurser att tillgå vid räddningsinsatser.

Räddningstjänsten har även deltagit i uppstarten av ett skogsbrandvärn, en förening vid namn, Skellefteå Räddningstjänst Skogsbrandvärn (SRS), som i första hand ska kunna assistera räddningstjänsten med frivillig personal vid räddningsinsatser.

Övningar sker med de olika samverkande aktörerna i olika forum och i varierande omfattningen.

Avtal som säkerställer samverkan och tillgång till resurser finns i Bilaga A: Dokumentförteckning

Varning och information till allmänheten

Varnings- och informationssystemet Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA-systemet) syftar till att kunna varna och ge vägledande information vid olyckor, svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och andra allvarliga händelser.

Några tänkbara händelser som kan föranleda ett snabbt behov av varning och information är:

- Utsläpp av giftiga eller brandfarliga gaser
- Olje- och kemikalieutsläpp som påverkar vattentäkter
- Stor explosionsrisk
- Omfattande brand som producerar stora mängder giftig eller irriterande brandrök
- Dammbrott
- Radioaktivt nedfall
- Höjd beredskap och krig

Meddelanden som behöver nå allmänheten i samband med sådana situationer, s.k. viktiga meddelanden till allmänheten, är grundläggande för att kunna skydda medborgare och egendom såväl vid allvarliga olyckor i fredstid som under höjd beredskap. VMA-systemet är inte något tekniskt system utan kan beskrivas som en ordning för varning och information till allmänheten genom olika kanaler.

VMA-systemet ska kunna fungera både i fred och krig för att skydda människor och egendom. Det utgör därför en viktig del av Sveriges krisberedskap, befolkningsskydd och ytterst försvarsförmåga.

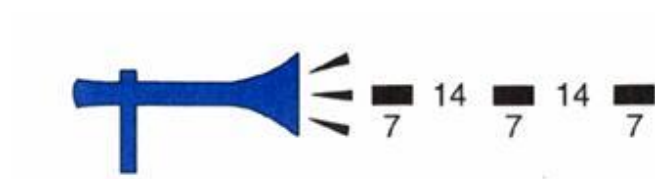
De kanaler som finns tillgängliga för sändning av viktiga meddelanden till allmänheten är i huvudsak sändning i radio och tv, till telefoner (SMS) och i anläggningar för utomhusvarning populärt kallat "Hesa Fredrik".

Räddningsledaren ansvarar för att allmänheten varnas och att riktig information lämnas vid allvarliga olyckor. Vid beslut om att allmänheten ska varnas med anledning av omedelbart eller snart förestående fara, används "Viktigt meddelande till Allmänheten" (VMA) som begärs hos SOS Alarm som vidarebefordrar till radio och TV. Två nivåer finns; *varningsmeddelande* respektive *informationsmeddelande*. Varningsmeddelandet kan kombineras med signal från utomhusvarning. Varningsmeddelandet bryter pågående mediasändningar medan informationsmeddelande får anpassas till sändningstablån.

För viktiga meddelanden eller information som inte innebär omedelbar eller snart förestående fara kan lokalradion nyttjas genom att begära sändning av "*myndighetsmeddelande*".

Vid extraordinär händelse eller en större olycka kommer viktiga meddelanden och annan nödvändig information att publiceras på Skellefteå kommuns hemsida.

Utomhusvarningssystemet täcker området Skelleftehamn, Ursviken, Örviken, Skellefteå centralort samt Bolidens samhälle. VMA-signalen består av upprepade 7 sekunder långa ljudstötter med 14 sekunders paus emellan.

När signalen ges ska allmänheten bege sig inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på riks- eller lokalradion. Kommunen ansvarar för driften av utomhusvarningssystemet. Utlöst signal ska direkt åtföljas av aktuell information i radio och TV.

Utomhusalarmeringssystemet kan även kompletteras eller ersättas med SMS utskick. Räddningsledaren kan därmed skicka ut SMS information via SOS Alarm genom VMA-systemet till mobiltelefoner som befinner sig i ett riskområde.

Boliden Rönnskär och Boliden Anrikningsverket har själva möjlighet att initiera utomhusvarningssystemet inom sitt närområde.

Utöver de nationella VMA systemet har även Bolidenområdet och Björkdalgruvan, med hänsyn till gruvdammar samt Forcit i Skelleftehamn egna larmsystem för att varna allmänheten i anslutning till deras verksamheter.

Per olyckstyp

För att beskriva vilken effekt som uppnås så beskrivs hur olika stationsområden klarar av att genomföra nyckeluppgifter. De olika stationsområdena kan ha något olika nyckelresurser, se Tillgång till egna resurser, men ändå förmåga att genomföra likvärdiga nyckeluppgifter och uppnår därmed samma effekt.

Om önskad effekt kan uppnås beror på insatsens storlek, en station med generellt lägre antal förmågor kan klara av mindre insatser själv medan en stor insats kräver resurser från flera stationer. Beskrivningen blir därför en generell beskrivning av vad som klaras av inom respektive stationsområdes geografiska område. Trots denna uppdelning så larmas inte stationerna enskilt, utan nödvändiga resurser larmas från hela kommunen eller samverkansområdet Räddningssamverkan Nord, se mer i kap Alarmering av räddningsorganet.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Brand i byggnad

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Genomföra livräddande och skadeavhjälpanse insatser exempelvis – alla personer ska vara utrymda ur byggnaden och hotade liv räddas. - Förhindra skador på egendom exempelvis genom att brandspridningen till omkringliggande byggnader förhindras, branden släcks i startbyggnaden och branden begränsas till startutrymmet. - Förhindra skador på miljön genom att omhänderta miljöskadliga ämnen - Bränders samhällspåverkan minskas.	- Utföra utvändig släckning - Hjälpa med utrymning med stege genom fönster vars underkant är högst 11 meter över marknivå - Hjälpa med utrymning med höjdfordon genom fönster vars underkant är högst 23 meter över marknivå - Hjälpa med utrymning med stege genom fönster från högst tredje våningsplanet (friliggande flerbostadshus) - Utföra rökdykarinsats - Utföra samtidiga livräddnings- och/eller släckningsinsatser - Möjlighet att ansluta till brandpost - Brandvattenförsörjning av brandplatsen med tankbil - Utföra rökdykning i hög riskmiljö - Utföra beskjutning av gasflaskor - Utföra insats i gruvmiljö	- Släckbil - Tankbil - Rökdykare - Skarvstege - Utskjutsstege - Höjdfordon - Skytt - Brytverktyg - Gruvresurser

Förmåga Brand i byggnad											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Utföra utvändig släckning	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hjälpa med utrymning med stege genom fönster vars underkant är högst 11 meter över marknivå	X	X	X		X	X	X		X	X	X
Hjälpa med utrymning med höjdfordon genom fönster vars underkant är högst 23 meter över marknivå	X										
Hjälpa med utrymning med stege genom fönster från högst tredje våningsplanet (friliggande flerbostadshus).	X	X	X		X	X	X		X	X	X
Utföra rökdykarinsats	X	X	X (med stöd)		X	X	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X	X

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Utföra samtidiga livräddnings- och/eller släckningsinsatser	X										
Möjlighet att ansluta till brandpost	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Brandvattenförsörjning av brandplatsen med tankbil	X	X			X					X	
Utföra rökdykning i hög riskmiljö	X										
Utföra beskjutning av gasflaskor	X*										
Utföra dörrbrytning genom säkerhetsdörrar	X										
Utföra insats i gruvmiljö	X					X		X		X	

*Anspänningstiden för skytt kan vara längre än angivet i Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid.

I Fällfors, Bygdsiljum och Jörn finns en lägre förmåga kring livräddning, då de bemannas av 1+1 respektive 1+2. Jörn och Bygdsiljum kan självständigt genomföra en rökdykning om de bemannar upp till 1+4 genom tex fri inryckning. Fällfors har en mindre släckbil som inte kan användas vid rökdykning.

I Skellefteå, Burträsk, Lövånger och Boliden finns tankbilsresurs som snabbt kan brandvattenförsörja en släckinsats. Brandplatsen kan vattenförsörjas antingen genom uppkoppling mot brandpost i närheten eller genom skytteltrafik med tankbilar.

Beskjutning av gasflaskor är en specialförmåga som inte alltid finns beredskapslagd. Om beskjutning krävs så kan personal behöva ringas in.

I Skellefteå, Boliden, Skelleftehamn och Fällfors finns utökad förmåga att genomföra insatser i gruvmiljö, dessa kårer är tränade på utrustning anpassad för gruvinsats. Tillsammans med gruvföretagen och Lycksele räddningstjänst, finns ett samarbete och inarbetade rutiner för att hantera insatser i gruvmiljö.

Förmåga till utrymning via fönster med hjälp av kommunens stegutrustning

Nedan redovisas olika delar av kommunen där stegutrymning kan genomföras. Mer information kring förutsättningar för fönsterutrymning återfinns i dokumentet "Fönsterutrymning i Skellefteå kommun" se Dokumentförteckning.

Tabell 6 Olika stationers möjlighet till att hjälpa till med fönsterutrymning

Område och station	Utrustning	Förmåga
Skellefteå, Station 40	Utskjutsstege och höjdfordon	23 meter
Burträsk, Station 42	Utskjutsstege	11 meter
Bygdsiljum, Station 425	Utskjutsstege	11 meter
Lövånger, Station 43	Utskjutsstege	11 meter
Skelleftehamn, Station 44	Utskjutsstege	11 meter
Byske, Station 45	Utskjutsstege	11 meter
Fällfors, Station 46	Skarvstege	Under 11 meter
Jörn, Station 47	Utskjutsstege	11 meter
Boliden, Station 48	Utskjutsstege	11 meter
Bureå, Station 49	Utskjutsstege	11 meter
Kalvträsk, Station 429	Skarvstege	Under 11 meter

Räddningstjänsten kan genomföra utrymning genom fönster vars underkant är högst 11 meter över marknivå inom 10 minuter. För Skellefteå centralort är höjden för fönsterutrymning 23 meter inom 10 minuter.

Inom 20 minuter klarar räddningstjänsten att hjälpa till med utrymning genom fönster från högst tredje våningsplanet (friliggande flerbostadshus).

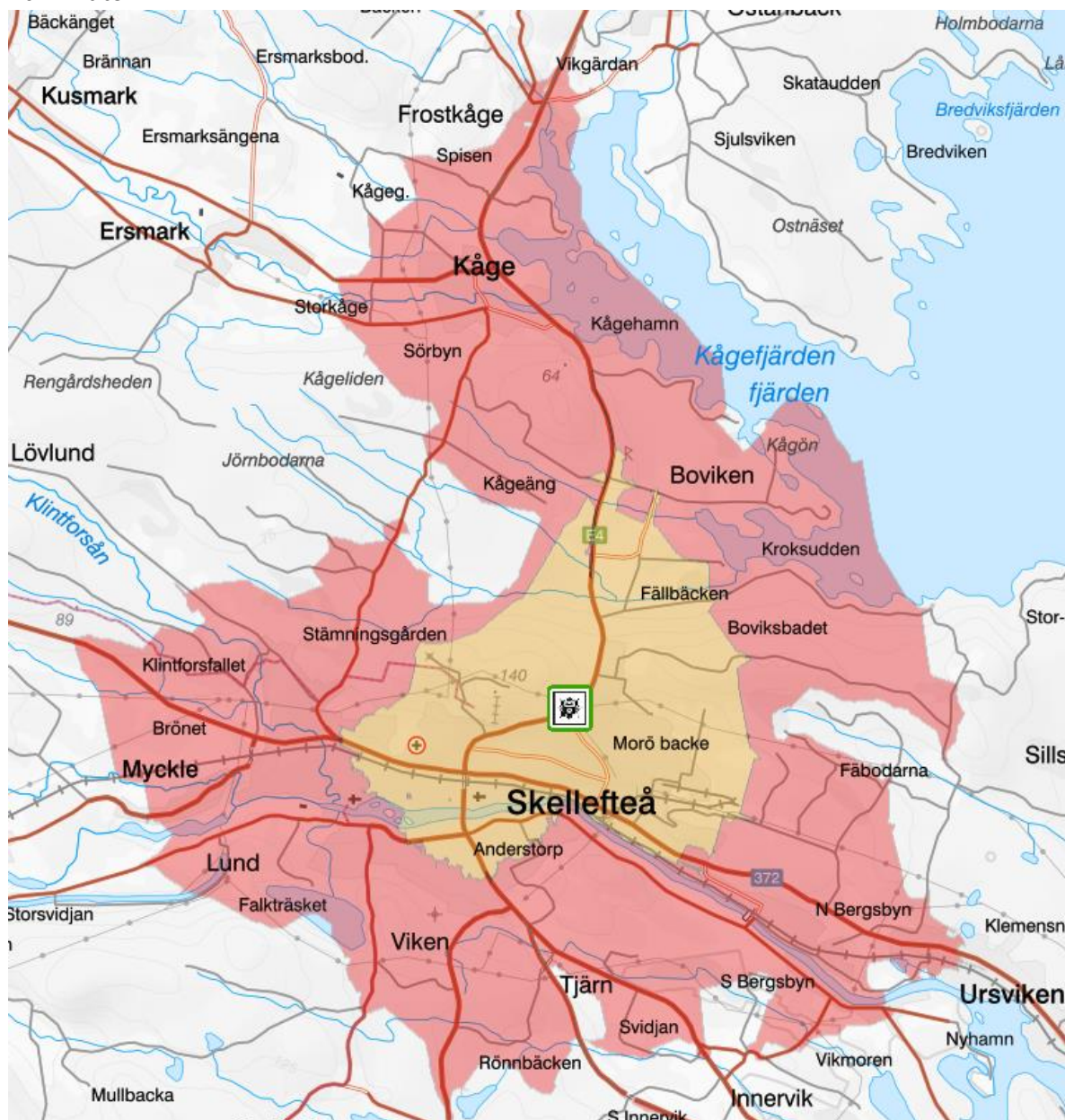
Inom det inre gulfärgade området redovisas den faktiska Insatstiden, vilket innefattar, **larmhanteringstid** dvs tiden från att SOS får larmet till att räddningstjänsten larmas, **räddningstjänstens anspänningstid, räddningstjänstens körtid** samt **uppstartstid för insatsen**.

Det yttre rödfärgade området redovisar Insatstiden i form av räddningstjänstens **anspänningstid** och **körtid**, och därmed utan larmhanteringstid och uppstartstid för insatsen.

Uppstartstiden är uppskattat till 2,5 minuter för stegresning och uppställning av höjdfordon. Larmhanteringstiden är satt till 110 sekunder. Anspänningstiden för stationerna finns redovisat i Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun.

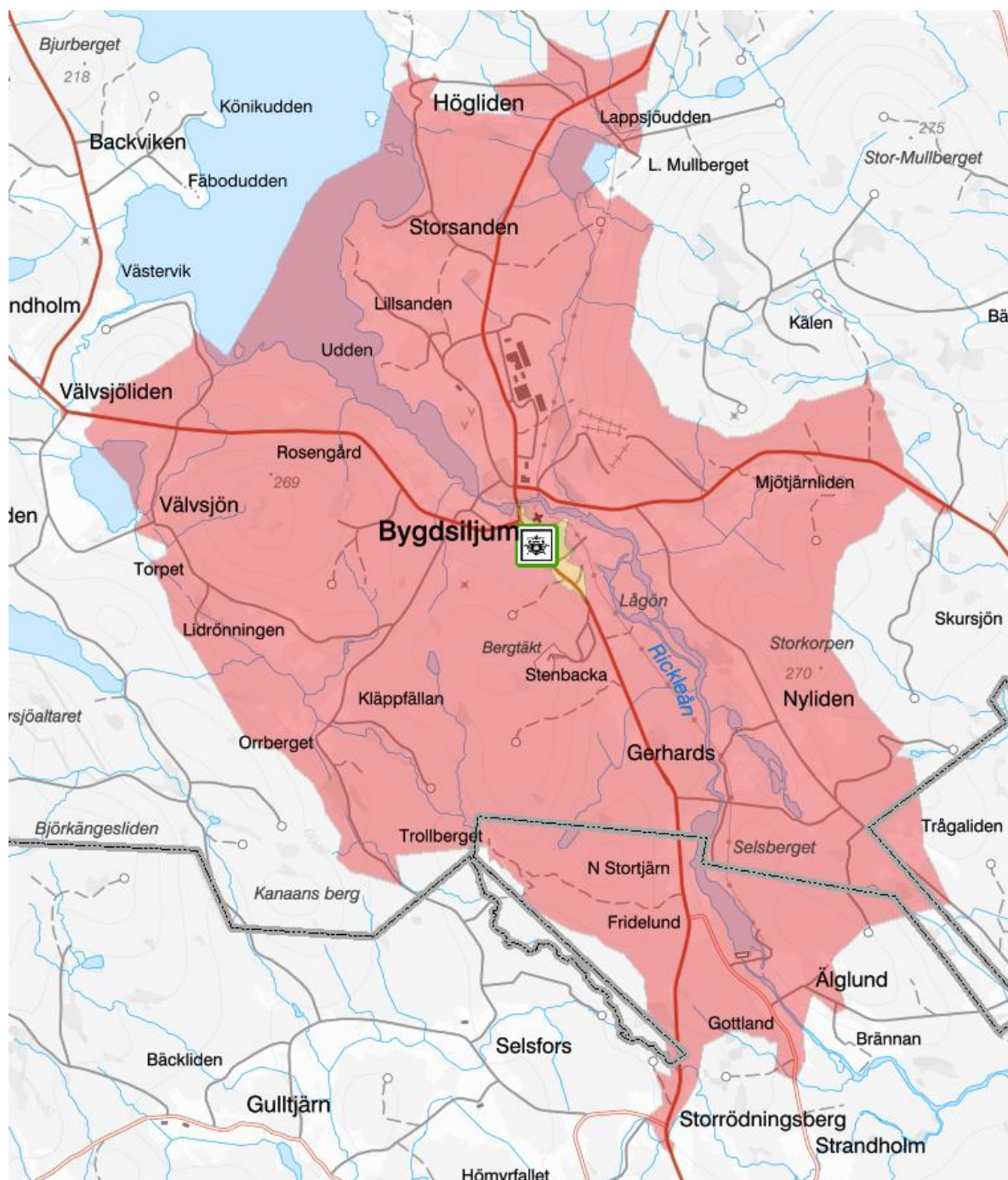
HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

10 minuter

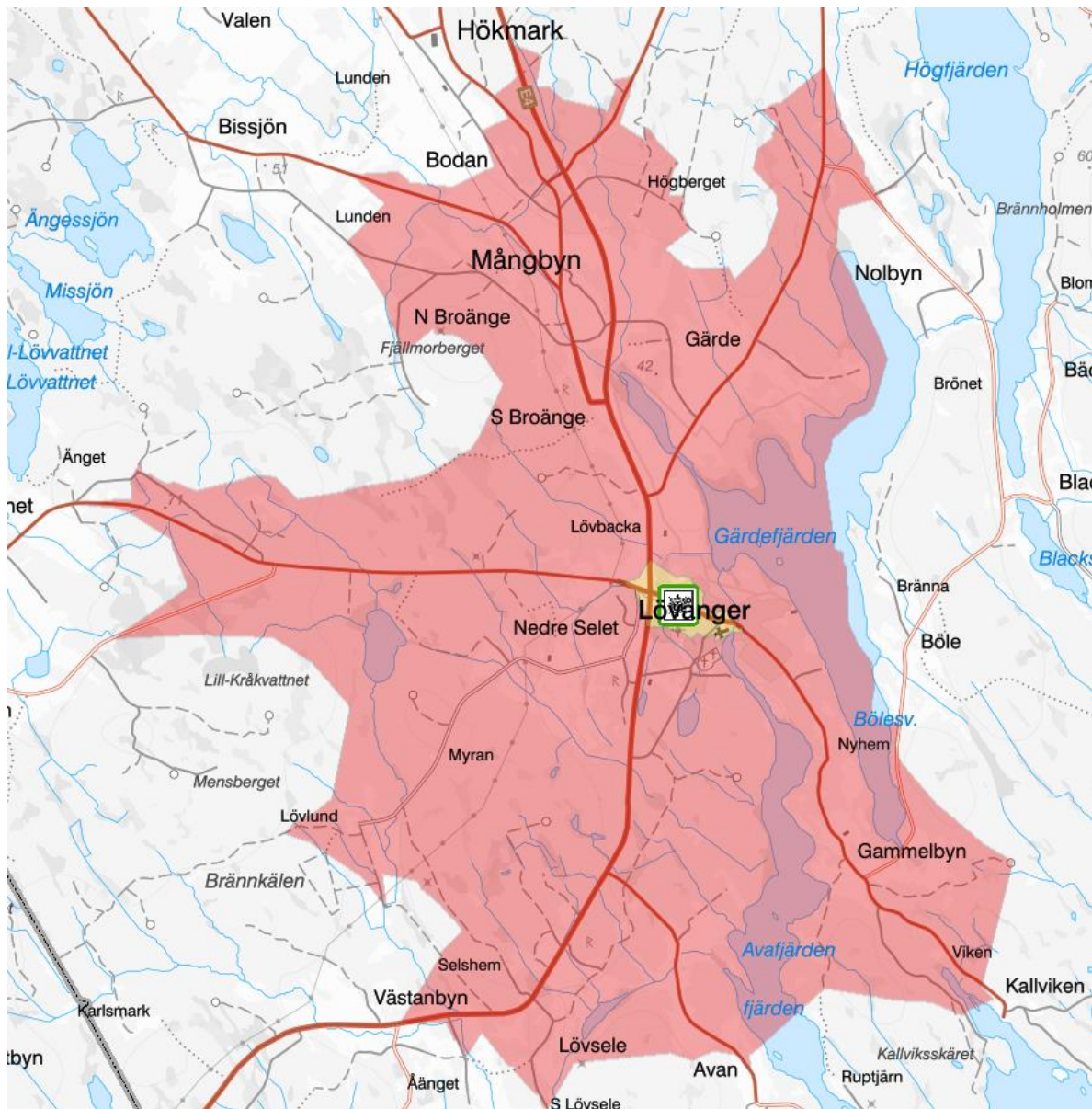
Figur 4, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Skellefteå, Station 40

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

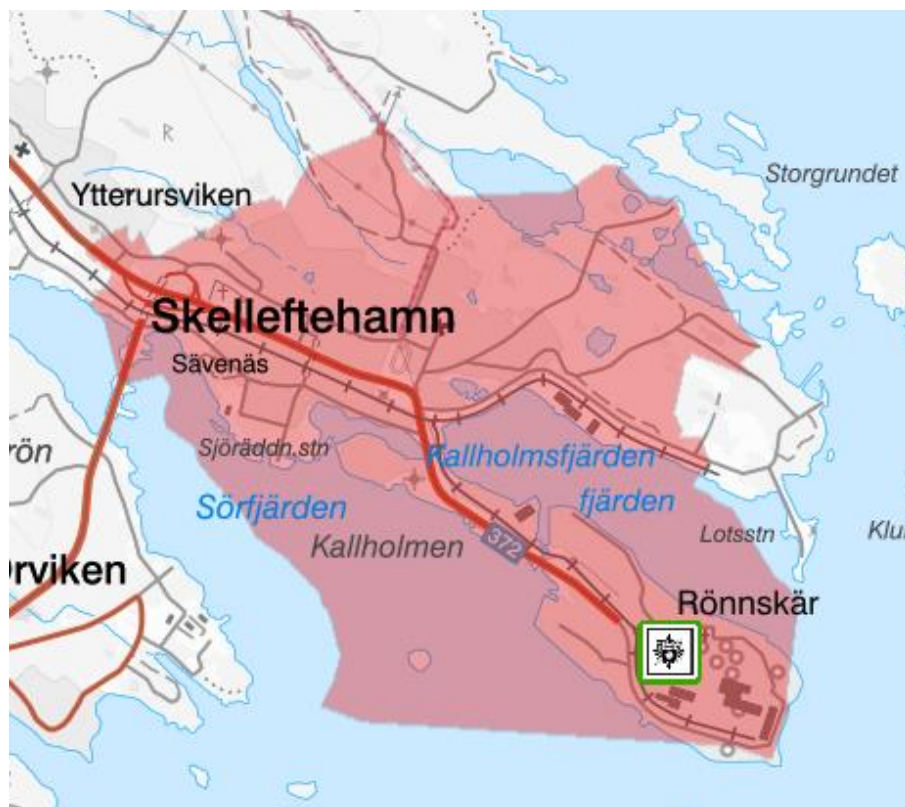

Figur 6, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Bygdsiljum, Station 425

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

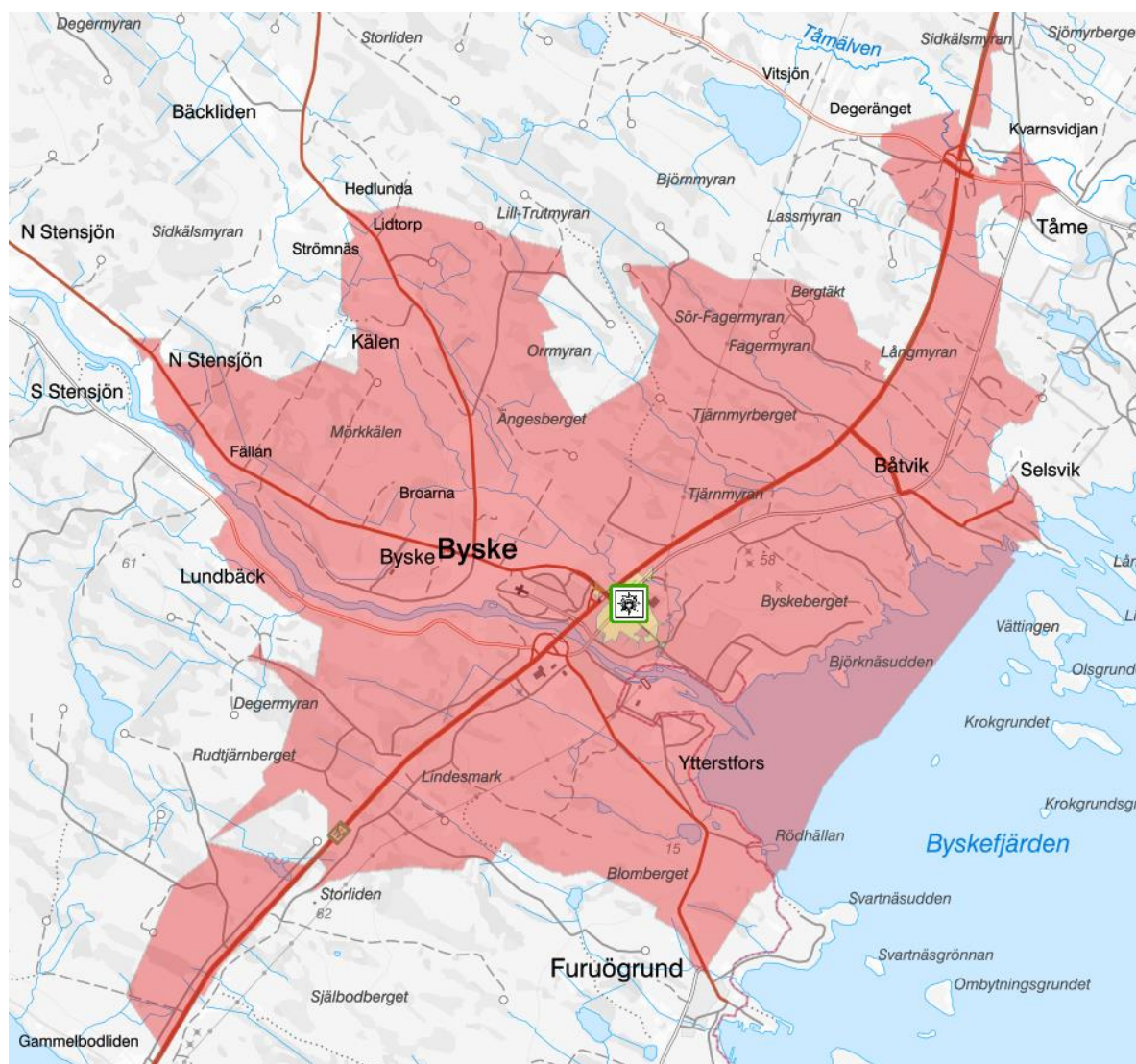

Figur 7, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Lövånger, Station 43

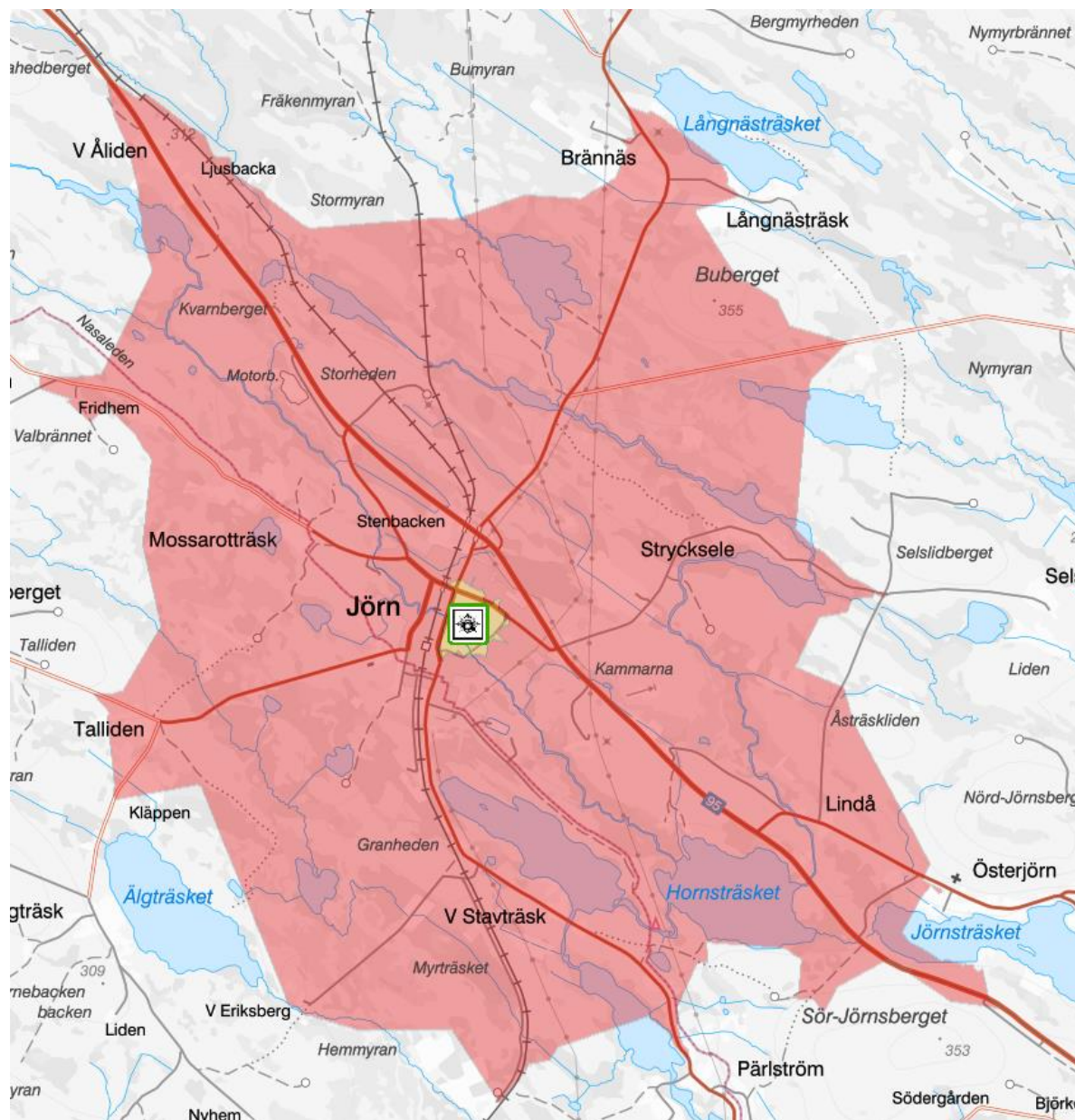
Figur 8, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Skelleftehamn, Station 44

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

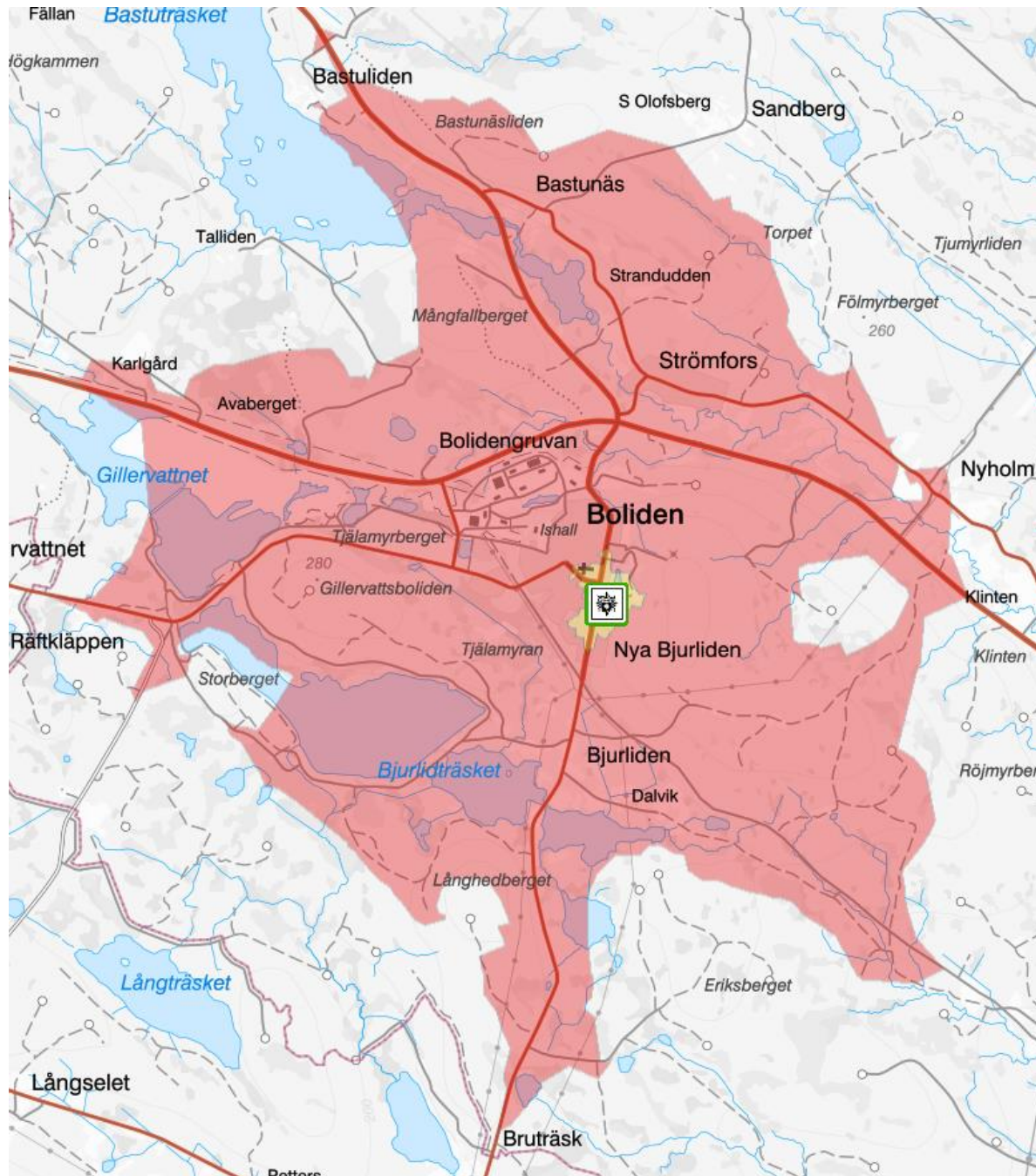
Figur 9, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Byske, Station 45

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

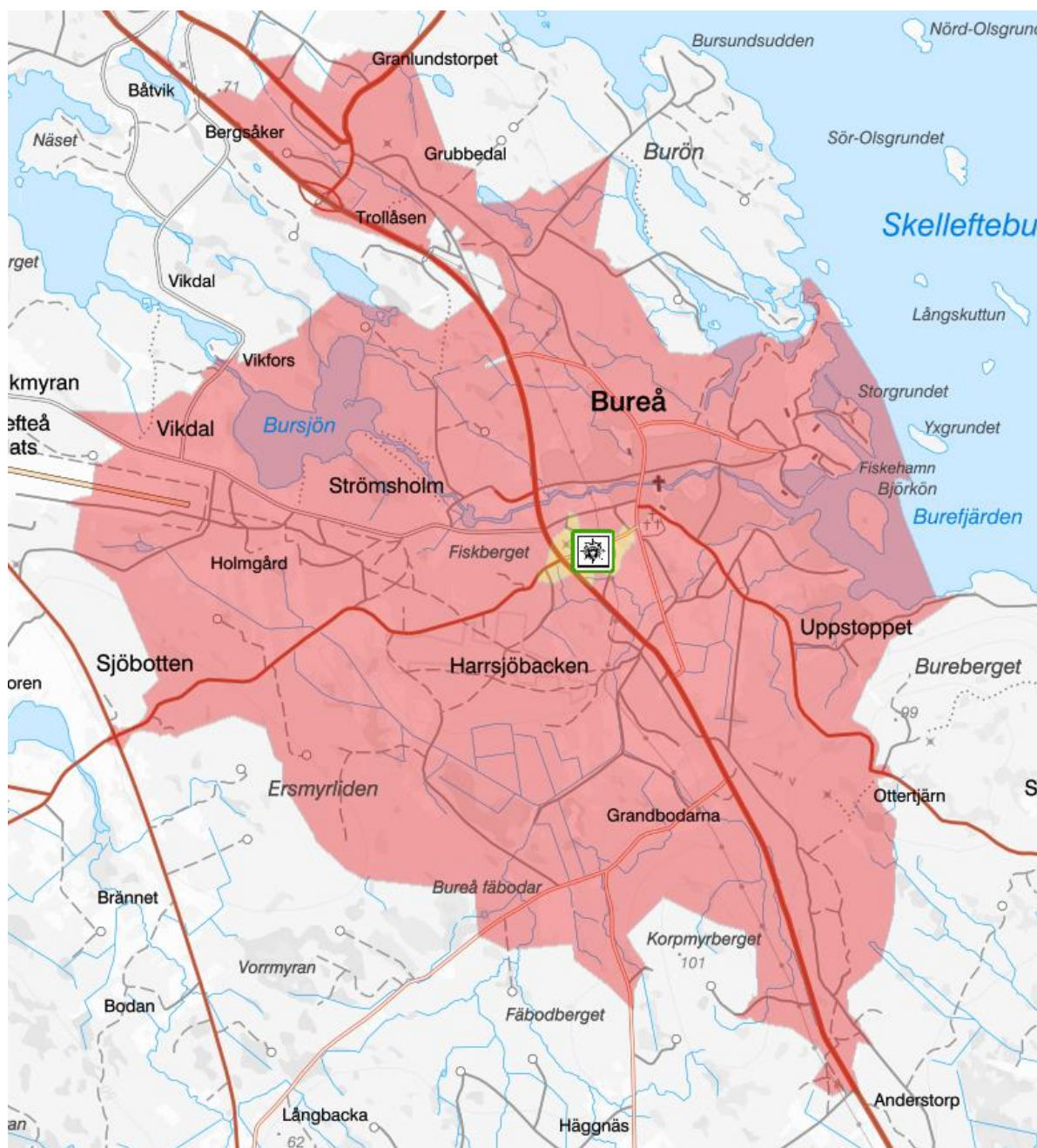
Figur 10, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Jörn, Station 47

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Figur 11, 10 minuters insatstid för fönsterutrymning i Boliden, Station 48

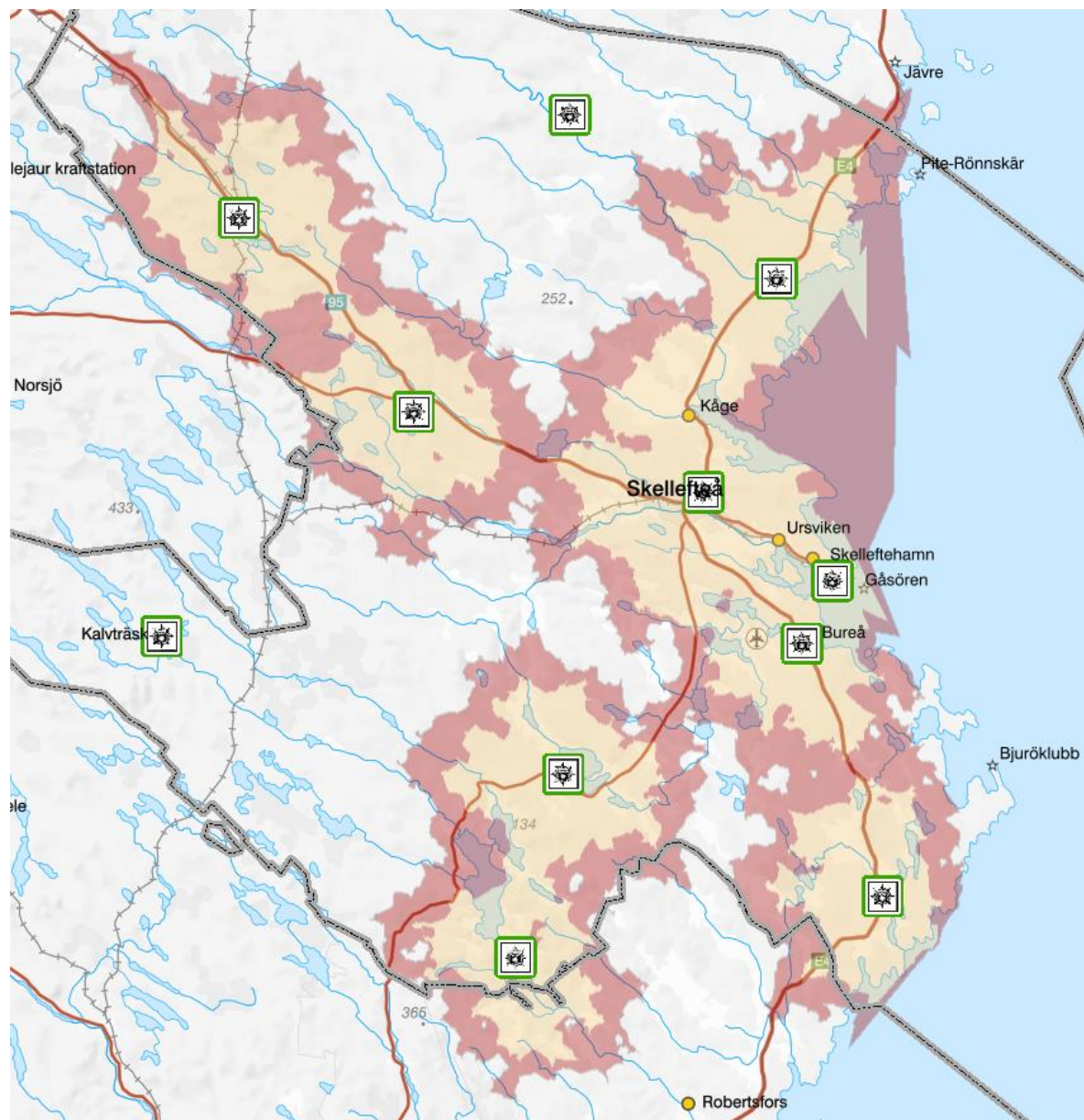
HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Figur 12, 10 minuters insats tid för fönsterutrymning i Bureå, Station 49

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

20 minuter

Figur 13, 20 minuters insatstid för fönsterutrymning

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Brand utomhus

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Brandens utbredning ska lokaliseras så snabbt som möjligt. - När branden är lokaliserad ska branden släckas på ett effektivt sätt utifrån lokala förhållanden. Vid behov ska allmänhetens utrymmas. - Markägaren ska informeras om ansvaret och efterföljande åtgärder.	- Skapa korrekt och uppdaterad lägesbild och prognos kring storleken och intensitet av branden - Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark - Begränsa och släcka bränder i upplag, skog och mark där ej flera samtidiga släckinsatser krävs - Släcka bränder, som kräver flera samtidiga släckåtgärder - Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag, brandpost - Markägare och drabbad informeras	- Släckbil - Tankbil - Motorsprutor - Terrängfordon - Depåutrustning - Drönare - Skumresurs - Utökad brandpumpkapacitet

Förmåga Brand utomhus											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Skapa korrekt och uppdaterad lägesbild och prognos kring storleken och intensitet av branden	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Begränsa och släcka mindre bränder i upplag, fordon, skog och mark	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Begränsa och släcka bränder i upplag, skog och mark där ej flera samtidiga släckinsatser krävs	X	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X	X	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X	X
Släcka bränder, som kräver flera samtidiga släckåtgärder	X	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X	X (med stöd)
Brandvattenförsörjning från tankbil, vattendrag eller brandpost	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Markägare och drabbad informeras	X										

Resurser och variation

Samtliga styrkor har förmåga att på ett effektivt sätt kunna lokalisera branden och skapa sig en lägesbild och prognos av branden. I Skellefteå finns en högre förmåga inom detta med utökat ledningsstöd och instrument för ändamålet. Personal från Skellefteå har kompetens att läsa och tolka brandriskprognos, avläsning av väderförhållanden och hantera drönare.

Samtliga styrkor har också förmåga att släcka en mindre brand, hur stora och hur snabbt en brand kan släckas beror på yttre omständigheter.

1+4 kårer kan hantera något större bränder själva och kårer med tankbil antas hantera två fronter samtidigt. Storleken på dessa bränder spelar självklart stor roll, och kommunens ambition är att alltid åka kraftfullt på skogsbränder för att aldrig vara underdimensionerande vid en brand.

Den huvudsakliga informationen till markägare och övriga drabbade sker genom personal från Skellefteå och genom personal i den övergripande ledningen.

Samtliga kårer har tillgång till någon form av motorspruta. Tankbilskårer har även tillgång till en större motorspruta för att säkra vattentillgången till brandplatsen.

Kommunen har en utökad brandpumpkapacitet för att klara av att pumpa stora mängder släck eller kylvatten. Brandpumpen finns i anslutning till oljehamnen i Skelleftehamn, men kan transporterats på lastväxlare för att förstärka på andra platser i kommunen.

Skum krävs ibland för brandsläckning av fordon utomhus exempelvis i kombination med drivmedelsläckage, mer information finns under om kommunens skumresurs under

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Olyckor med farliga ämnen.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Trafikolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Skadeplatsen ska vara säker och skyddad mot brand och olycka - Skadade och inblandade ska kunna sättas i säkerhet och avtransporternas mot sjukhus - Utsläpp av farliga ämnen ska inte påverka miljön.	- Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall. - Utföra losstagnning, låg, medel och hög - Utföra två samtidiga losstagningar - Säkra olycksplatsen på järnväg	- Släckbil - Buffertfordon (tankbil) - Losstagnning, låg - Losstagnning, medel - Losstagnning, hög - Tung räddning - Jordningsutrustning

Förmåga Trafikolycka											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Säkra olycksplatsen, genom avspärrning och släckning av brand samt omhändertagande av avfall.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Utföra losstagnning, Låg*	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Utföra losstagnning, Medel**	X	X			X		X			X	
Utföra losstagnning, Hög och tunga fordon***	X										
Utföra två samtidiga losstagningar	X										
Säkra olycksplatsen på järnväg	X								X		

* Losstagnning låg - förmåga losstagnning med enklare verktyg för att kapa, klippa och bända.

** Losstagnning, Medel - förmåga till losstagnning med verktyg för att klippa, bända, trycka etc. vid trafikolycka med personbilar eller liknande fordon.

*** Losstagnning, Hög och tunga fordon - förmåga losstagnning med verktyg för att kunna klippa, bända och trycka vid t.ex. trafikolycka med lastbilar eller andra tyngre fordon.

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid.

Samtliga kårer har förmåga att assistera i losstagnning och trafikolyckor på en grundläggande nivå där drabbade inte sitter fast i fordonet. Bygdsiljum, Jörn, Fällfors, Skelleftehamn och Bureå har förmåga för losstagnning (låg). I Lövånger, Burträsk, Boliden och Byske finns en högre nivå av losstagnning (medel) som gör det möjligt att hantera de flesta typer av olyckor med dagens bilar. I Skellefteå finns möjligheten att genomföra en losstagnning (hög) även på moderna högsäkerhetsbilar och tunga fordon. Det finns även möjlighet att genomföra losstagnning på två fronter samtidigt.

I Jörn och Skellefteå finns även möjlighet att genomföra en arbetsjordning i samband med olycka på järnväg.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Olyckor med farliga ämnen

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Farliga ämnen ska omhändertas och inte vålla fortsatt skada för liv, egendom och miljö. - Olycksdrabbade i fara för utsläpp ska vara i säkerhet utan yttre skador. - Olycksdrabbade som utsatts för farliga ämnen ska livräddas, saneras för att möjliggöra transport mot sjukhus.	- Genomföra insats vid utsläpp av farligt ämne i kontaminerat område, tex livräddning, egendomsskydd eller miljöräddning (ej kemdykning) - Utföra sanering av enstaka personer och egen personal - Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara (Alkoholres skumsläckare) - Släcka spillbrand. 500 m² opolär vätska 300 m² polär vätska - Indikera brandfarliga och vanligt förekommande giftiga ämnen. Samt indikering av radioaktivitet. - Medverka vid räddningstjänst eller sanering eller utsläpp av radioaktivt ämne - Kunna genomföra kemdykinsats - Begränsa spridning och utsläpp av större mängd farligt ämne eller förorenat släckvatten - Utföra insats vid utsläpp av miljöfarligt ämne till havs, sjö och strömmande vatten	- Släckbil - Tankbil - Kemdräkter - Saneringsutrustning - Indikeringsutrustning - Länsor och strandskyddsduk

Förmåga Olyckor med farliga ämnen											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Genomföra insats vid utsläpp av farligt ämne i kontaminerat område, tex livräddning, egendomsskydd eller miljöräddning (ej kemdykning)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Utföra sanering av enstaka personer och egen personal	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Utföra släckinsats mot mindre mängd brandfarlig vara	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Släcka spillbrand. 500 m ² opolär vätska 300 m ² polär vätska	X (med stöd av extra tankbil)	X*			X*					X*	
Indikera brandfarliga och vanligt förekommande giftiga ämnen.	X					X				X	

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Medverka vid räddningstjänst eller sanering eller utsläpp av radioaktivt ämne	X	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)	X (med stöd)
Kunna genomföra kemdykarinsats	X					X				X	
Begränsa spridning och utsläpp av större mängd farligt ämne eller förorenat släckvatten	X										
Utföra insats vid utsläpp av miljöfarligt ämne till havs, sjö och strömmande vatten	X										

*Stödresurs i form av extra tankbil för vattenförsörjning

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid.

Samtliga kårer kan genomföra avspärrning och akut omhändertagande av personer som drabbats av farliga ämnen.

Kemdykarresurser finns i Skellefteå, Skelleftehamn och Boliden, på dessa stationer finns även utökade möjligheter att indikera olika farliga ämnen och explosiv atmosfär.

Samtliga kårer har även möjlighet att hantera mindre mängd utrunnen brandfarlig vara, vid större mängder brandfarlig vara krävs tankbil med skumresurs. Detta hanteras med skumresurs från Skellefteå med stöd av tankbilar från Burträsk, Boliden, Lövånger eller av grannkommun.

Tankbilar och skumresurser

Fordonsnummer	Typ av fordon	Vatten och skummängd
4040	Lastväxlarbil Skellefteå	9 m ³ vatten, 1 m ³ skum
4140	Lastväxlarbil Skellefteå	8–10 m ³ vatten
4240	Tankbil Burträsk	8–10 m ³ vatten
4340	Tankbil Lövånger	8–10 m ³ vatten
4840	Tankbil Boliden	8–10 m ³ vatten

Kommunen har även utökade resurser för att omhänderta oljespill i både strömmande och lugnt vatten. Delvis genom ett samarbete med vattenkraftverksbolagen, resursen finns i Skellefteå.

Naturolycka

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Olycksdrabbad ska säkras på olycksplatsen och omhändertas på ett så effektivt sätt som möjligt - Översvämningar på samhällsviktig verksamhet ska begränsas	- Livrädda vid ras och skred, mindre insatser - Livrädda vid ras och skred, avancerade insatser - Röja nerfallna träd från väg - Begränsa skador vid översvämning	- Släckbil - Motorsprutor - Avancerad räddning - Motorsågar - Översvämningsbarriärer

Förmåga Naturolycka											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Livrädda vid ras och skred, mindre insatser	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Livrädda vid ras och skred, avancerade insatser	X*										
Röja nerfallna träd från väg	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Begränsa skador vid översvämningar	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

*Avser Avancerad räddning, anspänningstiderna kan variera från Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid. Förutom avancerad räddning som kallas in vid behov.

Samtliga kårer anses ha förmåga att genomföra enklare insatser för livräddning i terräng och vid mindre ras och skred. Krävs mer avancerade räddningsinsatser, på hög höjd eller i svåråtkomliga utrymmen, finns utrustning och särskilt utbildad personal som ingår i gruppen Avancerad räddning.

Samtliga kårer utom Kalvträsk har förmåga att med hjälp av motorsåg röja vägar från nerfallna träd.

Samtliga kårer har möjlighet att samt hantera översvämningar med hjälp av motorsprutor och andra hjälpmedel pumpa undan vatten vid en räddningsinsats. I Skellefteå finns utökade möjligheter att hantera översvämningar eller förorenat släckvatten med hjälp av översvämningsbarriärer.

Drunkning

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
Olycksdrabbad ska så snabbt som möjligt lokaliseras och vid behov omhändertas av sjukvård	- Utföra vatten- och islivräddning, med ytlivräddare och hansabräda - Utföra vattenlivräddning med båt - Vattenlivräddning i strömmande vatten	- Släckbil - Båtar - Hansabrädor - Ytlivräddare - Undervattenkamera - Avancerad räddning

Förmåga Drunkning											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Utföra vatten- och islivräddning, med ytlivräddare och hansabräda	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Utföra vattenlivräddning med båt	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Utföra vattenlivräddning i strömmande vatten*	X										

*Avser Avancerad räddning, anspänningstiderna kan variera från Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid. Förutom avancerad räddning som kallas in vid behov.

Samtliga styrkor förutom Kalvträsk har förmåga att med båt och eller hansabräda genomföra en livräddande insats året om med ytlivräddare.

Kårer placerade efter kuster har generellt större båtar som är mer lämpade för transport till havs medan kårer som inte har direkt kuststräcka inom sitt område har mindre och mer lätthanterade båtar vilket gör båtarna lättare att sjösätta även vid mindre sjöar.

I Skellefteå finns även förmåga att genomföra livräddande insats i strömmande vatten med särskilt utbildad personal som ingår i gruppen Avancerad räddning. I Skellefteå finns även en undervattenskamera som gör det möjligt visuellt se under vattnet för att på så sätt effektivisera sökinsatser.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Lokala olyckstyper

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
- Djur i hotade miljöer ska tas om hand på ett lämpligt sätt - Nödställda och skadade personer ska på ett säkert sätt föras vidare mot till säker plats. - Flyg och fartygsolyckor ska i samverkan med andra myndigheter genomföras på ett lämpligt sätt. - Vid dammhaveri ska allmänheten varnas och hotat område utrymmas.	- Utföra djurlivräddning - Utföra räddningsinsats till nödställd på hög höjd då räddningstjänstens höjdfordon ej kan användas - Transportera skadad i terräng med hjälp av terrängfordon - Hantera insatser inom PDV - Livrädda och genomföra insats vid flygolycka - Livrädda och genomföra insats vid fartygsolycka - Utföra insatser vid dammolyckor	- Utrustning djurlivräddning - Avancerad räddning - Terrängfordon

Förmåga Lokala olyckstyper											
	40	42	425	429	43	44	45	46	47	48	49
Utföra djurlivräddning	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Utföra räddningsinsats till nödställd på hög höjd då räddningstjänstens höjdfordon ej kan användas*	X*										
Transportera skadad i terräng med hjälp av terrängfordon	X										
Hantera insatser inom PDV	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Livrädda och genomföra insats vid flygolycka	X										X
Livrädda och genomföra insats vid fartygsolycka	X					X					
Utföra insatser vid dammolyckor	X							X		X	

*Avser Avancerad räddning, anspänningstiderna kan variera från Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun

Resurser och variation

I kommunen sker inte någon variation över tid. Förutom avancerad räddning som kallas in vid behov.

Enklare djurlivräddning kan genomföras av samtliga kårer. Mer avancerad djurlivräddning, exempelvis med spännen och vajerspel, sker med utgångspunkt från personal i Skellefteå, övriga kårer kan då stödja vid insatsen.

Transport i terräng kan vid kortare sträckor genomföras av samtliga kårer, men fordon för transport längre sträckor sker genom resurser från station 40.

Gruppen avancerad räddning kan säkra personer på hög höjd och i otillgängliga områden. Exempelvis finns förmågan att transportera ner personer från vindkraftverk.

Räddningstjänsten genomför insatsförberedelser för att kunna hantera PDV händelser, samverkan sker med polis och andra myndigheter.

Kårerna i Skellefteå och Bureå har genom olika insatsförberedelser tillsammans med Skellefteå Airport, en utökad förmåga att hantera en flygolycka. Kårerna i Skellefteå och Skelleftehamn har genom sina insatsförberedelser en utökad förmåga att hantera fartygsolyckor. Vid insats sker en samverkan mellan flera olika myndigheter och organisationerna. Både flygolyckor och fartygsolyckor på statligt vatten, leds av Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral (JRCC).

Dammhaveri är en olyckstyp som hör till ovanligheten, räddningstjänsten har utvecklade planer för att hantera ett dammhaveri, vid gruvdammar för utvinningsavfall samt efter dammar i Skellefteälven. Kårerna i Skellefteå, Fällfors och Boliden, är närmaste styrkor dessa anläggningar, och har därmed en ökad kunskap om vilka åtgärder som ska vidtas vid ett dammhaveri.

Ledning i räddningstjänsten

De resurser som finns inom den kommunala räddningstjänsten och som är ämnade att direkt respondera och hantera räddningsinsatser ingår i dess räddningstjänstverksamhet. Med resurser avses i det här fallet människor, teknik och materiella resurser. En räddningstjänstverksamhet är ständigt pågående och uppstår inte bara när det genomförs räddningsinsatser, utan innefattar även dess beredskap, det vill säga förmågan att hålla en viss beredskap för tänkbara händelseutvecklingar och potentiella olyckor.

Det krävs en ständig tillgång till ett räddningsledningssystem med syfte att säkerställa att denna räddningstjänstverksamhet hela tiden är ändamålsenligt ordnad, i syfte att ständigt kunna inleda och genomföra räddningsinsatser samt anpassa beredskapen mot den rådande riskbilden. Ledning av räddningstjänstverksamheten är en viktig del av förmågan för att genomföra effektiva insatser, framför allt när flera samtidiga insatser eller omfattande insatser ska hanteras.

Ledningen av räddningstjänstverksamheten i Skellefteå kommun sker genom ett gemensamt upprättat räddningsledningssystem, Räddningssamverkan Nord (RC Nord), som innefattar 19 kommuner med ca 475 000 invånare i både Norr- och Västerbotten.

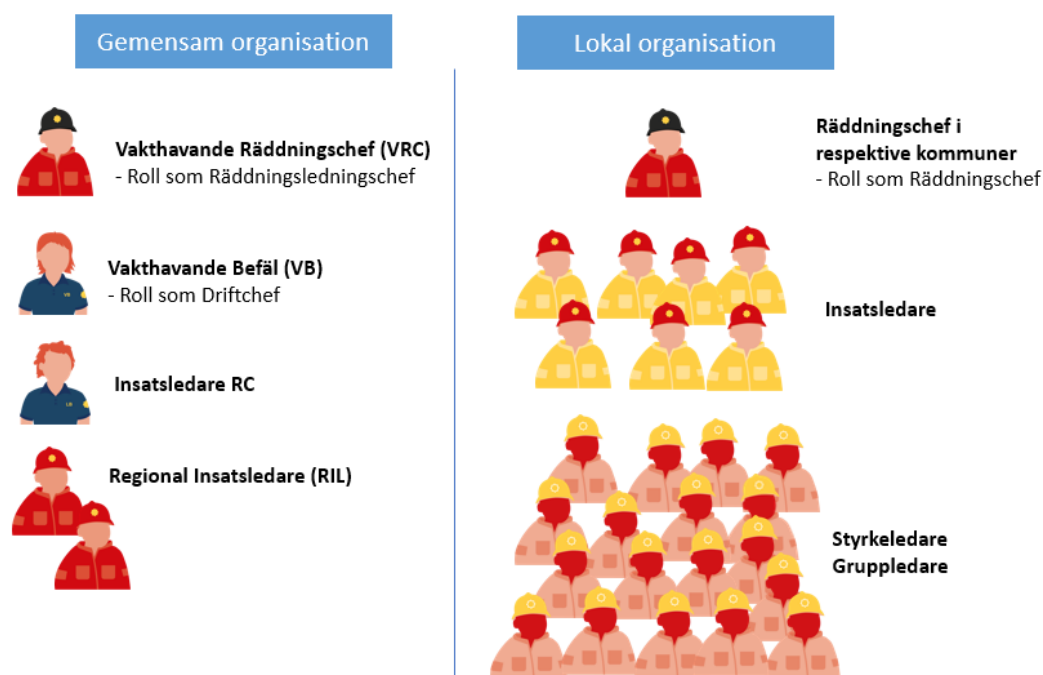
De kommuner som ingår i räddningsledningssystemet är Kiruna, Gällivare, Pajala, Övertorneå, Haparanda, Kalix, Övertorneå, Övertorneå, Boden, Jockmokk, Gällivare, Kiruna, Älvsbyn, Luleå, Piteå, Skellefteå, Vindeln, Bjurholm, Vännäs, Umeå, Nordmaling och Robertsfors. På nedanstående kartbild visas räddningsledningssystemets geografiska täckning.

Figur 14 Räddningstjänstledningssystemet RC Nord.

Ett räddningsledningssystem innefattar allt från förhållningssätt och organisation till de grundläggande principerna för hur arbetet ska bedrivas; systemet ska definiera befattningar, fördelning av befogenheter, grunderna för ledarskap samt principer för utförandet av uppdraget och tekniska system. Räddningsledningssystemet är sammanfattningsvis en del av räddningstjänstverksamheten med syfte att uppnå inriktning och samordning för samtliga räddningsinsatser inom det definierade geografiska området för räddningsledningssystemet.

I räddningsledningssystemet ingår det att styra samtliga organisatorers personella och materiella resurser i de berörda räddningstjänstverksamheterna. Vilka ramar räddningsledningssystemet har att utgå ifrån framgår av dokumentet principer för beredskapshållning.

Figur 15 Beskrivning av vilka ledningsfunktioner och dess roller som organiseras gemensamt respektive lokalt i räddningsledningssystemet. Styrkeledare och gruppledare representeras inte i korrekt antal på bilden ovan.

En ledningsfunktion innebär att lämpliga individer har utsetts till en funktion för att säkerställa att räddningsledningssystemet efter behov och över tid kan bemanna olika roller. Ledningsfunktioner, eller rättare sagt individerna i ledningsfunktionerna, förväntas kunna verka i ett antal roller, ofta samtidigt men ibland bara en åt gången. Ett exempel är att ledningsfunktionen vakthavande befäl förväntas verka i rollen som driftchef (bemannas över tid), men funktionen kan även behöva verka i andra roller, som exempelvis händelsevärdering, insatsuppföljning och räddningsledare (bemannas vid behov).

Övergripande ledning

Med övergripande ledning avses här den organisatoriska delen i räddningsledningssystemet som övergripande leder räddningstjänstverksamheten och som ständig hanterar innehållet i systemledningen, det vill säga bedriver den kommunala räddningstjänstverksamheten. Den övergripande ledningen har förmåga att hantera omfattande eller komplexa räddningsinsatser samt förmåga att vid flera samtida pågående räddningsinsatser kunna samordna och effektivt leda pågående räddningsinsatser och samtidigt kunna upprätthålla den beslutade beredskapen i

kommunen. Utöver detta har den övergripande ledningen god förmåga att utföra de uppgifter som beskrivs i MSBFS 2021:4 och 5 §§, vilket kan sammanfattas som;

- Kontinuerligt identifiera förändring i riskbild och initiera förberedelser
- Initiera räddningsinsatser vid samtidiga, dynamiska och komplexa olyckor
- Besluta om tillämpning av uppdrag och mål
- Skapa kontinuitet i räddningsinsatsers genomförande för så tidig effekt som möjligt
- Kunna utöka resurskapaciteten för ledning och anpassa ledningsarbetet utifrån kraven på ledning i stunden.
- Följa upp om mål uppnås och prioritera resursanvändningen mellan flera räddningsinsatsers genomförande
- Säkerställa att ledningssystemet fungerar i relation till andra aktörer genom att exempelvis utse samverkansbefäl.
- Skapa förutsättningar för att andra aktörer och att de ska kunna fortsätta sin hantering innan avveckling av insats.

I räddningsledningssystemet utövas den övergripande ledningen gemensamt i systemet från en ledningscentral som benämns Räddningscentral Nord (RC Nord). RC Nord är samlokaliserad med SOS Alarms central i Luleå. Skulle en driftstörning av teknisk eller organisatorisk karaktär eller som ett antagonistiskt hot inträffa samarbetar RC Nord med tre andra räddningscentraler; Östersund, Sundvall och Falun, inom ramen för samverkansprojektet "Räddningssamverkan Nord", för att kunna överföra ledning och larmning till eller från dessa.

Räddningschef

I varje kommun ska det alltid finnas en räddningschef för räddningstjänstverksamheten som leder räddningstjänsten. Räddningschefen ansvarar för att kommunens räddningstjänst är ändamålsenligt ordnad och att räddningsinsatser kan genomföras inom godtagbar tid och på ett effektivt sätt. Räddningschefen beslutar om huruvida en räddningsinsats ska inledas och ska i så fall också utse en räddningsledare. För att säkerställa att detta fungerar året om, dygnet runt, har vissa befogenheter delegerats vidare till räddningsledningssystemets räddningsledningschef. Befogenheter har även delegerats till driftchefen, framför allt för att kunna verka i rollen som räddningsledare.

Vakthavande räddningschef

Ledningsfunktionen som benämns vakthavande räddningschef är i huvudsak verksam i rollen som räddningsledningschef. Funktionen vakthavande räddningschef bemannas huvudsakligen av erfarna räddningschefer med kompetens att leda stora organisationer, samverka med andra och inneha kunskap om övriga regionala förhållanden som är av betydelse för räddningstjänsten. När så krävs ska den vakthavande räddningschefen ha förmågan att självständigt kunna initiera rollaktivitet i rollen som räddningsledningschef. Samtliga räddningschefer i ledningssystemet har också gett de individer som bemannar denna funktion i uppdrag att ansvara för den kontinuerliga styrningen av deras räddningstjänstverksamhet. Räddningsledningschefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- Svara för kommunens ansvar för räddningstjänst och att räddningstjänsten ständigt är ändamålsenligt ordnad (LSO 1 kap 2 §, 3 kap 7 § och 3 kap 16 §)
- Verka i rollen räddningsledare samt utse räddningsledare (LSO 3 kap 8a §, 3 kap 9 §, 6 kap 1 §, 6 kap 2 §, FSO 3 kap 7 §)
- Besluta om vem som ska leda insats när det berör mer än en kommun (LSO 3 kap 16a§)
- Ständigt upprätthålla en övergripande ledning (LSO 3 kap 16b §)

- Övergripande säkerställa avsikten med beredskapen i hela området
- Besluta om deltagande i räddningsinsats vid sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen (LSO 6 kap 7 §, 6 kap 8 §)
- Besluta om att begära resurser och prioritering av resurser från MSB och beslut om med resurser från ledningssystemet delta i andra räddningsinsatser (LSO 6 kap 8a §).

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur räddningsledningsschefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet instruktion för vakthavande räddningschef.

Vakthavande befäl

Ledningsfunktionen vakthavande befäl agerar i huvudsak i rollen som driftchef i det löpande arbetet, det vill säga ansvarar för den kontinuerliga driften av räddningsledningssystemet samt innehar i grunden rollen som inriktnings- och samordningskontakt (ISK) för systemet. Det vakthavande befälet ska också agera i rollerna insatsuppföljning, beredskapshantering, stabschef och i normalfallet räddningsledare på uppdrag av räddningscheferna. Driftchefen finns ständigt tillgänglig och arbetar i sin helhet på uppdrag av räddningsledningsschefen. Ledningsfunktionen vakthavande befäl bemannas av erfarna brandbefäl som har kompetens att leda större och flera komplexa räddningsinsatser, samt har goda kunskaper om samverkande organisationer. Driftchefen har till uppgift att utföra följande uppgifter;

- Kontinuerligt värdera räddningstjänstverksamhetens agerande i förhållande till pågående och prognosticerad belastning
- I normalfallet verka i rollen som räddningsledare (LSO 3 kap 8a§, 3 kap 9 §, 6 kap 1 §, 6 kap 2 §, FSO 3 kap 7 §)
- Följa upp systemets funktionalitet och identifiera störningar
- Disponerar samtliga resurser (inom principerna för beredskapshållning) och beslutar om resursförsörjning till räddningsinsatser, inklusive ledningsresurser
- Organiserar förstärkning av ledningsförmåga
- Följer upp resursbehov och hur avsikt med insats uppnås
- Säkerställer en obruten ledningsprocess
- Hanterar resursförfrågan till närliggande räddningsledningssystem pågående räddningsinsatser
- Bedriver kontinuerligt omvärldsbevakning

Vidare arbetsuppgifter, instruktion för hur driftchefen ska arbeta samt kompetenskrav, framgår i dokumentet instruktion för vakthavande befäl.

Insatsledare-RC

Ledningsfunktionen insatsledare-RC syftar till att öka kapaciteten i ledningscentralens arbete under perioder med hög belastning eller i perioder där det råder större behov av en proaktiv arbetsfördelning, exempelvis vid höga brandriskvärden, risk för stora väderstörningar eller liknande. Ledningsfunktionen förväntas i huvudsak kunna agera i rollerna insatsuppföljning, händelsevärdering, ledningsstöd, samverkansperson, medlem eller funktionschef i stab samt i arbetsledande roller för genomförande av räddningsinsats. Denna förstärkningsresurs finns ständigt tillgänglig.

Förstärkning av ledning

Ledningssystemets totala resurser disponeras i hela systemets geografiska område utifrån behov, detta innefattar även ledningsresurser. Inom Räddningssamverkan Nord finns det alltid bemannade ledningsfunktioner, som dygnet runt kan sättas in i ledningsarbetet. Ledningssystemet

förstärks utifrån behov. Om belastningen på övergripande ledning ökar eller förväntas öka till-sätts ledningsresurser behovsanpassat, i form av personal som stödjer vakthavande räddningschef, vakthavande befäl eller insatsledare-RC.

Förväntas i stället belastningen på ett delområde inom ledningssystemet att öka kan det delområdet förstärkas med skadeplatsnära ledningspersonal, utöver den grundberedskap som finns, genom upprättandet av områdesledning. Vid hög belastning kan den övergripande ledningen välja att börja arbeta enligt stabsrutiner med ökad bemanning. Vidare instruktion för hur detta sker framgår i dokumentet förstärknings- och stabsrutiner för den övergripande ledningen.

Om kommunikationerna är eller förväntas bli begränsade eller helt avskurna, eller om olyckans karaktär gör det lämpligt, kommer ledningen av kommunens organisation för räddningstjänst att ske genom områdesledning, som betyder att räddningstjänst leds direkt av räddningschef eller av denne utsett brandbefäl i ett begränsat område.

Tider från larm till ledning

Kommunens organisation för räddningstjänst har brandbefäl i olika former av beredskap på brandstationerna på samtliga stationer, se beskrivningar i Tabell 3 Räddningsenheter i Skellefteå kommun. Tabellen nedan visar inom vilken tid från att larmet inkommer som kommunens tillgängliga resurser och kompetens för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbetet i normalläge.

Tabell 7 Tillgång till ledningsresurser i Skellefteå kommun och i samverkan med andra kommuner

Område	Bemanning	Anspänningstid
Samverkansområdet	1 Vakthavande räddningschef	Skyndsamt, beredskap i hemmet
Räddningscentral	1 Vakthavande befäl	90 sek
Räddningscentral	1 Insatsledare-RC	90 sek
Samverkansområdet	2 Regional insatsledare	Skyndsamt, beredskap i hemmet

Skadeområdesnära ledningsarbete

Redan när samtalet kommer in till SOS larmcentral påbörjas en utredning av olyckan. SOS Alarm gör en bedömning om olyckans karaktär och vidare om räddningstjänsten ska kopplas in för medlyssning. SOS Alarm larmar räddningsresurser efter i förhand bestämda larmplaner och i normalfallet bedömer därefter vakthavande befäl parallellt om händelsen uppfyller alla kriterier för räddningsinsats. Det skadeområdesnära ledningsarbetet påbörjas direkt när närmaste ledningsfunktion tar emot larmet och fortsätter sedan framme på skadeområdet.

Alla räddningsstyrkor och ledningsresurser som ingår i Räddningssamverkan Nord disponeras av hela ledningssystemet och kan därmed också nyttjas av Skellefteå kommun vid behov. Ledningsfunktionens gruppleddare och styrkeledare kan främst agera i rollen som insatschef för mindre till medelstora insatser, och sektorchef vid stora insatser. Gruppleddare och styrkeledare agerar också som befäl över en grupp brandmän. I samverkansområdet finns det minst 40 tillgängliga grupp- eller styrkeledare i beredskap eller jour.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Vid insatser som kräver ett utökat ledningsbehov, exempelvis om insatsen är av komplex karaktär eller är omfattande med flera räddningsstyrkor involverade, finns högre ledningskompetens för att hantera ledning och samordning tillgängliga. Detta sker i första hand genom funktionerna insatsledare eller regionala insatsledare. Vilka och hur många ledningsresurser som larmas beror på ledningsbehovet för den aktuella händelsen. I samverkansområdet finns minst sju insatsledare och två regionala insatsledare tillgängliga dygnet runt för att bemanna rollerna räddningsledare, insatschef, sektorchef, storsektorchef och sektionschef.

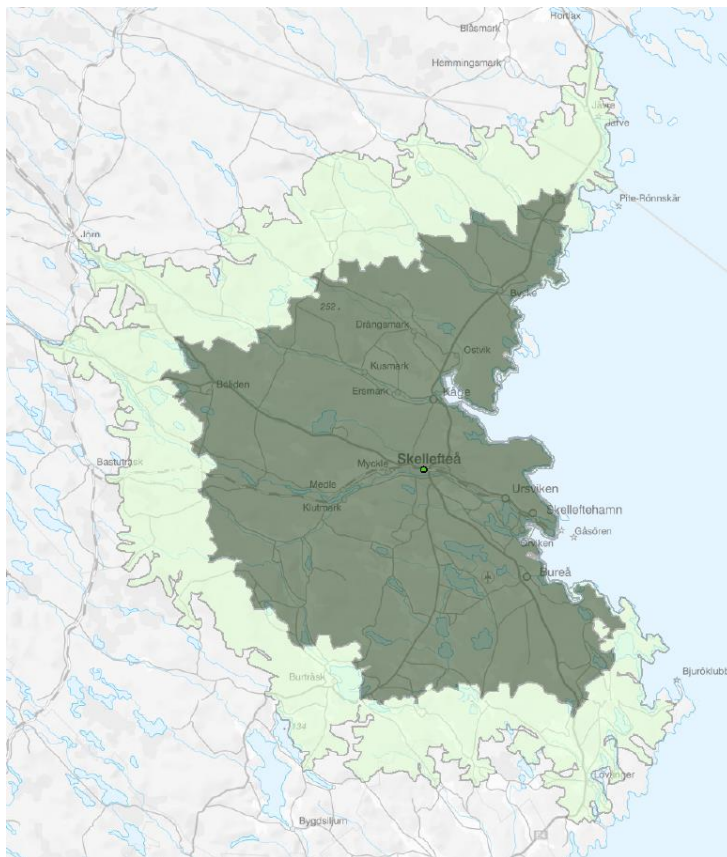
Tiden från det att larmet inkommer till att kommunens resurser för ledning av räddningsinsatser kan påbörja ledningsarbete framgår i Räddningstjänst – förmåga och verksamhet, Figur 3.

Nedanstående tabell visar på hur lång tid det tar för högre ledningsfunktion att nå olika exempel på geografiskt utspridda delar av kommunen.

Tabell 8 Tiden för att en högre ledningskompetens i form av Insatsledare finns tillgänglig för skadeområdesnära ledningsarbete, förutsatt att denne utgår från centrala Skellefteå.

Ort	Tid från larm till högre ledningskompetens finns på plats (Minuter)
Skelleftehamn	20
Bureå	20
Byske	30
Boliden	35
Burträsk	40
Lövånger	45
Fällfors	50
Jörn	50
Bygdsiljum	55
Kalvträsk	70

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Figur 16 Visar området som IL i huvudsak utgår från. Inom det mörkgröna området kan IL ansluta till kommunens genomsnittliga olyckskoordinat inom 30 minuter (5 minuter anspänningstid och 25 minuter körtid, beräknat på hastighetsbegränsning + 10 km/h). Det ljusgröna området visar samma sak men att IL kan ansluta inom 45 minuter (10 minuters anspänningstid och 35 minuters körtid)

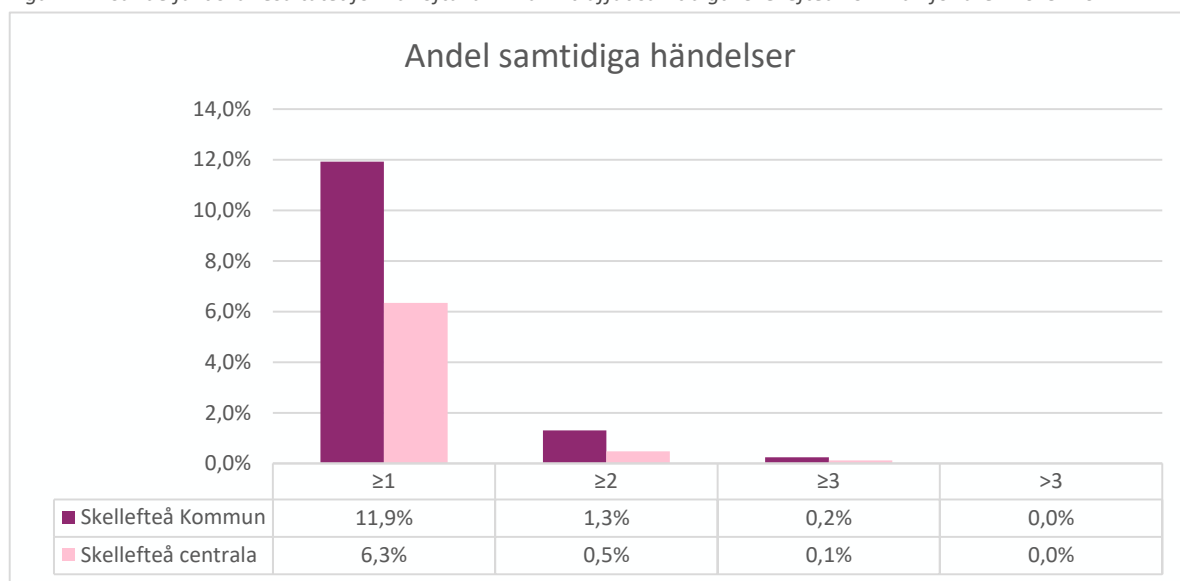
Utgångspunkten är att säkerställa att Insatsledare i Skellefteå kommun finns på olycksplatsen högst 30 minuter efter befäl från station 40, oavsett var olyckan är belägen i Skellefteå kommun.

Om ytterligare ledningskompetens behövs i form av insatsledare eller regional insatsledare kan dessa erhållas inom ledningssystemet och kan vara på plats i Skellefteå kommun inom ca 10 - 120 minuter. I de fall där ett högre befäl har lång körsträcka till den berörda räddningsinsatsen, kan även inkallning av fridygnslediga befäl i närheten tillämpas under förutsättning att det finns befäl med rätt kompetens tillgängligt närmare än den resurs som är i beredskap och är larmad. Detta används regelbundet som en del i larmplanen.

Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Inom kommunen inträffar ibland flera samtidiga olyckor. Detta gäller både olyckor som uppfyller kriterierna för räddningstjänst enligt 1 kap, 2 § LSO, och de som inte uppfyller kriterierna. Samtidiga händelser har under åren 2019–2021 inträffat i omkring 12 procent av alla händelser i Skellefteå kommun, och i omkring 6 % av alla händelser i centrala Skellefteå.

Figur 17 Visar de faktiska resultatet för hur ofta larm har inträffat samtidigt i Skellefteå kommun för åren 2019–2021

Från att larmet inkommer till räddningstjänsten tills att insatsen är avslutad är medeltiden ca 60 minuter och mediantiden ca 30 minuter för händelser under åren 2019–2021.

Samtidiga olyckor kan ske när som helst, dygnet runt, året runt, helt oberoende av varandra. Men olyckorna kan även höra ihop och bero på gemensamma faktorer, som åskoväder som leder till bränder, halka eller snöstormar som leder till ökad mängd trafikolyckor eller torka som leder till skogsbränder osv. Rent slumpmässigt kan man anta att det under varje timme är ca 10 % sannolikhet att ett larm sker inom Skellefteå kommun, om man antar att varje larm pågår under en timma.

Även andra händelser kan orsaka att räddningstjänstens förmåga att hantera olyckor ställs på prov. Såsom akuta problem på viss utrustning eller fordon, eller utökad personalbrist exempelvis orsakad av pandemi. I händelse av höjd beredskap kan det också förväntas inträffa fler olyckor än i fredstid.

För att hantera situationer som dessa så har räddningstjänsten en kontinuitetsplanering, i första hand lösas sådana situationer inom den egna räddningstjänsten. Men vid händelser som kräver större åtgärder kommer resurser både personella och materiella stödjas av andra räddningstjänster i första hand inom Räddningssamverkan Nord.

Den övergripande ledning, under ledning av det vakthavande befälet ansvarar för beredskapsplaneringen och när olika stationsområden i kommunen ska förstärkas. Besluten baseras i sin tur på uppdraget från räddningschefen. Vid behov kan stora personella och materiella resurser larmas till en pågående insats eller förstärka ett geografiskt område.

HANDLINGSPROGRAM LSO SKELLEFTEÅ KOMMUN

Larm som inkommer hanteras på olika sätt utifrån olyckstyp och omfattning men fortfarande utifrån riktlinjen att närmaste resurs ska larmas. Då resurser placerade på närmaste station redan är upptagna på ett larm, larmas därpå närmaste lediga resurs utifrån dynamisk resurshandling (DRH).

Nedanstående tabeller visar hur lång tid det tar för olika specialresurser från annan kommun att anlända till centrala Skellefteå vid en pågående händelsen, olycka eller beredskapsplanering.

Resurser inom egen kommun finns beskrivet i Räddningstjänst – förmåga och verksamhet.

Tabell 9 Närmaste resurs från annan kommun

Resurs	Uppskattad tid till centrala Skellefteå	Närmaste resurs från annan kommun	Beskrivning av resursen
Släckbil, rökdykning/ loss-tagning/ dunkning	1 h	Piteå/ Norsjö	Släckbil med personal
Höjdfordon	1 h	Piteå	Höjdfordon eller stegbil
Insatsledare	1 h	Piteå	Ledningsfunktionen Insatsledare

För att hantera flera samtidiga och omfattande räddningsresurser kan den övergripande ledningen behöva prioritera mellan olika insatser. Detta för att säkerställa att de olika räddningsresurserna nyttjas på ett effektivt sätt.

Vid flera samtidiga eller omfattande räddningsinsatser kan behovet av att bryta ut en eller flera insatser från den övergripande ledningen till en lokal områdesledning. Syftet med detta kan vara både att minska belastningen i den övergripande ledningen och få en lokal beslutsfattare för insatsledningen.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Under höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen i kommunen för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva. Räddningstjänsten har tillskjutande uppdrag enligt kap 8 LSO som härrör ur civilt försvar och befolkningsskydd och räddningschefen agerar då underställd kommunstyrelsen. Så länge kommunikationer och larmvägar är brukbara, ska ledningen utövas i ordinarie form gemensamt i hela räddningsledningssystemet, Räddningssamverkan Nord.

Samhällets räddningstjänst i fred och vid höjd beredskap utgör basen för att skydda och rädda liv. Ordinarie personal inom räddningstjänsten utgör grunden för uppbyggnad av den räddningstjänst som erfordras vid höjd beredskap. Räddningstjänsten ska från sin basorganisation kunna växa till att kunna hantera skador som uppstår i samband med krigsskada mot bebyggelse. Kommunens organisation för räddningstjänst vid höjd beredskap bygger helt på en förstärkning av den fredstida organisationen. En effektiv och robust räddningstjänst i fred är grunden för en väl fungerande räddningstjänst vid höjd beredskap.

I syfte att skydda och rädda befolkningen och civil egendom från verkningar av krig åligger följande uppgifter kommunen enligt 8 kap, 2 § LSO;

- Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
- Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel,
- Kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att verksamhet enligt denna paragraf skall kunna fullgöras.
- Personal inom kommunens organisation för räddningstjänst skall under samma tid delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt för befolkningsskydd.

Effekt som ska uppnås	Nyckeluppgifter	Nyckelresurser
• Skydda och rädda befolkning och civil egendom från verkningar av krig	• Upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden, • Utföra Indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel • Utföra första hjälpen och transport av skadade	Resurser för höjd beredskap redovisas inte i detta handlingsprogram

Ytterligare beskrivningar av kommunens förmåga att hantera räddningstjänst under höjd beredskap sker i samråd mellan Länsstyrelserna i Västerbotten samt samverkande kommuner i Räddningssamverkan Nord.

Resurser och variation

Riskbilden inom kommunens geografiska område för höjd beredskap utgår från länsstyrelsens beskrivning av aktuell hotbild. Inom kommunens geografiska område finns det flera samhällsviktiga verksamheter, som vid ett bortfall, kan påverka befolkningens överlevnad men som också på sikt kan påverka landets försvarsförmåga. De samhällsviktiga verksamheter som identifierats

som prioriterade bedöms också kunna vara sannolika mål vid ett väpnat angrepp. De verksamheter som identifierats, tillhör samhällsfunktioner som berör transporter, drivmedel, elförsörjning samt telekommunikationer.

De två mest framträdande förhållandena som identifierats kunna leda till stora skador och skadefall under höjd beredskap är:

Ett angrepp med fjärrstridsmedel, där framför allt, samhällsviktiga funktioner förbekämpas, bedöms vara det initialt största hotet mot kommunen. De inledande angreppen med fjärrstridsmedel bedöms framför allt riktas mot knutpunkter för både väg- och järnvägstransport, drivmedelsdepåer samt knutpunkter för el- och telekommunikation.

Det andra förhållandet, i ett senare skede, kommer att utgöra grunden för planering och dimensionering av kommunens räddningstjänst är ett begränsat väpnat angrepp inom kommunens geografiska område med större markstrider som följd. Risk för flyganfall mot mål i anslutning till kommunens tätorter bedöms också som sannolika i anslutning till markstrider.

Länsstyrelsen har ett geografiskt områdesansvar enligt förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Detta innebär att länsstyrelsen inom sitt geografiska område ska se till att samverkan och samordning sker för att uppnå en samlad krishanteringsförmåga och ett effektivt utnyttjande av samhällets resurser vid en kris. Detta gäller oavsett om länsstyrelsen tagit över ansvaret för omfattande räddningsinsatser eller inte. Länsstyrelsens geografiska områdesansvar innebär inte att myndigheten vid en kris får särskilda befogenheter, såvida inte regeringen fattar beslut om detta. Länsstyrelsen har en samordningsroll före, under och efter en kris.

En länsstyrelse har även rätt att under höjd beredskap besluta om användning av personal inom en kommuns organisation för räddningstjänst för uppgifter som inte berör den kommunen enligt 8 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor för omfördelning mellan kommunerna i länet.

Uppföljning, utvärdering och lärande

Uppföljning och utvärdering av verksamheten

Utvärdering av handlingsprogrammet och dess mål genomförs vart fjärde år och redovisas för samhällsbyggnadsnämnden. Uppföljning och avstämning av mål och indikatorer sker årligen via ordinarie verksamhetsuppföljning.

I syfte att erhålla en tydligare bild av olycksstatistiken och sträva mot att uppnå de nationella målen följs handlingsprogrammet upp, genom jämförelser gentemot Sverige och övriga jämförelseområden.

Olycksundersökning

I enlighet med kommuns uppdrag i LSO 3 kap 10 § ska kommunen i skälighetsomfattning undersöka de inträffade olyckor som föranlett räddningsinsats avseende orsak, förlopp och räddningsinsatsens utförande. Olycksutredning är ett viktigt verktyg som utgör en kunskapskälla för hur kommunens riskbild ser ut, ett underlag för behovet av olycksförebyggande insatser samt räddningstjänstens insatsplanering och övningsbehov. Utredningarna bedrivs i tre olika nivåer beroende på olyckans art.

1. I den grundläggande nivån genomförs utredningen av insatschef vid olyckan och resultatet dokumenteras i händelserapporten.
2. När händelser som medfört behov av erfarenhetsutbyte mellan räddningsstyrkor, tar räddningstjänsten fram en insatsutvärdering som fokuserar på framgångsfaktorer och förbättringsområden. Detta genomförs oftast enligt modellen After Action Review (AAR).
3. Fördjupande olycksundersökningar genomförs på vissa allvarigare räddningsinsatser exempelvis dödsbränder, olyckor med flera skadade, bränder med omfattande brandspridning och liknande. Fokus på utredningarna kan variera beroende på händelsen men kan fokusera bland annat på olycksorsak, olycksförlopp och insatsens genomförande.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Avtal

Boliden, Rönnskär – Avtal om samverkan för räddningstjänst

Boliden, Bolidenområdet – Avtal om samverkan för räddningstjänst

Rönnskär, Wibax och Kuusakoski och Skellefteå Hamn – Pump med tillbehör i oljehamnen

Dammägare, Skellefteå Kraft, Vattenfall och Statkraft – Utrustning och länsor för strömmande vatten

Referensdokument

Kommunens tillsynsplan LSO, Skellefteå Räddningstjänst, 202X

Fönsterutrymning i Skellefteå kommun – Skellefteå Räddningstjänst, 202X

Principer för beredskapshållning, Räddningssamverkan Nord

Förstärknings- och stabsrutiner för den övergripande ledningen, Räddningssamverkan Nord

Instruktion för vakthavande räddningschef, Räddningssamverkan Nord

Instruktion för vakthavande befäl, Räddningssamverkan Nord

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Nedanstående verksamheter har beretts möjligheter att samråda om handlingsprogrammet och tillställs det beslutade programmet:

Angränsande kommuner	Statliga myndigheter	Färlig verksamhet, enligt LSO 2:4	Övriga
Arvidsjaur	Länsstyrelsen, Västerbotten	Boliden Mineral AB, Bolidenområdet	Region Västerbotten
Norsjö	Polisregion Nord	Boliden Mineral AB, Skelleftehamn	Skellefteälvens Vattenregleringsföretag
Piteå	Kustbevakningen	Air Liquide Gas AB, Skelleftehamn	SOS Alarm AB
Robertsfors	Trafikverket	Skellefteå Kraft AB	Räddningssamverkan Nord
Vindeln	Sjöfartsverket	Statkraft Sverige AB	
Umeå	Försvarsmakten	Björkdalsgruvan AB	
Lycksele		Skellefteå Airport	
		Forcit Sweden AB	
		EPC Sverige AB	
		NCC Industry AB	
		Skanska Industrial Solutions AB	
		Svevia AB	
		Swerock AB	
		Northvolt AB	

Bilaga C: Hamnar och dess gränser

Om en kommun har en eller flera hamnar inom sitt geografiska område i havet ska detta anges i detta handlingsprogram. Både vilka hamnar som finns och hur dess gränser går.⁴⁵ I Skellefteå kommun finns ett flertal hamnar. Men bara en handfull som används för djupgående fartyg.

Nedan redovisas kartor med gränsområdet mellan kommunalt och statligt vatten, vilket avser gränsen för när älvar möter hav samt gränser för hamnområden. Tabell 10 Redovisar aktuella hamnar som är markerade på kartorna.

Tabell 10 Småbåtshamnar och större hamnar i Skellefteå kommun

Ort	Hamn	Kaj
Kåge	Kåge småbåtshamn	
Skelleftehamn	Port of Skellefteå	Handelskajen
Skelleftehamn	Port of Skellefteå	Jubileumskajen
Skelleftehamn	Port of Skellefteå	Oljekajen
Skelleftehamn	Port of Skellefteå	Cementakajen
Skelleftehamn	Rönnskärsverken	
Skelleftehamn	Kurjuvikens småbåts-hamn	
Skelleftehamn	Tjuvkistan småbåts-hamn	
Bureå	Bureå småbåtshamn	

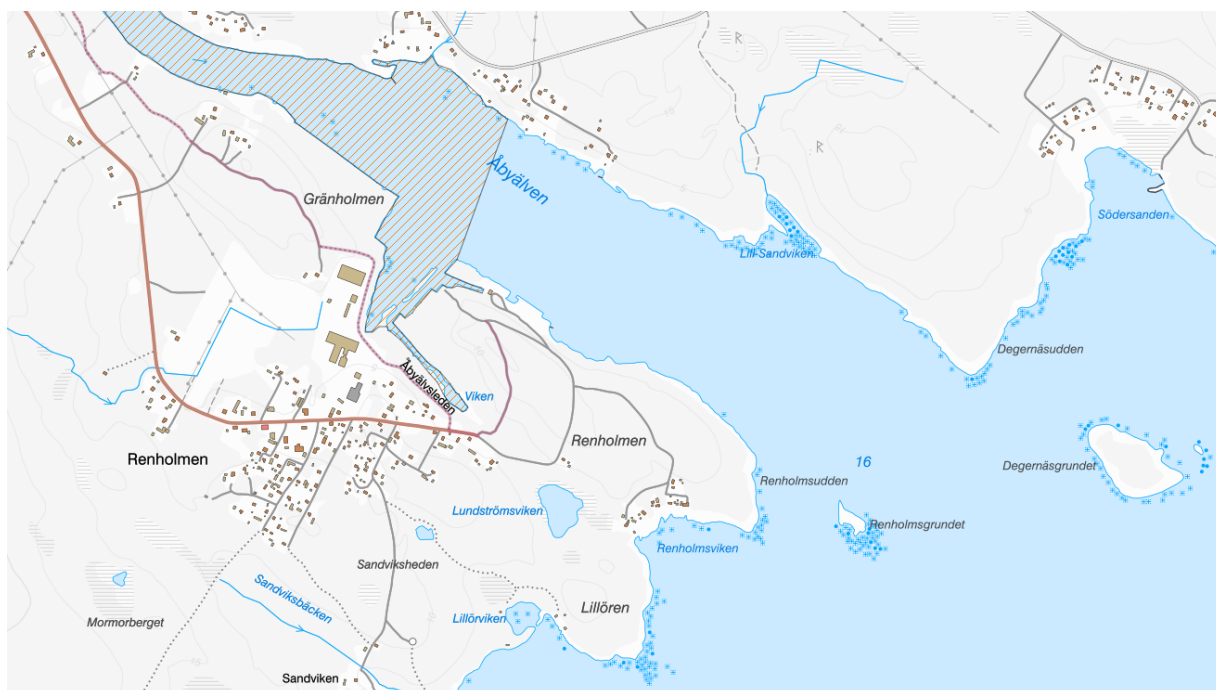
Sjöfartsverket ansvarar för efterforskning och räddning av människor som är eller kan befaras vara i sjönöd och för sjuktransporter från fartyg. Kustbevakningen ansvarar för räddningstjänst, när olja eller andra skadliga ämnen har kommit ut i vattnet eller det föreligger en överhängande fara för detta. Båda myndigheternas ansvar har samma avgränsade geografiska områden och gäller till sjöss (i havet) och i Vätern, Vättern och Mälaren. För andra vattenområden, kanaler, insjöar, vattendrag, hamnar och strand har kommunerna kommunalt räddningstjänstansvar. Även fast staten tar ansvar för livräddning och miljöräddning till sjöss så kvarstår ansvaret för egendomsräddning hos kommunen.

Kommunens räddningstjänst ansvarar även för räddningsinsatser i anslutning till mindre hamnar i havet utefter hela kusten. Varje enskild hamn redovisas inte i detalj, i stället definieras detta i MSB:s handbok⁴⁶, som områden som ligger innanför bryggor, pirar och inre vågbrytare samt bryggor och dess omedelbara närhet till havs.

⁴⁵ FSO 3 kap, 3§

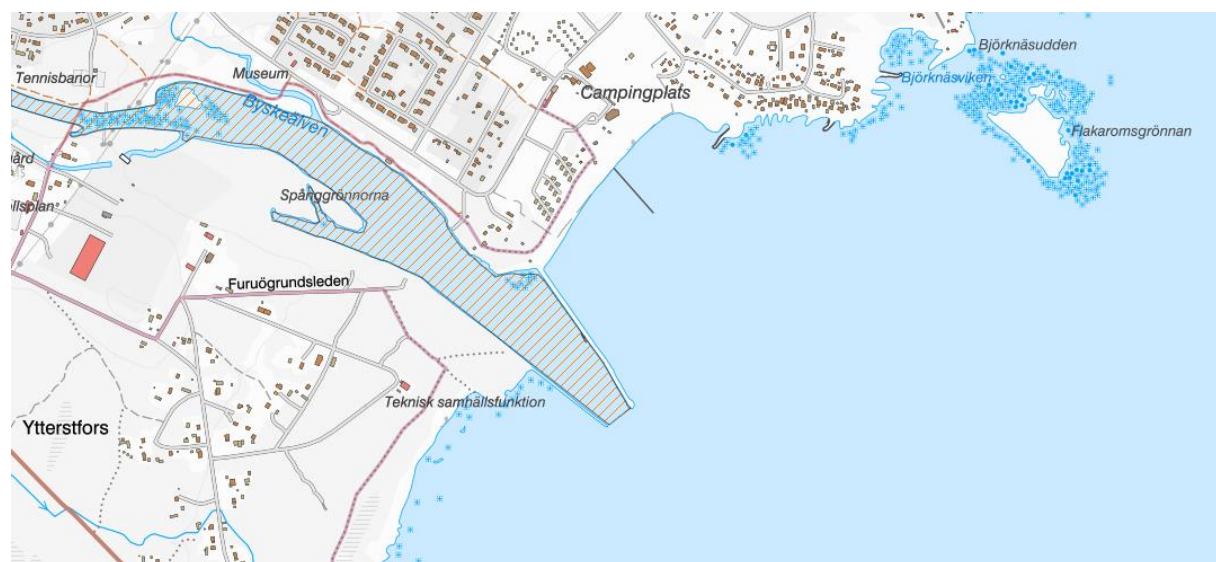
⁴⁶ MSB, Handbok, Innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram

Åbyälven

Figur 18 Gräns mellan statligt och kommunalt vatten vid Åbyälvens utlopp

Byskeälven

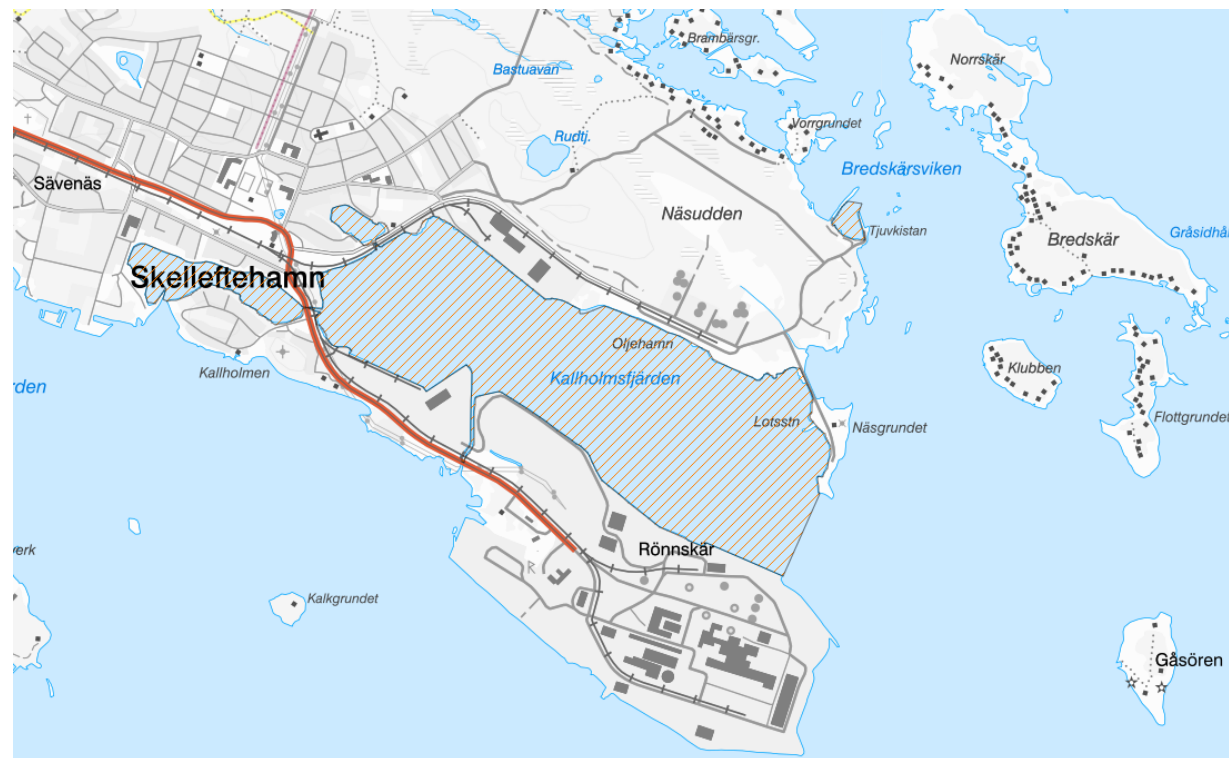
Figur 19 Gräns mellan statligt och kommunalt vatten vid Byskeälvens utlopp

Kågeälven och hamn

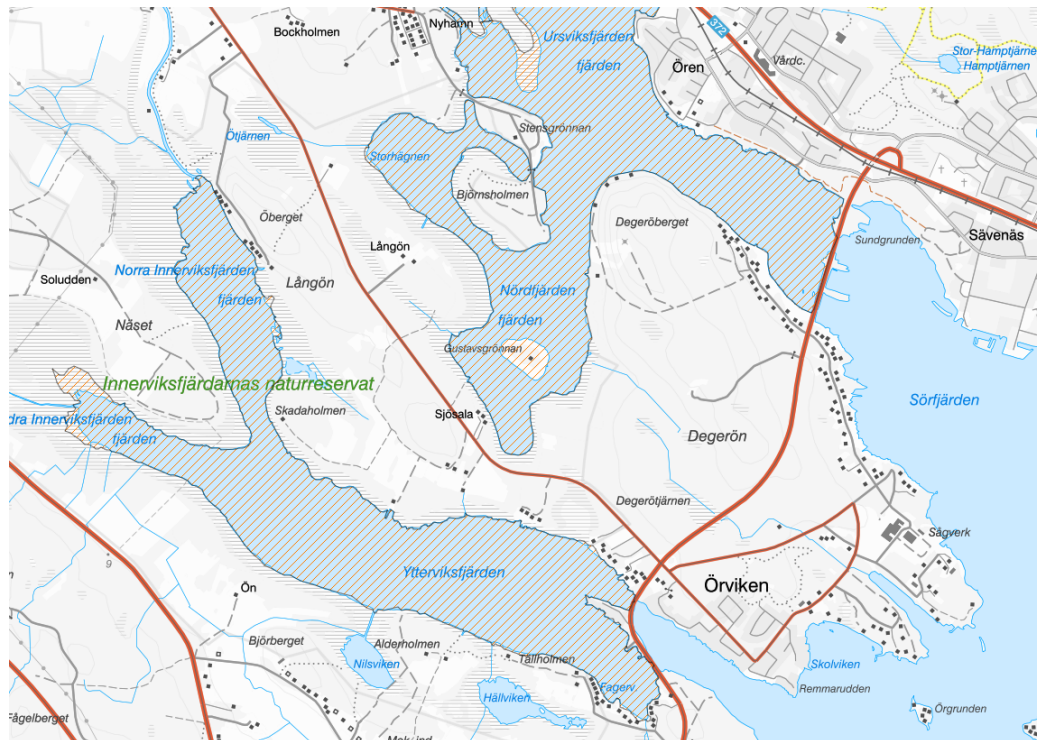
Figur 20 Gräns mellan statligt och kommunalt vatten vid Kågeälvens utlopp samt Kågehamn

Skelleftehamn

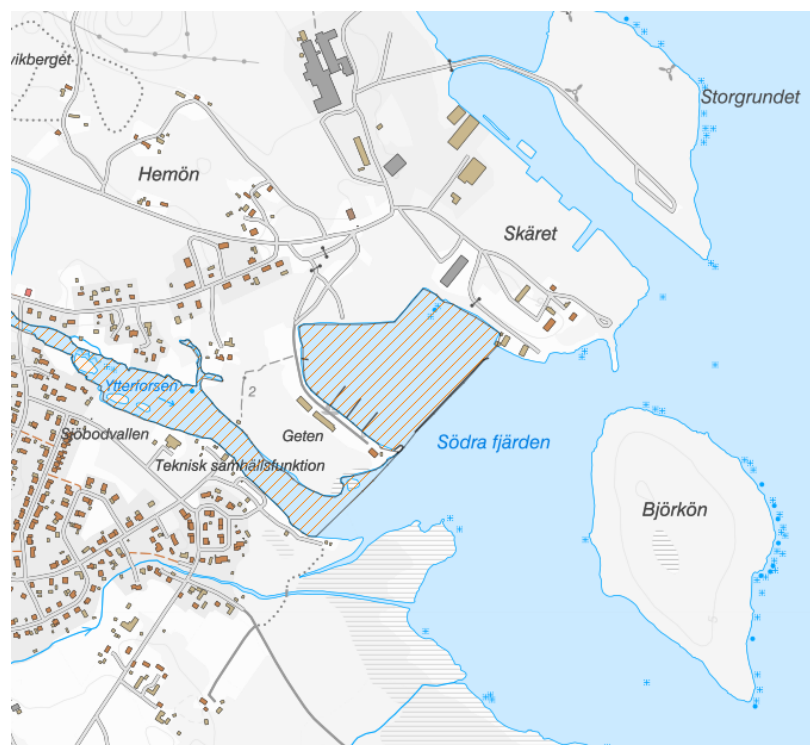
Figur 21 Gräns mellan statligt och kommunalt vatten vid Skelleftehamn

Skellefteälven och Innerviksfjärden

Figur 22 Gränser mellan statligt och kommunalt vatten vid Skellefteälvens utlopp samt Ytterviksfjärden

Bureälven

Figur 23 Gränser mellan statligt och kommunalt vatten vid Bureälvens utlopp och Bureå småbåtshamn

Tjänsteskrivelse

2022-04-25

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diariennr: URBR-2019/00009

Kurser och konferenser

Förslag till beslut

Umeåregionens brand- och räddningstjänst beslutar

att till protokollet notera att ledamöter och ersättare tagit del av information om kurser och konferenser.

Ärendebeskrivning

Kurser och konferenser inom nämndens verksamhetsområden presenteras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

2022-05-18

Umeåregionens brand och
räddningsnämnd

Diarienumr: UBRN-2022/00057

Övriga frågor

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till